

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

izmir tarih ve sanat müzesi
heykel
katalogu

Serdar AYBEK
Mehmet Tuna
Mahir ATICI

izmir
tarih ve sanat müzesi
heykel kataloğu

İZMİR TARİH VE SANAT MÜZESİ HEYKEL KATALOĞU

heykel kataloğu

ORİJİNALLER, ROMA KOPYALARI, PORTELER ve KABARTMALAR

Serdar AYBEK

Mehmet TUNA

Mahir ATICI

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

İZMİR TARİH VE SANAT MÜZESİ
HEYKEL KATALOĞU

ORJİNALLER, ROMA KOPYALARI, PORTELER ve KABARTMALAR

Serdar AYBEK

Mehmet TUNA

Mahir ATICI

Ankara 2009

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Ana Yayın No: 3138

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları
Yayın No: 136

ISBN: 978-975-17-3454-9

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Adil ÖZME

GRAFİK TASARIM
Suna HÖKENEK

Bu yapıtın tüm hakları saklıdır.
Kaynak gösterilmeden kitaptan alıntı yapılamaz. Genel Müdürlüğün yazılı izni olmadan, kısmen veya tamamen basılamaz, başka bir dile çevrilemez. Elektronik, mekanik, fotokopi ya da diğere bir çoğaltma aracılığıyla yayınlanamaz ve kopya edilemez.

Fotoğraf: Mehmet ÖZDOĞRU, O.Nadir ERSAN

Yazıtlar: Boris DREYER

Kapak, Planlar : Serdar AYBEK, Hüseyin ERPEHLİVAN

BASKI
İsmail Aygöl Ofset

İçindekiler

IX	ÖNSÖZ
XI	KISALTMALAR VE KAYNAKÇA
XV	KATALOG REHBERİ
1	İZMİR TARİH VE SANAT MÜZESİ
5	GİRİŞ; Batı Anadolu'da Taş Heykel Sanatı
12	HARİTA
13	KATALOG
15	HEYKELLER
15	Kuroslar ve Koreler
25	Tanrılar, Tanrıçalar ve Diğer Mitolojik Figürler
73	Kadınlar ve Erkekler
101	Askerler ve Atletler
109	KABARTMALAR
111	Belevi
115	Miletos
120	Teos
124	Smyrna
125	Metropolis
131	STELLER VE LAHİTLER
133	Smyrna Mezar Stelleri
166	Gladyatör Stelleri
175	Kybele Adak Stelleri
183	Lahitler
187	SÖZLÜK
193	MÜZE İNDEKSİ
199	TEŞHİR PLANI

ÖNSÖZ

İzmir’de 1936 yılında kurulan Kültürpark Alanı içindeki Tarih ve Sanat Müzesi 2004’de faaliyete geçmiştir. Modern mimarisi ve zengin koleksiyonu ile dikkat çeken müze her yıl yüzbinden fazla ziyaretçi tarafından gezilmektedir. Eserler konu ve malzemelerine göre, geniş bir avluyu çevreleyen üç ayrı binada sergilenmektedir. Taş Eserler Binası, Seramik Eserler ve Kıymetli Eserler Binası’ndan daha geniş alana sahiptir. Salonlarda kronolojik gelişim izlenmiştir. Ayrıca konu ve buluntu yeri bakımından bütünlük içeren eser grupları için ayrı sunumlar düzenlenmiştir. İki katta sergilenen mozaik, mimari parça, yazıt, heykel ve kabartma türündeki taş eser sayısı 225’dir. Bu katalog sergideki kabartma ve heykellerin ziyaretçiler tarafından daha iyi anlaşılabilmesi için hazırlanmıştır. Katalogdaki eserler konularına göre düzenlenmiş, bunun yanında teşhir planı ile müze gezisi sırasında da kitaptaki bilgilere kolay ulaşılması sağlanmıştır.

Kitap ile ilgili ilk çalışmalar İzmir Arkeoloji Müzesi girişimi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü izni ile 2006 yılında başlamıştır. Burada her iki kuruma ilgili yaklaşımları ve sağladıkları çalışma ortamı için teşekkür ederim. Kitabın tamamlanması “Müze Çalışması”, “Kütüphane Çalışması” ve “Ofis Çalışması” şeklinde üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Öncelikle müzede, katalogda yer alan tüm eserlerin ölçüleri kaydedilmiş, tanımlarına dair notlar alınmış ve fotoğraflanmıştır. Fotoğraflar bilgisayar ortamında düzenlenerek standart hale getirilmiştir. Katalogun iskeletini oluşturan metin yazımı, eserlerin detaylı biçimde tanımlanmış olmasından ötürü zaman almıştır. Her eserin öncelikle Envanter numarası, ölçüleri, buluntu yeri ve tarihi, malzemesi, eksikleri ve dönemi gibi teknik bilgileri sunulmuş, ardından tanımı yapılmıştır. Literatür araştırması ile daha önce yorumlanmış eserlere değinilmiştir. Son basamağı tüm fotoğrafların ve metinlerin düzenlenmesi oluşturmuştur.

Çalışmalar sırasında yardımlarını esirgemeyen İzmir Arkeoloji Müzesi Müdürü Mehmet Tuna’ya, Müdür Yardımcısı Mahir Atıcı’ya ve tüm müze çalışanlarına, katalogda yer alan eserler üzerinde emeği bulunan ve mesleki yaşamının büyük bölümünde bu eserler üzerinde çalışan Sayın Hüseyin Teoman’a en derin teşekkürlerimi sunmak isterim. Ayrıca değerli bilgiler ile beni yönlendiren Prof. Helmut Engelmann’a ve Grekçe yazıtları Türkçeye çeviren Dr. Boris Dreyer’e katkılarından ötürü teşekkür ederim. Desteğini her zaman hissettiğim Prof. Recep Meriç’in katalogun tamamlanmasındaki yardımları büyük olmuştur. Metin kontrollerini Doç.Dr.Musa Kadioğlu ve Yrd. Doç. Dr. Gülgün Yılmaz yapmışlardır. Ayrıca, fotoğrafları çeken Sayın Mehmet Özdoğru ve O.Nadir Ersan ile öğrencimiz Hüseyin Erpehlivan’ın katalogun oluşmasında emekleri geçmiştir. Kitabın faydalı olması ve Türkiye’de gelişmeye başlayan eski eser ve arkeoloji bilincine katkıda bulunması dileği ile tüm uzman ve meslektaşlara teşekkürü borç bilirim.

Serdar AYBEK
Edirne, 2008

KAYNAKÇA

- Akurgal 1956 E. Akurgal, "Foça Kazıları ve Kyme Sondajları-Les Fouilles de Phocée et les sondages de Kymé", *TürkAD* 6(1956), 13-24.
- Akurgal 1993 E. Akurgal, *Anadolu Uygarlıkları*, İstanbul 1993.
- Akurgal 1997 E. Akurgal, *Eski İzmir I; Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı*, Ankara 1997.
- Atalay 1988 E. Atalay, *Hellenistik Çağda Ephesos Mezar Stelleri*, Hitit: İzmir 1988.
- Atalay 1989 E. Atalay, *Weibliche Gewandstatuen des 2. Jahrhunderts n. Chr. aus ephesischen Werkstätten*, Wien 1989.
- Aurenhammer 1990 M. Aurenhammer, *Die skulpturen von Ephesos: Bildwerke aus Stein Idealplastik I*, FiE X/1, Wien 1990.
- Aziz 1933 A. Aziz, *Du Musée de Smyrne*, İstanbul 1933.
- Bayburtluoğlu 1967 C. Bayburtluoğlu, "İzmit'te bulunmuş olan Kuros Başı", *BelletenXXXI/123* (1967).
- Bayburtluoğlu 1970 C. Bayburtluoğlu, "Tekirdağ Kuros'u", *BelletenXXXIV/135* (1970).
- Bieber 1961 M. Bieber, *The Sculpture of the Hellenistic Age*, New York: Columbia 1961.
- Boardman 1995 J. Boardman, *Greek Sculpture; The Late Classical Period, a handbook*, London 1995.
- Boardman 1995b J. Boardman, *Greek Sculpture; The Classical Period, a handbook*, London 1995.
- Boardman 1996 J. Boardman, *Greek Sculpture; The Archaic Period, a handbook*, London 1996.
- Clairmont 1995 Ch. W. Clairmont, *Classical Attic Tombstones I-VI*, Kilchberg 1993-95.
- Corso 1997 I. Jenkins-G. Waywell (ed.), *Sculptors and Sculpture of Caria and the Dodecanese içinde*, A. Corso, "The Cnidian Aphrodite" London 1997.
- Couilloud 1974 M.-Thérèse Couilloud, *Les monuments funéraires de Rhénée*, Exploration archéologique de Délos, Fasc. XXX, Paris 1974.
- Dedeoğlu 1993 J. Öz Dedeoğlu, *İzmir Archaeological Museum*, İstanbul 1993.
- Gladyatör 2002 *Efes Gladyatörleri; Öğleden Sonra Ölüm*, Selçuk 2002.
- Eichler 1950 F. Eichler, *Die Reliefs des Heroon von Gjölbaschi-Trysa*, Wien 1950.
- Hahland 1950 W. Hahland, "Der Fries des Dionysostempels in Teos", *Öjh* 38(1950)66-109.
- Hasol 1998 D. Hasol, *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*, İstanbul 1998.

- Horn 1931 R. Horn, *Stehende weibliche Gewandstatuen in der hellenistischen Plastik*, 2. Erg. RM, München 1931.
- Hübner 1986 G. Hübner, *Der portratkopf überlegungen zu pergamenischer portratplastik vom 2. Jh. v. Chr. bis in augusteische Zeit*, *Altertümer von Pergamon XV 1* (1986).
- Inan 1982 J. Inan, *Side'nin Roma Devri Heykeltraşlığı*, Ankara 1982.
- IR1 J. Inan-E. Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, London 1966.
- IR2 J. Inan-E. Alföldi Rosenbaum, *Römische und frühbyzantinische Porträtplastik aus der Türkei: neue Funde*, Mainz am Rhein 1979.
- Jeppesen 1997 I. Jenkins-G. Waywell (ed.), *Sculptors and Sculpture of Caria and the Dodecanese içinde*, K. Jeppesen, "The Mausoleum at Halicarnassus: sculptural decoration and architectural background" London 1997.
- Keil, Ephesos J. Keil, *Ephesos, Ein führer durch die Ruinenstätte und ihre Geschichte*, Wien 1934-1964.
- Kleiner 1994 D.E.E. Kleiner, *Roman Sculpture*, Yale 1994.
- Linfert 1976 A. Linfert, *Kunstzentren hellenistischer Zeit: Studien an weiblichen Gewandfiguren*, Steiner 1976.
- Meriç 2003 R. Meriç, *Metropolis: Ana Tanrıça Kenti*, İstanbul 2003.
- Naumann 1983 F. Naumann, *Die Ikonographie der Kybele in der phrygischen und der griechischen Kunst*, *IstMitt Beih. 28*, Tübingen 1983.
- Özgan 1995 R. Özgan, *Die griechischen und römischen Skulpturen aus Tralleis*, *AMStudien 15*(1995), Bonn 1995.
- Özgan 1999 R. Özgan, *Die Skulpturen von Stratonikeia*, *AMStudien 32*(1999), Bonn 1995.
- Özyiğit 2006 Ö. Özyiğit, "2005 yılı Phokaia Kazı Çalışmaları", *KST 28*(2006), 341-354.
- Praschniker 1979 C. Praschniker-M. Theuer, *Das mausoleum von Belevi*, *ForschEphesos VI* (1979), Wien.
- Pasinli 2003 A. Pasinli, *İstanbul Arkeoloji Müzesi*, İstanbul 2003.
- Pfuhl-Möbius 1979 E. Pfuhl-H. Möbius, *Die ostgriechischen Grabreliefs I-II*, Mainz am Rhein 1977-79.
- Richter 1968 G.M.A. Richter, *Korai*, NY 1968.
- Richter 1970 G.M.A. Richter, *Kouroi*, NY 1970.
- Richter 1984 G.M.A. Richter, *Portraits of the Greeks*, NY 1984.
- Ridgway 1990 B. S. Ridgway, *Hellenistic Sculpture I: The Styles of ca. 331-200 B.C.*, Bristol 1990.
- Ridgway 2000 B. S. Ridgway, *Hellenistic Sculpture II: The Styles of ca. 200-100 B.C.*, Wisconsin 2000.

- Ridgway 2002 B. S. Ridgway, *Hellenistic Sculpture III: The Styles of ca. 100-31 B.C.*, Wisconsin 2002.
- Robert 1954 L. Robert, *Les fouilles de Claros*, Conférence donnée a l'Université d'Ankara le 26 octobre 1953, sous les auspices de la Société Turque d'Histoire (Türk Tarih Kurumu Ayri Basim), Ankara 1954.
- Robert 1971 L. Robert, *Les gladiateurs dans l'Orient Grec*, Amsterdam 1971.
- Robert 1974 L. Robert, *Opera Minora Selecta*, Amsterdam 1974.
- Robertson 1975 M. Robertson, *A History of Greek Art*, GB 1975.
- Robertson 1975 M. Robertson, *A History of Greek Art*, London 1975.
- Rosenbaum 1960 E. Rosenbaum, *A Catalogue of Cyrenaican Portrait Sculpture*, London 1960.
- Saltuk 1993 S. Saltuk, *Arkeoloji Sözlüğü*, İstanbul 1993.
- Sarioğlu 2006 A. Sarioğlu(Ed.), "Bergama Müzesi". *Bergama Belleten* 15(2006).
- Schmidt 1991 S. Schmidt, *Hellenistische Grabreliefs: typologische und chronologische Beobachtungen*, Köln 1991.
- Selçuk-Katalog* A. Bammer-R. Fleischer-D. Knibbe, *Führer durch das Archäologische Museum in Selçuk-Ephesos*, Wien 1974.
- Serdaroğlu 2005 Ü. Serdaroğlu, *Behramkale/ASSOS*, İstanbul 2005.
- Sevin 2001 V. Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Ankara 2001
- Sevinç 1996 N. Sevinç, "A New Sarcophagus of Polyxena from the Salvage Excavations at Gümüşçay", *Studia Troica*(1996)251-264.
- Smith 1988 R.R.R. Smith, *Hellenistic Royal Portraits*-(Oxford monographs on Classical archaeology),Oxford 1988.
- Smith 1995 R.R.R. Smith, *Hellenistic Sculpture: a handbook*, London 1995.
- Sobel 1990 H. Sobel, *Hygieia: die Göttin der Gesundheit*, Darmstadt 1990.
- Stemmer 1978 K. Stemmer, *Untersuchungen zur Typologie, Chronologie und Ikonographie der Panzerstatuen*, Berlin 1978.
- Uz 1990 M. Uz, "The Temple of Dionysos at Teos", *Hermogenes Cong. (içinde)*,1990-51-61.
- Von Graeve 2006 V.von Graeve, "2004-2005 Milet Çalışmaları", *KST* 28 (2006)625-648.
- Webb 1996 P. Webb, *Hellenistic architectural sculpture: figural motifs in western Anatolia and the Aegean Islands*, Wisconsin 1996.
- Yaylalı 1986 A. Yaylalı, "Hellenistik Devir İzmir Mezar Stelleri", *IX. TTKongre*, c.1, Ankara 1986.
- Zanker 1999 P. Zanker, "The Hellenistic Grave Stelai from Smyrna", *A. Bulloch Et al. (ed.)* 212-230.

KATALOG REHBERİ

Katalogda yer alan 168 eser müzedeki teşhir yerlerine göre değil konularına ve tiplerine göre sınıflandırılmıştır. Bu sayı kitapta katalog numarası verilmiş tek eserleri veya grup mimari kabartmaları ifade etmektedir. Toplam sayıya aynı yapıya ait farklı kabartma paneller dahil değildir. Eserler arasında düzenli bir kronolojik dağılım bulunmadığından bu yöneme başvurulmuştur. Koleksiyonun büyük bölümü Helenistik ve Roma Dönemi'ne aittir. Arkaik Dönem dokuz örnekle temsil edilmiştir ve katalog bu grupta başlamaktadır. Heykeller ve kabartmalar olmak üzere iki temel bölüm içeren katalogda heykellerin konuları, kabartmaların ait oldukları yer belirleyici olmuştur. Tanım bölümünde her eser için öncelikle teknik bilgiler, tarihleme ve daha önce yayınlandığı yer sunulmuştur. Yazıtlı eserlerde, çeviriler ayrıntılı tanımlardan önce verilmiştir. Eserlere ait ölçüler metre cinsinden kaydedilmiştir. Fotoğraflar siyah-beyazdır ancak üzerinde renk bulunduran eserlerde renkli tercih edilmiştir. Çekimler dijital kameralar ile gerçekleştirildiğinden fotoğrafların bilgisayar programları ile düzenlemesi sağlanmıştır. Bu nedenle özellikle kabartmalarda panellerin orijinal bölümleri kullanılmıştır.

Tüm eserlerin buluntu yerleri Harita'da gösterilmiştir. Ayrıca Metinde geçen yabancı terim ve isimler sözlük kısmında açıklanmıştır. Eserlerin katalog ve envanter numaralarının, buluntu yerlerinin, tarihlerin ve metin sayfa numaralarının verildiği dizin bölümü kitabın son bölümünü oluşturur.

Genel kaynakçada ve katalogda yer alan yayınların seçiminde özellikle amatörlerin kolay ulaşabilecekleri eserlerin seçilmesine özen gösterilmiştir.

Kitabın arkasındaki teşhir planı müze ziyaretçilerinin gezileri sırasında ilgilendikleri eserleri metin içinde kolay bulabilmeleri için düzenlenmiştir. Planda sadece katalogda yer alan eserler bulunur.

İZMİR TARİH ve SANAT MÜZESİ

2004 yılında hizmete açılan Tarih ve Sanat Müzesi 3 binadan oluşmaktadır. Girişte sağda taş eserler, ortadaki binada seramik eserler, soldaki binada ise kıymetli eserler sergilenmektedir.

Taş Eserler Bölümü

Bir zemin kat ve bir asma kattan oluşan taş eserler binasında Arkaik, Helenistik ve Roma Dönemi'ne ait heykeller ve mimariye bağlı plastik eserler sergilenmektedir. Girişteki büyük avlu, kolosal filozof (Homeros) heykelinin iki yanındaki aslanlar ile ziyaretçileri karşılar. Giriş kat sağ salondaki teşhirde ilk olarak Arkaik Dönem taş eserler yer alır. Müzede dikkat çeken diğer bir bölüm ise Helenistik ve Roma Dönemi'nden çeşitli kabartmalı stellerin ve iki Roma Lahdinin sergilendiği "U" şeklindeki Gömü Anıtları Salonudur. Salon ortasında yer alan küçük odada Roma Hamamı dekorasyonu içinde üç Aphrodite heykeli sergilenmektedir. Oda büyük teşhir salonuna bağlanır. Buradaki vitrinlerde İzmir Agora kazı çalışmalarında ortaya çıkartılan Roma Dönemi'ne ait çeşitli heykel başları ve heykelcikler yer almaktadır. Büyük Salon'daki Helenistik ve Roma Dönemi örnekleri arasında Ephesos Vedius Gymnasiumu'nun hamam kısmında bulunan Nehir Tanrısı ve Agora'ya ait Demeter-Poseidon Grubu ilgi çekicidir. Müzede Gladyatör bölümüne geçerken kullanılan sol koridorda İzmir Metrosu Basmane İstasyonu'nun inşaatı sırasında ortaya çıkarılan yazıtlar sergilenmektedir. Gladyatör Salonuna ulaşıldığında ziyaretçileri, duvarlardaki arena kompozisyonu önüne yerleştirilen steller karşılar.

Taş eserler bölümünün asma katındaki salonlarda mimari heykeltıraşlık örneklerine, koridorda Helenistik ve Roma Dönemi'ne ait başlara yer verilmiştir. Uzun koridorun diğer tarafındaki büyük vitrinde çeşitli tanrı ve tanrıçalara ait heykelcikler; köşede ise çeşitli başlar ile adak stelleri bulunmaktadır. Sağ bölümde yer alan Metropolis salonunda İzmir Torbalı'da yürütülen Metropolis kazılarında ortaya çıkartılan çeşitli heykeller, yuvarlak ve dörtgen sunaklar sergilenmektedir. Büyük Salon Belevi Mezar Anıtı'nın kabartmalı panellerine, kolosal grifonlara ve urnelere ayrılmıştır. Asma kat üçüncü salonda Miletos Tiyatrosu ve Teos Dionysos Tapınağı'na ait kabartmalı bloklar yer alır.

Asma katından başlayarak rampadan inildiğinde Olimpiyat Oyunları Salonuna gelinir. Burada Smyrnalı atletlere ait steller ile olimpiyat oyunlarıyla ilgili çeşitli yazıtlar sergilenmektedir. Ayrıca iki küçük vitrinde disk atan atlet eli ile mızrak tutan bir atlet eli görülebilir. Olimpiyat Salonundan sonra taş eserler bölümünün son salonu olan, İzmir'in Antik Dönem yerleşimi Smyrna'ya ait eserlerin sergilendiği bölüm yer almaktadır.

İzmir Tarih ve Sanat Müzesi

Taş Eserler Bölümü

Kıymetli Eserler Bölümü

Seramik Eserler Bölümü

Kıymetli Eserler Bölümü

Müzenin diğer bölümü kıymetli eserlerde Antik Dönem’de kullanılan sikkeler, hazine odası, bronz, cam ve pişmiş toprak eserler sergilenmektedir. Sol bölümdeki ilk iki vitrinde camdan sürahi, koku şişesi, kase, bilezik ve tabak gibi çeşitli eserler görülebilir. Cam eserler vitrinlerinden sonra pişmiş toprak kandil ve figürinlere ait vitrinleri bulunur. Bir diğer vitrinde Arkaik ve Klasik Dönem’e ait pişmiş topraktan yapılmış Oturan Kybeleler, Roma Dönemi’ne ait Eroslar; Oturan Aphroditeler, Arkaik ve Roma Dönem’ine ait masklar, rythonlar ve hayvan figürleri vardır. Departmanda bronz eserlerin güzel ve seçkin örneklerini de görmek mümkündür. Bronz kemer, tıp ve kozmetik aletleri, aynalar, ok uçları, mobilya aksamı, kandiller ve çeşitli heykelcikler bu örnekler arasındadır.

Seramik Eserler Bölümü

Bir zemin kat ve bir asma kattan oluşan seramik bölümü girişine Prehistorik ve Klasik Dönem hakkında bilgi veren panolar yerleştirilmiştir. Buradaki eserler sergilenirken kronolojik bir sıra takip edilmemiş seramikler buluntu yerlerine göre farklı vitrinlere yerleştirilmişlerdir. Sol bölümden başladığında ilk olarak İzmir çevresindeki prehistorik yerleşimler olan Baklatepe, Limantepe, Kocabaştepe ve Panaztepeden gelen seçkin eserler görülebilir. Prehistorik yerleşimlerden sonra İasos (Güllük), Phokaia (Foça), Klazomenai (Urla), Kyme (Aliağa), Pitane (Çandarlı), Erythrai (İldırı) antik kentlerinin seçkin seramik eserleri ayrı ayrı vitrinlerde sergilenmektedir. İasos vitrininde Geometrik Dönem’e ait bezemeli kaplar, Arkaik Dönem’e ait kandiller ve kaplar, Helenistik Dönem’e ait kaplar ile çeşitli dönemlere ait figürinler dikkat çekmektedir. Phokaia vitrininde sergilenen pişmiş toprak Aphrodite figürinleri de ilgi çeken eserler arasında yer alır. MS 12. ve 13. yy.a ait antik batıklardan çıkarılan Bizans tabakları bu bölümdeki en geç tarihli eserler arasındadır.

Seramik Eserler Binası’nın asma katında Ege Denizinde yaygın olarak kullanılmış Grek modeli ticari bir gemi, dörtte bir oranında küçültülmüş maketi ve taşımakta olduğu amphoralarla birlikte sergilenmektedir. Müze’de İzmir’in antik yerleşimi olan Smyrna kenti ile ilgili birçok eser de görülebilir. Smyrna Agorasından gelen Roma ve Bizans Dönem’ine ait çeşitli eserlerin sergilendiği vitrin farklı türde buluntular içerir. Seramik bölümünün asma katına çıkarken kullanılan eğimin her iki yanında İzmir’in prehistorik yerleşimlerinden biri olan Ulucakhöyük’e ait taş, kemik ve pişmiş topraktan çeşitli eserler görülebilir.

GİRİŞ

Batı Anadolu'da Taş Heykel Sanatı Yunan Karanlık Çağları olarak nitelendirilen MÖ 1200-900 sürecindeki önemli tarihsel olaylar heykeltıraşlık sanatının gelişimini derinden etkilemiştir. Mykenae'nin yıkılması ve Dor istilası sürecinde bir duraklama içine giren Yunanistan, İon Göçleri'nin hemen ardından Batı Anadolu'da kurulan yeni kentler ile tekrar hareketlilik kazanmıştır. Buna karşın bölgedeki kaos sürecinin öncesinde heykel sanatının gelişimi ile ilgili denemelerden söz etmek mümkündür. Bronz Çağ'ının son dönemlerinde özellikle Girit'te görülen terra kotta figürinler çömlekçi çarkında çekilmiş silindirik formlu gövdeleri, elde şekillendirilerek bedene eklenmiş vücut uzuvları ile karakteristiktir. Bu figürlerin dönemin seramik bezeme motifleri ile zenginleştirilmiş olması, seramik sanatçıların aynı zamanda pişmiş toprak heykelcikler de üretmiş olabileceğini gösterir. MÖ 8.yy.da sanatta gerçek bir atılım vardır. Nüfus artışına bağlı olarak var olan kentler gelişmiş, başta Batı Anadolu ve Sicilya'da yeni koloni şehirleri kurulmuştur¹. Anadolu'daki sanat gelişimini de bu dönemden itibaren takip etmek mümkündür. Kutsal alanların mimari bakımdan gelişmesi ve yeni kutsal alanların inşası heykel sanatını olumlu yönde etkilemiştir. Adak eşyası olarak sunulmak üzere yapılan küçük boyutlu bronz heykel üretimi artmıştır. İçi dolu bronz döküm tekniği ile yapılan mitolojik konulu heykelcikler değerli birer hediye olarak tanrı veya tanrıçalara sunulmuştur. Heykel sanatındaki ilerlemede doğu uygarlıkları ile başlayan iletişimin de etkisi büyüktür. Nitekim en erken tarihli taş heykelin bu döneme ait olduğu kabul edilmektedir. Bununla beraber, Giritli efsanevi heykeltıraş Daidalos'un Yunan taş heykel sanatının öncüsü olduğu bilinir. Kendi adından gelen yeni ekol "Daedalik Stil", Mısır ve Suriye kökenli yontuların yeniden yorumlanması ile oluşturulmuştur. Arkaik Dönem boyunca heykel sanatını temsil eden ve ilerleyen çağlarda görülen şaheserlerin ortaya çıkmasında basamak oluşturan Kuros ve Koreler de Daedalik Stil ile birlikte heykel sanatında görülmeye başlar².

Ayakta, genç ve çıplak erkekleri sembolize eden Kuroslar ile ayakta, genç ve giyimli kadınları temsil eden Koreler yaklaşık 150 yıl boyunca heykel sanatını şekillendirmişlerdir. Genellikle mermerden yontulan heykeller kutsal alanlarda adak işlevi görmeleri için yapılmışlardır. Bunun dışında nekropol alanlarında da bulunmuş olmaları mezar sembolü olarak da kullanılmış olduklarını gösterir. Arkaik çağ içindeki sanat gelişimlerini Kuroslarda çıplak gövde anatomisinde ve saç modellerinde, Korelerde ise elbise tiplerinde takip etmek mümkündür. Bununla beraber, her iki tipte de görülen arkaik gülümseme heykel sanatındaki ilerlemenin sonucudur³.

Batı Anadolu'daki tapınaklar, içerdikleri heykeltıraşlık eserleri ile önem taşımaktadırlar. Yapıların büyük bölümünün tanrıça Athena'ya adanmış olması bu bölgelere göçle gelip yeni şehirler kuran

1 Robertson 1975, 14-21; Boardman 1996, 9-12.

2 Robertson 1975, 34-45; Boardman 1996, 13-14.

3 Richter 1968, 3-14; Richter 1970, 3-15.

halkların Atina tarafından desteklendiğini gösterir. Assos (Behramkale) Athena Tapınağı Arkaik Çağın en önemli yapıları arasındadır⁴. Binanın kabartmalı andezit frizinde Herakles'in Triton mücadelesi ve şölen konusu işlenmiştir. Kompozisyon, Atina Akropolü'ndeki Arkaik Athena tapınağının kireçtaşı alınlık figürleri ile paraleldir ve bu benzerlik Batı Anadolu heykel sanatının Atina'ya olan bağlılığını göstermektedir⁵. Ancak Bayraklı Athena Tapınağı, etkileşimin aslında daha eskiye dayandığını açıklar. Burada bulunan ve Foça Taşı olarak bilinen malzemeden yontulan anıtsal Kuros parçaları ve aslan heykelleri MÖ 600 yıllarına tarihlendirilmişlerdir. Erkek başlarındaki doğulu hatta Hititli etkilere karşın kent Yunan Koloni Çağı'nda yerleşim görmüştür⁶.

Tanrıça Athena için Arkaik Dönem'de inşa edilmiş bir başka Tapınak Phokaia (Foça)da yer alır⁷. Buradaki kazılarda bulunan grifon ve at protomaları M.Ö.6.yy. sanatının en güzel örneklerini oluşturmaktadır. Grifon figürlerinin daha önce M.Ö.7.yy. ortalarında Yunanistan'daki Olympia'da⁸ ve Miletos'ta⁹ bulunan bronz kazanların ağız kenarlarında, küçük dekorasyon unsurları şeklinde kullanılmış olmaları Phokaia kentinin güçlü ilişkilerini ve sanatçıların esin kaynağını gösterir. Tuf taşı figürlerin yapının cella duvarının dışında ve duvara bitişik olarak sütunların arasından görülecek şekilde bir at, bir grifon protomu düzeninde sıralandıkları ileri sürülmektedir¹⁰. M.Ö.7.yy.da Phokaialıların, Miletoslular ile birlikte Karadeniz ve Akdeniz'de koloni kentleri kurmaları ve Mısır'a kadar uzanmaları sanatta çeşitliliğe yol açmıştır. Nitekim Miletos'ta da paralel gelişim izlerini görmek mümkündür. Miletos'ta Arkaik Dönem'de varlığını sürdüren Athena ve Aphrodite Tapınakları zengin adak eşyaları ile İonia Sanatı için önemli bir yere sahiptir¹¹. Ancak kentte, dönemin taş heykel sanatı Didyma'ya uzanan kutsal tören yolunun iki yanındaki brankhid heykelleri ile temsil edilir¹². Yerel yönetici ve rahipleri temsil eden figürlerin 50'nin üzerinde olduğu düşünülmektedir. Ancak günümüze 15 tanesi ulaşabilmiştir. Heykellerin çoğu normal boyutlar üstündeki erkek figürleridir. Küresel baş formları ve elbiseleri ile İonia Stilini yansıtır. İonia Bölgesinde Arkaik Dönem heykeltıraşlığı genellikle Koreler ile tanınmasına karşın Didyma'daki (Didim) Brankhidlerin erkekleri betimlemiş olması ilgi çekicidir. Pitane'de¹³ (Çandarlı),

4 Serdaroğlu 2005, 40.

5 Boardman 1996, Fig.192, 216.1.

6 Akurgal 199, 88-90, Lev.125.

7 Akurgal 1956, 33-40; Özyiğit 2006, 341-354.

8 Boardman 1996, 12, Fig.20-22.

9 Von Grave 2006, 635, Res.3-4.

10 Özyiğit 2006, 344.

11 Von Grave 2006, 631.

12 Boardman 1996, 69, Fig.94-95; Pasinli 2003, 128.

13 Akurgal 1993, 361; Sarıoğlu 2006, 52.

Kyzikos'da¹⁴ (Belkis-Erdek), Klaros'da¹⁵ (Ahmetbeyli) ve Samos'da¹⁶ (Sisam Adası) birçoğu kutsal alanlara sunulan Kuroslar ve Koreler, bölgenin zengin ve yeni repertuarı arasında ayrı bir yere sahiptir. Samos atölyelerinde temelleri atılan ve başta Batı Anadolu olmak üzere Attika'yı da etkileyen yeni giysi denemeleri kadın heykellerinde köklü bir değişime yol açmıştır. Artık elbise modelleri hatta kumaş dokuları ayırt edilebilir hale gelmiştir. Peplos, khiton, hymation, epiblema gibi bilinen giysiler arkaik devrin ölçülü, simetri kurallarına bağlı süslemeci anlayışından kopmadan zengin kumaş hareketleri ile işlenmiştir. Arkaik Dönem'in başlarında Samos ve Khios'ta başlayan bu denemeler özellikle Geç Arkaik Dönem'de başta yukarıda değinilen yerleşimler olmak üzere Kuzeybatı Anadolu¹⁷ ve Trakya'daki kıyı yerleşimleri¹⁸ ile Ephesos, Erythrai ve Myus gibi kentlerde bulunan heykellerde de görülmektedir¹⁹.

Taş Heykeltıraşide bilinen katı kalıpların yıkılıp sanatta reformun yaşandığı MÖ 5.-4.yy süreci Klasik Devir adı ile tanınır. Ancak Klasik Devir başlarında sanatta yaşanan atılım, planlanmayan askeri ve siyasi gelişmeler ile şekil değiştirmiştir. Sanatçıların eserlerindeki konu seçimleri ve mesajları genellikle bu olayları içermiştir. MÖ 490-479 tarihleri Greklerin Perslerle savaştıkları yıllardır. Pers Kralı Kyros MÖ 546'da Lydia Krallığını yıkıp Anadolu egemenliğini ilan ettikten sonra ilerleyişine devam etmiş ve bu tarihlerde Yunanistan'a ulaşmıştır. Greklerin Marathon Zaferi ardından, Atina'da Perikles liderliğinde başlayan imar faaliyetleri ise sanatçılara yeni çalışma alanları sağlamıştır. Bu hareketlilik heykeltıraşinin gelişiminde rol oynamıştır. Heykellerdeki geleneksel frontal pozlar tamamen terk edilmiş, gövde ve giysi işlenişlerinde gerçekçi üsluplar benimsenmiştir. Özgür çalışma ortamındaki sanatçılar yeni ve hareketli temalara yönelmişlerdir. Mitolojik konulu serbest heykellerin dışında, kabartmalar ve mimari heykeltıraşi de gelişmiştir. İlk portre denemelerine girilmiş, toplumda saygı duyulan yöneticilerin, sporcuların, filozofların ve askerlerin heykelleri yapılmıştır. Bu karakterlerin genellikle erkek olması sanatçıların da erkek heykelleri üzerinde daha yoğun çalışmasına neden olmuştur.

Klasik Dönem Batı Anadolu'da yaklaşık 200 yıl boyunca Pers hâkimiyeti ile geçmiştir. Pers Kralı Kyros'un MÖ 546'da Lydia Krallığını yıkması ile başlayan süreç MÖ 333 yılında İskender'in Kilikia'daki İssos yakınlarında Dareios'u yenilgiye uğratması ile son bulmuştur. Bu dönemde Anadolu sanatında daha yoğun hissedilen Pers etkisi Greko-Pers stili olarak tanımlanan yeni bir sentez ekolün doğmasına yol açmıştır. Erken Klasik Dönem'de Balıkesir, Manyas Gölü kıyısındaki Daskyleion (Ergili) merkez konumundadır²⁰. Burada tespit edilen birçok mezar kabartması doğulu özgün nitelikleri ile önem

14 Pasinli 2003, 129-133.

15 Robert 1954, 3-12.

16 Boardman 1996, 82.

17 Kocaeli Kuros'u için bkz. Bayburtluoğlu 1967, 331-334; Biga-Gümüşçay Lahti için bkz. Sevinç 1996, 256.

18 Tekirdağ Kuros'u için bkz. Bayburtluoğlu 1970, 347-351.

19 Ephesos Arkaik, Boardman 1996, 161, Fig.222; Akurgal 1993, 392-396.

20 Pasinli 2003, 139-143.

taşımaktadır. Ancak Güney ve Güneybatı Anadolu, heykel sanatı bakımından devrin en hareketli bölgeleridir. Buralarda anıtsal mezar yapıları zengin kabartma panellerile bezenmiştir. Halikarnassos'ta²¹ (Bodrum), Trysa'da²² (Gölbaşı), Xanthos'ta²³ (Kınık), Isinda'da²⁴ (Belenli), Limyra'da²⁵ (Finike) ve diğer Lykia kentlerinde, özünde Helen olan, ancak Pers uygarlığından izler taşıyan anıtlar inşa edilmiştir. Klasik Dönem başlarında Batı Anadolu, Pers istilalarından etkilenmiş ve bir duraklama dönemi yaşamıştır. Ephesos gibi metropoller dışında heykel sanatında özgün örnekler bulmak güçtür. Buradaki meşhur Artemis Tapınağı'nda sergilenmek üzere yapılacak Amazon heykeli için MÖ 5.yy.ın dört büyük ustası Phidias, Polykleitos, Kresilas ve Phradmon'un yarıştığı bilinir²⁶. Tapınağın kabartmalı sütun tamburları da dönemin önemli eserleri arasındadır. Bu tür mimari kabartmalar ve özellikle mezar kabartmaları Geç Klasik Dönem'de yaygın bir hale gelmiştir. Rahatlayan sosyal yaşam ve muhafazakar yapısını kaybeden dinsel eğilimler konularda belirleyici olmuştur. Ünlü heykeltıraş Praxiteles, kendine özgü çıplak kadın heykelleri (Aphrodite) ve yumuşak hatlı erkek tipleri (Apollon) ile hem bu döneme damgasını vurmuş hem de Helenistik sanatçılara ilham kaynağı oluşturan heykellere imza atmıştır. Knidoslular için yontmuş olduğu Aphrodite yeni, çıplak görünümüyle antik dünyanın en meşhur heykelleri arasına girmiştir²⁷. Helenistik Dönem boyunca tüm Batı Anadolu kentleri ve ada yerleşimlerinde küçük veya büyük boyutlu Aphrodite heykelleri ile karşılaşılmasının temel nedeni de bu olmalıdır. Diğer taraftan Helenistik Çağ Heykeltıraşlığının yapısı tek bir model ile sınırlandırılmayacak kadar derindir. Bu dönemdeki heykel sanatının gelişiminde sanatçıların faaliyeti kadar siyasi, askeri olaylar ve hatta tek bir komutanın rolü bulunmaktadır.

Büyük İskender Helenistik Kültür'ün sembolü sayılan Makedonya Kralıdır. Babası Philippos'un ardından başa geçmiş ve Krallığın genişleme politikasını sürdürmüştür. MÖ 334 yılının bahar aylarında babasının silah arkadaşı Parmenion ile birlikte Hellespontos'a (Biga Yarımadası) geçmiş ve buradaki Pers Birliği ile çarpışmıştır. Granikos Nehri (Biga Çayı) yakınlarında Persleri yenilgiye uğratmıştır. Bu ilk zaferin ardından Makedonyalılar güneye doğru ilerlemişlerdir. Burada Persler tarafından kuşatılmış olan Sardes, Ephesos, Priene, Miletos gibi kentler kurtarılmıştır. İlerleyiş Karia'nın başkenti Halikarnassos'a kadar sürmüştür. MÖ 333'de İskender ve Parmenion'un birlikleri Gordion'dan geçerek Issos'a (Dört Yol) ulaşmış, burada Dareios ile karşılaşmıştır. Savaş bölgedeki dar bir geçitte yapıldığından Pers ordusu elindeki gücün büyük bölümünü kullanamamış ve ikinci kez yenilmiştir. Bu aynı zamanda Anadolu'daki Pers hâkimiyetinin sona erdiği tarihtir. İskender buradan daha güneye inerek Tyre ve Gaza'yı da ele

21 Boardman 1995, 28-31, Fig.17-22; Jeppesen 1997, 42-47.

22 Eichler 1950; Boardman 1995, 191-192, Fig.222.

23 Boardman 1995, 187-191, Fig.208, 211, 214, 215, 216, 217, 218.

24 ibid,189, Fig.210.

25 ibid,191, Fig.221.1-2.

26 Boardman 1995b, 213-214, Fig.190-195.

27 Boardman 1995, 54, Fig.26; Corso 1997, 91-96, Fig.141-145.

geçirmiştir. MÖ 331 yılının başlarında ise Mısıra ulaşılmıştır. Bu tarihte birlikte artık Pers Krallığının elinde hiçbir liman kalmamıştır. Makedonyalılar yeterince güvendedirler ancak İskender ilerleyişe devam etme kararı almıştır. Bu arada Krallık merkezinde bazı değişiklikler meydana gelmiştir. O, artık Makedonya'nın tartışılmaz lideridir. Mısır ziyaretinden sonra kendisini Zeus'un oğlu olarak ilan etmiş ve Mısırlı Amon kültü ile kendi inancını birleştirmiştir. MÖ 331 yazında Makedonyalılar Babylonia'ya ele geçirmek amacıyla Euphrates'i (Fırat) aşmışlar fakat Pers kumandan Mauseus'un kuzey direnişi ile karşılaşmışlardır. Tigris (Dicle) düzlüğüne kadar geri çekilmişlerdir. Bu sırada Gaugamela'da ordularını tekrar toplayan Dareios, İskender'i beklemektedir. Artık Babylonia ile Pers Ülkesini ele geçirebilmek için Dareios ile çarpışma kaçınılmazdır. Buradan da başarı ile çıkan İskender sonbaharda Babylonia ve Susa'ya ulaşır. MÖ 330 kışı Perslerin başkenti Persepolis'de geçirilir ve bahar karşılanır. Asya kıtasının büyük bölümü Makedonya Krallığı tarafından işgal edilmiş durumdadır. Buralardaki idari düzenlemelerin ardından Afgan Dağları aşarak Himalayalar ve Hindistan'a kadar ulaşılmıştır. İskender, MÖ 323 yılı baharında Babylonia'ya geri dönmek ister. Kahinler tarafından daha önce Babylonia'da hayatını kaybedeceği konusunda uyarılmış olmasına rağmen son seferini tamamlar ve 11 Haziran'da hayatını kaybeder. Ölümünden sonra komutanları tarafından kurulan üç krallık (Diadokhoi) Makedonya'da, Mısır'da ve Suriye'de hâkimiyeti ele geçirir. İlerleyen zaman içinde Anadolu'da kurulan yeni krallıklar ile idari yapı zenginleşir.

Helenistik Dönem heykeltıraşlığı özellikle Batı Anadolu coğrafyasında yüksek düzeyde temsil edilmiştir. Pergamon, Tralleis, Aphrodisias gibi kentlerde yer alan atölyeler özgün ekollerin doğmasına yol açmıştır. Bu gelişmede İskender'in seferleri ile ulaştığı doğu medeniyetleri ve buralardaki dinsel, sanatsal unsurların geleneksel heykel bilgileri ile birleştirilmesinin etkisi büyüktür. Heykel sanatında Zeus, Poseidon, Aphrodite, Apollon gibi mitolojik heykellerde Klasik Dönem'den bilinen formlar devam etmiş, Dionysos heykellerinde olduğu gibi bilinen formlar değiştirilerek yeni genç tanrı karakteri benimsenmiş, Tykhe, Kairos gibi önceden tanınan soyut olgular heykel sanatında yer almış veya Serapis, Nemesis gibi Mısır panteonuna ait tanrı ve tanrıçalar işlenmeye başlamıştır. Bu zengin mitolojik repertuarın yanında halka ait sivil konular sıklıkla ele alınmıştır. Hymationlu kadınlar, erkekler, yaşlı satıcılar, güreş, boks, binicilik gibi branşlardan sporcular sanatçılara ilham kaynağı olmuştur²⁸. Heykellerdeki zengin portre niteliği Helenistik realizm ile yansıtılmıştır. Özellikle Helenistik Dönemin başlarına ait İskender portreleri ve ardından gelen yönetici heykellerinde figürlerin statüsünü vurgulayan semboller kullanılmıştır. Çıplaklık tanrısalığı, diadem yöneticilik ve üst sınıfı sembolize etmiştir. İskender portrelerindeki koç boynuzu, Mısır seferinde tanıyıp benimsediği Zeus Ammon'a işaret eder. Hindistan seferinde yaşanan tecrübeler ise bu bölgedeki Dionysos kültürünün sembolü Fil'in heykellerde kullanılmasına neden olmuştur²⁹.

28 Smith 1995, 75, 99.

29 ibid, 11-17.

Helenistik Dönem’de Batı Anadolu’daki kentlerin hemen tamamında yukarıdaki profile uygun normal, küçük ya da minyatür boyutlu serbest heykeltıraşlık eserleri bulunmuştur. Kabartmalar ise çok daha yaygındır. Tapınak, sunak veya anıtsal mezar yapılarının kabartmalarla bezenmesi geleneği devam etmiştir. Bu çağda tanrıça Athena için Troia ve Priene’de, Apollon için Smintheion ve Didyma’da, Dionysos için Teos’da, Zeus ve Artemis için Magnesia’da, Ephesos’da, Demeter için Pergamon’da, Hekate için Lagina’da inşa edilen tapınaklarda mitolojik ve mücadele konulu kabartmalara yer verilmiştir. Ayrıca Belevi Mausoleum’u ve Ephesos Memmius Anıtı gibi mezar yapılarında da kabartmalar kullanılmıştır. Ancak şüphesiz Helenistik Sanat içinde özgün Barok Üslubu ile ayrı bir yere sahip olan Pergamon’daki Büyük Altar dönemin şaheseridir. Pergamon’da MÖ 3.yy.ın ortalarında faaliyet gösteren İlk Pergamon Heykel Atölyesi’nde geliştirilen barok üslup, MÖ 2.yy. başlarındaki İkinci Pergamon Okulu sanatçıları tarafından Büyük Altar’da en ileri noktaya ulaştırılmıştır. Barok stil MÖ 4.yy. sanat hareketinin daha da kuvvetlenmiş bir şekli olarak tanımlanabilir. Saçlar dağınıktır ve derin yontulmuş dolgun bukleler güçlü bir ışık gölge kontrastı oluştururlar. Figürlerin en belirgin özellikleri, derin çukurlara yerleştirilmiş gözlerin trajik bir biçimde yukarı doğru bakması, çatık kaşlar ve ağzın yarı açık olmasıdır. Yüzlerde, heyecan, acı ve coşku gibi ifadeler görülmektedir. Kaslar abartılmış bir şekilde işlenmiş olup giysilerin diyagonal kıvrımları derin gölgeler yaparak dalgalanmaktadır. Vücut hareketleri sert ve keskindir³⁰. Büyük Altar Pergamon’da Athena Kutsal Alanı altında Zeus’a adanmış büyük terasta yer alır. Bina ve dış friz (gigantomakhia) II. Eumenes zamanına, Attaloslar’ın Galatlar’a karşı egemenliğini kesin olarak sağlayan Apameia Barışı’ndan (MÖ 188) sonraya aittir. Yerel kahraman Telephos’un hayatını anlatan iç friz ise MÖ 133’den önce yapılmıştır³¹. Anıtın kabartmalarında yerel atölye ve ustaların dışında Rhodos, Attika, Ephesos ve Tralleis’den sanatçılar çalışmışlardır. Attalosların Klasik kültür ve Atinaya olan bağlılıkları anıtta seçilen konu ve kompozisyonlarda da etkili olmuştur. Perikles-Phidias ortak çalışmasına benzer bir işbirliği ile frizlerde yer tanrıların, gigantlara karşı üstünlüğü Eumenes’in Galat zaferini sembolize etmektedir. Sahnelerdeki bazı bölümler Klasik Athena Parthenon Tapınağı’na kullanılan figürlerden alınmıştır. Benzer şekilde Büyük Altar da sonraki sanat eserlerine örnek oluşturmuştur. Bu noktada mezar stelleri antik çağın meşhur heykellerini tanımayı kolaylaştıran önemli bir kaynak oluşturur. Stellerde yer alan geleneksel symposion (şölen) sahnelerinin dışında Helenistik Çağ’ın popüler Pudicitia ve Herculaneum Kadını tiplerindeki heykellerin tam görünümüleri kabartma olarak stellerde yer alır. Ayrıca hymationlu erkekler, genç ve çocuklardan oluşan sivil karakterler ile Kybele, Attis, Asklepios, Athena, Apollon gibi mitolojik figürler de sıklıkla kullanılır. İzmir çevresine ait mezar stelleri özgün yapısı ile ayrı bir grup oluşturmaktadır³². Ağırlıklı olarak MÖ 2.yy.a tarihlendirilen bu eserler sahip oldukları standart form ile ayırt edilebilmektedirler. Sahneler, iki yanda bir platform

30 Bieber 1961, 106-123; Akurgal 1993, 214; Smith 1995, 99-111.

31 Bieber 1961, 113-122; Smith 1995, 158-166.

32 Zanker 1999, 213-229.

üzerinde duran sütunların veya plasterlerin taşıdığı üçgen alınlıklar ile sınırlandırılmıştır. Bu cephe mimarisi içinde ayakta betimlenen hymationlu kadın ve erkek figürlerinin naiskos adlı kutsal bir mekânda durduğu izlenimi yaratılmıştır. Helenistik Çağ boyunca tüm Batı Anadolu'da üretilen eserler Roma Dönemi'nde sadeleştirilerek devam etmiştir. Roma İmparatorluk sanatındaki bu eğilim serbest heykeltıraşlık alanında da benimsenmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde başlayan uygulama ile merkezdeki meşhur kopistler ve atölyeler tarafından Klasik Çağ orijinallerinin karbonkopya versiyonlarının hızlı ve çok sayıda üretimi bu sanatsal gerilemeyi kaçınılmaz hale getirmiştir. Heykeller sanat komisyonlarınca belirlenen kutsal alanlar ve resmi yapılar gibi teşhir alanları dışında, özel konutlarda, özel bahçelerde, sokaklarda sergilenen ve karşılığını ödeyen herkes tarafından sipariş edilebilen süsleme unsurları haline gelmiştir³³. Sanatçılar azatlı köleler de dahil olmak üzere toplumun her kesiminden gelen yetenekli kimselerdir.

Roma'nın İmparatorluk Dönemi'nde benzer bir yol benimsenmiştir. Merkezde ve yeni eyaletlerde başlatılan imar faaliyeti, inşa edilen yapılarda kullanılmak üzere büyük bir heykel gereksinimine neden olmuştur. MÖ 1.yy sonlarında Roma Eyaleti olan Anadolu'daki yerel atölyeler de bu ihtiyacı karşılamak için çalışmışlardır. Özellikle mitolojik heykel repertuarı Klasik kökenli eserlerden oluşmaktadır. Buna karşın Klasik Dönem'de filozof heykelleri ile başlayan ve Helenistik Dönem'de geliştirilen portre sanatı, Roma Heykeltıraşlığındaki en özgün alandır. Tahta geçen imparatorlar ve aile bireyleri yakınlarındaki sanatçıları yönlendirmişlerdir. Başlangıçta hanedanlıklar için oluşturulan özel portre tipleri ve diğer heykel koleksiyonları, tek kişinin başa geçtiği dönemlerde bile değiştirilmiştir. İmparatorlara her zaman çok yakın olan, Onlarla seferlere katılan sanatçılar özgün kişisel yontuları oluşturmuşlardır. Bugün Batı Anadolu da dâhil olmak üzere Türkiye'nin her noktasında bulunan Roma portrelerinin kaynağında, tahttaki imparatoru temsil eden heykelinin en uzak eyalet kentine dahi ulaştırılması düşüncesi vardır. Merkezde yapılmış özgün portrelerin Kuzey Avrupa, Anadolu hatta Mısır'daki yerel atölyelere örnek oluşturarak tekrar yontulmalarının sebebi de bu olmalıdır.

---

33 Kleiner 1994, 3-22.

HARİTA: Buluntu Yerleri

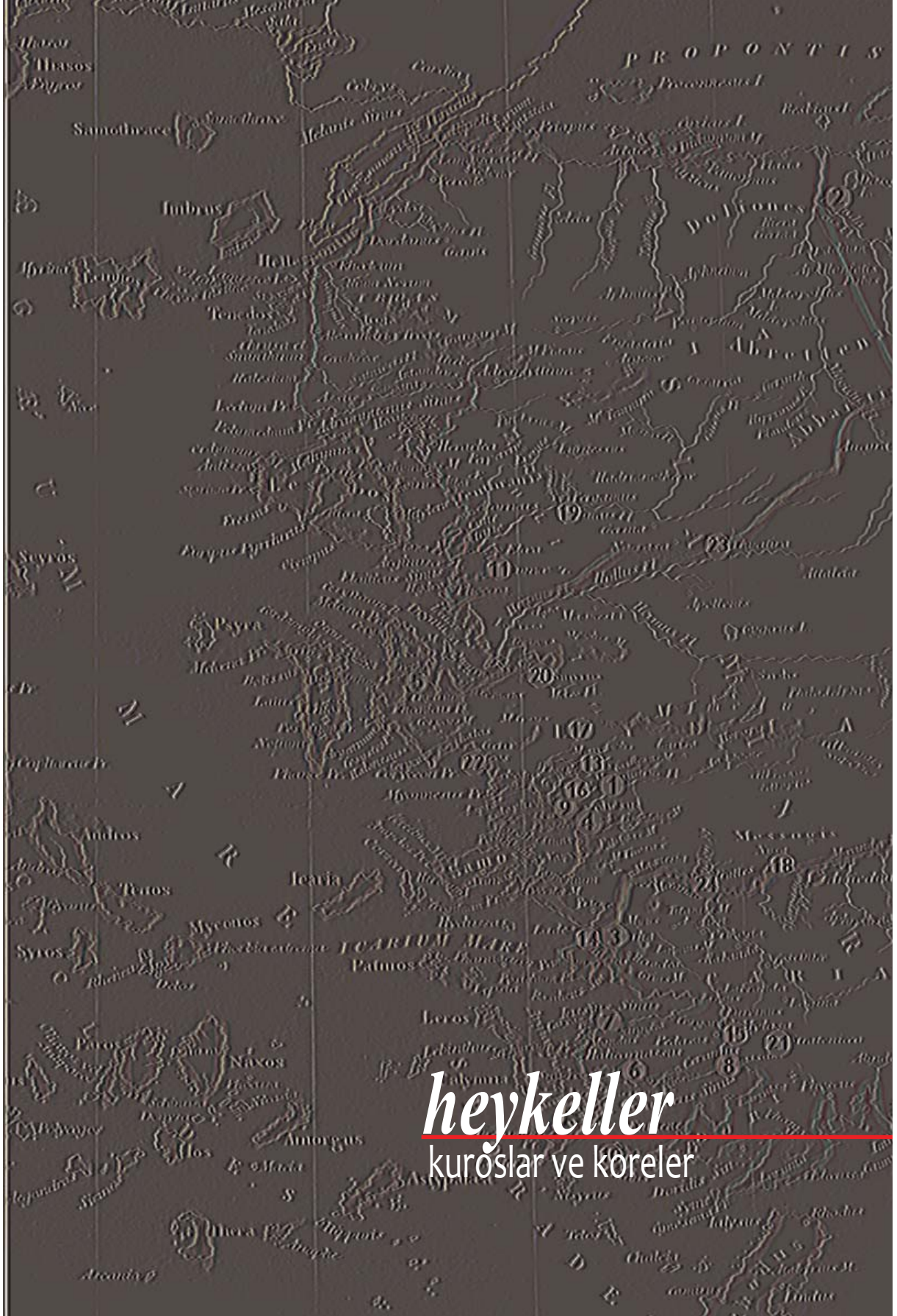

BATI ANADOLU

1.Belevi	(İzmir, Selçuk İlçesi kuzeyi)	13.Metropolis	(İzmir İli, Torbalı İlçesi, Yeniköy)
2.Daskyleion	(Balıkesir İli, Bandırma İlçesi, Ergili Köyü)	14.Miletos	(Balat-Aydın İli, Söke İlçesi, Akköy)
3.Didyma	(Aydın İli, Söke İlçesi, Yeni Hisar Köyü)	15.Mylasa	(Muğla İli, Milas İlçesi)
4.Ephesos	(İzmir İli, Selçuk İlçe Merkezinin batısı)	16.Notion	(İzmir İli, Menderes İlçesi, Ahmetbeyli)
5.Erythrai	(İzmir İli, Çeşme İlçesi, İldırı Köyü)	17.Nymphaion	(İzmir İli, Kemalpaşa İlçesi)
6.Halikarnassos	(Muğla İli, Bodrum İlçesi)	18.Nysa	(Aydın İli, Sultanhisar İlçesi)
7.Iasos	(Muğla İli, Milas İlçesi, Kıyıkışlacık Köyü)	19.Pergamon	(İzmir İli, Bergama İlçesi)
8.Keramos	(Muğla İli, Milas İlçesi, Ören Köyü)	20.Smyrna	(İzmir)
9.Klaros	(İzmir İli, Menderes İlçesi, Ahmetbeyli)	21.Stratonikeia	(Muğla İli, Yatağan İlçesi, Eskihisar Köyü)
10.Knidos	(Muğla İli, Datça İlçesi, Reşadiye)	22.Teos	(İzmir İli, Seferihisar İlçesi, Sığacık Köyü)
11.Kyme	(İzmir İli, Aliağa İlçesi, Nemrut Köyü)	23.Thyatira	(Manisa İli, Akhisar İlçesi)
12.Laodikeia	(Denizli İli, Eskihisar Köyleri arası)	24.Tralleis	(Aydın)

Katalogda yer alan 168 eser müzedeki teşhir yerlerine göre değil konularına ve tiplerine göre sınıflandırılmıştır. Bu sayı kitapta katalog numarası verilmiş tek eserleri veya grup mimari kabartmaları ifade etmektedir. Toplam sayıya aynı yapıya ait farklı kabartma paneller dahil değildir. Eserler arasında düzenli bir kronolojik dağılım bulunmadığından bu yöntem *katalog* başvurulmuştur. Koleksiyonun büyük bölümü Helenistik ve Roma Dönemi'ne aittir. Arkaik Dönem dokuz örnekle temsil edilmiştir ve katalog bu grupla başlamaktadır. Heykeller ve kabartmalar olmak üzere iki temel bölüm içeren katalogda heykellerin konuları, kabartmaların ait oldukları yer belirleyici olmuştur.

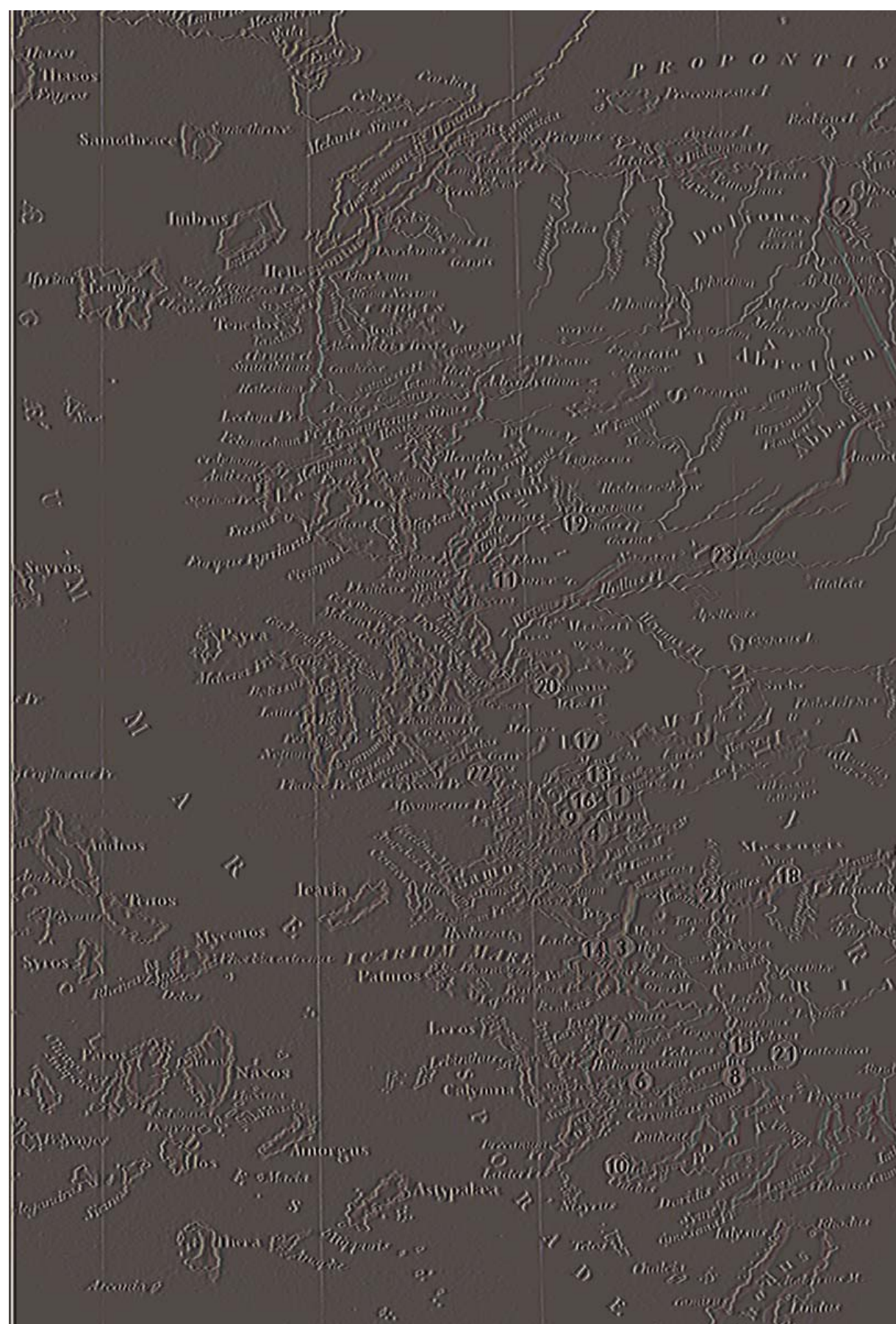

heykeller

---

küröşlar ve köreler

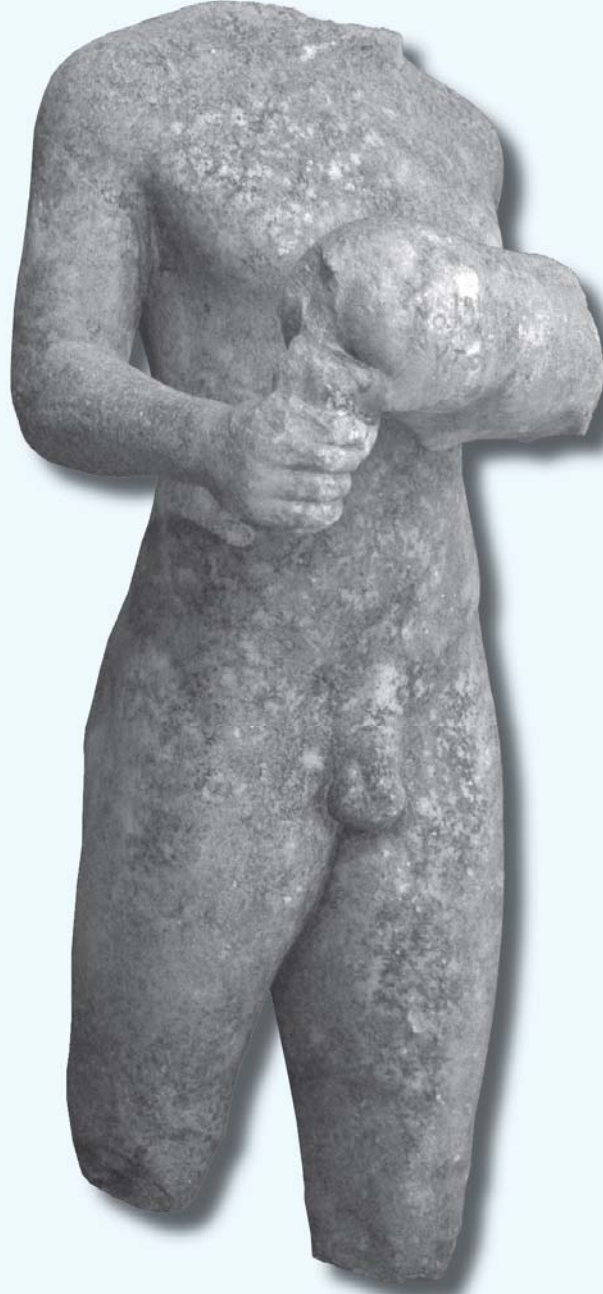

1. Kuros

Env. 003.504. Y.1.30m. G.o.60m.
D.o.52m. Klaros Apollon Tapınağı,
1953. Orta kristalli gri-beyaz mermer.
Normal boyutlardaki torsoda baş, sol
kol, diz kapaklarından itibaren her iki
bacağın altı ve erkeklik uzvu noksandır.
Eserin yüzeyi ince bir kalker tabakası ile
kaplıdır. Arkaik Dönem.

Bibliyografya: Robert 1954, 4; Robert
1974, 25-26; Dedeoğlu 1993,42.

Ayakta çıplak genç bir erkek
betimlenmiştir. Sol bacak adım atmış
durumdadır. İnce gövde yapısında
köprücük kemikleri, diz kapakları gibi
anatomik ayrıntılar doğal işlenişlerle
yansıtılmıştır. Dirsekten bükülerek ileri
doğru uzatılmış sağ elde minyatürize
edilmiş, adaklık sığır bulunur. Bu
figürün üzerinde üç satırlık adak yazıtı
yer alır. L. Robert dönemi kazılarında
Klaros'un baştanısı Apollon Klaros'a
ait kutsal alanda bulunmuş olan
torso, Apollon için yapılmış bir adak
heykelidir.

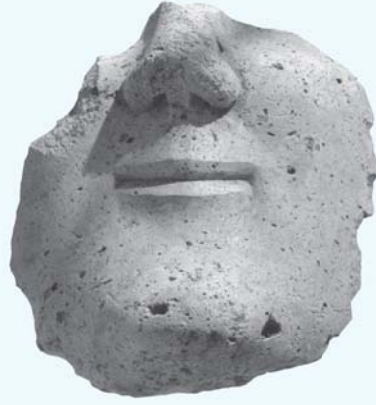

2. Kuros

Env. -, Y.o.24m. G.o.24m. İzmir-Bayraklı Athena Tapınağı. Yerel Tüf Taşı. Normal boyutlar üzerinde yapılmış bir kurosun baş parçasıdır. Sol kulak ve alt dudağından itibaren çene noktasıdır. Mevcut parça sol gözün altından sağ kulağına uzanan diyagonal kırık ile ikiye ayrılmıştır. Arkaik Dönem.

Bibliyografya: Akurgal 1993, 88, Lev.125.
Baştaki saç ve sakal formu, belirgin elmacık kemikleri heykelin tümündeki doğulu etkilere işaret etmektedir. Saçlar kitle halinde betimlenmiş ve alnın ortasından ikiye ayrılmıştır. Benzer yapıyı sakal işlenişinde de görmek mümkündür. Başarıyla tasvir edilmiş alt ve üst göz kapakları arasındaki göz bebeği sığ bir boşluk şeklindedir. Büyük bölümü kırık olan burun ve ince üst dudağı ile kapalı duran ağız, yüze ciddi bir ifade kazandırmıştır.

3. Kuros

Env. -, Y.o.16m. G.o.16m. İzmir-Bayraklı, Athena Tapınağı. Yerel Tüf Taşı. Normal boyutlar üzerinde yapılmış bir kurosun baş parçasıdır. Burun ucu, ağız ve çene dışında baş bütünüyle noktasıdır. Arkaik Dönem.

Bibliyografya: Akurgal 1993, 88, Lev.125.
Büyük bölümü eksik olan eser iki numaralı örneklerle çağdaştır. Paralel işçilik ve malzeme özelliklerine sahiptir. Sakalsız genç bir erkek betimlenmiştir. İnce dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme vardır.

4. Kore

Env. 005.301, Y.1.83m. G.o.68m. D.o.33m. Erythrai. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar üzerindeki heykelde baş, omuz ve bilek arasında sol kol, sağ ve sol ayak ile kaide noksanıdır. Eser iyi korunmuş durumdadır. Arkaik Dönem.

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993, 44.

Heykel khiton ve hymation ile tasvir edilmiştir. İnce elbise kumaşı altında, gövdeye ait anatomik ayrıntılar net olarak görülebilmektedir. Omuzdan itibaren düz olarak uzatılarak gövdeye yapıştırılmış sağ kol ve el, sağ baldır üzerinde khiton kumaşından bir tutam kavramış ve yukarı doğru çekmiştir. Bu hareketle kumaş gövdenin alt bölümünde gerginleşmiş ve bacaklar belirginleşmiştir. İki bacağın ortasından elbiseye ait kumaş kitlesi sarkar. Gövdeyi örten hymationun kumaş hareketleri ince, paralel dikey hatlar şeklinde gösterilmiştir. Hymation arkada kalçayı açıkta bırakarak bel üzerinden iki yana ayrılmıştır. Bu noktada khitona ait kemer de görülmektedir. Üstte ise üzerine, açık olarak salınmış saçlar yerleştirilmiştir. Küçük dörtgen kareler halinde düzenlenen saçlar ok uçları şeklinde sonlanmıştır. Sol kol ve el dirsekten bükülerek her iki göğüs üzerine yerleştirilmiştir. Heykel kıyafeti ve pozuyla dönemin Samos, İonia örnekleriyle çağdaştır. Genelaos Grubu-Ornithe figürü, Erythrai örneğinin tanımlanması ve tarihlenmesinde önem taşımaktadır.

5. Kore

Env. 003.708, Y.1.40m. G.0.42m. D.0.17m.
Kaide. 0.005m. Klaros Apollon Tapınağı,
1953. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal
boyutlar altında yapılmış heykelde baş ve
dirsekten sol kol noksandır. Gövde üst tarafı
aşınmış durumdadır. Arkaik Dönem
Bibliyografya: Dedeoğlu 1993, 43.

Heykel khiton ve hymation ile tasvir edilmiştir.
Kemerli khitona ait elbise kırışıklıkları
bacaklarda, birbirine paralel ince kabank
hatlar şeklinde gösterilmiştir. Kumaş, yanlarda
bacakları sarmış durumdadır. Uzun elbise
sadece ayak uçlarını açıkta bırakarak oval
kaide üzerine dökülmüştür. Kemer üzerinde
ince kazıma silmeler arasında yerleştirilmiş
düz bantlar yer alır. Bu bezeme kemerin ve
heykelin boyanmış olduğuna işaret etmektedir.
Hymation, omuzları da içine alarak gövdenin
üst tarafını tamamen kapamıştır. Auxerre
Koresi'ni anımsatan katı, frontal bir pozla
betimlenen eserin sağ kolu serbest şekilde
uzatılmış ve gövdeye yapıştırılmıştır. Sol
kol dirsekten bükülerek sol göğüs üzerine
yerleştirilmiştir. Beden, kemerle toplanan
khiton ile bağlantılı olarak silindirik formdadır.
Gövde ve elbisedeki bu şema İonia örnekleri ile
uyuşmaktadır.

6. Kore

Env. 001.022, Y.o.25m. G.o.20m. D.o.21m. Keramos, 1934. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlara sahip başta çene, sağ göz ve şakakta, dudakların sol yarısında ufak kırıklar vardır. Burun noksandır. Sağ yanak üzerinde kulaktan çeneye uzanan derin bir çatlak ve alnın sağ tarafından çeneye uzanan yüzeysel bir diğer çatlak bulunmaktadır. Arkaik Dönem.

Dolgun ve küresel formda işlenen baş genç bir kızı betimlemiştir. Saçlar kulakları açıkta bırakarak arkaya ve küçük tutamlar halinde göğüs üzerine sarkıtılmıştır. Alında birbirine paralel dalgalı kabartma hatlar şeklinde geriye taranmıştır. Tepede ve arkada kıvrık saç yapısını sembolize eden homojen boncuk tanelerinden oluşturulmuş bir kitle halindedir. Çehre genel baş formuna uygun olarak ovaldir. Yanaklar geniş ve dolgundur. Bundan ötürü gözler derin çukurlara yerleştirilmiştir. Ağızda belli belirsiz bir gülümseme vardır. Yüz uzuvları ve kulaklar doğal görünümündedir. Eser dönemin Samos ve İonia şemasını tekrar etmektedir.

7. Genç Kız Başı

Env. -, Y.o.17m. G.o.13m. İzmir-Bayraklı, Athena Tapınağı. İnce kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılmış başta, gözler, çene ve ağızda ufak kırıklar mevcuttur. Burun noksanıdır. Yüzeyde ince kazıma çizikler bulunmaktadır. Arkaik Dönem.

Dolgun baş yapısındaki yüz uzunları küçüktür. Gözler ince ve çekik tasvir edilmiş, alt-üst göz kapakları vurgulanmıştır. Göz bebekleri siğ boşluklar şeklinde gösterilmiştir. Burun noksan olmasına karşın orantılıdır. Ağız kapalıdır. İnce dudaklardaki masum gülümseme ile her iki yanak belirginleştirilmiştir. Kulaklar, başın tepesini ve arkasını tamamen kapatan örtü altında gösterilmiştir. Başın iki yanından alna kadar uzatılan örtü, ortada iki kat halinde arkaya sarkıtılmıştır. Sıkı bağlandığından gergindir. Saçlara dair bir iz bulunmamaktadır. Alın üstünde kulakların arkasından geçerek arkaya uzanan dar bir kabartma bant bulunur. Bandın üzeri boyama meander bezelidir. Ayrıca örtünün kenarlarında da boya izleri görülür. Eser İonia sanat eğilimi ile tasvir edilmiş doğulu bir karakteri çağrıştırmaktadır.

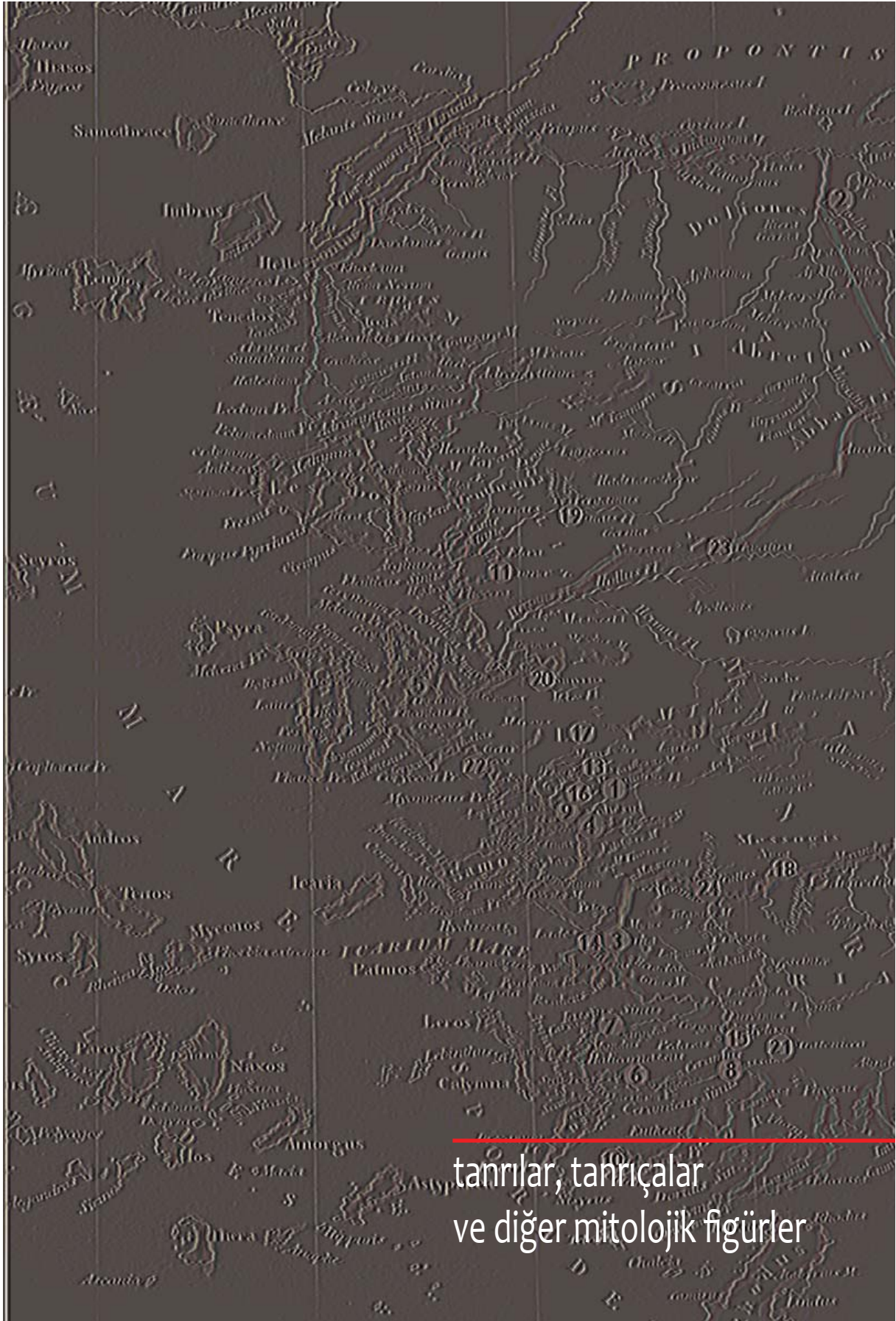
8. Brankhid

Env. 000.519, Y. 0.97m. G.0.81m. D. 0.52m. Miletos, 1926. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlarda yapılmış heykelerde kollar ve beden noksanıdır. Mevcut bölümde tahtın sağ taraf tutamağı, kaidenin sol köşesi kırık. Her iki diz üzerinde ve ayaklarda yüzeysel bozulma mevcuttur. Arkaik Dönem.

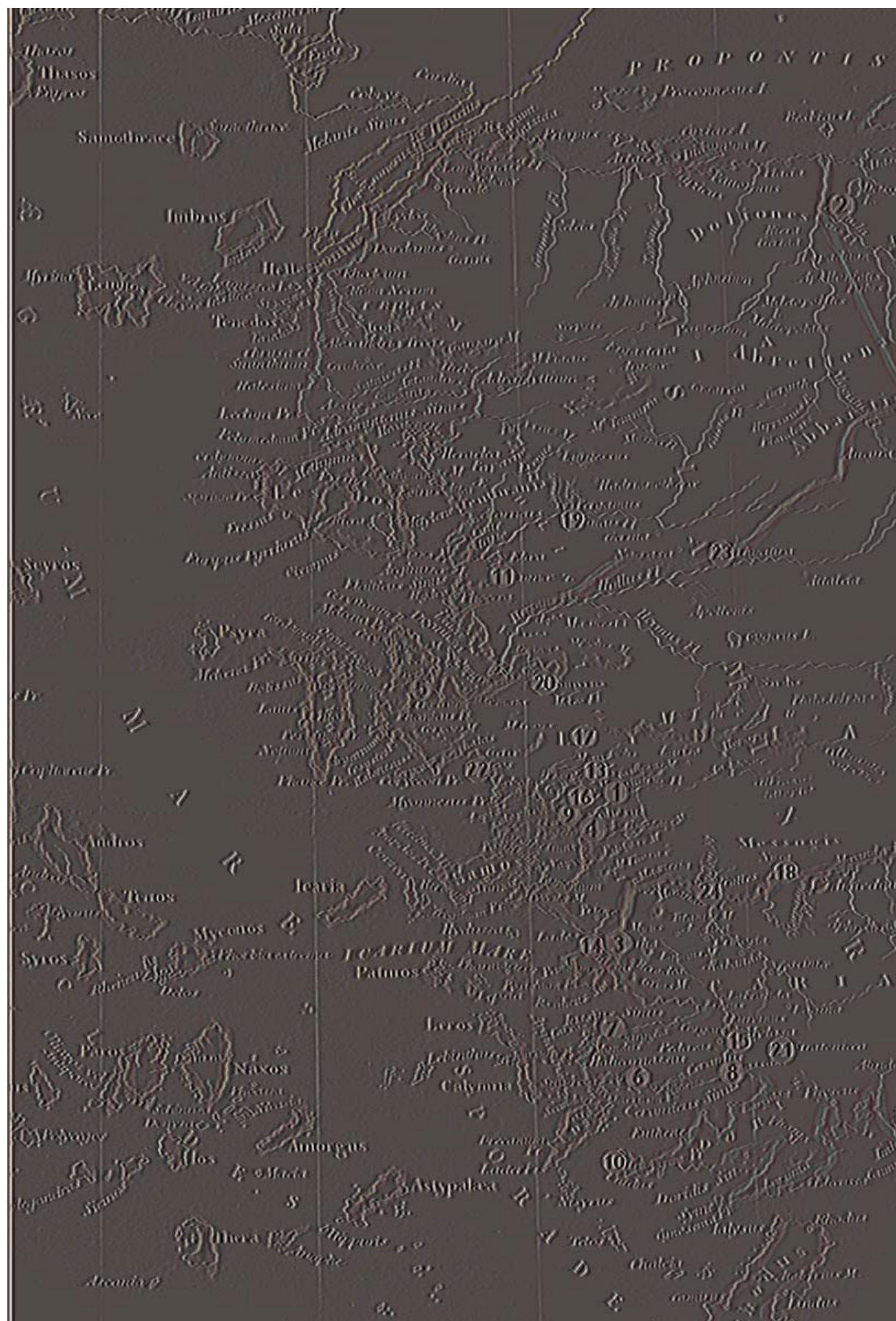
Oturan figür khiton ve hymation giymiştir. Khiton ayak uçlarını açıkta bırakacak şekilde tüm gövdeyi kapatmış ve kaide üzerine dökülmüştür. Daha kısa olan hymation ayak bileklerinde son bulmuştur. Eserde her iki kıyafetin kumaş dokusu arasındaki fark başarıyla gösterilmiştir. Khitonun kıvrımları ayaklar üstünde ince dikey kabarıklıklar şeklinde, daha kalın hymationa ait kıvrımlar ise cephede üst üste bindirilmiş kumaş katları biçiminde gösterilmiştir. Kumaş kenarlarının oluşturduğu zigzag, dönemin süslemeci işçilik anlayışına uygun olarak katı bir şematizm içinde yansıtılmıştır. Hymationun tüm gövdeyi sarması ve vücut hatlarının belirginleşmesi figürün oturduğu tahttan da ayrılmasını sağlamıştır. Tahtın ön ayakları üstünde simetrik yerleştirilmiş volütlü süslemeler ve üstteki dairesel tutamaklar ağaç oyma sanatından alınmış öğelerin taş heykeltıraşide kullanılmış olduğunu düşündürür. Eser Didyma'da bulunmuş daha erken tarihli örneklerden ayrılmasına karşın Samos Aiakes Heykeli paralelinde İonia ekolü ile yontulmuş Brankhid heykellerinden biri olmalıdır.

tanrılar, tanrıçalar
ve diğer mitolojik figürler

9. Aphrodite

Env. 000.453, Y.o.92m. G.o.47m. D.o.28m.

Miletos. Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Normal boyutlardaki torsonun başı, omuzdan sağ kolu, bilekten sol kolu, diz kapağı üstünden sağ ve sol bacağı noksanıdır. Elbise kıvrımlarında ufak kırklar vardır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Geç Helenistik Dönem. Bibliyografya: Aziz 1933, 69; Dedeoğlu 1993,59.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça giyimlidir. İnce khiton transparan yapısıyla vücut detaylarını örtmemiştir. Giysi kumaşı altında sağ göğüs, göbek deliği ve kasık bölgesi görülür. Heykel sabit sol bacağı üzerinde durmaktadır. Sağ bacak serbesttir. Khiton sol göğsü açıkta bırakarak vücudu sarmış ve sağ omuz üzerinden sarkıtılmıştır. Bir diğer kumaş kitlesi dirsekten bükülerek ileri uzatılan sol koldan sarkmaktadır. Beldeki ince kemer çözülerek kasıklara kadar sıyrılmıştır. Dinamik vücut yapısı ile uyumlu kumaş hareketleri düzensizdir. Özellikle kemer hattı boyunca yoğunluk gösterir. Eser Helenistik Devirde yaygınlaşan Aphrodite heykellerinden biri olmalıdır.

10. Aphrodite

Env. 000.646, Y.1.76m. G.o.58m. D.o.46m. Kaide Y.o.09m. Ephesos, 1930. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar üstünde yapılmış heykelde baş, dirsekten sağ kol, omuzdan sol kol, sol baldır üzerindeki küçük çocuk noksandır. Geç Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Aziz 1933, 30; Keil, Ephesos, 51, Fig.34-35; Dedeoğlu 1993,61.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça giyimlidir. Sabit sağ bacağı üzerinde duran figürün sol bacağı diz kapağından bükülerek kaide üzerindeki kayalık yükseltiyi basmıştır. Kendi soluna ve öne doğru hafifçe eğilmiş olan gövdede sağ kol diyagonal olarak sol bacağı doğru uzatılmış ve olasılıkla sol bacak üzerinde taşınmakta olan putti figürünü tutmuştur. Figürün sağ eli kadının sol göğsü üzerinde korunmuştur. Benzer örnekler kadın ve çocuğun birbirlerine doğru baktıklarını gösterir. Heykelin kendi soluna doğru dönmüş boynu ve gövdeden açık duran sol kolu bu ilişkiyi desteklemektedir. Khiton ve hymation giyimli heykelde hymation kalın kumaşla kalçaya kadar sıyrılmış, bu noktada hafifçe kaldırılmış sol bacak üzerinde bir kitle oluşturmuştur. Düz duran sağ bacak boyunca kaideye kadar uzanır. Sağ kol üzerinde dirseğe kadar düğmeler ile tutturulmuş khiton, göğüslerin altında ince şerit şeklinde bir kuşakla bağlanmıştır. Mantoya göre daha ince kumaştan yapılan bu giysi hareketli ve küçük kıvrımlarla gösterilmiştir. Kaide sol tarafında sol ayak altında, deniz kıyısını sembolize eden kayalık yükseltiler ve üzerinde bir ahtapot figürü vardır. Heykelin denizle olan bağlantısı ve Eros ya da putti olarak nitelendirilebilecek küçük çocuk, figürün kuvvetli bir ihtimalle Aphrodite'yi betimlediğini göstermektedir.

11. Aphrodite

Env. 022.617, Y.o.30m. G.o.16m. D.o.12m.
Smyrna-Agora, 2004. İnce kristalli beyaz
mermer. Minyatür boyutlardaki heykelde
kollar ve beden, ayaklar, kaide ve bebeğin
gövdesi kasıklarından itibaren noksandır.
Elbise kıvrımlarında küçük kırıklar vardır. Roma
Dönemi.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça yarı çıplaktır.
Gövde ağırlığı sabit sağ bacak ile taşınırken
sol bacak hafifçe ileri uzatılmıştır. Böylece
kucakta taşınmakta olan bebek figürü içinde
bir destek elde edilmiştir. Bebek iki bacağı açık
durumda vücudun sol yanına dayanmış olarak
taşınmaktadır. Kadın sol kolu ile onu sarmış ve
eliyle sol bacağından kavramıştır. Bebeğin sol
elinin göbük deliğinin hemen altına yerleştirilmiş
olduğu buradaki kırık yükseltiden anlaşılır. Çıplak
bedendeki hymation da yaklaşık bu noktadan
başlar. Kasıklara kadar sıyrılmış durumdadır.
Arkada kalçanın yansını açıktaki bırakarak her iki
bacağı, cephede sadece sağ bacağı kapatmıştır.
Sol bacak çıplaktır. Belde bağlanan kumaş
burada birbirini kesen yatay doğrular şeklinde
kıvrımlarla gösterilmiştir. Arkada ve sağ bacak
üzerinde kalın kumaş dokusunu yansıtan
kabartma kıvrımlar bacakların arasındaki
kumaş kitlesinde oluk biçimindeki dikey yivlere
dönüşür. Eser poz ve işleniş özellikleri ile
Helenistik Devir'de yaygınlaşan küçük boyutlu
Aphrodite heykellerini çağrıştırmaktadır.

12. Aphrodite

Env. 003.709, Y.1.08m. G.o.46m. D.o.25m.
Klaros, 1953. Orta kristalli gri-beyaz mermer.
Normal boyutlar altındaki heykelde baş,
omuzdan sağ ve sol kol, bilekten sağ ve sol ayak
noksandır. Sol diz üzerinde ve elbisede ufak
kırıklar bulunmaktadır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,61.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça yarı çıplaktır.
Gövde sabit sağ bacak üzerinde taşınmakta
sol bacak serbest durmaktadır. Sağ omuzdaki
kırık yüzeyi kolun kaldırılmış durumda olduğunu
gösterir. Olasılıkla başın tepesine doğru
uzatılmıştır. Sol kol dirsekten bükülerek ileri
uzatılmış ve bu noktaya yönelen elbise kumaşını
taşıyor olmalıdır. Çıplak figürün üzerinde sadece
himation vardır.Önde gövdeyi açıkta bırakarak
kasıklara kadar sıyrılmış, arkada sırtı kapatmıştır.
Ağır kumaş bacakları örterek vücudun sol
tarafından kitle halinde sarmaktadır. Kalın
yivler şeklinde gösterilen kıvrımlar bu dokuyu
yansıtır. Sağ bacağın yanında yüksekliği diz
kapağına kadar uzanan oval formu yükselti kaide
ile birlikte heykelin duruşuna destek olmaktadır.
Eser poz ve işleniş özellikleri ile Helenistik
Aphrodite heykellerinin bir versiyonu olmalıdır.

13. Aphrodite

Env. 003.452, Y.o.24m. G.o.08m D.o.05m.

Knidos, 1953. İnce kristalli beyaz mermer.

Minyatür boyutlardaki heykelle baş, omuzdan sağ kol, dirsekten sol kol noksanıdır. Yüzey ince bir kalker tabakası ile kaplıdır. Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça yarı çıplaktır. Taşıyıcı sol ayağı üzerinde duran gövde öne ve kendi soluna doğru hafifçe eğilmiştir. Yukarı kaldırılmış her iki kol saçları tutmuş olmalıdır. Baş kendi soluna ve aşağı doğru dönmüştür. Genç kadının çıplak vücudunda sadece hymation vardır. Kasıklara kadar sıyrılmış olan manto kadınlık uzvu üzerinde bağlanmıştır. Kumaş bu noktadan ayaklara kadar ağır bir kitle halinde sarkar. Ayrıca kalça ve bacaklar da gergin bir şekilde örtülmüştür. Basit ve kısa yivler şeklinde gösterilen hymationa ait kumaş hareketleri belli bir düzen içinde genellikle birbirine paralel yerleştirilmişlerdir. Heykelin pozu Geç Klasik Devir kökenli Aphrodite Anadyomene tipini tekrar etmektedir. Eser bu meşhur heykelin bir Roma versiyonu olmalıdır.

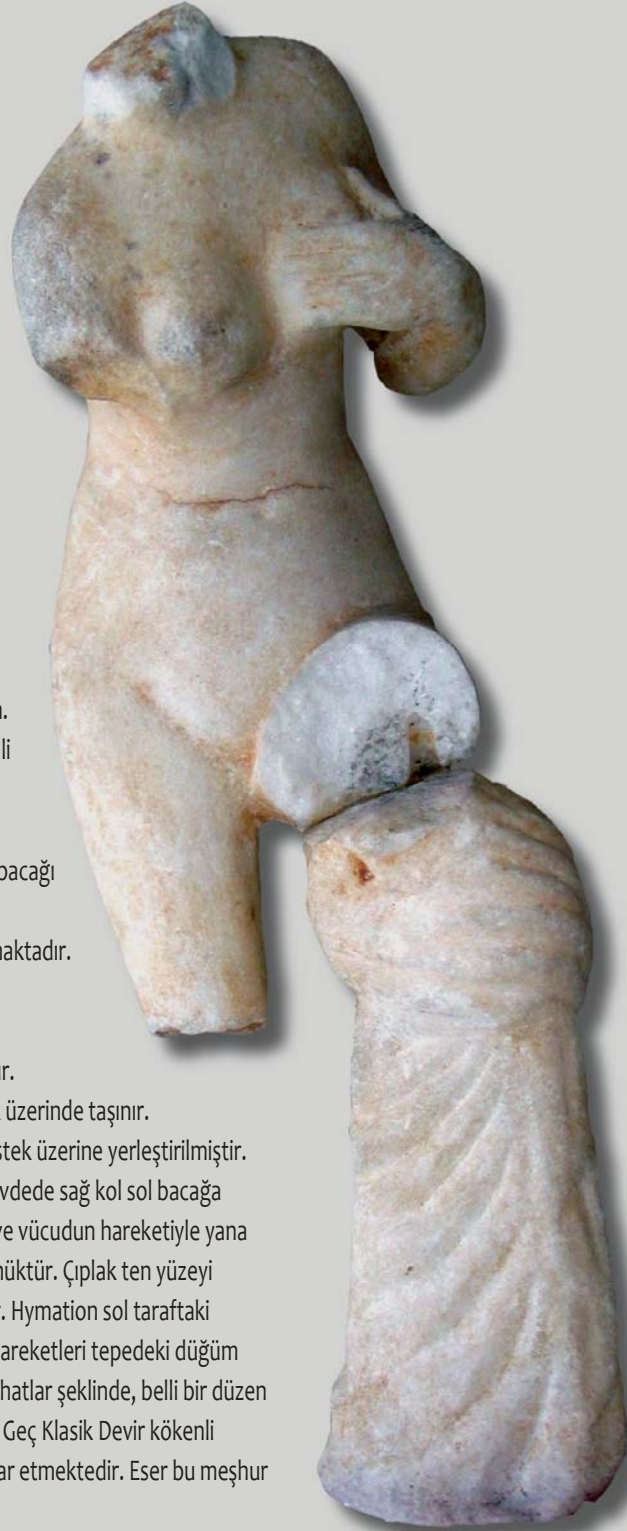

14. Aphrodite

Env. 003.455, Y.0.33m. G.0.18m. D.0.12m.
Kaide.Y.0.04m. Knidos, 1953. İnce kristalli beyaz mermer, Minyatür boyutlardaki heykelin başı, omuzdan sağ kolu, kasıktan sol bacağı, diz kapağından sağ bacağı noksanıdır.
Göbeği üzerinde yatay bir çatlak bulunmaktadır.
Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça çıplaktır.
Gövde sabit sağ bacak ve soldaki destek üzerinde taşınır.
Sol bacak yukarı doğru kaldırılmış ve destek üzerine yerleştirilmiştir.
Kendi sağına ve aşağıya doğru eğilen gövdede sağ kol sol bacağına uzanmıştır. Sol kol dirsekten bükülmüş ve vücudun hareketiyle yana kayan sol göğsü tutmuştur. Baş sola dönüktür. Çıplak ten yüzeyi pürüzsüz hale getirilmiş parlatılmamıştır. Hymation sol taraftaki desteğe bağlanmıştır. Buradaki kumaş hareketleri tepedeki düğüm noktasından çıkarak açılan kalın kabarık hatlar şeklinde, belli bir düzen içinde yerleştirilmiştir. Heykelin pozu Geç Klasik Devir kökenli Sandalını Bağlayan Aphrodite tipini tekrar etmektedir. Eser bu meşhur heykelin bir Roma versiyonu olmalıdır.

15. Aphrodite

Env. 003.460, Y.o.43m. G.o.15m. D.o.12m.
Knidos, 1953. Orta kristalli beyaz mermer, İki parça halinde korunmuş minyatür boyutlardaki heykelin başı ve omuzdan sağ kolu noksanıdır. Sol kol üzerinde, elbisede ve kaideye ufak kırıklar vardır. Sağ omuzda antik tamirat ve birleştirmede kullanılan demir pim görülür. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça yarı çıplaktır. Sağ bacak üzerinde duran gövdede sol bacak serbesttir. Çıplak ten pürüzsüz hale getirilmiş parlatılmamıştır. Sağ kol yukarı kaldırılmış, sol kol gövdeden açık şekilde dirsekten bükülerek elbise kumaşını tutmuştur. Figür hymation giymiştir. Bacakları örten hymation, ince vücut yapısıyla tezat oluşturur. Düzensiz keskin hatlardan oluşan kıvrımlar dökümlü kumaş ile kaideye kadar uzanır. Cephede onluk şeklinde ikinci bir kat vardır. Çıplak sağ ayak ve sol ayak ucu kaide üzerine yerleştirilmiştir. Eser Helenistik Devirde yaygın olan küçük boyutlu Aphrodite heykellerinden biri olmalıdır.

16. Aphrodite

Env. 003.461, Y.o.43m. G.o.17m.
D.o.14m. Kaide Y. o.02m. Knidos,
1953.Orta kristalli beyaz mermer.
Minyatür boyutlardaki heykelde ayrı
işlenerek kenet delikleriyle gövdeye
eklenen baş, dirsekten sağ kol ve sol
el noksandır. Birleşme yüzeylerinde
kenet delikleri korunmuştur. Kaide
kenarlarında, ayak uçları ve elbise
kıvrımlarında ufak kırıklar vardır.
Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile
kaplıdır.Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça
yarı çıplaktır. Sağ bacağı üzerinde
duran gövde dirseği ile figürün
solundaki yüksek postament'e
dayanmaktadır. Sol bacak serbesttir.
Bu pozla kalçanın sağ tarafı iyice
belirginleşmiş ve özellikle çıplak
beden "S" formu kazanmıştır.
Vücuttan açıkta duran kollar
dirsekten kaldırılmış durumdadır.
Desteğe dayanan sol kolun altına
hymation kumaşı sıkıştırılmıştır.
Hymation kasıklara kadar sıyrılmıştır.
Arkada kalçanın üstünden desteğe
uzanarak buradan ince bir kat
halinde sarkar. Önde ağır bir kitle
halinde, hafifçe ileri uzatılmış sol
bacak baldırından kaide üzerine
dökülür. Buradaki düzensiz küçük
kıvrımlar, bacaklarda yukarı yönelmiş
içbükey derin hatlara dönüşür. Eser
Helenistik orijinli, küçük boyutlu
Aphrodite heykellerinden biridir.

17. Aphrodite

Env. 000.609, Baş Y.o.22m. Krater Y.o.28m.
Pergamon, 1925. Orta kristalli gri-beyaz
mermer. Normal boyutlar altındaki başta saç
buklelerinde ufak kırıklar vardır. Başa bitişik
kraterin ağız kenarına ait bir parça noksandır.
Roma Dönemi.
Bibliyografya: Aziz 1933, 37.

Genç tanrıçanın başı kendi sağına hafifçe
döndürülmüştür. Oval yüz yapısına yerleştirilen
küçük uzuvlarla masum bir genç kız ifadesi
kazandırılmıştır. Küçük ve dolgun dudaklar
kapalıdır. Gözlerde alt ve üst göz kapakları
vurgulanmıştır. Burun, ağız ve gözlere göre
büyüktür. Geniş bir bant ile bağlanan saçlar
alnın tamamen açılmasına sebep olmuştur.
Dar alnın iki yanına, yüzü çevreleyecek
şekilde saç bandının üzerinden dökülen iri saç
bukleleri yerleştirilmiştir. Kulak memelerini
açıkta bırakarak enseye kadar uzayan dalgali
saç tepede bağlanarak gevşek bir topuz
yapılmıştır. Başın arkasında büyük bir krater
yer alır. Bu, eserin bir gruba ait olabileceğini
göstermektedir.

18. Aphrodite

Env. 000.972, Y.o.47m. G.o.45m. D.o.23m.
Tralleis, 1933. Orta kristalli gri-beyaz mermer.
Normal boyutlar üzerindeki başta burun ucu
noksandır. Saç kıvrımlarında ufak kırıklar vardır.
Roma Dönemi.
Bibliyografya: Özgan 1995, 109, Taf. 31,1.

Cepheden, katı bir duruşla betimlenen genç
tanrıçanın başı, arkadaki yüzeye bağlıdır.
Paralel yatay yivler içeren bu alan heykelin
baş kısmını kapsayan bir istiridye veya midye
kabuğu formundadır. Başın katı pozu bu
bağlantı ile ilgilidir. Dolgun ve oval yüzde
küçük uzuvlar ile genç kız ifadesi yakalanmıştır.
Dudaklar aralıktır. Göz kapakları ve gözün iris
bölümü vurgulanmıştır.
Saçlar alında üçgen oluşturacak şekilde
toplanmıştır. Matkapla oluşturmuş derin
kanallar içeren dalgali saç tutamları ortadan
ikiye ayrılarak yanlara taranmıştır.
Kalan saç kitlesi başın tepesinde gevşek bir
topuzla toplanmıştır. Heykeldeki saç modeli
Aphrodite figürlerinde sık görülen tipi tekrar
eder.

19. Aphrodite

Env. 005.619, Y.o.17m. G.o.12m. D.o.13m.

Buluntu yeri bilinmiyor. Kalın kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılmış başın burnu kırıktır. Ağız aşınmış durumdadır. Eserde, sağ kulaktan burnun altına uzanan ve dikey olarak çeneyi ikiye bölen derin bir çatlak vardır. Roma Dönemi.

Cepheden betimlenen genç tanrıçanın uzun dalgalı saçları yanlardan ve alın üzerinden başın tepesine doğru taranmış ve Aphrodite topuzu olarak bilinen model ile bağlanmıştır. Saçları oluşturan uzun tutamlar keski ile oluşturulmuş kalın paralel dilimler şeklinde düzenlenmiştir. Saçlardaki işçilik figürün yüzüne de yansımıştır. Dairesel formlu alın dardır. İri gözlerde irise ait matkap çukuru gözbebeğinin üstünde etli gözkapağına bitleştirilmiştir. Burun ince ve düzdür. Küçük ağız kapalıdır. Eser saç ve göz işçiliği ile Roma Çağı özellikleri göstermektedir. Bununla birlikte Aphrodite ve Nymphe heykellerinden bilinen özel saç modeli, figürün Roma Dönemi'nde yerel atölyede yapılmış versiyonlardan biri olduğuna işaret eder.

20. Dionysos

Env. 03.561, Y.o.58m. G.o.28m. D.o.23m. Kaide Y.o.07m. Nysa, 1954. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılmış heykelde baş, omuzun altından itibaren sağ kol, sol el, erkeklik uzvu ve yandaki yırtıcı hayvan noksandır. Ayrıca elbise kıvrımları ve kaidenin kenarlarında ufak kırıklar vardır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,51.

Ayakta yarı çıplak betimlenen genç tanrı gövde ağırlığını sağ bacağı üzerine vermiştir. Sol bacağı serbest olarak hafifçe öne doğru uzatılmış ve ayakcuyla kaideye dokunmuştur. Çıplak bedende sağ kol aşağı sarkıtılmış, sol kol dirsekten bükülerek yüksek desteğe dayanmıştır. Dirsekten itibaren kaldırılmış kol başa doğru uzanmaktadır. Baş da kendi soluna dönmüştür. Uzun ve dalgalı saçlara ait tutamlar omuzlardan göğüs üzerine düşürülmüştür. Ayrıca sol omuz üzerinde giysi kumaşına ait bir parça yer alır. Figürün bir desteğe dayanması ile kalçanın sağ tarafı belirginleşmiş ve gövde "S" formu kazanmıştır. Bu figüre feminen bir hava katmaktadır. Erkeklik uzvunun altına kadar çıplak olan ten pürüzsüz hale getirilmiş parlatılmamıştır. Hymation baldırlara kadar sıyrılmış durumdadır. Bacakları örterek kaideye dökülmüştür. Kumaşın bir bölümü sol kolun içinden atılarak sarkıtılmıştır. Ayrıca dirsek ve destek arasına sıkıştırılan bir diğer kumaş parçası postamentin büyük bölümünü örterek aşağı sarkar. Bu noktada helezon kıvrımlar şeklinde gösterilen kumaş hareketleri bacaklarda içbükey keskin kenarlı torbalar halindedir. Sağ bacağın yanında kaide üzerine uzanmış bir yırtıcı hayvanın pençeleri korunmuştur. Her iki figürdeki detaylar akla Dionysos ve O'nun panterini getirir. Figür Helenistik Dönem'de yeniden yorumlanan genç, çıplak Dionysos tiplerine uymaktadır.

21. Apollon

Env. 016158, Y.o.36m. G.o.25m. D.o.28m. Klaros, 1991. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üzerindeki başta burun noksanıdır. Ağız, dudaklar ve saçlarda ufak kırıklar bulunmaktadır. Geç Helenistik Dönem.

Bibliyografya: İnan 1982, 105-106, Lev. LIV, 1-3.

Genç tanrının başı dinamik bir duruş ile tasvir edilmiştir. Dolgun çehre ve yüz uzunları orantılıdır. Sol göz hafifçe aşağı doğru kaydırılmıştır. Göz kapakları ince keski ile belirginleştirilmiş göz bebeği işlenmeden bırakılmıştır. Dudaklar aralıktır. Figür uzun ve dalgalı saç ile gösterilmiştir. Alnın ortasından ikiye ayrılan saçlar, kulak kepçelerini de örterek başın yanlarına doğru toplanmış ve tepede gevşek bir topuz ile bağlanmıştır. Kalan saç tutamları enseyi kapatmıştır. Figürün kimliği ile ilgili açık bir delil bulunmamasına karşın özellikle saç formu Apollon betimlemelerini çağrıştırmaktadır. Ayrıca başın duruşu bu eserin ayakta ve hamle halinde olduğunu göstermektedir.

22. Apollon

Env. 016.159, Y.o.27m. G.o.20m. D.o.28m. Klaros Apollon Tapınağı, 1991. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki eser tahrip olmuş durumdadır. Yüzün sağ yarısında elmacık kemiği ve çene üzerinde yüzeysel kırıklar vardır. Burun noksanıdır. Boyundan kırılmış durumdaki baş ince, kireçli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: İnan 1982, 105-106, Lev. LIV, 1-3.

Genç tanrı başını sağa doğru hafifçe döndürmüştür. Figürün uzun dalgalı saçları alınının ortasından ayrılarak iki yana taranmıştır. Kulakları açıkta bırakan saçlar arkada topuz yapılmıştır. Saçların gergin yapısı ile oval çehre ve yüz uzunları belirginleşmiştir. Gözler iri ve açıktır. Burun düzdür. Geniş çene yapısına karşın ağız küçüktür. Dolgun dudaklar aralıktır. Figürün saç modeli ve özellikle ağız yapısı Apollon heykellerindeki fizyonomiyeye uymaktadır. Buna karşın yüzdeki düşünceli ifade daha olgun bir karaktere işaret eder. Eserdeki bu zıtlık heykelin klasik gelenekle yontulmuş olduğunu göstermektedir.

23. Artemis

Env. 163.51972, Y.o.54m. G.o.22m.

D.o.18m. Kaide Y.o.02m. İassos.

İnce kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde dirsekten sağ ve sol kol noksandır. Ayak uçlarında, elbise kıvrımlarına ve başta ufak kırıklar bulunmaktadır. Gövde ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır, yüz aşınmıştır. İki parça halinde korunmuş olan gövde dışında, baş ayrıca yontulup hazırlanan yuvaya yerleştirilmiştir. Geç Helenistik Dönem.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça giyimlidir. Sağ bacağı üzerinde duran figürün sol bacağı serbesttir. Sağ kol dirsekten bükülerek ileri uzatılmış, sol kol yana doğru açılmıştır. Baş ileri doğru bakar. Küçük yüz uzuvları ve dilimlere bölünmüş dalgalı saçlar ile genç bir tanrıça ifadesi elde edilmiştir. Figür kolsuz khiton ve hymation giymiştir. Göğüslerin altında ince bir kemerle bağlanan khiton kasıklara kadar sarkar. Etek ucu kaide üzerine kadar uzanmıştır. Ayrıca sağ omuzdan sol göğsün altına diyagonal uzanan ve burada beldeki kemere bağlanan bir kuşak daha vardır. Hymation şal gibi kullanılarak gövdenin arkasından önde iki kol üzerine uzanmakta ve solda omuzdan, sağda dirsekten aşağı sarkıtılmaktadır. Elbise kıvrımları belli bir düzen içinde dikey yivler şeklinde gösterilmiştir. Paralel örnekler avcı tanrıça Artemis'in, oklarını benzer şekilde sırtındaki sadakta taşıdığını gösterir. Figürün göğsündeki bant sadağa ait deri kayış olmalıdır.

24. Asklepios

Env. 000.640, Y.o.36m. G.o.27m D.o.16m. Ephesos Vedium Gymnasionu, 1928. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelerde göbek deliğinin altından itibaren kalça ve bacaklar noksandır. Ayrıca bilekten sağ ve sol el kırıktır. İki parça halinde korunmuş eserde baş boyundan eklenmiştir. Göğüs ve yüzde ince çizikler vardır. Roma Devri.

Bibliyografya: Keil, Ephesos, 51, Fig.27; Aurenhammer 1990,47-48, Taf.18, a-c; Dedeoğlu 1993, 49.

Ayakta tasvir edilen figür giyimlidir. Sağ kolu aşağı sarkıtılmış, sol kolu dirsekten bükülerek kalçaya dayanmıştır. Göğüs ve sağ kol çıplak, sol taraf himation ile örtülmüştür. Himation bacakları ve kalçayı kapatarak sol omuzdan aşağı sarkıtılmıştır. Vücudun sağına döndürülmüş başta

babacan bir ifade vardır. Bu ifadenin oluşturulmasında gür saç ve sakal yapısının rolü bulunur. Uzun dalgali saçlar alnın ortasında iki yana ayrılmıştır. Sakal ve bıyık da düzgün biçimde şekillendirilmiş ve çenenin altında ikiye ayrılmış durumdadır. Yüz uzuvları orantılı ve küçüktür. Kısık gözler sıg bir boşluk şeklinde gösterilmiş göz kapakları vurgulanmıştır. Burun düzdür dolgun dudaklar hafifçe aralanmıştır. Eserin saç ve sakal formu Klasik Devirden bilinen Zeus ve Asklepios heykellerine yaklaşmaktadır. Ancak özellikle yüzdeki yeni sıcak ifade Helenistik sanatın bu eski modeli yeniden yorumlamasının bir sonucudur. Heykeldeki poz ve himationun bir kolu örtmesi ise heykelin, tanınmış Asklepios Giustiniani tipinin yerel bir versiyonu olduğunu göstermektedir.

25. Asklepios

Env. 021.875, Y.1.28m. G.0.60m. D.0.27m. Kaide Y. 0.08m. Metropolis Gymnasion, 2002. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde gövdeyle birlikte işlenmiş baş-boyun, sağ kol altı ve el, sol kol ve el, asanın ve yılanın üstü ile hymationun sol omuzdan sarkan ucuna ait küçük bir parça noksanıdır. Tüm yüzeyde kalkerli sarımsı-kahverengi toprak rengi hakimdir. Erken İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: Meriç 2003, 142.

Figür yarı çıplak olarak hymation ile tasvir edilmiştir. Ağırliğin taşındığı sağ bacak sabit, sol bacak serbest olarak dizden kırılmış ve hafifçe geri çekilmiş durumdadır. Sağ kol kalça hizasında gövdeyle bağlantılı şekilde asayı tutmaktadır. Gövdenin sol tarafı boyunca sarkan Hymation kumaşında sol kasık seviyesinde bırakılan çıkıntı, sol kolun da serbest olarak sarkıtıldığını ve bu noktada ana gövdeyle temas halinde olduğunu göstermektedir. Olasılıkla elde patera tutmaktadır. Vücudun duruşuna göre baş kendi sağına dönüktür. Tanrının vücudu son derece genç ve diri tasvir edilmiştir. Gövde “S” formunda belli belirsiz öne doğru uzanmış, sabit bacak tarafında kalça iyice belirginleştirilmiştir. Hymation, bel altında göbük deliğini ve sağ taraf kasık çizgisini açıkta bırakacak şekilde kalın bir kitle halinde hafifçe sarkmıştır. Bu kitlenin kabaca üçgen bir önlük şeklindeki uzantısı ikinci Hymation katı olarak kasıktan sol diz kapağına diyagonal olarak uzanmakta ve bacak dış tarafında sol omuzdan sarkan diğer kumaş kitesiyile birleşmektedir. Vücudun altını tamamiyle örten Hymationun bu ikinci katı sağ bacağı büyük oranda açıkta bırakmış sol bacağı ise dizkapağı seviyesinde tamamiyle çevirmiştir. Hymation önde iç içe geçmiş dar içbükey yaylar şeklinde kıvrımlara sahiptir. Sağ bacakta ise kıvrımlar, kumaşın gerilmesinden ötürü bilekten sol kasığa doğru yönelmiş, kabark hatlar şeklinde gösterilmişlerdir. Bel altındaki kumaş kitesinin ters yönlü uzantısı gövdede sağ kol-omuz, sağ göğüs, sol göğüs ve karın bölgesini açıkta bırakarak sırtı diyagonal olarak kapatıp sol omuzdan sarmaktadır. Sabit sağ bacak yanında tanrının atribüsü olan, asaya sarılı yılan figürünün altı yer alır. Aynı zamanda destek veya denge rolü de bulunan bu öge gövdeden bağımsız değildir. Yılan ikinci boğumundan sağ bacak ile temas halindedir. Ayrıca eserin arkasında yontulmadan bırakılan dikdörtgen bir parça asadaki yılanın birinci boğumuna ve sağ bacak diz kapağı altına kadar uzanmakta, asa ile gövde arasındaki boşluğu da kapatarak burada sağlam bir bağlantı ve destek oluşturmaktadır. Yılan figürü ortadan kırılmıştır. Hayvanın kuyruğu kabaca yarım daire şeklindeki kaidenin cephe sağ köşesine yerleştirilmiş bu noktadan itibaren asaya dolanmış olarak betimlenmiştir. Kaidenin diğer köşesine adım atmış sol ayak ucu uzamıştır. Sağ ayak ise dik olarak ortada durmaktadır. Sandaletler, ayak formunda başparmak girintili tabanlara sahiptir. Ayak üstünde sandalet, parmakların başlangıç hizasında parmak uçlarını açıkta bırakacak şekilde ince yatay bir banda ve ayak bileğinden itibaren uzanıp ayağı dikine ikiye bölen ikinci bir banda sahiptir. Her iki uzantı topuk kısmını kapatan üçüncü bir parçayla cephede bilek üstünde birleşmiş burada ince bir bağ ile düğümlemişlerdir. Uçlar ayağın iki yanına sarkıtılmıştır. Sandaletler bu görünümüleri ile Helenistik kökenli Lingula tipini temsil etmektedirler. Heykelin yapımındaki özenli işçilik ve detaylara verilen önem sandalet ve ayakların yanı sıra hymationdaki küçük püsküllerde, etek uçlarındaki kazıma çizgilerde kendini açıkça göstermektedir. Eser, kökeni Klasik Dönem'e uzanan Asklepios heykellerinin versiyonlarından biridir. Hymation tiplerine göre sınıflandırılan bu grup içinde, literatürde Campana Tipi olarak bilinen sınıfa aittir.

26. Athena

Env. 000.011, Y.1.84m. G.0.55m. D.0.33m.
Ephesos-Gymnasion. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar üstündeki heykel iki parça halindedir. Arka taraf kabaca işlenmiştir. Gövdeye sonradan eklenen başın altı kırktır. Ayrıca saç kıvrımları ve miğferde küçük parçalar noksanıdır. Gövdede omuzdan sağ kol, dirsekten sol kol, bileklerden sağ ve sol ayak eksiktir. Sağ diz kapağı üzerinde ve elbise kıvrımlarında ufak kırıklar bulunmaktadır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Erken İmparatorluk Dönemi.
Bibliyografya: Keil, Ephesos, 47-30, Fig.3-14; Aziz 1932, 78; Atalay, 1989,18, Abb.5-6; Dedeoğlu 1993,59.

Ayakta betimlenen tanrıça sabit sol bacağı üzerinde durmaktadır. Sağ bacak diz kapağından bükülerek hafifçe geri çekilmiştir. Sağ kol gövdeden ayrı yerleştirilmiş, sol kol vücuda yapıştırılarak dirsekten ileri doğru uzatılmıştır. Baş, katı bir duruşla ileri bakmaktadır. Korinth miğferi altında görülen dalgalı saçlar Klasik üslupta alnın ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmış ve toplanmıştır. Üçgen formu alın ve ten gergindir. Göz kapakları vurgulanmış sığ göz bebekleri ile dalgın bir ifade elde edilmiştir. Figür, khiton üzerine hymation giymiştir. Hymationun da üzerinde göğüsleri örten aegis yer alır. Her üç giysinin dokusu birbirlerinden kolaylıkla ayırt edilebilmektedir. Yarım kollu kemerli khiton ince ve dökümlü kumaştan dikilmiştir. Kemer üzerine dökülen torba şeklindeki katlar (kolpos) dışında gövdede düzenli yerleştirilmiş ince dikey kıvrımlar içerir. Daha ağır bir kumaşa sahip hymation

sağ tarafta kalçaya kadar sınırlanmış, solda ise dirsekten aşağı sarkıtılmıştır. Bu hareketle oluşan iç bükey kıvrımlar sağ bacak ve belde yoğunluk gösterir. Gövdenin solundan sarkıtılan kumaş kalın yivlerden oluşan ağır bir kitle halinde kaideye doğru uzanmaktadır. Athena'ya babası Zeus tarafından verilen deri kalkan (aegis) birçok farklı örnekte olduğu gibi burada da kullanılmıştır. Vücudu örten

kalkan, pullu bir yüzeye sahiptir, ortasında kanatlı gorgo başı yer alır. Kıvrılmış yılanlar dış kenarı oluşturur. Heykeldeki miğfer ve aegis, figürün kesin olarak Tanrıça Athena'yı tasvir ettiğini göstermektedir. Bu bilgiler ile benzer örnekler değerlendirildiğinde kompozisyonu, sağ elde taşınan kargı ve sol taraftaki kalkanın tamamladığı anlaşılır.

27. Athena

Env. 005.403, Y.o.40m. G.o.18m. D.o.23m.

Kyme. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üstünde yapılan baş ayrı yontulmuştur. Alt dudak noksandır. Boyun ve miğferin kenarlarında ufak kırıklar vardır. Eserde çıplak yüzeyler pürüzsüz hale getirilmiş, parlatılmamıştır. Erken İmparatorluk Dönemi.

Miğfer ile betimlenen baş ayrı işlenmiş bir gövdeye eklenmek üzere yapılmıştır. Bu sebeple boynun hemen altında yarım küre şeklinde bir çıkıntı yer alır. Miğfer tepede ve arkada düzdür. Sağ kulaktan sola uzanan bant şeklindeki silme kulaklarda yarım daire, alında üçgen şekilli bir yüksekliğe ulaşır. Başın büyük bölümü kapalı olduğundan sadece miğferin altından görülen saçlar açıkta kalmıştır. Alnın ortasından ikiye ayrılan dalgali saçlar kulak kepeçelerini kapatacak şekilde başın iki tarafında taranmış ve toplanmıştır. Bu düzenleme ile alın üçgen bir form kazanmıştır. Alından gözlere geçişler de yumuşak kaş işleniş ile gerçekleştirilmiştir. Hafifçe düşürülmüş kaşlar altındaki gözler de bu şemayla uyumludur. Sığ boşluklar şeklindeki göz bebekleri etli göz kapakları ile sınırlandırılmıştır. İnce ve düz burun, küçük aralık dudaklar, yanakların geniş bir yüzey şeklinde görülmesine sebep olmasına karşın masumiyet ifadesini güçlendirmişlerdir. İnce ve narin boyun da bu ifadeye katkıda bulunmuştur. Heykelin kişiliği ile ilgili kesin yargılarda bulunmak güçtür. Saç modeli ve yüz işleniş Klasik Dönem'in tanrıça heykellerini anımsatır. Miğfer ise bu tanrıçanın Athena olabileceğine işaret etmektedir.

28. Tanrıça Başı

Env. 005.846, Y.o.36m. G.o.22m. D.o.31m. Smyrna-Agora, 1966. Kalın kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar üstündeki baş bir mimari elemana bağlı durumdadır. Yüzün sağ yarısı ağır korozyon tabakası ile kaplıdır. Ayrıca eserde modern tahribat izleri mevcuttur. Burun kırık ve noksandır. Roma Dönemi.

Başı hafifçe sola dönmüş bir genç kız tasvir edilmiştir. Dalgalı saçları alnın ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmış ve arkada toplanmıştır. Ayrıca şerit şeklindeki bez diadem ile bağlanmış olduğundan, saçlar tepede daha gergin ve basıktır. Yüz ve boyunda çıplak ten pürüzsüz hale getirilerek gerçekçi bir yüzey elde edilmiştir. Alın geniş, üçgen formudur. İri çekik gözlerde, özellikle üst göz kapakları belirgindir. Burun düz ve incedir. Buna karşın dudaklar etlidir. Kapalı ağza bir tebessüm yerleştirilmiştir. Heykel saç modeli, diademi ve yüzündeki masum genç kız ifadesi ile Klasik Devir kökenli tanrıça heykellerini çağırırsa da saçlar ve yüzdeki işçilik daha geç döneme ait olduğunu göstermektedir.

28. Tanrıça Başı

Env. 000.531, Y.o.40m. G.o.22m. D.o.17m. Kyme, 1930. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üstünde tasvir edilen baş iyi korunmuş durumdadır. Burun ucu kırıktır, alın ve saçlarda modern tahribat izleri bulunmaktadır. Gövdeyle birlikte yontulan baş boyundan kırıktır. Helenistik Dönem. Bibliyografya: Aziz 1932, 45.

Kendi sağına ve aşağı doğru başını hafifçe eğmiş bir genç kız tasvir edilmiştir. Dalgalı saçlar tepede şerit şeklindeki diademle toplanmış ve altında ikiye ayrılarak başın yanlarına taranmıştır. Kulakların üstü saçlarla örtülüdür. Alın geniştir. Yüzde masum bir ifade vardır. Bu ifade küçük ağızdaki tebessüm ve aralanmış gözler ile sağlanmıştır. Gözler birbirine oldukça yakın yerleştirilmiştir. Burun küçük ve orantılıdır. Uzun, narin boyun ve başın duruşundan eserin hareketli bir gövdeye ait olduğu düşünülebilir. Eserin kubbe şeklinde uzatılmış yüksek kafatası yapısı, saç ve yüz uzuvlarının işlenişleri Klasik Devir tanrıça heykellerini animsattır.

30. Dionysos

Env. 004.591, Y.o.22m. G.o.17m. D.o.14m.
İzmir-Ahmetli, 1963. Orta kristalli beyaz
mermer. Normal boyutlar altında yapılmış
bir heykele ait başta, saç bukleleri ve yüz
uzuvlarında küçük kırıklar bulunmaktadır.
Yüzde ince kalkerli bir tabaka hakimdir.
Roma Dönemi.

Gür, uzun ve dalgali saçlarla betimlenen
genç tanrı başını kendi sağına doğru
hafifçe eğmiştir. Saçlar alında, şerit
şeklindeki diademin üzerinde iki yana
ayrılmıştır. Yüz oval ve dolgun, gözler, ağız
ve burun küçüktür. Yay şeklindeki kaşlar
kaldırılmış gibidir, küçük gözlerde özellikle
üst göz kapağı göz bebeğinin yarısına
kadar indirilmiş durumdadır. Ağza masum
bir gülümseme yerleştirilmiştir. Heykel saç
modeli ve diademi ile Helenistik Devirde
yaygınlaşan Dionysos kökenli örneklerle
yaklaşır. Bu iddia başın sağ yanına
yerleştirilmiş üzüm salkımı ile kesinlik
kazanmaktadır. Baştaki göz kapağı
işlenişi ve saçlardaki matkap kanalcıkları
eserin Antoninler Dönemi'nde yeniden
ele alınmış bir Roma versiyonu olduğunu
gösterir.

31. Hermes

Env. 003.699, Y.o.23m. G.o.09m. D. 0.08m.
Kaide 0.02m. İzmir, 1959. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykeltciğin diz kapağından sol bacağı noksandır. Tek parça halinde korunmuş mevcut kısmın yüzeyi aşınmış durumdadır. İnce kalkerli bir tabaka yüzeyi kaplamıştır. Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilen genç tanrı çıplaktır. Sabit sağ bacağı üzerinde duran figür sol bacağı hafifçe geri çekmiştir. Elinde kese tutan sağ kol gövdeden açık şekilde sarkıtılmış ve kaide üzerine oturmuş küçük hayvan figürünü tutmaktadır. Sol kol dirsekten bükülerek kaldırılmıştır. Heykelin başı aşınmış durumdadır. Saçlar alnın ortasından ayrılarak iki yana taranmış ve toplanmıştır. Tepede iki küçük kanat çıkıntısı vardır. Yüz uzunları büyüktür. Başın sol tarafında sol kol ile bağlantı sağlayan bir destek çıkıntısı vardır. Hemen altında omuz üzerinde göğse düşürülmüş kumaş yığını yer alır. Bu, figürün khlamys'ine aittir. Heykelin başındaki kanatlar ve sağ elde taşınan kese figürün Hermes'i betimlediğini göstermektedir. Klasik Devrin meşhur sanatçılarından Naukydes tarafından yapılan Hermes heykeli bu eserin poz ve kompozisyon kökeni hakkında önem taşır.

32. Demeter

Env. 000.041, Y.1,65m. G.o.60m.

D.o.44m. Kaide Y.o.10.m. Ephesos-Vedius Gymnasionu, 1927. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üzerinde yapılmış heykelde baş, omuzdan sağ kol, dirsekten sol kol noksandır. Elbise kıvrımlarında küçük kırıklar bulunur. Mevcut bölüm tek parça halinde korunmuştur. Yüzey temizdir. Erken İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: Keil Ephesos 1927,46, Fig.27; Aziz 1933, 29; Dedeoğlu 1993,56.

Ayakta tasvir edilen tanrıça giyimlidir. Ağır elbise vücut detaylarını örtmesine karşın sol bacağını hafifçe ileri uzattığı ve sağ bacağı üzerinde durduğu anlaşılır. Sağ kolu dirsekten bükülerek beline dayanmıştır. Sol kol dirsekten itibaren yukarı doğru kaldırılmıştır. Her iki omuz üzerindeki kumaş parçasından örtülü olduğu anlaşılan baş, gövdenin sağına ve aşağı doğru bakıyor olmalıdır. Heykel bir peplophoros'tur. Peplosun etek kısmı İonik bir sütun gövdesini andırır tarzda kalın yiv şeklinde dikey kıvrımlarla gösterilmiştir. Bedende dışa katlanan önlük şeklindeki gergin parçanın altında, kemer üzerine dökülmüş kumaş birikintileri (kolpos) son derece hareketli betimlenmişlerdir. Eser, Klasik Devir'de yapılmış olan ve tanrıça Hera ya da Demeter'i tasvir ettiği bilinen orijinalin kopyasıdır. Roma Dönemi'nde kopistler tarafından tekrar ele alınan heykellerdendir. Hestia Giustiniani eseri veya Vesta Rahibesi olarak adlandırılan diğer örnekler heykelin başının ve kollarının duruşu ile ilgili güvenilir bir kaynak oluşturmaktadır.

33. Hygieia

Env.000.271, Y.1.03m. G.0.27m. D.0.23m. Metropolis-Gymnasion, 2002. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelin ana gövdesine baş, sağ kol ve etek ucuna ait bir parça eklenmiştir. Başın ön tarafında yüz ve boyun, sağ el, sol kol altı, sol el, arka tarafta kalça üstünde ve etek ucunda mantoya ait bir parça ile sol ayakcu kırık ve eksiktir. Yüzeyde ince kalkerli bir tabaka ve kılcak bitki köklerine ait izler bulunmaktadır. Erken İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: Meriç 2002, 138.

Ayakta tasvir edilen genç tanrıça khiton ve hymation giymiştir. Gövde ağırlığı sabit sağ bacak ile taşınmaktadır. Sol bacak hafifçe ileri uzatılmış dizden kırılarak ayak geri çekilmiştir. Böylelikle heykelin kalçası iyice belirginleştirilmiş ve gövde ileri doğru hafifçe hareketlendirilmiştir. Sağ kol açık durumda dirsekten kırılarak ileri doğru uzatılmıştır, çıplaktır ve pazu dış tarafında bitkisel bir motif bulunmaktadır. Sol kol ise gövdeye birleşik pozisyonda aynı duruşa sahiptir. Kolsuz khiton gerdanı açıkta bırakan derin bir yakaya sahiptir. Bel üstünde göğüslerin hemen altında sicim inceliğinde bir kemerle toplanmış ve uçlar ortada fiyonk şeklinde bağlanarak simetrik olarak iki yana sarkıtılmıştır. Khiton gövdenin üstünde kemer hattını kesen basitçe işlenmiş yüzeysel dikey kıvrımlara sahiptir. Etek ucunda ise özellikle sabit bacak tarafında son derece sık ve derin işlenmiş dikey hatlardan oluşmaktadır. Hareketli bacak tarafında gergin ve bacağı saran bir görünüme bürünmüştür. Bu şema khiton kumaşının dökümlü bir yapıya sahip olduğuna işaret etmektedir. Nitekim sabit bacak tarafındaki sık kumaş kıvrımları dışarıda olan ve sadece parmak uçları görünen sağ ayak üzerinden yumuşak bir geçişle zemine bağlanmışlardır. Khiton, gövdenin ortasında ince kumaşlı Hymation ile çevrilmiştir. Hymation cephede sağ diz kapağı altından sol diz kapağı üstüne ve sağ kasık üstünden sol göğüs altına uzanan geniş diyagonal bir örtü şeklinde vücudu örtmektedir. Bu görünüm şüphesiz Hymationun sol omuzu kapatıp kolu dolaşarak aşağı sarkmasıyla ilgilidir. Çünkü bu noktada doğal bir çekme hareketi vardır ve Hymation ile kumaş kıvrımları da vücudun sağ alt tarafından sol üst tarafına doğru yönelmişlerdir. Aynı biçimde eserin arkası da sol omuzla yönelmiş Hymation tarafından büyük oranda örtülmüş durumdadır. Hymation cephede kabartma hatlar şeklinde diyagonal kıvrımlara sahiptir bunlar eserin sabit tarafında “V” formunda başlayıp hareketli bacağa doğru tek hatta dönüşmektedirler. Heykelin sol tarafında ise Hymation “S” kenarlı altı kat olarak bacak boyunca sol koldan sarkmaktadır. Heykelin başının arka yarısı daha özensiz işlenmiştir. Saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve yanlara taranarak arkada topuz yapılmıştır. Eserin arka tarafındaki geçirtilmiş işçilik başta da kendini göstermektedir. Saçlar kaba, sıg kanallar şeklinde tasvir edilmiştir.

34. Kaistros

Env. 000.078, Y.1,15m.G.2.06m. D.1.02m. Ephesos—Vedius Gymnasion'u, 1928. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üzerindeki heykelde burun, bilekten sağ el, sol el parmakları, bereket boynuzunun ucu ve topuktan sağ ayak noksandır. Ayrıca baştaki çelenkte, saçlarda, sakalda, testinin ağız kısmında ve elbise kıvrımlarında ufak kırıklar vardır. Mevcut eser tek parça halinde korunmuştur. Yüzey temizdir. Roma Dönemi. Bibliyografya: Keil, Ephesos, 1928, 35, Fig.17; Aziz 1933, 83; Aurenhammer 1990,105-106, Taf. 61, a-b; Dedeoğlu 1993,64.

Uzanmış durumdaki figür yarı çıplaktır. Sağ bacak hafifçe kaldırılarak sol bacağın üstüne atılmıştır. Sol bacak diz kapağından bükülerek iç tarafa katlanmıştır. Sağ kol baldır üzerine yerleştirilmiştir. Gövde sol kola dayanmıştır. Dirsekten bükülerek ileri uzatılan sol kolun altında bir hydria yer alır. Sol elde, içinde kozalaklar, meyveler, salkımlar, çiçekler ve yapraklar bulunan bir cornucopia taşınmaktadır. Baş sola ve aşağı doğru hafifçe eğilmiştir. Sadece yüzü açıkta bırakacak şekilde tüm başı çevreleyen uzun, dalgalı saç ve sakal son derece gürdür. Alnın ortasında ikiye ayrılmış saç tepede ve arkada karışmıştır. En üste asma yaprakları, çiçekler ve üzüm salkımları yerleştirilmiştir. Sakal da çenenin altında ikiye ayrılmış durumdadır. Uzun olan sakal tutamları göğüs üzerine dökülmüştür. Sakal ve saç işlenişindeki detaylar matkapla yontulmuş ince kanallar ile vurgulanmıştır. Bu yoğunluk yüz uzuvlarının küçük algılanmasına sebep olmaktadır. Elmacık kemikleri belirgindir. Dolgun göz kapakları arasındaki göz bebekleri işlenmemiştir. Dudaklar aralıktır. Heykelin başındaki olgun ifade ile gövde arasında bir uyumsuzluk bulunur. Kasıklara kadar çıplak olan adaleli vücut son derece dinamiktir. Erkeklik uzvu ve bacakları bütünüyle hymation örtmüştür. Hymation kumaşı gövdenin arkasında kalçayı da kapatarak sol kolun içinden kaideye dökülmüştür. Hareketli bacakların yanlarında gergin olan kumaş arada geniş ve derin düz bantlar şeklinde gösterilmiştir. Bel üzerinde spiral katlanmış ve daha da hareketlenmiştir. Heykel Ephesos kentin özgü bir karakteri sembolize etmesine karşın Klasik Devirden bilinen nehir tanrısı modelleri ile paraleldir. Heykeldeki incelikli işçilik ve parlatılmış çıplak ten yüzeyi Antoninler Dönemi'nde ele alınmış bir Roma versiyonu olduğunu göstermektedir.

35. Kybele

Env. 004.586, Y.o.58m. G.o.48m. D.o.345m. Kaide o.06m. İzmir. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde ayrı yontulmuş baş, dirsekten sağ ve sol kol, sağ ve sol ayak ucu, sol taraftaki aslanın başı noksandır. Sağ taraftaki aslanın yüzünde, taht tutamaklarında aşınma ve kırıklar vardır. Tek parça halinde korunmuş eserin yüzeyi ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Elbise ve kaideye küçük kırıklar bulunmaktadır. Roma Dönemi.

Giyimli figür oturmaktadır. Sağ ayağı tabanıyla, sol ayağı hafif geriye çekilerek ayak ucuyla kaideye basmaktadır. Ayaklarda açık sandalet vardır. Bu şekilde sol diz kapağı yükselmiş ve hymationa ait kumaş kıvrımları bu yöne gergin bir şekilde uzamıştır. Manto kumaşı olarak ağır bir dokuya sahip olmasına karşın ince elastiki bir yapıyla gösterilmiştir. Hymation gövdeyi açıkta bırakmıştır. Burada ve etek ucunda iç

giysi khiton yer alır. Kollu khiton göğüs altında ince şerit şeklinde bir kuşakla bağlanmıştır. Yakanın iki tarafından göğüslere uzanan kumaş kıvrımları ayrıca kemerin altında yoğunluk gösterir. Birbirini kesen ince hatlardan oluşan kıvrımlar khitonun dökümlü dokusunu yansıtır. Figür yüksek arkalı bir tahtta oturmaktadır. Tahtın ayaklık kısmı yükseltilmiştir. İki yanında sejant aslanlar bulunur. Heykelin başı ayrı yontularak gövdedeki yuvaya yerleştirilmiştir. Başın bir bölümü hymation ile örtülmüştür. Ancak sol omuz üzerindeki saç tutamı başın tamamen kapanmadığını gösterir. Heykel özellikle elbise işlenişindeki yüksek işçilik ve hareketli pozunu ile Helenistik Devir örneklerine yakındır. Bölgede yaygın bir kült olarak tapım gören Ana Tanrıçayı betimlemiştir.

36. Kybele

Env. 003.302, Y.o.24m. G.o.16m. D.o.14m. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde baş, bilekten sağ el noksandır. Elbise ve kaidede küçük kırıklar bulunmaktadır. Geç Helenistik Dönem.

Giyimli figür oturmaktadır. Kolları gövdenin yanında ve bitişiktir. Ayaklar tahtın ayaklık kısmı üzerinde yan yana durmaktadır. Figür katı bir oturuşla, cepheden betimlenmiştir. Başın da benzer bir duruşa sahip olduğu açıktır. Saçlara ait iki bukle omuzlardan her iki göğsün dış tarafına doğru sarkıtılmıştır.

Tanrıçanın kucağında sağ tarafa dönük, uzanmış küçük bir aslan vardır. Kollu khiton belde kemerle bağlanarak sadece ayak uçlarını açıkta bırakacak şekilde gövdeyi tamamen örtmüştür. Yakanın iki tarafından göğüslerin arasına yönelen kırışıklıklar, etek kısmında üst üste yerleştirilmiş iç bükey diyagonal hatlar biçimindedir. Elbisedeki hareketli şema büyük bir sadelikle işlenen taht ile çelişir. Tahtın tutamaklarında süsleme yoktur. Düz bırakılmıştır. Heykel bölgedeki yaygın Ana Tanrıça-Kybele kültünün sembollerinden biri olarak yerel üslupla yontulmuş bir örnektir.

37. Kybele

Env. 004.489, Y.o.62m. G.o.45m. D.o.235m. Kaide Y.o.06m. Kula, 1963. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde baş, dirsekten sağ ve sol kol, sol ayak ucu noksandır. Aslanların yüzlerinde, taht tutamaklarında aşınma ve kırıklar bulunmaktadır. Tek parça halinde korunmuş eserin yüzeyi ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Elbise ve kaideye küçük kırıklar bulunmaktadır. Roma Dönemi.

Yazıt: Yazıt Alanı G. 0.45m. Harf Y.o.013m.

ΑΡΤΕΜΩΝ ΤΟΠΙΑΡΙΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΤΑΓΗΝ ΑΝΕΘΗΚΕ

“Artemon Topiaris bu heykeli adadı.”

Giyimli figür oturmaktadır. Hymation ile bir bölümü örtülmüş olan başta bu pozla paraleldir. Sol omuz üzerindeki saç tutamı başın tamamen örtülmediğini gösterir. Kollar dirsekten bükülmüş ve gövdeden açık durmaktadır. Bitişik duran ayaklar kaide üzerine basar. Dikdörtgen kaidenin cephesinde iki satır yazıt bulunur. Ayaklarda Calceus türü kapalı bir tür bot, gövdede ise khiton üzerine hymation giyilmiştir. Hymation arkada sırtı kapatıp, cephede bacakları örter. Khiton etek ucu ve üs bedende görülür. İki giysi arasındaki kumaş dokusu kırışıklıklar ile ayırt edilebilir. Göğüs altından şerit şeklinde bir kuşak ile bağlanan khiton burada keskin şematik hatlarla betimlenmiş etek ucunda daha düzenli ince dikey pliler ile gösterilmiştir. Hymation'un ağır kumaşı dizler üzerinde gergin, bacaklarda seyrek hareketlerle işlenmiştir. Figür yüksek arkalı dar bir tahta oturmaktadır. Bezemesiz tahtın tutamak girintileri yüksektir. İki yanında kaideye oturmuş olarak sejant aslanlar yer alır. Alev demetleri şeklinde yeşiller ile betimlenmiş aslanlar kükrer durumda hiddetli ifadeler ile yansıtılmışlardır. Aslanların başları ve gövdeleri arasındaki proporsiyon bozuklukları, yeşillerdeki işçilik, heykelin Roma Dönemi'nde yerel bir atölyede işlendiğini akla getirmektedir. Tanrıçanın gövdesinde ve elbisesindeki benzer işçilik bu görüşü destekler niteliktedir. Heykel bölgede Klasik devirden itibaren bilinen Ana Tanrıça kültünün Roma Çağı'na kadar kesintisiz sürdüğünü göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

38. Kybele

Env.019.270, Y.o.47m. G.o.23m. D.o.24m. Kaide Y.o.08m. Kula. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde baş, dirsekten sağ ve sol kol noksandır. Taht tutamaklarında, elbise kıvrımlarında ufak kırıklar bulunmaktadır. Roma Dönemi.

Yazıt: Yazıt Alanı G.o.23m. Harf Y.o.012m.

ΦΙΛΟΔΕΣΠΟΤΟΣ ΠΟΛΥ ΧΡ
ΗΙΟΥ ΕΥΞΑΜΕΝΟΣ ΥΠΕΡ
ΤΩΝ ΙΑΙΩΝ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ
ΘΕΟΥ ΑΝΕΣΘΗΣΕΝ

“Pekçok önemli şey için dua etmiş olan Philodespotos, Ana Tanrıça heykelini kendi iyiliği adına adadı.”

Giyimli figür oturmaktadır. Hymation ile bir bölümü örtülmüş olan baş da bu pozla paraleldir. Sol omuz üzerindeki saç tutamı başın tamamen kapalı olmadığını gösterir. Kollar dirsekten bükülmüş ve gövdeden açık durmaktadır. Bitişik duran ayaklar kaide üzerine basar. Dikdörtgen kaidenin cephesinde üç satır yazıt bulunur. Ayaklarda Calceus türü kapalı bir tür bot, gövdede ise khiton üzerine hymation giyilmiştir. Hymation arkada sırtı kapatıp cephede bacakları örter. Khiton, etek ucu ve göğüs üzerinde görülür. İki giysi arasındaki kumaş dokusu kırışıklıklar ile ayırt edilebilir. Göğüs altından şerit şeklinde bir kuşak ile bağlanan khiton burada keskin şematik hatlarla betimlenmiş etek ucunda daha düzenli ince dikey pliler ile gösterilmiştir. Hymation'un ağır kumaşı dizler üzerinde gergin, bacaklarda paralel diyagonal hareketlerle işlenmiştir. Figür yüksek arkalı dar bir tahta oturmaktadır. Bezemesiz tahtın tutamak girintileri yüksektir. Heykel bölgede Klasik devirden itibaren bilinen Ana Tanrıça kültünün Roma Çağına kadar kesintisiz sürdüğünü göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

39. Menad

Env. 000.638, Y.o.48m. G.o.21m. D.o.08m. Kaide Y.o.014m. Kaide G.o.09m. Pergamon, 1925. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelde baş, dirsekten itibaren ayrı işlenmiş sağ kol, paзі hizasından sol kol, ayrı işlenmiş sol ayak noksandır. Kaide kenarlarında ve elbise kıvrımlarında ufak kırıklar bulunmaktadır. Sağ kol ve sol ayağın gövdeye eklenmesini sağlayan kenet delikleri korunmuştur. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Geç Helenistik Dönem.

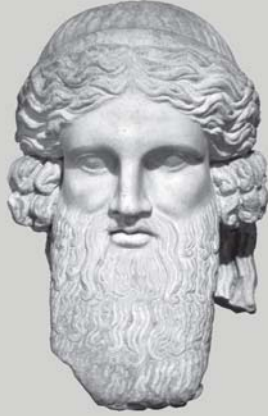
Ayakta tasvir edilen giyimli kadın figürü hareketlidir. Sağ bacak ile sağ tarafa doğru geniş bir adım atılmış sol bacak sabit kalmış ve bundan ötürü gergin bir görünüm kazanmıştır. Gövde bu hamle ile sağa ve öne doğru eğilmiştir. Aşağıda duran kollar da dirseklerden bükülerek hareket kazanmıştır. Gövdenin pozisyonu figürdeki khiton ve hymationun düz gösterilmesine yol açmıştır. Sağ omzu kapatarak çıplak sol omzun koltuk altından ayak uçlarına kadar uzanan khiton figürün ileri doğru yaptığı hamle adeta vücuda yapışmıştır. İnce kısa kıvrımlarla vurgulanmıştır. Bel altına kadar sınırlan hymation kalçanın sağ tarafını kapatarak sağ baldır üzerinden ön tarafa ulaşır. Burada bacaklar arasındaki geniş boşlukta, dalgalanan bir kumaş kitlesi halinde betimlenmiştir. Hymation kumaşının ucu olasılıkla sol el ile tutulmuş olan göbek üzerine doğru uzamıştır. Heykelin pozu Klasik devir sanatındaki mimari heykeltıraşlık ürünlerine yaklaşmasına karşın özellikle elbise kumaşının transparan işlenişi Geç klasik örnekleri aklı getirir. Dansçı Menadlar ya da deniz kızları Nereidler'i tasvir eden heykeller bu figürde de aynı temanın kullanıldığını göstermektedir. Eser küçük boyutuyla yukarıdaki örnekler ışığında sonradan yapılmış bir versiyon olmalıdır.

40. Priapos

Env. 005.921, Y.o.67m. G.o.32m. D.o.22m. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altında yontulan eserde omuzlar, erkeklik uzvu ve gövdenin sağında mantoya ait kumaş parçası noksanıdır. Ayrıca kaide kenarlarında, ayak uçları ve elbise kıvrımlarında ufak kırıklar bulunmaktadır. Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilen figür yarı çıplaktır. Figür kaide üzerinde sabit iki bacağı ile cepheden betimlenmiştir. Aşağıya uzattığı kolları, çıplak bacakları ve erkeklik uzvunu açmak için her iki eliyle khitonunu etek ucundan tutarak karnına kadar sıyırmıştır. Kollu khiton figürdeki tek giysidir. Göğüs altından ince bir şeritle bağlanarak kaideye uzanır. Gövdede, karın üstüne sıyrılan birikintide ve bacakların iki yanındaki kumaş dokusu çok hareketlidir. Kalın kabark dikey hatlar ve matkapla oluşturulan ince kanallar dışında özellikle etek kısmındaki derin dikey oluklar heykeldeki ayrıntılı ve biraz da abartılı işçiliği gösterir. Ancak elbisede hatta kasık tüylerindeki ayrıntılı işçilik aynı derecede kalite içermemektedir. Bacaklar ve ellerin de üstün bir sanat düzeyi ile yontulmuş olduklarını söylemek güçtür. Heykel, antik çağda aynı tipte çok sayıda örnekle temsil edilen Priapos'un geç dönem kopyalarından biridir.

41. Herme

Env. 000.569, Y.o.33m.G.o.23m. D.o.22m. Pergamon, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlara sahip başta sakalın sol köşesi ve ensedeki uzun saç lüleleri kırkktır. Blok gövde noksandır. Eserin yüzeyi iyi korunmuştur. Helenistik Dönem.
Bibliyografya: Aziz 1933, 32.

Uzun dalgalı saç ve sakalla tasvir edilen baş bir hermeye aittir. Şerit şeklindeki diademle bağlanan saçlar alının ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmıştır. Kulakları da kapatılarak toplanmış ensede bir iki tutam serbest bırakılmıştır. Başın tepesinde diademden ötürü gergin ve düz gösterilmesine karşın yüzün çevresindeki serbest noktalarda uzun ve dalgalı yapısından kaynaklanan dolgun görünüş etkilidir. Elmacık kemiklerinin hemen altından başlayan sakal da ağır bir kitle halinde göğüs seviyesine kadar uzanır ve bu noktada ucu düz kesilerek son bulur. Bıyıklar sakalın üstünde belirginleştirilmiştir. Yoğun saç ve sakal arasında pürüzsüz ten dokusu ve çehre heykeldeki etkiyi artırır. Üçgen alın düzdür. Gözler derin çukurlara yerleştirilmiştir. Burun düz ve incedir. Küçük ağız, hafifçe aralanmış dolgun dudaklara sahiptir. Heykel ciddi ifadesi ve işleniş ile Klasik Devir kökenli Hermelerden esinlenilerek Helenistik Dönem’de yapılmış Klasistik bir örnektir.

42. Herme

Env. 001.010, Y.o.21m. G.o.15m. D.o.12m. Kalın kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki eser iyi korunmuş durumdadır. Sakal ve saçtaki ufak kırıklar dışında tamdır. Ayrı işlenmiş blok gövde noksandır. Yüzeyde ince kalkerli bir tabaka vardır. Roma Dönemi.

Uzun dalgalı saç ve sakalla tasvir edilen baş bir hermeye aittir. Şerit şeklindeki diademle bağlanan saçlar alının ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmış ve enseye uzanmıştır. Elmacık kemiklerinin hemen altından başlayan sakal da ağır bir kitle halinde göğse kadar uzanır ve bu noktada ucu düz kesilerek son bulur. Bıyıklar sakalın üstünde belirginleştirilmiştir. Yüz uzuvlarının işlenişinde bozukluklar vardır. Saçların altında oluşturduğu üçgen başın tepesine kadar girinti yapmıştır. Etli göz kapakları yarıya kadar kapanmış durumdadır. Burun büyük ve düzdür. Dudaklar geniş, ağız kapalıdır. Heykelde saç ve sakal tutamlarının kalın, kabarık kancalar şeklinde gösterilmesi ve yüz uzuvlarındaki şematik işçilik Roma Çağını işaret etmektedir. Ancak eser tip bakımından şüphesiz klasik Devir Hermelerinden örnek alınmıştır. Malzeme özellikleri ve stil göz önünde bulundurulduğunda heykelin Roma Dönemi’nde yerel atölyede yapılmış bir kopya olduğu ortaya çıkmaktadır.

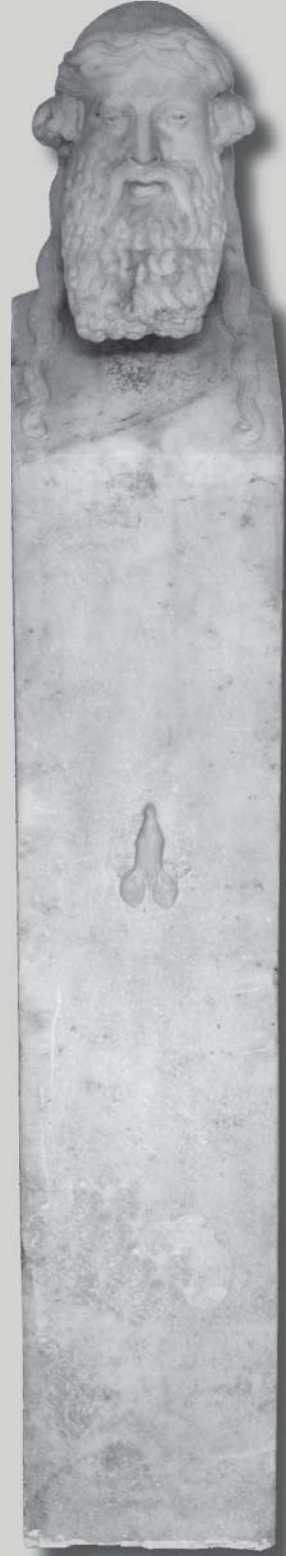

43. Herme

Env. 003.224, Y.1.65m. G.o.29m. D.o.25m. Ephesos. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlara sahip baş ve birlikte yontulan blok gövde tamdır. Yüzey yer yer ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,55.

Uzun dalgalı saç ve sakalla tasvir edilen baş bir hermeye aittir. Şerit şeklindeki diademle bağlanan saçlar alnın ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmıştır. Kulakları da kapatılarak toplanmış, ensede serbest bırakılan iki tutam önde gövdeye sarkıtılmıştır. Başın tepesinde diademden ötürü gergin ve düz gösterilmesine karşın yüzün çevresindeki serbest noktalarda uzun ve dalgalı yapısından kaynaklanan dolgun görünüş etkilidir. Elmacık kemiklerinin hemen altından başlayan sakal da ağır bir kitle halinde göğüs seviyesine kadar uzanır ve bu noktada ucu düz kesilerek son bulur. Bıyıklar sakalın üstünde belirginleştirilmiştir. Sakalı oluşturan uzun kancalar üst üste belli bir düzen içinde yerleştirilmişlerdir. Yoğun saç ve sakal arasında pürüzsüz ten dokusu ve çehre heykeldeki etkiyi artırır. Üçgen alın düzdür. Gözler küçük, göz kapakları dolgundur. Burun düz ve büyüktür. Küçük ağız, hafifçe aralanmış dolgun dudaklara sahiptir. Yüzde belli belirsiz gülümseyen babacan bir ifade vardır. Cephede blok şeklindeki gövdenin ortasında erkeklik uzvu ve testisler yer alır. Heykel tip bakımından Klasik Devir orijinalerin takipçisidir. Yüz ifadesi ve işleniş geç dönemde Klasistik stilde yapılmış bir versiyon olduğunu gösterir.

44. Herme

Env. 022.607, Y.o.26m. G.o.19m
D.o.24m. Smyrna-Agora, 2004. Orta
kristalli beyaz mermer. Normal
boyutlarda yontulmuş her iki baş iyi
korunmuştur. Saç ve sakaldaki ufak
aşınma ve kırıklar dışında eser tamdır.
Boyundan kırık başlara ait gövde
noksandır. Roma Dönemi.

Aksi yönlere bakan aynı iki çehrenin
oluşturduğu baş ile uzun kıvrık saçlı
ve sakallı bir herme tasvir edilmiştir.
Heykeltıraş eserde geleneksel bilgileri
ile dönemin modasını birleştirmiştir.
Saçlar Arkaik Çağ'dan bilinen formda
alın üzerine yerleştirilmiş düzenli üç
sıra halindeki spirallerden oluşur.
Kendi içinde detaylı işlenişleri ile
vurgulanmıştır ancak adeta başa
yerleştirilmiş hilal formu bir tacı
anımsatır. Serbest bırakılmış saç
tutamları enseden göğse sarkıtılmıştır.
Uzun sakal çene altında düz kesilmiştir.
Bıyık sakal üzerinde ayırt edilecek
şekilde gürdür. Her iki yüz geniş dairesel
formlu alınlara sahiptir. Burun yüz
uzuvlarına göre düz ve orantılıdır. İri
gözlerde özellikle üst göz kapağı yarı
kapalı durumda belirginleştirilmiştir.
Gözün iris bölümü sığ matkap çukuru
ile vurgulanmıştır. Küçük ağızda dolgun
dudaklar aralıktır. Heykelin saçlarında
görülen Arkaik kökenli motiflere karşın
özellikle Antoninler Çağı'yla Roma
sanatına girmiş olan göz işlenişleri eserin
bu dönemde yapılmış arkaistik bir örnek
olabileceğini düşündürmektedir.

45. Herme

Env. 003.457, Y.o.295m. G.o.13m. D.o.08m. Knidos, 1953. İnce kristalli beyaz mermer. Minyatür boyutlardaki heykelde ayrı işlenmiş baş ve sol el noksanıdır. Yüzey aşınmış durumdadır, sarımsı kalkerli bir tabaka hakimdir. Helenistik Dönem.

Figür gövdeyi tamamen kapatan khlamys ile betimlenmiştir. Sağ kolu dirsekten bükülerek sol omza doğru uzanarak bu noktada manto kumaşını çekmektedir. Sol kol dirsekten ileri uzatılmıştır. Khlamys arkada düzdür. Cephede iç içe geçmiş “V” şekilli kıvrımlar içerir. Heykelin kimliği ile ilgili kesin yargılarda bulunmak güçtür. Ancak poz ve kıyafet bakımından değerlendirilen benzer örnekler eserin Herakles Herme’si olabileceğini akla getirmektedir. Sol kolun durumu bu iddiayı güçlendirir. Zira bu örneklerde aynı pozisyondaki eserlerde elde lobut taşınmaktadır.

64

46. Herme

Env. 003.458, Y.o.23m. G.o.09m. D.o.06m. Knidos, 1953. İnce kristalli beyaz mermer. Minyatür boyutlardaki heykelde ayrı işlenmiş baş ve blok gövdenin altı noksanıdır. Yüzeyde sarımsı ince kalkerli bir tabaka hakimdir. Helenistik Dönem.

Çıplak ve adaleli gövdesiyle tasvir edilen figür khlamys giymiştir. Sağ omuz üzerinde tutturulan khlamys gövdenin arkasından sağ kola dolaştırıldığından vücudun sağ yanını açıkta bırakmıştır. Bu noktada adaleli göğüs ve kasık görülmektedir. Kumaş altında kalan sağ el mantoyu tutar. Sol kol dirsekten bükülerek göğüs üzerine konulmuştur. Arka tarafta düz olarak gösterilen kumaş cephede iç içe geçmiş “V” şekilli torbacıklardan oluşan hareketler içerir. Heykelin başı ayrı yontularak gövdedeki yuvaya yerleştirilmiştir. Baş noksan olduğundan eserin kimliği net değildir. Bununla birlikte heykeldeki poz ve giysi, Herakles Hermeleri’ne işaret eder.

47. Herme

Env. 001.005, Y.o.21m. G.o.13m. D.o.10m.
Klazomenai, 1934. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılan eserde burun noksanıdır. Çene ve yüzde ufak kırıklar vardır. Yüzey aşınmış, ince kalkerli bir tabaka ile kaplanmıştır. Roma Dönemi.

Herme olarak yapılan eserde genç bir erkek betimlenmiştir. Başta katı bir duruş hakimdir. Gür, dalgalı saçlar alnın ortasından ayrılmış kulakları kapatarak başın iki yanına taranmıştır. Ayrıca alın üzerinde şerit şeklinde bir diadem ile bağlıdır. Başın tepe ve arka kısmı örtülüdür. Dokusu ile hayvan postu olduğu anlaşılan örtüye ait uzantılar, omuzlarda göğüs üzerine sarkıtılmıştır. Yüze agresif bir ifade hakimdir. Gözler iri ve açıktır. Göz kapakları keskin konturlarla vurgulanmıştır. Ağız kapalıdır. Figürün başında yer alan post ve diadem özellikle Helenistik Dönem'de yaygın olan Dionysos ve Dionysos kültüne ait semboller taşıyan yönetici heykellerini anımsatmaktadır. Heykel bu grubun geç dönem versiyonlarından biri olmalıdır.

48. Uyuyan Eros

Env. 000.612, Y.o.195m. G.o.625m. D.o.42m.

Ephesos, 1928. İnce kristalli beyaz mermer. Eser iyi korunmuştur. Sol el, ayak uçları, erkeklik uzvu ve kaide kenarındaki kırıklar dışında tamdır.

Yüzey temizdir. Erken İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: Keil, Ephesos 1928,39;

Aurenhammer 1990, 93-95, Taf.53 a-b; Dedeoğlu 1993,54.

Küçük bir yatağa serilmiş örtünün üstünde, açılmış kanatlarıyla sırt üstü yatan çıplak figür derin bir uykuya dalmıştır. Kendi soluna doğru hafifçe dönmüş olan Eros'un sağ kolu başının üzerine kaldırılmıştır. Sol kolu gövdeden açık durumda yanında durmaktadır. Bacaklar bitişiktir. Sağ bacak ileri uzatılmış sol bacak diz kapağından bükülerek hafifçe geriye çekilmiştir. Baş gövdenin rahat pozuyla uyumlu olarak sola doğru yatırılmıştır. Yüze masum bir tebessüm yerleştirilmiştir. Gözler tamamen kapalıdır. Gövdedeki ve baştaki tumbul ve saf çocuk imajı masumiyet ifadesinin yansıtılmasında önemli etkindir. Heykelin işlenişinde küçük ayrıntılar dahi plastik özellikler taşımaktadır. Yatağın dokusu ve yumuşaklığı başarıyla

betimlenmiş, Erosun kanatlarındaki tüyler en ince ayrıntısıyla gösterilmiştir. Buna karşın heykeldeki poz ve sergileme açısı farklı olduğundan sol kolda proporsiyon bozukluğu dikkat çeker. Yatağın altındaki yüksek çıkıntının kabaca işlenmiş olması heykelin bir yuvaya yerleştirilerek sergilendiğini göstermektedir.

49. Eros

Env. 001.244, Y.o.19m. G.o.15m. D.o.13m. İzmir-Bayraklı, 1938.

Orta kristalli gri-beyaz mermer. Yüzeyde modern tahribat izleri bulunmaktadır. Alın üzerindeki saç buklesi, burun, sol kulak kırık ve noksandır. Ayrıca yüzde, saçlarda ufak kırıklar ve çizikler vardır. Roma Dönemi.

Figürün uzun dalgalı saçları düzensizdir. Kulak kepçelerini kapatarak enseye uzanırlar. Saçların modeline karşın alın geniştir. Bu sebeple bebeklere özgü gerçek bir fizyonomik özellik olarak kaşlardan itibaren yüz uzunları normalden daha aşağı seviyeye yerleştirilmiştir. Kaşlar kabarık, gözler iri ve açık betimlenmiştir. Ağız küçük ve kapalıdır. Yanaklar tombuldur. Eser antik dünyada Eros veya putto olarak bilinen çocuk aşk tanrısı tipine uyar.

50. Kuş Tutan Çocuk

Env. 022.614, Y.o.55m. G.o.30m. D.o.26m.

Kaide Y.o.05m. Smyrna-Agora, 2004.

Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykelde omuzdan sağ kol, kasıktan sağ bacak ve erkeklik uzvu, sol eldeki güvercinin ayrı işlenmiş başı ve kaide sol kenarı noksanıdır. Burun, kulaklar ve saçlarda ufak kırıklar bulunmaktadır. Yüzeyde modern tahribat izleri vardır. Tüm gövde ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Roma Dönemi.

Çıplak tasvir edilen küçük çocuk oturmaktadır. Tombul gövdenin ağırlığı sol bacağa verilmiştir. Sağ kol yukarı kaldırılmış başka bir figüre uzanmış ya da dayanmış durumda olmalıdır. Sol kol gövdeye destek olacak şekilde aşağı sarkıtılmış ve bastırarak bir kuşu tutmuştur. Baş sağ kol ile aynı yöne sertçe kaldırılmış ve şüphesiz kolun uzandığı asıl figüre bakmaktadır. Saçlar kulak kepeçelerini kapatacak şekilde enseye kadar uzun ve dalgalıdır. Ancak alın yaklaşık baş tepesine kadar açıktır. Gözler iri ve açılmış durumdadır. Göz bebekleri kabarık sığ boşluklar şeklinde işlenmiştir. Çene küçük yanaklar tombuldur. Baş gövdeye oranla büyüktür. Heykelin pozu bir grubun parçası olduğunu göstermektedir. Ancak asıl figürün hangi karakteri betimlemiş olduğunu söylemek güçtür. Figür, Roma heykel sanatında sıklıkla rastlanan ve genellikle yetişkinlerin yanında yer alan putti karakterlerinden biridir.

51. Satyr

Env. 022.612, Y.o.30m. G.o.215m. D. 0.11m. Smyrna-Agora, 2004. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki baş iyi korunmuş durumdadır. Burun ve alın üzerinde diadem yapraklarından biri kırktır. Yüzey kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Roma Dönemi.

Baş kendi soluna doğru hafifçe dönmüş durumdadır. Çok uzun olmayan saçlar düzensizdir. Alındaki döner motif Satyrlerin karakterlerine uygun hırçın, yaramaz ifadenin kazandırılmasında rol oynar. Başın tepesinde büyük bitkisel bir diadem vardır. Yüz hatları ince olan figürün alındaki küçük iki boynuz genç bir karakterin tasvir edildiğini göstermektedir. Gözler iri ve açık göz kapakları belirgindir. İris kısmı matkapla vurgulanmıştır. Ağız kapalıdır ancak gülümseme ile ifade yumuşatılmıştır.

52. Satyr

Env.-, Y.o.19m. G. 0.14m. D. 0.13m. Smyrna-Agora, 2004. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılmış eserde modern tahribat izleri vardır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Burun noksandır. Elmacık kemikleri ve çenede yüzeysel kırıklar bulunur. Başın arka tarafı kesikmiş ve murçla işlenmiştir. Ayrıca göz bebeklerinde matkap kullanılmıştır. Boyundan kırıl baş gövde ile birlikte yontulmuş olmalıdır. Roma Dönemi.

Cepheden betimlenmiş figür dolgun bir yüz yapısına sahiptir. Alındaki bitkisel diadem uzun ve dalgalı saçları toplamıştır. Başta düz bir başlık bulunur. Küçük yüz uzuvları ile genç bir ifade sağlanmıştır. Etili göz kapakları gözün yarısını kapatmıştır. İris siğ bir matkap çukuru ile vurgulanmıştır. Küçük ağız kapalıdır. Eser işçiliği ile Severuslar Çağı örneklerine paraleldir.

53. Satyr

Env. 000.628, Y.o.20m. G.o.145m. D.o.15m. Ephesos, 1928. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki baş bir masa ayağının parçasıdır. Eser iyi korunmuş durumdadır. Yüzün sol yarısı ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Burundaki aşınma ve ufak kırıklar dışında tamdır. Roma Dönemi
Bibliyografya: Aziz 1933, 37; Dedeoğlu 1993,52.

Orta yaşlarında sakallı figür başını hafifçe sağa döndürmüştür. Kulak kepçesini kapatan uzun dalgalı saçlar dağınıktır. Sakal çene altında iki yana ayrılarak bıyıklar ayrıca belirginleştirilmiştir. Gür saç ve sakal arasında yüz uzunluğu küçüktür. Kaşlar kaldırılmış ve bu hareketten doğan alın kırışıklıkları belirgin hatlarla vurgulanmıştır. Gözler açıktır. Burun düz ve incedir. Küçük dolgun dudaklar aralıktır. Baş, hareketli poz, saç-sakal tipi ve duygusal yüz ifadesinin yansıtılmasıyla Helenistik Barok tipleri çağrıştırmaktadır. Eser Pergamon Büyük Altar, Giganthomakhia Frizi'nde yer alan figürlerden örnek alınarak yapılmış bir Roma versiyonu olmalıdır.

54. Pan

Env. 000.673, Y.o.23m. G.o.13m. D.o.16m. Ephesos, 1930. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılan eserin yüzeyinde ağır kireçli bir korozyon tabakası bulunmaktadır. Alın üzerinde saçlara ait kırıklar dışında eser tamdır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Keil, Ephesos, 1930,39, Fig 18; Aziz, 1933, 39; Aurenhammer 1990, 81-82, Taf. 42, a-c. Figür orta yaşlı ve sakallıdır. Uzun baş yapısı kemikli yüz hatları ve sakal modeli ile doğulu bir karakterdir. Uzun ve dağınık saçlar kulak kepçesini kapatarak enseye uzanır. Figürün en ayırt edici yanı sakalıdır. Kaba sakal ve bıyık yüzün iki yanından uzayarak çene altında birleşir. Çenenin üst kısmı tıraşlanmıştır. Ayrıca figür iri bir burun, büyük gözler ve dolgun dudaklara sahip büyük bir ağza sahiptir. İşçilik ve malzeme yerel üretim olduğunu gösterir.

55. Pan

Env. 022.618, Y.o.16m. G.o.13.m. D.o.09m. Smyrna-Agora, 2004. Kalın kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki baş iki parça halinde korunmuştur. Kırılmış olan çene sonradan eklenmiştir. Sakalın ucu, sol kaş, sol kulak üstü ise kırık ve noksandır. Yüzeide ağır kireçli bir korozyon tabakası bulunur. Roma Dönemi.

Figür yaşlı ve sakallıdır. Yuvarlak yüz yapısı içinde iri uzuvlar şematik hatlarla işlenmiştir. Çatılmış kaşlar birbirine paralel iri kancalarla gösterilmiştir. Boncuk şeklindeki göz bebeği adeta kalın bir halka olarak yansıtılan göz kapaklarının ortasına yerleştirilmiştir. Burun ve kulaklar büyüktür. Ağız burna doğru çekilmiş ve bu hareketle büzülmüştür. Eserdeki fizyonomik özelliklerin yansıtılması gerçekçi uygulamalardan uzak olmasına karşın figürün agresif ruh hali başarılı bir biçimde sunulmuştur. Heykel yerel bir atölyede yapılmış olmalıdır.

56. Aslan

Env. 000.328, Y.o.82m. G.o.40m. D.1.575m. İzmir, 1925. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykel geç dönemde çeşme olarak kullanıldığından ağız sonradan kanal şeklinde oyulmuştur. Eser, baştaki ve kaide kenarlarındaki ufak kırıklar dışında iyi korunmuş durumdadır. Sağ pençesi kırılmış ve eklenmiştir. Sağ pençe ve gövde arasındaki bacak bölümü noksandır. Arkaik Dönem. Bibliyografya: Aziz, 1933, 67; Dedeoğlu 1993,69

Dikdörtgen kaide üzerinde uzanmış bir aslan tasvir edilmiştir. Ön pençeler bitişik durumda ileri uzatılmıştır. Gövde arka bacaklara doğru çekilmiş durumdadır. Baş diktir. Yele sadece gövdede kapladığı geniş alanı belirleyen düz bir hatla sınırlandırılmıştır. Başta kulaklar küçük, gözler iri ve yuvarlaktır. Kaşlar çatılmış olduğundan yüzde kızgın bir ifade vardır. Kuyruk kalçaya atılmıştır. Heykel boyutları ve işçiliği ile Geç Arkaik örneklerle yaklaşmaktadır.

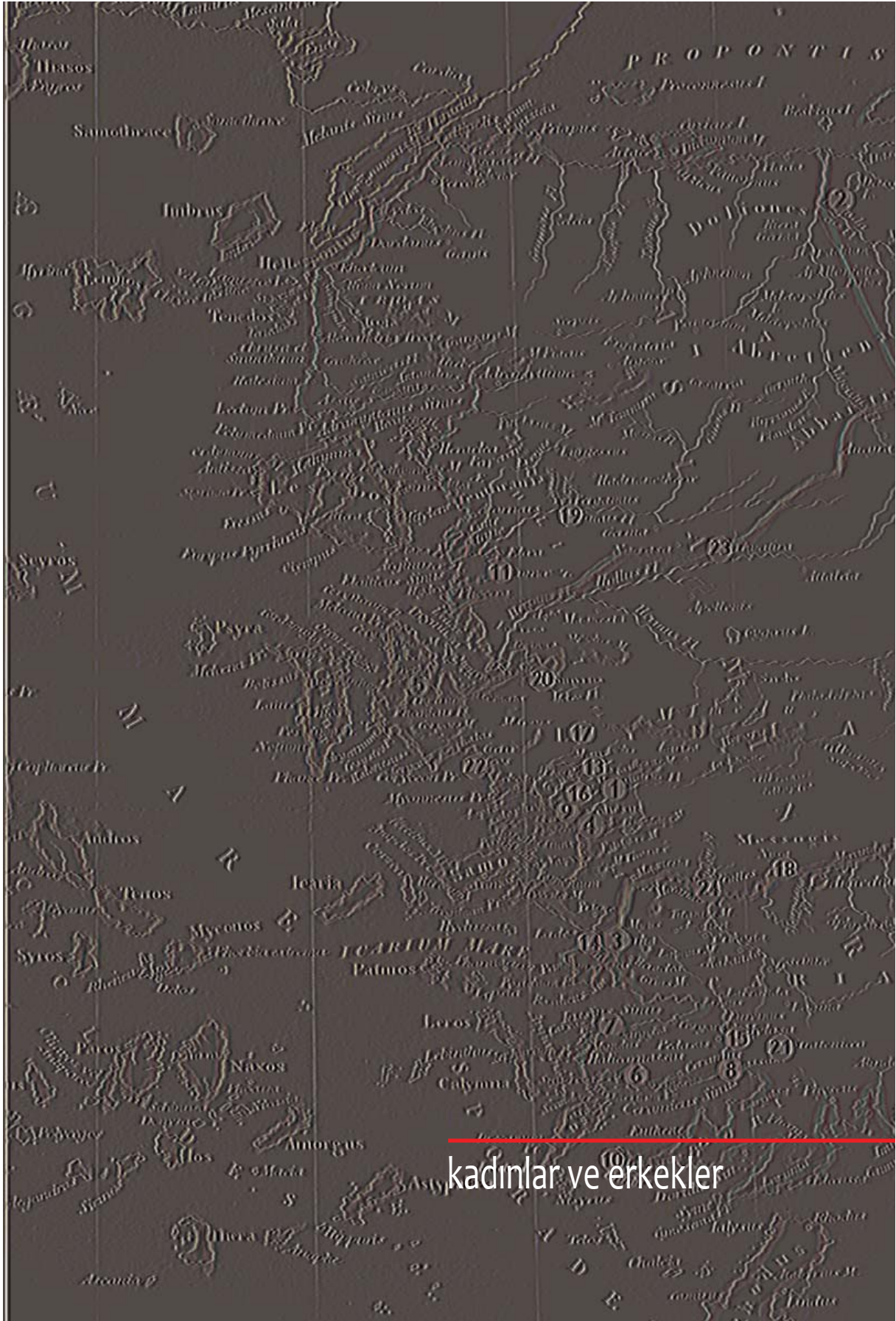
57. Aslan

Env. 005.258, Y.1.02m. G.0.51m. D.1.93m. İzmir-Bayındır, 1965. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlarda yapılmış heykel iyi korunmuş durumdadır. Kaide ve pençelerdeki ufak kırıklar dışında tamdır. Yüzey ince kireçli bir tabaka ile kaplıdır. Ağzın sağ tarafında derin dikey bir çatlak vardır. Arkaik Dönem.

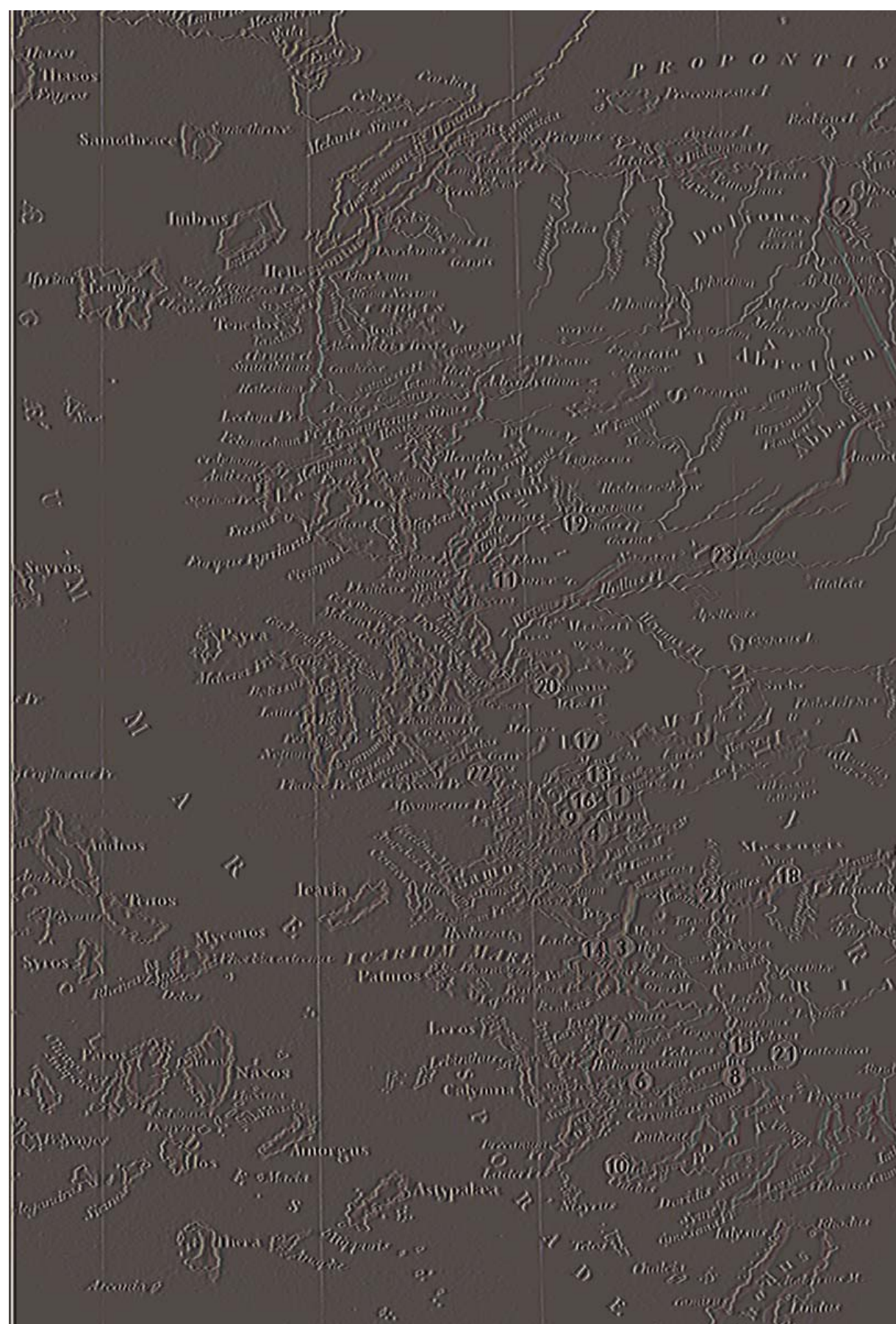
Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,69.

Dikdörtgen kaide üzerinde uzanmış bir aslan tasvir edilmiştir. Ön pençeler bitişik durumda ileri uzatılmıştır. Gövde arka bacaklara doğru çekilmiş durumdadır. Baş diktir. Yele yüzü çevreleyen düz içbükey bir çıkıntı şeklinde gösterilmiştir. Kuyruğu arka sağ ayağının altından geçip, beli üzerine kıvrılmıştır. Başta yatık kulaklar küçük, gözler iri ve çekiktir. Ağzı açık ve dili alt çenesi üstüne sarkmış durumdadır. Bıyıkları, burnun üstünde ince kazıma çizgilerle işlenmiştir. Kaşlar çatılmış olduğundan yüzde kızgın bir ifade vardır. Heykel boyutları ve işçiliği ile Geç Arkaik örneklerle yaklaşmaktadır.

kadınlar ve erkekler

58. Genç Kız Başı

Env. 000.533, Y.o.39m. G.o.40m. D.o.29m.
Stratonikeia, 1926. Orta kristalli beyaz
mermer. Normal boyutlardaki eser iyi
korunmuştur. Burun kırıktır. Sağ elmacık
kemiği üstünde, saç ve elbise kıvrımlarındaki
ufak kırıklar dışında tamdır. Eser omuzların
altından itibaren gövdeyle birleştirilmek üzere
ayrı işlenmiştir. Ayrıca sol omuz tarafında sol
kolun birleşme yerine ait kenet deliği heykelin
bütününde ayrı yontulmuş başka parçaların
bulunduğunu göstermektedir. Erken
İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: Aziz, 1933, 46; Özgan 1999, 88-
90, Taf.27, a-b.

Başını kendi soluna ve aşağı doğru hafifçe
eğmiş bir genç kız tasvir edilmiştir. Uzun
dalgalı saçlar alnın ortasından ayrılarak
başın iki yanına taranmıştır. Diademli saç
arkada kuyruk şeklinde toplanıp sırta uzanır.
Diademden ötürü saçlar tepede gergin,
yüz çevresinde hacimlidir. Bu sebeple alın
daralmıştır. Derin çukurlara yerleştirilen
gözler kısıktır. Gözbebekleri sığ boşluklar
şeklinde betimlenmiştir. Burun ve ağız
küçüktür. Dudaklar aralıktır, masum bir
tebessüm ile yansıtılmışlardır. Baş, giyimli bir
gövdeye aittir. Nitekim sol omzu kapatarak
enseye uzanan kumaş başı da örtmüş
olmalıdır. Gerdanın sol tarafındaki daha ince
dokulu giysi kumaşı figürdeki kıyafetin khiton
ve hymation olabileceğini göstermektedir.
Ayrıca boyun ve baştaki bükülme ile sol kolun
gövdeden açık durumda sonradan eklenmiş
olması heykelin hareketli bir poz ile tasvir
edilmiş olabileceğini akla getirir.

59. Genç Kız Başı

Env. 000.536, Y.o.40m. G.o.20m. D.o.23m.

Denizli, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki başta, burun kırktır. Çenede, elmacık kemikleri üstünde ve kaşlarda yüzeysel kırıklar ve aşınma mevcuttur. Başın tepesinde ve yanlarda saçlar tekrar yontularak düzleştirilmiştir. Çenenin altında derin, yatay bir çatlak vardır. Eser gövdedeki yuvaya yerleştirilmek üzere boyundan itibaren ayrı yontulmuştur. Ten yüzeyi pürüzsüz hale getirilmiştir. Erken imparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: IR 1, 83, Pl. CXXXIV, 1-2.

Başını sağa ve aşağı doğru hafifçe çevirmiş bir genç kadın tasvir edilmiştir. Saçların modeli bu noktadaki ağır tahribattan ötürü belirsizdir. Alında kakül oluşturacak şekilde aynı hizada bulunan küçük kıvrımlar ve kulakların açıkta bırakılması saçların toplanmış olduğunu gösterir. Bundan ötürü alın dardır. Eserin yüzündeki olgun ifade iri gözler ve göz kapakları yanından şakaklara uzanan ince kırışıklıklar ile sağlanmıştır. Kaşlar düşürülmüştür. Burun küçük, ağız kapalıdır. İnce dudaklara belli belirsiz bir gülümseme yerleştirilmiştir. Yüz uzuvlarının işleniş portre nitelikleri bakımından eserin başarılı bir örnek olmasını sağlamıştır.

60. Genç Kız Başı

Env. 000.537, Y.o.27m. G.o.24m. D.o.265m. Pergamon, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki baş iyi korunmuştur. Boyundan kırık olan eser ait olduğu gövde ile birlikte yontulmuştur. Yüzey temiz durumdadır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: IR 1, 115, pl. LXXIV, 1-2.

Cepheden betimlenen baş genç bir kadına aittir. Eser sıra dışı saç modeli ile dikkat çeker. Uzun saçlar alnın ortasından başlayarak başın tepesine uzanan derin bir hatla ikiye ayrılmıştır. Dolgun saç bu noktada birbirine paralel beş dilim şeklinde gösterilmiştir. Saç dillemleri önden arkaya doğru yükselirler. En önde alındaki bölüm ikiye ayrılarak geriye taranmıştır. Yoğun saç kitlesi arkada geniş bir örgü yapılarak toplanmıştır. Kulaklar tamamen kapalıdır. Saç dikkatlice toplanmış olduğundan alın, şakaklar ve kulak çevresinde hiçbir uzantı bulunmamaktadır. Böylece figürün yüzü keskin sınırlarla belirlenmiştir. Geniş bir çehre ile betimlenen figürün alnı yüksektir. Kaşlar ince kazıma çizgilerle belirlenmiştir. Etli üst göz kapağı ve matkap çukuruyla vurgulanmış gözün iris bölümü ifadeyi güçlendirmiştir. Burun ağız ve gözlere göre büyüktür. Dolgun dudaklarda hayali bir gülümseme vardır. Çene, dolgun yanakların altında küçük yapıyla dikkat çeker. Eser özellikle saç tipi ve ışçılık özellikleri ile Severuslar Dönemi'ni çağırıştırır.

61. Genç Kız Başı

Env. 000.900, Y.o.14m. G.o.105m. D.o.13m. İzmir-Kemer Köprüsü, 1930. Kalın kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki eserde ağır bir aşınma ve yıpranma vardır. Yüz uzuvları silinmiştir, başın tepesinde büyük bir kırık vardır. Gövde ile birlikte yontulan baş sol omuzdan sağ omuz altına doğru diyagonal şekilde kırktır. Eser yüksek kabartmadır. Roma Devri.

Hymationlu gövdeye ait baş genç bir kadını tasvir etmektedir. Uzun dalgalı saçlar alnın ortasından ayrılarak gevşek şekilde yukarıya toplanmıştır. Kulakların üstü kapalıdır. Oval ve dolgun çehrede yüz uzuvları kaybolmuştur.

62. Genç Kız Başı

Env. 000.963, Y.o.27m. G.o.18m. D.o.22m.

Ephesos, 1933. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlarda yapılmış eser iyi korunmuş durumdadır. Burun ucu ve sağ kaş üzerinde ufak kırıklar vardır. Sol elmacık kemiği aşınmıştır. Ayrıca eserin sol tarafı ince kireçli bir tabaka ile kaplıdır. Roma Dönemi. Bibliyografya: IR 1, 137, Pl. XCIX. 1-2. Cepheden, bir genç kız tasvir edilmiştir. Kısa, düz saçlar kulak arkasından enseye uzanırlar. Alnın ortasından ayrılarak yanlara ve geriye taranmışlardır. Bu model ile alın üçgen form kazanmıştır. Yüzün ise oval bir yapısı vardır. Özellikle iri gözler dikkat çekicidir. Üst göz kapakları yarıya kadar indirilmiş, iris bölümü kazıma dairesel bir hat ile vurgulanmıştır. Burun geniştir. Dudaklar ince, ağız kapalıdır. Saç modeli ile birleşen hayali tebessüm figürün gençlik ve masumiyet ifadesini artırır. Eser Severuslar Dönemi örnekleri ile paraleldir.

78

63. Genç Kız Başı

Env. 000.546, Y.o.29m. G.o.20m. D.o.23m.

Pergamon, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki baş iyi korunmuş durumdadır. Burun ucu ve saç kıvrımlarında ufak kırıklar vardır. Eser gövde ile birlikte yontulmuş ve boyundan kırılmıştır. Roma Dönemi.

Başını sağa ve aşağı doğru eğmiş genç bir kadın tasvir edilmiştir. Narin yüz yapısı figürün genç yaşlarda olduğunu gösterir. Açık ve dalgalı saçlar da bu ifadeye katkı sağlar. Diadem ile tepede bağlanan saçlar alnın ortasından ayrılarak başın iki yanına toplanmıştır. Uzun saç enseyi ve kulak kepçelerini örter. Diademden ötürü tepede gergin başın çevresinde gevşektir. Bundan ötürü alın daralmıştır. Yüz uzuvları ise iri betimlenmiştir. İris bölümü sığ bir matkap çukuru ile vurgulanmış göz açıktır. Özellikle üst göz kapağı belirgindir. Burun düz ve incedir. Ağız kapalıdır. Dolgun dudaklarda hayali bir gülümseme vardır. Eser özellikle saç tellerindeki ve gözdeki matkap işçiliği ile Antoninler Dönemi örneklerini çağırır. Figürün klasik devir tanrıça heykellerini anımsatan ifadesi tarihlene önerisini güçlendirmektedir.

64. Genç Kız Başı

Env. 003.694, Y.o.33m. G.o.19m. D.o.195m. Smyrna, 1959. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki başın burnu kırıktır, gözlerde, üst dudakta ve saçlarda aşınma vardır. Eserin yüzeyi temizdir. Gövde ile birlikte yontulan baş boyundan kırıktır. Roma Dönemi (Antoninler).

Bibliyografya: IR 1, 80-81, Pl. XXXIII.

Cepheden, genç bir kız tasvir edilmiştir. Oval, dolgun yüz toplanmış dalgali saçlar ile daha da belirginleşmiştir. Saçlar alnın ortasından başın tepesine doğru derin bir hat ile ayrılarak geriye taranmış, başın arkasında topuz yapılmıştır. Bu model ile alın dörtgen bir form kazanmıştır. Gözler iri ve açıktır, göz pınarları matkapla derinleştirilmiştir. Burun düzdür. Küçük ağız kapalıdır. Yanakların dolgun yapısından ötürü dudak kenarlarından çenenin iki tarafına uzanan hatlar figürün çocuksu ifadesine katkı sağlar. Eser saç formu ile Antoninler Dönemi örnekleri ile paraleldir. Marcus Aurelius'un kızı Lucilla olduğu iddia edilebilir.

65. Genç Kız Başı

Env. 022.613, Y.o.37m. G.o.20m. D.o.22m. Smyrna Agora, 2004. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki eser iyi korunmuş durumdadır. Yüzün sol yarısında elmacık kemiği üzerinde, burunda ve saç kıvrımlarında ufak kırıklar vardır. Başın sol tarafı ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Heykel gövdeden ayrı yontulmuştur. Heykelin yüzeyi pürüzsüz hale getirilmiş, parlatılmamıştır. Saçlarda ve burunda matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Başını sol tarafa doğru hafifçe eğmiş genç bir kız tasvir edilmiştir. Figürün saçları alın ve alnın üst tarafında kısa kakül şeklinde ortadan ikiye ayrılmıştır. Başın arka yarısında çok daha gür olan saçlar kulak üstünden ve enseden alınan tutamlar ile bir topuz yapılarak bağlanmıştır. Bundan ötürü ufak saç bukleleri kulak ve enseye dökülmüştür. Başın tepesinde ise saçların en uzun bölümleri yüksek bir taç oluşturacak şekilde toplanmıştır. Figürdeki farklı saç modeli, küçük yüz uzuvları ile birleştiğinde genç bir kız tipi ortaya çıkmıştır. Gözler iri ve açıktır. Burun düzdür. Dolgun yanaklar ve geniş çene yapısı, küçük ağızdaki masum gülümsemeyi ortaya çıkarmıştır. Boyunda "Aphrodite Halkası" olarak bilinen kadınlara özgü kabanklık dikkat çekicidir. Eserdeki saç modeli ve işçilik Severuslar Dönemi'ne işaret eder.

66. Genç Kız Başı

Env. 022.611, Y.0.33m. G.0.25.m. D.0.21m.

Smyrna Agora, 2004. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki baş iyi korunmuştur. Boyun sağ tarafında saça ait bir parça kırıktır. Yüzeydeki ince kireçli tabakalar dışında eser temizdir. Yüzey pürüzsüz hale getirilmiş, parlatılmamıştır. Ensedeki saçlarda ve gözün iris bölümünde matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: -

Başını sağ tarafa doğru hafifçe çevirmiş bir genç kız tasvir edilmiştir. Figürün uzun dalgali saçları alnın ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmıştır. Kulakların arkasından enseye uzanan saçlar bu noktada yukarı katlanarak bir hatla son bulur. Kalan saç kitlesi sicim şeklindeki tutamlarla iç içe sarılarak başın arkasına yerleştirilmiş bir topuzla bağlanır. İnce yüz yapısında, gözler oldukça iri formları ile göze çarpar. Göz bebekleri ince dairesel kazıma bir hatla sınırlandırılmış iris kısmı üst göz kapağına bitişik sığ bir matkap çukuru ile gösterilmiştir. Kaşlar ince kazıma çizgilerle detaylandırılmıştır. Aynı işçilik başın tepesindeki saç tellerinde de kullanılmıştır. Burun düz, ağız kapalı ve küçüktür. Saçları tutan kulaklar figürün fizyonomisinden ötürü büyüktür. Eser göz ve saç işçiliği ile Severuslar Dönemi örnekleri ile paraleldir.

67. Genç Kız Başı

Env. 022.609, Y.o.26m. G.o.175m. D.o.19 m. Smyrna Agora, 2004. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlarda yapılmış heykel iyi korunmuştur. Yüz ve boyun bölgesinde aşınma vardır. Burun ucu kırıktır. Eserin yüzeyi pürüzsüz hale getirilmiş, parlatılmamıştır. Ensedeki saç işlenişinde ve dudaklarda matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Başını sola ve aşağı doğru eğmiş genç bir kız tasvir edilmiştir. Açık, dalgalı saçlar enseyi ve kulakları kapatarak figürün omzuna uzanır. Alnın ortasında ikiye ayrılan saç, yanlarda uzun kancalar biçiminde betimlenmiştir. Başın tepesinde ise iki örgü halinde geriye atılmıştır. Figürün saçlarındaki dağınık yapı yüzündeki duygusal ifade ile paraleldir. Bunda başın sert şekilde eğilmiş olmasının ve heykelin olasılıkla hareketli bir gövde ile yontulmasının etkisi vardır. Gözler bu hareketten ötürü açılmıştır. Ağız ve dudaklar aralık, burun küçüktür. Oval ve dolgun yüz yapısında elmacık kemikleri belirgindir. Eser özellikle saç modeli ve işçilik özellikleri ile Severuslar Dönemi örnekleri ile paraleldir.

68. Genç Kız Başı

Env. 000.543, Y.o.38m. G.o.20m. D.o.18m. Pergamon, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlarda yapılmış eser iyi korunmuştur. Burun kırıktır. Başın sol tarafında saça ait bir bölüm noksandır. Başın arka tarafı fizyonomik yapıya uymayacak biçimde basıktır ve kabaca düzeltilmiştir. Pürüzsüz yüzey parlatılmamıştır. Figür gövdedeki yuvaya eklenmek üzere ayrı yontulmuştur. Geç Helenistik Dönem.

Başını sağa doğru eğmiş genç bir kadın tasvir edilmiştir. Toplu saçlar alnın ortasından ayrılarak başın iki yanına taranmıştır. Başın tepesinde gergin, yüzün çevresinde kulakları da örtecek şekilde betimlenen dalgalı saç, ince şerit şeklindeki diademden ötürü bu formdadır. Figür narin bir çehreye sahiptir. Küçük gözler, ince bir burun ve dudaklardaki tebessüm ile masum bir ifadesi vardır. Boyun uzun ve narindir. Başın arka tarafının baskı şeklinde kabaca işlenmiş olması heykelin mantolu bir gövdeye eklenmek üzere yontulduğunu düşündürmektedir. Yüz ifadesi ve saç modeli de eserin Geç Helenistik Dönem hymationlu kadın heykelleri ile paralel olduğu görüşünü desteklemektedir.

69. Kadın Başı

Env. 000.701, Y.o.22m. G.o.15m. D.o.12m. Kalın kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altında yapılmış eser iyi korunmuştur. Yüzey temizdir. Çenedeki ufak kırık dışında tamdır. Figür boynun iki yanından kabartma alanına bağlıdır. Başın arka tarafının düzleştirilmesi büst şeklindeki heykelin bir mezar anıtına ait olabileceğini gösterir. Roma Dönemi. Bibliyografya: Rosenbaum 1960, 134-135, Pl.CVI, 3-4.

Cepheden betimlenmiş orta yaşını geçkin bir kadın tasvir edilmiştir. Figür yüksek kabartma olarak yontulduğundan baş hareketsizdir. Geriye doğru taranmış saçlar toplanmış, başın tepesinde basık bir topuz yapılmıştır. Kemikli yüz yapısında iri burun gözler ve ağız figürün yaşıyla ilgili ipuçları vermektedir. Ayrıca alındaki ve ağzın iki tarafındaki kırışıklıklarla eserde yaşlı, yorgun bir ifade elde edilmiştir. Heykeldeki işçilik ve malzeme yerel bir atölyeye ait olduğunu akla getirir. Benzer örnekler daha çok lahitler veya diğer mezar kabartmalarından gelir.

82

70. Mantolu Kadın Başı

Env.000.539, Y.o.39m. G.o.22m. D.o.18m. Stratonikeia. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlarda yontulan eser iyi korunmuştur. Burun noksanıdır. Başın sağında başörtüsüne ait bir parça kırıktır, solda başörtüsünde derin çatlak vardır. Yüzey parlatılmıştır. Dudaklarda, göz pınarlarında ve boynun derin noktalarında matkap kullanılmıştır. Eser gövdedeki yuvaya eklenmek üzere ayrı yontulmuştur. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Aziz 1932, 28; Özgan 1999, 84, Taf. 25, c-d.

Hymationlu genç bir kadın tasvir edilmiştir. Hymation altında saçları açıkta bırakarak başı örtmektedir. Saçlar alnın ortasından ayrılarak geriye taranmıştır. Bundan ötürü alın geniştir. İri gözler açılmış durumdadır. Burun düz, ağız ve dolgun dudaklar kapalıdır. Kısa boynun altında bir çıkıntı bırakılmıştır. Heykel Helenistik Çağ'da sıkça tercih edilen pudicitia tipindeki kadın heykellerinden birine eklenmek üzere yontulmuş olmalıdır. Yüzey işçiliği ve dolgun çehre yapısı Roma Dönemi'ne işaret eder.

71. Mantolu Kadın Büstü

Env.000.534, Y.o.34m.G.o.23m. D.o.20m. Pergamon, 1928. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlarda yontulan eser iyi korunmuştur. Başörtüsüne ve saçlara ait ufak kırıklar dışında tamdır. Pürüzsüz yüzey temizdir. Büst şeklindeki figürün altında bir çıkıntı bırakılmıştır. Başın arkası düz işlenerek buraya ayrı yontulmuş topuz eklenmiştir. Roma Dönemi. Bibliyografya: IR 1, 113, Pl. LXVIII, 2-3.

Başını sağa doğru hafifçe eğmiş bir kadın tasvir edilmiştir. Kısa başörtüsü başın tepesinde saçları toplayarak enseye uzanır. Alındaki saçlar ise ortadan ayrılmış ve kulakları öterek geriye taranmıştır. Uzun dalgalı saçlar enseden alınan kitleyle birlikte arkada bir topuzla bağlanmıştır. Bundan ötürü ensede küçük kıvrımlar şeklinde saç tutamları yer alır. Toplanmış saçlardan dolayı yuvarlak çehre belirginleşmiştir. İri-açık gözler, büyük burun ve ağız orta yaşlı bir karakteri anlatır. Heykel yapım tekniği ve yüzey işçiliğinden ötürü Erken İmparatorluk Devri örnekleri ile paraleldir.

72. Aspasia Başı

Env.000.535, Y.o.31m. G.o.20m. D.o.27m. Ephesos Vedius Gymnasion'u, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlarda yontulan heykelin burnu ve dudakları noksandır. Manto kumaşındaki ufak kırıklar dışında iyi korunmuştur. Pürüzsüz yüzey temizdir. Boyundan kırık baş gövde ile birlikte yontulmuştur. Roma Dönemi. Bibliyografya: Aziz 1933, 61; Dedeoğlu 1993,53.

Eser, Atinalı lider Perikles'in, Miletoslu eşi Aspasia'ya ait versiyonlardan biridir. Heykelde alnın ortasından ayrılan uzun dalgalı saçlar karakteristiktir. Hymation başın büyük bölümünü örter. Yüzdeki işçilik heykelin geç örneklerden biri olduğunu göstermektedir. Yanaklar dolgun, çehre geniştir. Göz bebekleri ve iris bölümü, ince kazıma bir daire ve sığ bir matkap deliği ile vurgulanmıştır.

73. Mantolu Kadın Başı

Env.000.532, Y.o.39m. G.o.22m. D.o.31m.

İzmir. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki eser iyi korunmuş durumdadır.

Hymation kumaşının kenarlarındaki küçük kırıklar dışında tamdır. Yüzey temizdir. Eser boyun kısmındaki çıkıntıdan bir gövdeye eklemek üzere ayrı yontulmuştur. Erken İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografya: Aziz 1933, 47.

Başını kendi soluna doğru hafifçe çevirmiş genç bir kadın tasvir edilmiştir. Hymation ile örtülü baştaki gür saçlar geniş dalgalar halinde alnın ortasından ayrılarak geriye doğru taranmıştır. İnce ve narin yüz yapısı dar alın, küçük gözler ve burun ile masum bir ifade kazanmıştır. Boyundaki aphrodite halkası yaşça daha olgun kadınlarda görülen bir detaydır.

74. Mantolu Kadın

Env.000.013, Y.1.64m. G.o.57m. D.o.42m.
Kaide Y. 0.005m. Thyatira, 1930. Orta
kristalli gri-beyaz mermer. Normal
boyutlarda yontulmuş heykelin ayrı
işlenmiş sağ kolu, omuzdan sol kolu ve
başı noksan. Kaidenin sağ köşesinde ve
elbise kumaşında ufak kırıklar vardır. Geç
Helenistik Dönem.

Ayakta betimlenen figür sabit sol bacağı
üzerinde durmaktadır. Sağ bacak diz
kapağından bükülerek hafifçe geriye
çekilmiştir. Bu hareketle kalçanın sol
tarafı belirginleşmiş ve vücut kendi sağına
doğru eğilmiştir. Vücudun pozisyonu her
iki kolun gövdeden ayrı şekilde ileri veya
yukarı doğru kaldırıldığını düşündürür.
Eser khiton ve hymation ile tasvir
edilmiştir. Omuz üzerinde tutturulmuş
ince khiton göğüslerin altından şerit
şeklindeki kuşakla bağlanmıştır. Derin
“V” yaka ve kumaşın transparan yapısı
ile göğüsler vurgulanmış figürün dışılık
özellikleri ortaya çıkarılmıştır. Hymationun
altında, etek uçlarında da ince khiton
kumaşı sandaletli sol ayağın üzerine
dökülür. Hymation karın bölgesinden
itibaren diz kapağı altına kadar vücudun
büyük kısmını ve arka tarafını örtmektedir.
Bele kadar sıyrılarak burada kuşak
şeklinde ağır bir birikinti halindedir. İkinci
bir kumaş katı da üçgen biçimli bir önlük
gibi sol bacağa uzanır. Kalan kumaş
kitesi gövdenin sol tarafından aşağı
sarkıtılmıştır. Eser elbise kumaşındaki
detaylı işçilik ile Geç Helenistik kadın
heykellerini çağrıştırır.

75. Mantolu Kadın

Env.000.039, Y.1.66m. G.0.61m. D. 0.47m. Ephesos Vedium Gymnasion'u, 1926. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykelin boyundan kırık başı, dirsekten kırık sağ ve sol kolu, sağ ve sol ayak noksanıdır. Ayrıca elbise kıvrımlarında ufak kırıklar vardır. Eserin yüzeyi temiz durumdadır. Antoninler Dönemi.

Bibliyografya: Keil, Ephesos,42, Fig.20; Aziz, 1933,30; Dedeoğlu 1993,62.

Ayakta betimlenen figür sabit sağ bacağı üzerinde durmaktadır. Sol bacak diz kapağında bükülerek hafifçe geriye çekilmiştir. Gövdeye birleşik duran sağ kol aşağı sarkıtılmış sol kol dirsekten yukarı doğru kaldırılmıştır. Figür, içinde kısa kollu khiton giydiğinden kollar pazu seviyesinden çıplaktır. Khitonun kısa kolu görünümünde omuzlarda ince şerit şeklinde bir kuşakla bağlanmasının etkisi bulunur. Kollarda ve gerdan üzerinde çok hareketli ince kıvrımlarla betimlenen giysi daha kalın ve ağır kumaş dokusuna sahip Hymation ile büyük oranda örtülmüş durumdadır. Ayak uçlarına kadar uzanan hymation göğüslerin üstünden sol diz kapağına doğru önlük şeklinde ikinci bir kat olarak vücudun önünü örter. Mantoya ait kalan ağır kumaş kütlesi ise sol omuz üzerinden öne ve arkaya sarkıtılmıştır. Elbise modeli, eserin tanrıça Hygieia'yı betimlemiş olabileceğini göstermektedir.

76. Mantolu Kadın

Env.000.645, Y.1.75m. G.o.67m.

D.o.48m. Kaide Y.o.06m. Ephesos

Palaestra, 1930. Orta kristalli gri-

beyaz mermer. Normal boyutlar

üstündeki heykelin boyundan kırk

başı, dirsekten sağ kolu ve omuzdan

sol kolu noksandır. Ayrıca saç ve elbise

kvrımlarında ufak kırıklar vardır. Eserin

yüzeyi temiz durumdadır. Antoninler

Dönemi.

Bibliyografya: Keil, Ephesos, 46; Aziz,

1933,30; Dedeoğlu 1993,58.

Ayakta betimlenen figür sağ bacağı üzerinde durmaktadır. Sol bacak diz kapağından bükülerek hafifçe geriye çekilmiştir. Gövdeye birleşik duran sağ kol dirsekten itibaren ileri uzatılmış, sol kol aşağı sarkıtılmıştır. İleri uzatılan sağ kol aynı zamanda hymation kumaşını kaldırır. Hymation rahat bir modele sahiptir. Başın ve gövdenin arkasını örterek önde sağ diz kapağına doğru uzanır. Kalan parça sol omuzdan sarkıtılmıştır. Açık kalan sağ göğüs üzerinde "V" yakalı khiton görölür. Göğüslerin altında ince, şerit şeklinde bir kuşakla bağlanmıştır. Açık, dalgalı saçlara ait iki tutam da bu noktaya yerleştirilmiştir. Khitonun etek kısmı sandaletli ayakların üstüne dökölür. Dikey oluk şeklinde yivlerle oluşturulmuş kıvrımlar iç giysinin ince dokusunu yansıtmada göğüslerdeki parça kadar başarılı değildir. Saçlar ve kıyafet heykelin mitolojik bir karakteri tasvir ettiğini göstermektedir.

77. Mantolu Kadın

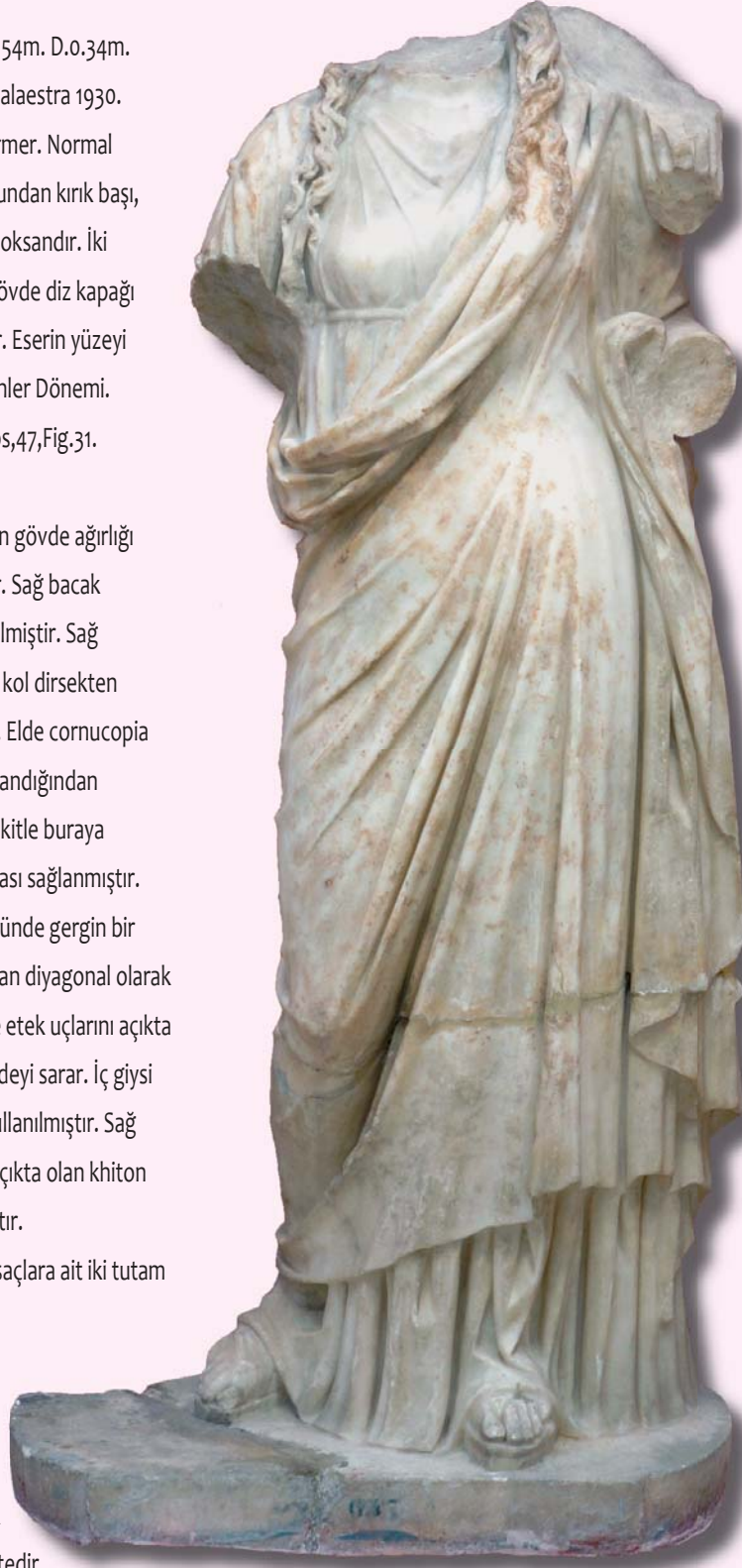
Env.000.647, Y.1.47m. G.o.54m. D.o.34m.

Kaide Y.o.07m. Ephesos, Palaestra 1930.

Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykelin boyundan kırık başı, dirsekten sağ ve sol kolu noksandır. İki parça halinde korunmuş gövde diz kapağı seviyesinde birleştirilmiştir. Eserin yüzeyi temiz durumdadır. Antoninler Dönemi. Bibliyografya: Keil, Ephesos,47, Fig.31.

Ayakta tasvir edilen figürün gövde ağırlığı sol bacak ile taşınmaktadır. Sağ bacak diz kapağından geriye çekilmiştir. Sağ kol gövdeye birleşiktir, sol kol dirsekten bükülerek ileri uzatılmıştır. Elde cornucopia taşınır. Gövdeye sıkıca dayandığından hymation kumaşına ait bir kitle buraya sıkıştırılmış ve aşağı sarkması sağlanmıştır. Hymation gövdenin bütününde gergin bir yapıya sahiptir. Sol omuzdan diyagonal olarak sağ kasığa doğru uzanır ve etek uçlarını açıkta bırakacak şekilde tüm gövdeyi sarar. İç giysi olarak "V" yakalı khiton kullanılmıştır. Sağ omuz ve göğüs üzerinde açıkta olan khiton ince bir kuşakla bağlanmıştır.

Ayrıca buraya açık dalgalı saçlara ait iki tutam yerleştirilmiştir. Khiton, etek ucunda kaideye ve sandaletli ayaklara dökülmüştür. Heykelin saçları ve kıyafeti mitolojik bir karaktere işaret etmektedir.

78. Mantolu Kadın

Env.003.041, Y.o.48m. G. 0.17m.

D.o.14m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelin boyundan kırık başı, dirsekten sağ ve sol kolu, sağ ayakucu noksandır. Eserin yüzeyi sarımsı-kahverengi ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Geç Helenistik Dönem.

Ayakta tasvir edilen figür sabit sol bacağı üzerinde durmaktadır. Sağ bacak diz kapağında bükülerek hafifçe geri çekilmiştir. Kollar gövdeye birleşiktir. Figür khiton ve hymation giymiştir. Khiton, gövdede ve etek uçlarında ince kumaş dokusunu yansıtan küçük, hareketli kıvrımlar ile gösterilmiştir. Göğüslerin altından ince bir kuşak ile bağlanmış ve uçlar fiyonk şeklinde düğümlemişdir. Hymation gövdenin arkasını ve cephede göğüslerin altından itibaren ayaklara kadar vücudu örter. Üçgen bir önlük biçimindeki ikinci kumaş tabakası karın üzerinde dışa katlanmıştır. Kalan kumaş kitlesi ise vücudun sol yanından sarkıtılmıştır.

79. Mantolu Kadın

Env.003.227, Y.o.41 m. G.o.15m.

D.o.10m. Mylasa, 1974. Orta kristalli beyaz mermer. Küçük boyutlu heykeltçinin dirsekten sağ kolu ve sol eli noksandır. Eser tamamen aşınmış durumdadır. Roma Dönemi.

Ayakta betimlenen figürün gövde ağırlığı sağ bacak ile taşınmaktadır. Sol bacak diz kapağından bükülerek hafifçe geri çekilmiştir. Sağ kol gövdeye birleşiktir, sol kol dirsekten bükülerek ileri uzatılmış ve manto kumaşını tutmuştur. Hymation başı ve vücudun arkasını örterek önde karından ayaklara kadar uzanır. Khitonun etek ucu ve göğüs kısmını açıkta bırakmıştır. İnce khiton göğüslerin altından şerit şeklindeki kuşakla bağlanmıştır. İnce kumaş dokusu buradaki aşınmış yüzeyde anlaşılmasına karşın etek ucunda belirgindir.

80. Mantolu Kadın

Heykelciği

Env.003.456, Y.o.34m. G.o.13m.

D.o.10m. Knidos, 1953. Orta kristalli beyaz mermer. K¼¼¼¼¼ boyutlu heykelciğin ayrı işlenmiş başı, ve sol kolu noksandır. Kaide kenarında ufak kırklar vardır.

Y¼zey aşınmış ve ince kalkerli bir tabaka ile kaplanmış durumdadır.

Helenistik D¼nem.

Ayakta tasvir edilmiş heykel sol bacağı ¼zerinde durmaktadır. Sağ bacak hafifçe geri çekilmiştir. Kollar g¼vdeye birleşiktir. Sol kol dirsekten ileri uzatılmış, ¼zerine atılan manto kumaşını taşımaktadır. Fig¼r khiton ve hymation giyimlidir. Hymation sadece gerdan ve etek ucunu a¼ıkta bırakacak şekilde g¼vdeyi sarmıştır. Gergin kumaş yapısı v¼cut hatlarının belirginleşmesine veya kumaş hareketlerinin kısıtlı kalmasına yol a¼mıřtır. “V” yakalı khiton ise g¼r¼ld¼đ¼ noktalarda ince kazıma ¼izgilerle g¼sterilmiřtir.

81. Mantolu Kadın Heykelciği

Env.008.069, Y.o.20m. G.o.09m. D.o.06m. Mylasa, 1974. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelciğin başı, dirsekten sağ ve sol kolu, sağ ve sol ayağı noksandır. Yüzey aşınmış durumdadır. Roma Dönemi.

Ayakta tasvir edilmiş figürün gövde ağırlığı sol bacak ile taşınmaktadır. Sağ bacak hafifçe geri çekilmiştir. Sağ kol gövdeye birleşik sarkıtılmış, sol kol dirsekten ileri uzatılmıştır. Figür khiton ve hymation giyimlidir. Hymation vücudun arkasını örterek önde karnın altından diz kapaklarına kadar uzanır. Kalan kumaş kitlesi sol taraftan sarkıtılmıştır. Khitonun etek ucu ve göğüs kısmı açıkta bırakılmıştır. Eser aşınmış olduğundan mantonun birbirine paralel içbükey kumaş katları dışında işçilik detayları net değildir.

82. Mantolu Turso

Env.022.616, Y.o.29m. G.o.16m. D. 0.09m. Smyrna, Agora. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelciğin boyundan kırık başı, dirsekten sağ kolu, bilekten sol eli ve diz kapaklarından itibaren bacakları noksandır. Sol elin bulunduğu noktada antik tamirat gördüğünü gösteren demir pim ucu görülür. Yüzey temizdir. Roma Dönemi.

Ayakta betimlenen figür khiton ve hymation giyimlidir. Hymation karın üzerinde kuşak şeklinde bir birikinti yapmış ve aşağı uzanmıştır. Buradan çıkan ikinci bir kumaş katı önlük biçiminde bacakların üzerine yerleştirilmiştir. Kalan kitle sol omuzdan sarkıtılmıştır. Geniş yakalı khiton derin dikey ve "V" şeklinde yivler içeren kırışıklıklarla gösterilmiştir.

83. Genç Erkek Başı

Env.006.414, Y.o.14m. G.o.19m. D.o.09m. Smyrna Agora, 1969. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelciğin burnu noksandır. Tüm yüzeyde ve yüz uzunlarında ağır bir aşınma vardır. Ağızda ve göz bebeklerinde matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Cepheden betimlenmiş genç erkek figürü dolgun bir çehreye sahiptir. İri gözler ve dolgun göz kapakları figürün yaşı delikanlı çağında olduğunu gösterir. İri burun ve küçük ağız ile daha da belirginleşen yanaklar bu görüşü destekler. Uzun ve düz saçlar kulakları da kapatacak şekilde arkadan öne doğru taranmış alnın ortasında ikiye ayrılmıştır. Eser bu yapısı ile Julius-Claudiuslar Hanedanlığını hatırlatmasına karşın gözlerdeki işçilik özellikleri ve genel yapısı ile MS 3.yy. örneklerine paraleldir.

84. Genç Erkek Başı

Env.000.555, Y.o.30m. G.o.18m. D.o.21m. Miletos, 1926. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykel ait olduğu gövde ile birlikte yontulmuş ve boyundan kırılmış durumdadır. Eserin burnu ve dudakları noksandır. Çenesinde ve kulaklarında ufak kırıklar vardır. Yüzün sağ tarafı ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır.

Kendi soluna dönmüş genç bir erkek tasvir edilmiştir. Kısa dalgali saçlar üstü üste bindirilmiş ufak saç buklelerinden oluşturulmuştur. Öne doğru taranan saçlar bütün çehreyi çevreleyerek alnın ortasında ikiye ayrılır. Saçların kısa kesilmesinden ötürü alın genişlemiştir. İri ve açık gözler birbirine yakındır. Figür genç, dinamik bir ifadeye sahiptir. Yüzde yaşına veya ruhsal durumunu anlamaya yönelik hiçbir mimik hareketi bulunmamaktadır. Başın dönüşüyle belirginleşen boyun kasları genç fizyonominin işaretidir. Boyun arkasında görülen giysi parçası eserin zırlı bir heykelden çok hymationlu karakteri tasvir ettiğini düşündürür. Heykel idealize işçiliği ve saç yapısıyla Julius-Claudiuslar Dönemi'ne ait olmalıdır.

85. Erkek Başı

Env.000.563, Y.o.34m. G.o.20m. D.o.23m. Smyrna, 1952. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykelin burun ucu eksiktir. Alında, göz bebeklerinde ve kulaklarından aşınmalar vardır. Göz pınarlarında matkap kullanılmıştır. Eserin yüzeyi temizdir. Roma Dönemi.
Bibliyografya:- IR 1, 147, L. CVIII, 3-4.

Cepheden tasvir edilmiş orta yaşlı bir erkektir. Kısa ve dalgalı saçlar kulakları açıkta bırakarak alında kâkül kesilmiştir. Ortada kanca şeklindeki bukleler ikiye ayrılır. Saçların modeli alnın ve çehrenin geniş olarak algılanmasını sağlar. Alındaki derin çizgiler, ağzın iki yanındaki kırışıklıklar eserdeki yüksek portre niteliğini gösterir. Figürün özgün fizyonomik yapısı da bu özelliği artırır. Küçük ve birbirine yakın gözler açılmış durumdadır. Göz bebekleri ince kazıma bir hatla belirtilmiş, iris sığ bir matkap çukuru ile vurgulanmıştır. Kaşlar birbirine paralel ince kazıma çizgilerle gösterilmiştir. Ağız ve burun küçüktür. Bundan ötürü yanaklar dolgun, çene belirgindir. Figürün yaşı ile ilgili diğer bir ayrıntı hafifçe sarkmış boyunda görülür. Eser teknik ve işçilik özellikleri ile Geç Roma örneklerine paraleldir.

86. Erkek Başı

Env.022.609, Y.o.45m. G.o.21m. D.o.19m. Smyrna Agora. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykel ait olduğu gövdeye yerleştirilmek üzere ayrı yontulmuştur. Eserin burnu eksiktir. Tüm yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Roma Dönemi.

Cepheden tasvir edilmiş orta yaşlı bir erkektir. Kısa saçlar kulakları açıkta bırakarak alında kâkül kesilmiştir. Küçük kancalar şeklindeki bukleler birbirlerine paralel olarak belli bir yöne yatırılmıştır. Favoriler çene kemikleri üzerine kadar uzamış, seyrek sakal görünümü kazanılmıştır. Saçların modeli alnın ve çehrenin geniş olarak algılanmasını sağlar. Alındaki derin çizgiler, güçlü çene yapısı ve dinamik duruş eserdeki yüksek portre niteliğini gösterir. Yüz uzuvları figürün güçlü karakter yapısına katkı sağlar. İri gözler açılmıştır. Burun düzdür. Dudaklar ince, ağız kapalıdır. Figür uzun ve güçlü bir boyuna sahiptir. Eser işçilik özellikleri ve stili ile Julio Claudiuslar Dönemi örneklerine paraleldir.

87. Erkek Başı

Env.022.610, Y.0.38m. 0.21m. D.0.19m. Smyrna Agora. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykelin burnunda ve kulaklarında ufak kırıklar vardır. Ancak tüm yüz ve saç detayları aşınmış durumdadır. Başın arkasındaki derin murç izleri ve ensedeki uzun lüleler heykelin ikinci kez yontulduğunu gösterir. Eserin yüzeyi ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Roma Dönemi.

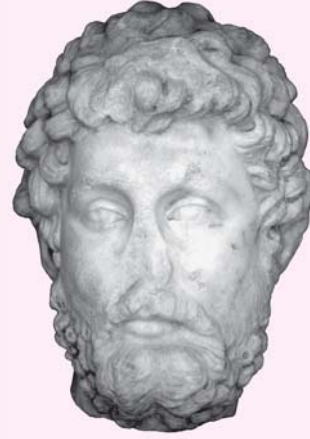
Başını sağa ve aşağı doğru hafifçe eğmiş orta yaşlı bir erkek betimlenmiştir. Heykelde saç ve yüz detayları aşınmış durumda olduğundan kesin yargılarda bulunmak güçtür. Ancak saçlar kısa ve dalgalıdır. Alnın iki tarafındaki çıkıntı ilk heykele ait olmalıdır. Ensedeki kısa saç yapısı ile uyumsuz uzun saç bukleleri önceki heykelin bir kadına ait olduğunu düşündürür. Ancak alındaki çizgiler, derin çukurlara yerleştirilmiş gözler, geniş burun, dolgun dudaklar ve belirgin elmacık kemikleri heykeldeki özgün fiziki özelliklerdir. Yüzdeki bu yapı ve düşünceli ifade ince, narin boyun ile çelişir.

88. Sakallı Erkek Başı

Env.000.559, Y.0.33m. G.0.22 m. D.0.27 m. Stratonikeia, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykel iyi korunmuş durumdadır. Burun eksik olmasına rağmen eserin yüzeyi temizdir. Sakalda ve göz bebeklerinde matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: IR 1,174, Pl. CXXVIII; Özgan 1999, 107, Taf.33,c-d. Başını sağa doğru hafifçe çevirmiş orta yaşlı bir erkek tasvir edilmiştir. Uzun, kıvrıkcık saç ve sakal tüm yüzü çevreler. Düzensiz dolgun kancalar şeklindeki saç bukleleri kulakları kapatarak alında düz bir hat oluşturur. Sakalda daha küçük olan kıvrımlar içleri matkapla oyulmuş boncuklar şeklindedir. Sakal çenede iki yana ayrılmıştır. Gür saç ve sakal yüzün zayıf yapısı ile tezat oluşturur. Alın geniştir, küçük gözler birbirine yakın yerleştirilmiştir. Üst göz kapakları yarıya kadar indirilmiş, göz bebekleri ince kazıma bir hatla sınırlanmıştır. İris sığ bir matkap çukuru ile vurgulanır. Burun küçük, ağız kapalıdır. Yanaklar zayıf olduğundan elmacık kemikleri belirgindir. Heykel özellikle saç modeli, göz ve sakaldaki işçiliği ile Antoninler Dönemi örneklerini çağırır.

89- Erkek Başı (İskender)

Env.002.651, Y.o.22m. G.o.14m. D.o.12m. Smyrna, Agora. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykel ait olduğu gövde ile birlikte yontulmuş ve boyundan kırılmıştır. Başın arka yarısı, yüzde burun ve dudaklar noksandır. Elmacık kemikleri, saçlar ve kaşlar gibi yüksek noktalarda aşınma vardır. Baştaki postun kenarları ve boyunda kırıklar bulunur. Ağızda ve göz bebeklerinde matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Cepheden betimlenmiş figürün başında aslan postu vardır. Postun altındaki kısa kıvrık saçlar kulakları kapatarak yüzü çevreler. Figürün yüzü derin çizgiler ayrıntılı işçilik ile doğallıktan uzaktır. Açılmış durumdaki gözlerde göz bebekleri ince kazıma bir hatla sınırlandırılmış, iris fasulye şeklinde matkapla oyulmuştur. Her iki gözün iki yanında şakağa doğru çatal şeklinde derin kırışıklıklar vardır. Benzer çizgiler alna da yerleştirilmiştir. Burun düzdür. İki dudak arasındaki matkap kanalı ile ağız aralık durmaktadır. Figürün güçlü ifadesi ve başındaki aslan postu heykelin bir yöneticiye veya kahramana ait olabileceğini göstermektedir.

90. İskender Başı

Env.004.380, Y.o.17m. G.o.12m. D.o.10m. Smyrna, 1961. Orta kristalli krem-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelcik ait olduğu gövde ile birlikte yontulmuş ve boyundan kırılmıştır. Ayrı işlenmiş ve bir kenet deliği ile başa eklenmiş tepe kısmı noksandır. Eserin burnu, çenesi ve gözleri aşınmış durumdadır. Roma Dönemi.

Başını sağa doğru çevirmiş ve yana hafifçe eğmiş genç bir erkek tasvir edilmiştir. Alında anastoleli uzun dalgalı saçlar enseyi kapatmıştır. İnce şerit şeklinde bir diadem tepede saçları toplamıştır. Dolgun yanaklar, dairesel alın ve geniş çene ile yüz oval bir form kazanmıştır. Gözler açılmış, ağız kapalı durumdadır. Çehrenin bu yapısına karşın baş dinamik bir ifadeye sahiptir. Heykeldeki bu ifadenin dışında saç modeli ve diadem figürün Roma Dönemi'nde yerel atölyelerden birinde üretilmiş İskender tasviri olabileceğini gösterir.

91. Hadrianus Başı

Env.001.587, Y.o.17m. G.o.12m. D.o.10m. Klaros.

Orta kristalli krem-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelin burnu eksiktir. Sakal, bıyık, saçlar, kaşlar ve göz bebekleri aşınmıştır. Burunda matkap kullanılmıştır. Roma Devri.

Bibliyografya: IR 1, 125-126, Pl. LXXXIV, 3-4.

Cepheden tasvir edilmiş baş sakallıdır. Dalgalı saçlar tepede teraslar şeklinde üst üste bindirilmiştir.

Alındaki bukleler aşınmasına karşın Hadrianus portrelerine özgü bu motiflerin varlığı izlerden anlaşılabilir. Bukleler arkadan öne doğru taranmış ve alında dışa doğru kıvrılmışlardır.

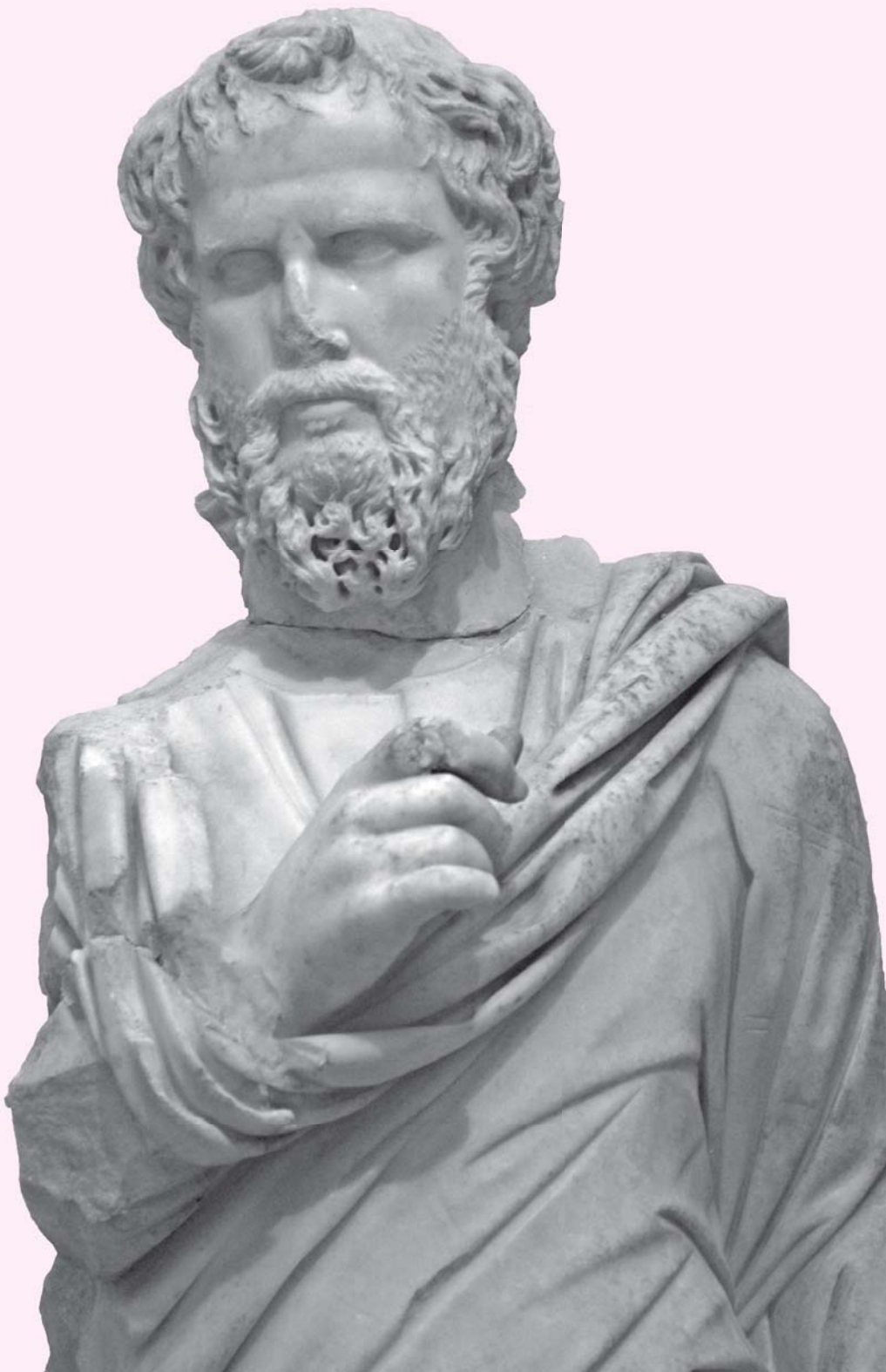

92. Sophist

Env.000.570, Y.1.18m. G.o.54m. D.o.41m. Ephesos Vedium Gymnasion'u, 1927. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki heykel iki parça halinde iyi korunmuştur. Boyundan kırık baş gövde ile birleştirilmiştir. Gövdede sağ kol ve dirsekteki kırık yüzey dışında eser bütündür. Yüzey temizdir. Saç ve sakalda matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Keil, Ephesos, 53; Aziz 1933, 54; IR 1, 127, Pl. LXXXIII-3/LXXXVII,3-4; Dedeoğlu 1993,56.

Ayakta yaşlı bir erkek tasvir edilmiştir. Figür başını hafifçe sağa doğru çevirmiştir. Sol kol gövdeye birleşik sarkıtılmıştır. Sağ kol dirsekten bükülerek sol omza uzatılmıştır. İnce gövde yapısı ve baştaki ifade figürün yaşı ile ilgilidir. Uzun dalgalı saç ve sakal yüzü çevrelemiştir. Geniş alna dökülen saç tutamları pürüzsüz ten dokusu ile zıtlık içerir. Gür saçlar, karışık bukleler halinde düzenlenmiştir. Uzun sakal çenenin altında sivrileşerek sonlanır. Matkapla yapılmış ince çukurlar ve kanallar ile sakalda hareketli bir görünüm elde edilmiştir. Yüzdeki sert ve bilge ifadede saç-sakal yapısının yanında yüz uzuvları ve mimiklerin de katkısı vardır. İnce kazıma çizgilerle vurgulanan kaşlar hafifçe çatılmış, gözler kısılmıştır. Bu sert yapıya karşın ağza belli belirsiz bir gülümseme yerleştirilmiştir. Baştaki karakter yapısı kıyafet ile bağlantılı görülebilir. Figürdeki khiton, hymation modeli ve gövde pozisyonu klasik devir filozof heykellerini çağırıştır. İnce khiton üzerindeki hymation sağ kolu da sararak tüm gövdeyi kapatmış ve sol omuzdan sırta sarkıtılmıştır. Kolun durumdan ötürü khitonun yaka kısmı açıkta kalmıştır. Heykelin başındaki detaylı işçilik ve parlak yüzey bitimi Antoninler Dönemi'nde yapılmış bir filozof heykeli olduğunu düşündürür.

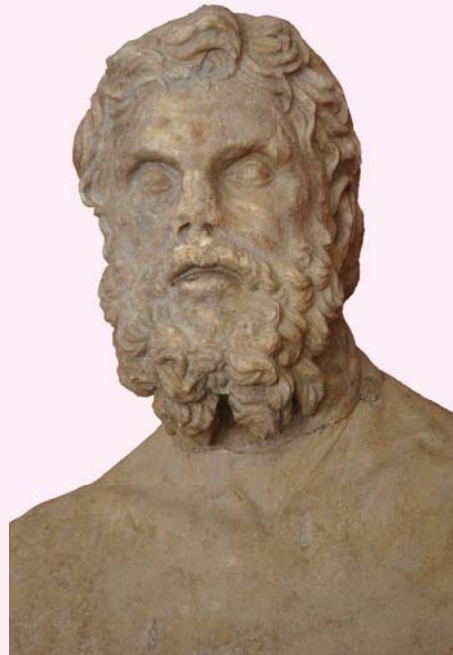
93. Filozof (Homeros)

Env.003.501, Y.1.69m. G.0.64m. D.1.00m. Klaros, 1952.

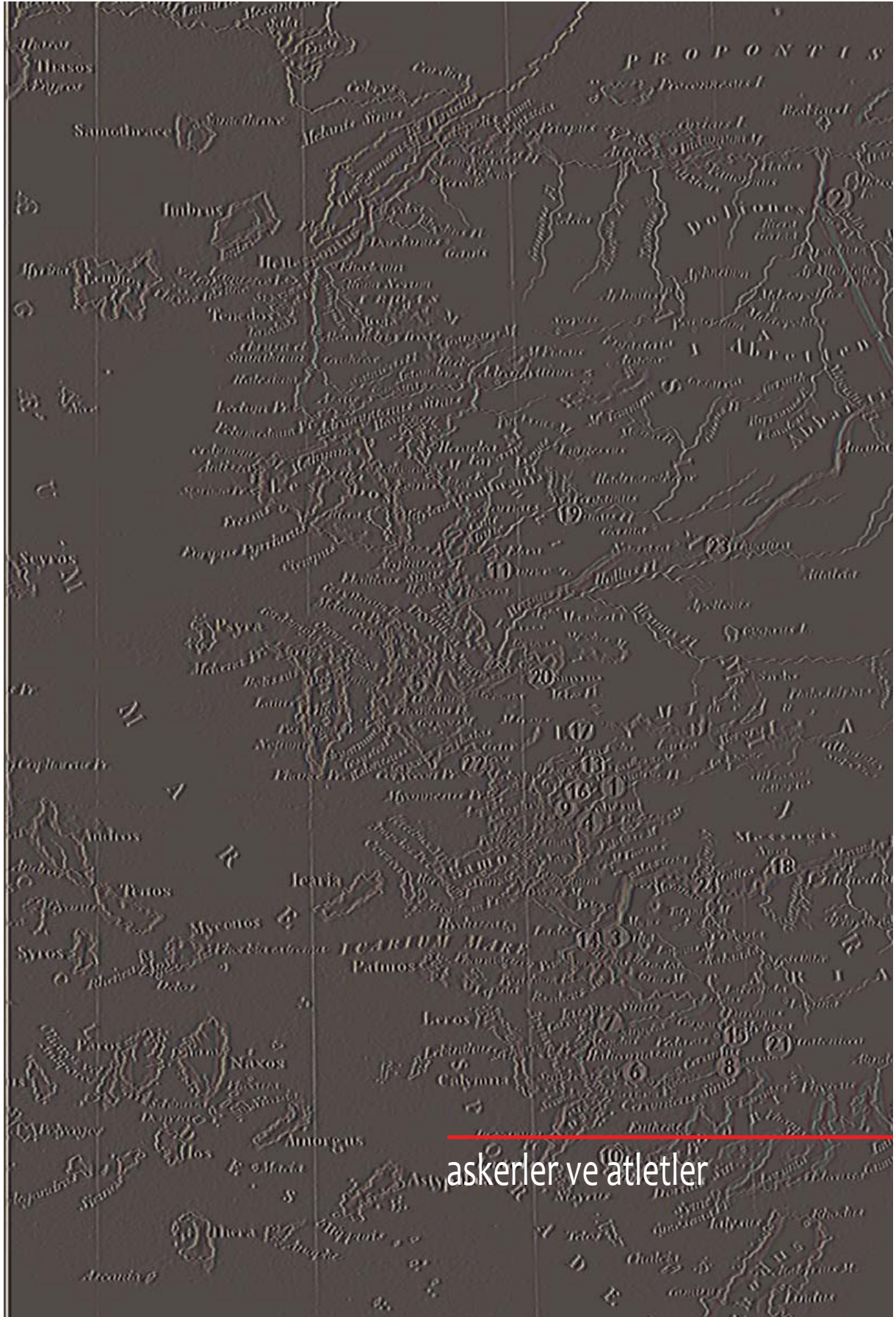
Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar üstündeki heykel iki parça halinde korunmuştur. Boyundan kırık baş gövde ile birleştirilmiştir. Eserin, dirsekten ayrı işlenmiş sağ kolu, omuzdan sol kolu, sağ ve sol ayağı noksanıdır. Burunda, saçlarda ve elbise kıvrımlarında ufak kırıklar vardır. Yüzey sarımsı-kahverengi ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,45; Smith 1995, 35, Fig.22.

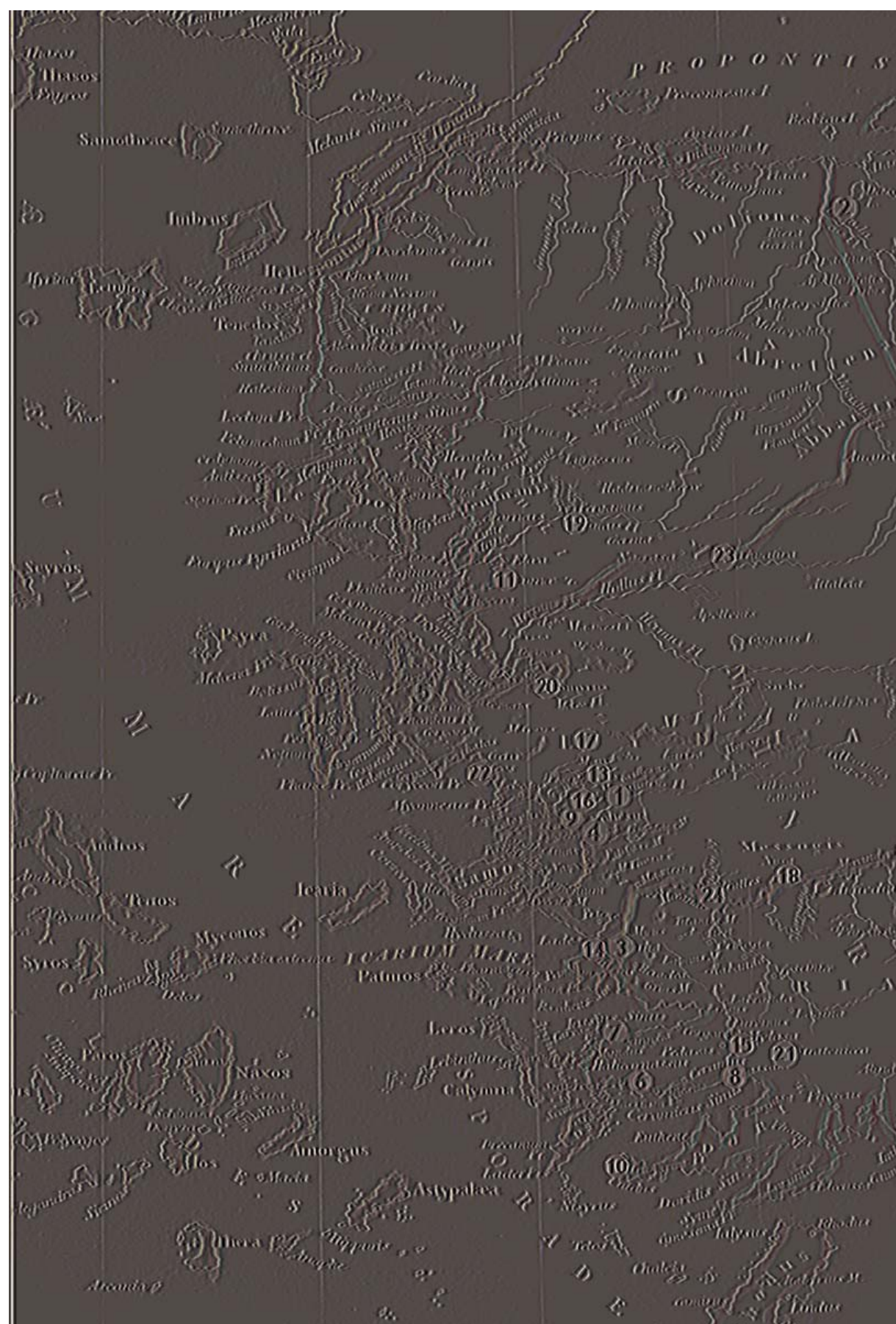
Oturmakta olan yarı çıplak bir erkek tasvir edilmiştir. Figürün kolları gövdeye birleşik dirsekten ileri uzatılmıştır. Beden öne ve sağa doğru hafifçe eğilmiştir. Baş, vücudun soluna doğru dönmüştür. Sağ bacak ilerde durmaktadır. Sol bacak geriye çekilmiştir. Çıplak olan bedende sarkmış göğüsler figürün ilerlemiş yaşını gösterir. Buna karşın baş daha genç ve dinamik bir pozisyona sahiptir. Dalgali, gür saç ve sakal kulakları açıkta bırakarak tüm yüzü çevreler. Saçlar alında katlar halinde yana yatırılmıştır. Tepedeki ve yanlardaki bukleler karışıktır. Sakal çenede iki yana ayrılır. Geniş alındaki derin hatlar yüzdeki hiddetli ifadeye katkı sağlar. Küçük ve açılmış durumdaki gözler derin çukurlara yerleştirilmiştir. Ağız aralıktır. Figürün üzerinde sadece hymation vardır. Beline kadar sıyrılmış ağır kumaş burada kuşak şeklinde bağlanmıştır. Kalan kitle bacakların arasından sarkarak ayak bileklerine kadar uzanır. Sol ayakta bilekliği yüksek sandalet ve bağcığına ait küçük bir bölüm mevcuttur. Eser realist gövde yapısı ve baş işleniş ile Helenistik devir filozof heykellerine paraleldir. Bu sebeple müze teşhirinde Homeros olarak adlandırılmıştır.

askerler ve atletler

94. Zırhlı Torso

Env.000.006, Y.1.34 m. G.0.69m. D.0.50m. Ephesos Nymphaeum, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Normal boyutlar üstünde yontulan heykelin omuzdan sağ kolu, diz kapağından sağ ve sol bacağı noksandır. Elbise kıvrımlarında ufak kırıklar vardır. Tüm yüzeyde hafif bir aşınma bulunur. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Stemmer 1978, 86.

Heykel, askeri üniforma içinde güçlü ve dinamik bir erkeği temsil etmektedir. Vücut ağırlığı sabit sağ bacak üzerindedir. Sol bacak baldırı hafif ileri uzatılmıştır. Vücut hafifçe kendi soluna doğru dönmüş ve heykel hareketli bir görünüm kazanmıştır. Omuzdaki kırık yüzeyine göre sağ kol gövdeden açıkta durur. Sol kol dirsekten bükülerek bele dayanmıştır. Pazu üzerinde heykelin kısa kollu iç giysisinin (khiton) uzantısı görülmektedir. Genelde sade hatlara sahip heykelin göğüs zırhı (thoraks) ve omuz bantları (epomis) düzdür. Kazıma veya kabartma herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Yalınlık heykelin arka yüzünde de hâkimdir. Zırh belde bacaklara doğru sarkıtılmış bir kenarla sonlandırılmıştır. Belde, dirayetin ve gücün simgesi olan kuşak (cingulum) sarılıdır. Kuşak bele bir tur sarılmış ikinci turda ortada düğüm atılmıştır. Uçları düğümüne yakın noktada kuşağın altına sıkıştırılmışlardır. Kalan püsküllü kısımlar düğümün iki tarafından aşağı sarkıtılmıştır. Zırhın deri kısmı (lorika) koltuk altında zırh bitiminden sonra tek sıra ve kuşağın altında bronz zırh bitiminden hemen sonra iki sıra dilimden ibarettir. Dilimler dikdörtgen biçiminde ve uçları püsküllüdür. En alt katta iç giysinin etek kısmı yer alır. Manto (paludamentum) sol omuz üstüne atılmış ve sırt boyunca aşağı sarkıtılmıştır. Eserde, bir imparator askeri kıyafetler içinde gösterilmiştir. Gövdedeki baş yuvasından portenin ayrı işlendiği anlaşılır. Ancak gövdenin kime ait olduğu belirsizdir. Özellikle heykelin düz zırh tipi Erken İmparatorluk süreci eserlerini anımsatır.

95. Miğferli Baş

Env.001.013, Y.o.12m. G.o.10m. D.o.09m. İzmir, 1934. Orta kristalli krem-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelcik sol kulaktan çenenin sağ tarafına doğru diyagonal şekilde kırılmıştır. Mevcut kısımda miğferin üst kenarları ve burun ucunda ufak kırıklar vardır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Göz pınarlarında matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Genç erkek başı cepheden tasvir edilmiştir. Başındaki miğfer ve askeri kimliği yüzüne sert ve donuk bir ifadenin yerleştirilmesine neden olmuştur. Miğfer yanaklarını da kapatarak çeneye uzanır. Şakakta kıvrıkcık saçlara ait bukleler miğferin altından gösterilmiştir.

96. Miğferli Baş

Env.001.556, Y.o.14m. G.o.09m. D.o.10m. Ephesos. İnce kristalli krem-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelcik ait olduğu gövde ile birlikte yontulmuş ve boyundan kırılmıştır. Eserin burnunda ve miğferin kenarlarında ufak kırıklar vardır. Pürüzsüz yüzey parlatılmamıştır. Ağızda ve göz pınarlarında matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Genç bir erkeğe ait baş sol tarafa doğru sertçe eğilmiş durumdadır. Miğfer enseyi ve kulakların üstünü kapatmasına karşın buradaki saç bukleleri metal başlığın kenarlarında gösterilmiştir. Eserin yüzündeki donuk bakışlar ve aralık ağız yaralanarak uzanmış ya da düşmüş savaşçı heykellerini anımsatır. Boyundaki sert hareket ve başın kontrolsüz bükülüşü figürün yenik bir savaşçıya ait olabileceğini düşündürmektedir.

97. Miğferli Baş

Env.001.559, Y.o.14m. G.o.10m. D.o.09m. Ephesos, 1948. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Küçük boyutlu heykelcik kötü korunmuştur. Başın sağ yarısında elmacık kemiğinden itibaren yanak ve çenede yüzeysel kırıklar bulunmaktadır. Dudaklar ve burun noksandır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Göz pınarları ve ağızda matkap kullanılmıştır. Roma Dönemi.

Genç bir erkeğe ait baş, cepheden betimlenmiştir. Figür, miğferiyle bir askeri betimlemiştir. Miğfer kulakları açıkta bırakarak enseye uzanır. Ancak ulakların üstündeki saç bukleleri gösterilmiştir.

98. Çıplak Atlet

Env.000.571, Y.o.58m. G.o.40m. D.o.29 m. Baş Y.o.17m. Pergamon, 1926. İnce kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykel iki parça halinde korunmuştur. Boyundan kırık baş gövde ile birleştirilmiştir. Başta, ayrı işlenmiş arka yarı ve burun eksiktir. Gövdede, omuzdan kırık sağ ve sol kol, kasıktan itibaren altı noksandır. Pürüzsüz yüzey parlatılmamıştır. Helenistik Dönem. Bibliyografya: Aziz 1933, 51; Smith 1995, 156, Fig.182; Hübner 1986, 134, Taf.49.

Ayakta, çıplak genç bir erkek tasvir edilmiştir. Hareketli gövde sol tarafa doğru hafifçe dönmüş durumdadır. Sağ kol kaldırılmış veya uzatılmıştır. Sol kol da kırık yüzeyine göre benzer pozisyona sahiptir. Baş sol tarafa döndürülmüştür, geniş omuzlar ve atletik gövdeye göre küçüktür. Dolgun kancalar şeklinde üstü üste bindirilmiş bukleler dağınık saç modelini oluşturur. Kulaklar açıkta bırakılmıştır. Geniş alın, iri gözler ve küçük aralık ağız ile bir delikanlının genç ve azimli ifadesi elde edilmiştir. Başın hareketiyle boyun kasları belirginleşmiş, kürek kemikleri ortaya çıkmıştır.

99. Kargı Tutan Sağ El

Env.000.468, Y.o.22m. Ephesos, 1928. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üstündeki bir heykele ait sağ elde parmak uçları noksandır. Eser bilekten kırıktır.

Sağ elde tutulan silindirik şeklindeki uzun parça bir kargıya ait olmalıdır. Zırhlı figürlerde ve çıplak atlet heykellerinde genellikle yukarı kaldırılmış sağ elde benzer nitelikte elemanlar yer almaktadır.

100. Kabza Tutan Sağ El

Env. -, Y.o.24m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli beyaz mermer. Normal boyutlar üstündeki bir heykele ait sağ elde parmak uçları kırıktır. Eser bilekten kırıktır.

Sağ elde tutulan parça bir kabzaya ait olmalıdır. Özellikle zırhlı heykellerde figürün elinde benzer elemanlar yer almaktadır.

101. Disk Tutan Sağ El

Env.000.473, Y.o.24m. G.o.26m. Ephesos

Vedius Gymnasion, 1927. İnce kristalli beyaz mermer. Normal boyutlardaki bir sporcu heykeline ait sağ elde küçük parmağın ucu ve diskin yansı noksandır.

Eser bilekten kırıktır.

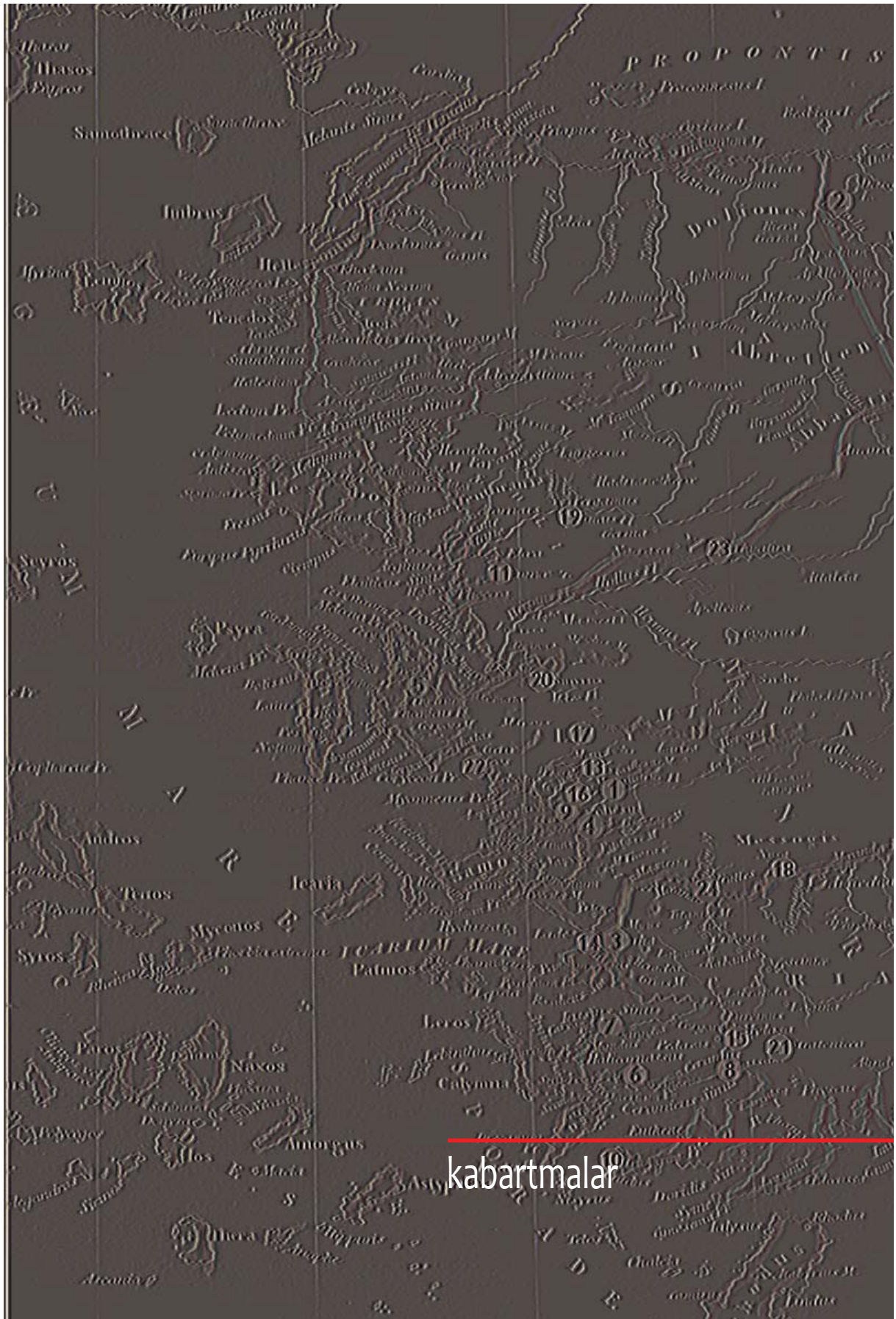
Bibliyografya: Keil, Ephesos, 50, Fig.26;

Aurenhammer 1990, 156, Taf.95a.

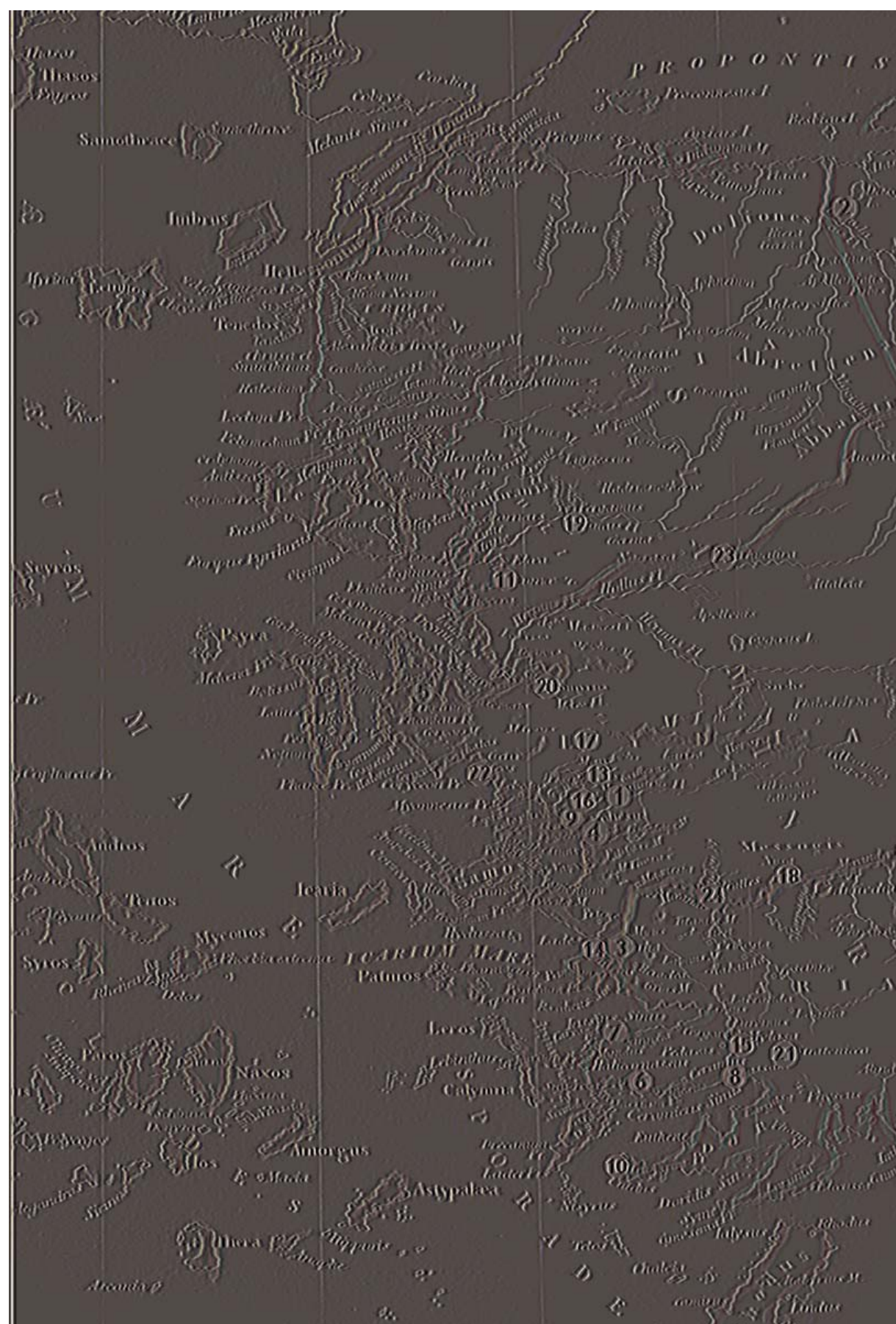
Sağ elde tutulan disk, parçanın bir atlet heykeline ait olduğunu göstermektedir.

El kaslarının ve damarların gergin durumda olması atletin, diski fırlatmasından hemen önceki anını betimlediğini göstermektedir.

kabartmalar

BELEVİ, MAUSOLEUM

Belevi'deki Heroon Ephesos'un 11 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır. Anadolu'da Halikarnassos Mausoleum'undan sonra gelen en büyük mezar yapısıdır. Kare planlı yapı 29.6m. uzunluğa, 29.65m. genişliğe ve yaklaşık 23m. yüksekliğe sahiptir. Kuzey-güney doğrultusunda alt katı Dor, üst katı Korinth düzeninde olacak şekilde planlanmıştır. Heykeltıraşlık eserleri arasında günümüze ulaşan 24 kabartmalı panel, aslan-grifon heykelleri, atlar, büyük urnalar ve insan figürleri dikkat çeker. Hiçbir zaman tamamlanamamış binada yerel mermer kullanılmıştır. Mausoleum'un alt katı 11.60m. yükseklikte kare bir podyum ve üç basamaklı krepidoma içerir. Podyumun üstü trygliphon frizi ile çevrilidir. Metoplar boştur. Yapının üst katı Korinth başlıklı, Attik-İon kaideli 8x8 sütun sırası ile çevrilidir. 11.40m. yükseklikteki sütunların oluşturduğu perstyl içinde hypaethral cella yer alır. Binanın piramidal bir çatısı olduğu düşünülmektedir. Mausoleum'un, Ephesos'ta ölen Suriyeli Antiokhos II, Theos (MÖ 261-246) için yaptırıldığı kabul edilmektedir. Buna göre bina ve heykeltıraşlık eserleri Helenistik Dönem'e aittir.

102. Kabartma Paneller

Env. Panel 1:000.990-000.992-000.993-000.995; Panel 2:001.074; Panel 3:001.075; Panel 4:; Panel 5:001.082; Panel 6:; Panel 7:001.081; Panel 8: 001.078; Panel 9: 001.079; Panel 10: 001.077; Panel 11: ; Panel 12: 001.083; Panel 12: 000.989; Panel 13: 000.988; Panel 14: 000.991; Panel 15: 000.993. Y.1.12m. D.0.24m. Orta kristalli gri-beyaz Belevi mermeri. Paneller çok sayıda parçanın birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Figürlerde aşınma ve kabartma yüzeylerinde kırıklar mevcuttur.

Bibliyografya: Praschniker 1979, 75-85, Abb.53; Dedeoğlu 1993, 72-73; Webb 1996, 77; Fig.33-36.

24 Panel tek sıra halinde perstyl'in dört yanında yer almıştır. Ondört tanesi kuzey ve güzey cephede, on tanesi doğu ve batı cephededir. Kuzey taraftaki yedi panelden sadece üçü tam olarak anlaşılabilmiştir. Burada güreş ve at yarışı gibi cenaze oyunları ile ilgili temalar kullanılmıştır. Figürler çoğunlukla üçlü gruplar halinde düzenlenmiştir. Çıplak atletler kısa ve tıknaz betimlenmiştir. Bazı örneklerde kırmızı ve kızıl-kahve tonunda renkler göze çarpar.

Doğu, batı ve güney panellerinde kentauros mücadelesi sahneleri bulunur. Her kabartma alanına bir Grek ve bir kentauros olmak üzere iki figür yerleştirilmiştir. Mücadeleler genellikle boş arka zeminlerde gösterilmişlerdir. Bu figürlerin boyalı olduğu mevcut izlerden anlaşılmıştır. Kabartma zemininde koyu mavi kullanılmıştır; kırmızı tonları, Grek miğferlerinin siperliklerinde, zırhlarda, pterygeslerde, gözlerde, kentaurosların saçlarında, bıyıklarda kaşlarda, kulakların içinde ve hayvan postlarındaki beneklerde tercih edilmiştir. Miğferler ve kalkanlar sarı renklidir. Kentauros mücadelesi sahnelerinde üç tip tespit edilmiştir. Grek üstünlüğünün görüldüğü sahneler, Kentauros üstünlüğünün görüldüğü sahneler ve henüz sonuçlanmamış mücadeleler. Bu sahnelerde Grek askerleri tamamen zırlı, kısa khitonlu veya çıplak olarak gösterilmişlerdir. Kentauroslar ise dağınık saçları ve sakalları, agresif yüz ifadeleri ile betimlenmişlerdir.

103. Aslan-grifonlar

Env. 001.085, 001.087, Y.1.83m. G.2.15m. D.0.55m. Orta kristalli gri-beyaz Belevi Mermeri. Soldaki grifonun arka ayak diz kapakları, ön bacakları ve kanadının ucu noksandır. Sağdaki grifonun gövdeden ön bacakları, kalçadan sol arka bacağı ve diz kapağından sağ bacağı noksandır.

Bibliyografya: Praschniker 1979, 86, Abb.71; Dedeoğlu 1993, 71; Webb 1996, 78; Fig.37.

Binanın çatısında yer alan aslan-grifonlar 2.18m. uzunluğa, 1.40m. yüksekliğe sahiptir. Tamamlanmış örneklerden ve çok sayıda parçadan hepsinin aynı boyutlarda ve pozda oldukları anlaşılmıştır. Sağa dönük olanlar ve sola dönük olanlar şeklinde iki duruşta tasvir edilmişlerdir. Yapının arkasındakiler bitirilememiştir. Hayvanların yüzleri çok hareketlidir. Kaşlar çatılmış, ağız aralanmış, kulaklar dikilmiş ve burun sıkılmıştır. Böylece kaslı yüz yapısında kırışıklıklar ve kemikler belirginleşmiştir. Gövdelerde de aynı kaslı görünüm yansıtılmıştır. Adım atmış figürlerin özellikle kalçaları ve bacak kasları ile kaburga kemikleri dinamik yapıyı pekiştirir. Kanat üstü üste bindirilmiş tüyler şeklinde belli bir düzende yontulmuştur.

104. Urnalar

Env.001.086, Y. 1.07m. R.0.70m. Orta kristalli gri-beyaz Belevi mermeri. Üç parça halinde korunan küpün kulpları noksandır. Yüzeyde aşınma bulunmaktadır.

Bibliyografya: Praschniker 1979, 86, Abb.71; Dedeoğlu 1993, 71; Webb 1996, 78; Fig.37.

Yapıya ait orijinal yirmi urna arasında yedi tanesi günümüze ulaşmıştır. Mermer vazoların tamamı aynı tipte yontulmuştur. Küresel gövde üstte basık bir form gösterir. Kısa boyunlu, konik ağızlı vazolardır. Gövdeleri metal vazoları andıran dilimlerle donatılmıştır.

105. Pers Hizmetlisi

Env.001.084, Y.1.55m. G.0.50m. D.0.29m.
Kaide Y.0.006m. Belevi Mausoleum, 1935.
Orta kristalli gri-beyaz mermer. Normal boyutlar altındaki heykelin ağızından itibaren başının üstü, dirsekten kırık sağ kolu, sol el parmakları, sağ ayakucu ve kaidesinin sağ yarısı noksandır. Gövdede ve kollarda modern tahribat izleri vardır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Linfert 1976, 23, Taf.3;
Praschniker 1979, 92; Dedeoğlu 1993,45;
Webb 1996, 78; Fig.39.

Ayakta, genç bir erkek tasvir edilmiştir. Eser Mausoleum'un mezar odasında lahdin yakınında bulunmuştur. Figür sol bacağı üzerinde durmaktadır. Sağ bacak ileri uzatılmıştır. Bu pozla gövde sol tarafa doğru hafifçe eğilmiş, kalçanın sol tarafı belirginleşmiş durumdadır. Sol kol dirsekten bükülerek karnın üstüne yerleştirilmiştir. Sağ kol dirsekten başa doğru kaldırılmıştır. Kafasındaki doğulu başlığın (tiara) bağları omuzlarından sarkmıştır. Figür uzun kollu bir khiton ve altına pantolon giymiştir. Pantolondaki koyu pembe boya izleri dikkat çekicidir. Etek ucu, diz kapağı altına kadar uzanır. Bu noktadan itibaren paça ve botların bilek kısmı başlar. Giysi kasık seviyesinde ince şerit şeklinde bir kuşakla bağlanmıştır. Giysideki ince ve sık kırışıklarla, iç giysinin dökümlü kumaşı başarıyla yansıtılmıştır. Figür, özellikle giysi işleniş ile ait olduğu yapının dönemi içinde tamamlanmış olmalıdır.

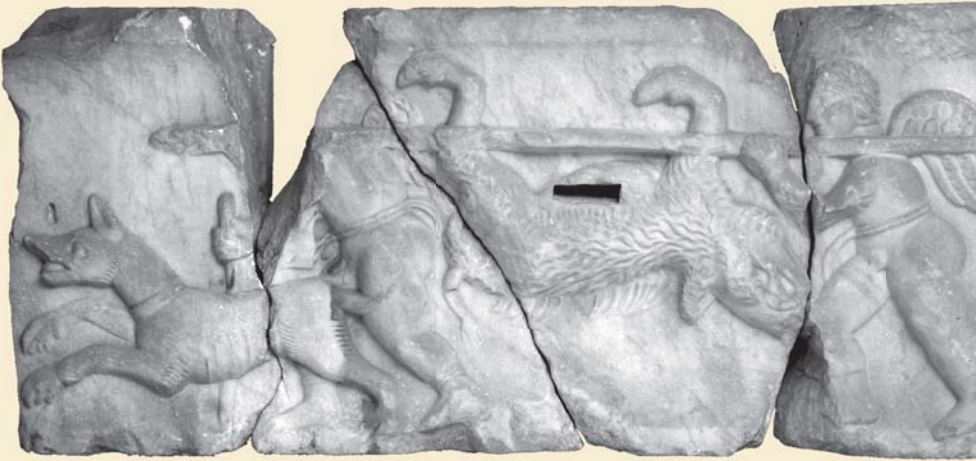
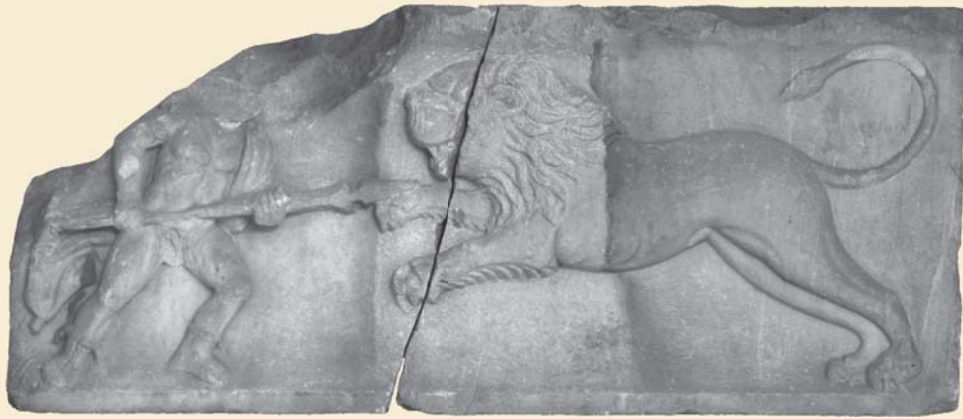
106. Tiyatro Sahne Binası Frizleri

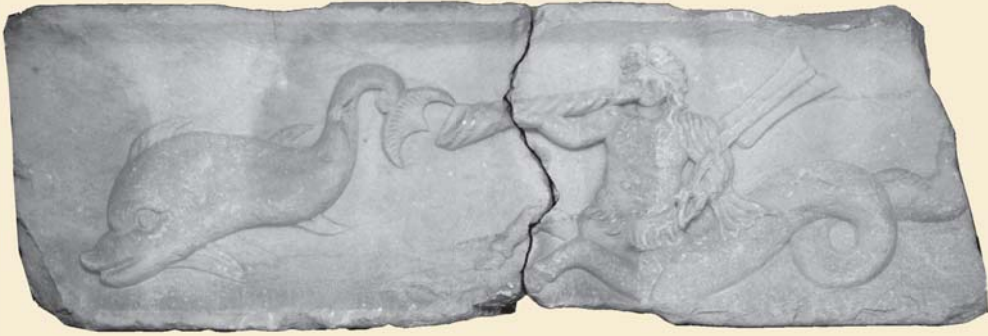
Env. Panel 1: 001.193; Panel 2: 001.189; Panel 3: 001.192; Panel 4: 001.191; Panel 5: 001.190; Panel 6: 001.188; Panel 7: 001.187; Panel 8: 001.192; Panel 9: 001.186-001-182; Panel 10: 001.183; Panel 11: 001.184; Panel 12: 001.185. Y.o.80m. D.o.40m. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Figürler aşınmış durumdadır. Roma Dönemi. Bibliyografya: Dedeoğlu 1993, 76.

Konu bütünlüğü dağıtılmadan sunulan sahnelerde, Erosların av şöleni anlatılmıştır. Olaylar ve figürler birbirleriyle bağlantılıdır. Domuz, tavşan, keçi gibi av hayvanlarını yanında aslan gibi vahşi hayvanlarla ilgili sahneler de kullanılmıştır. Kompozisyonda Eroslar dışında başka mitolojik varlıkların yer almış olabileceği triton ve yunus sahnesinden anlaşılabilir.

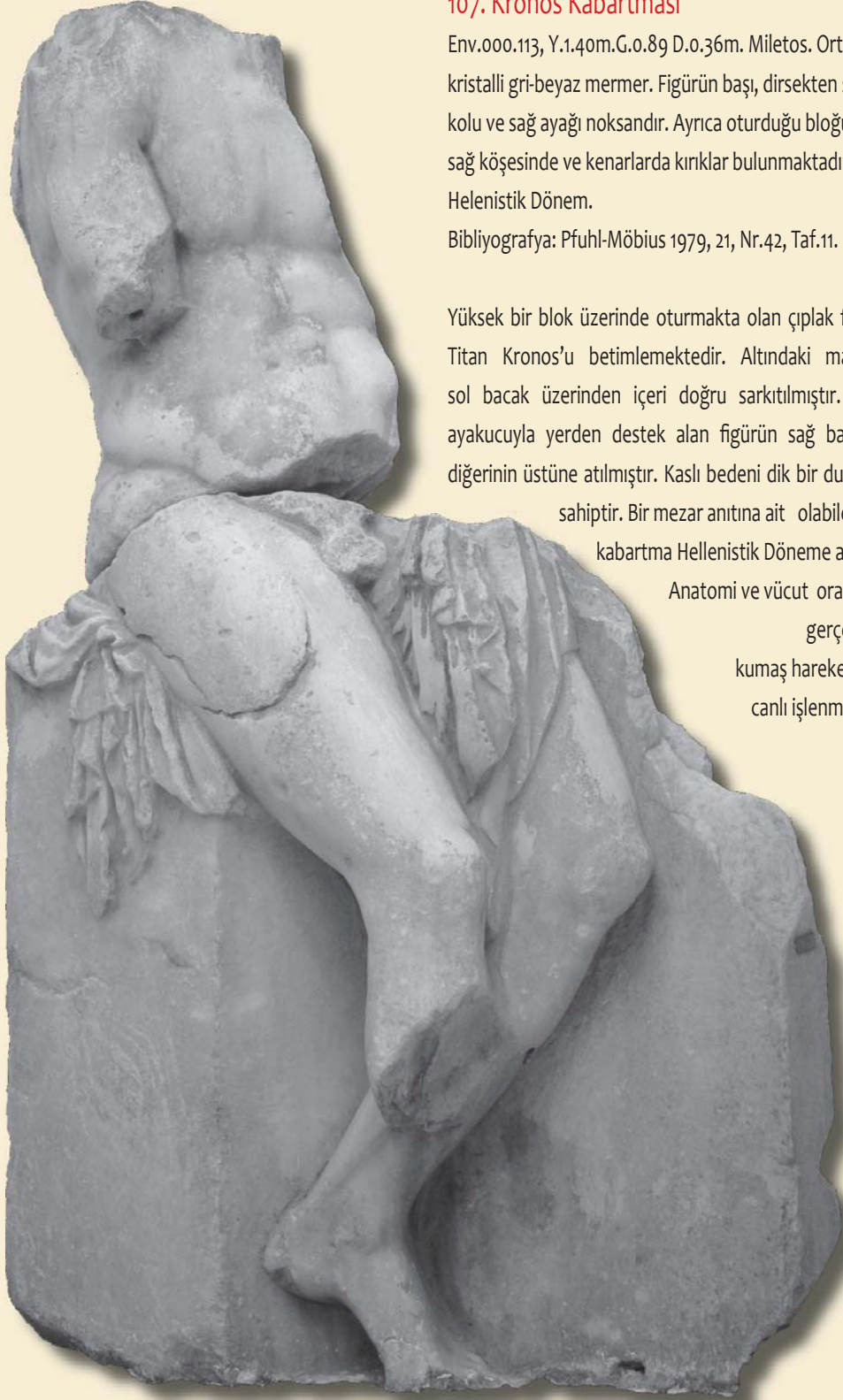
Kabartmalarda olayların geçtiği mekânla ilgili semboller de bulunmaktadır. Palmiye ağaçları, yapraklı ve meyveli diğer ağaçlar bir yeşil bir açık alana işaret ederler. Erosların yanında betimlenen köpek figürleri sıkça tekrarlanmıştır. Figürler bodur yapıları ve oran bozuklukları ile Roma örneklerine paraleldir.

107. Kronos Kabartması

Env.000.113, Y.1.40m.G.0.89 D.0.36m. Miletos. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Figürün başı, dirsekten sağ kolu ve sağ ayağı noksanıdır. Ayrıca oturduğu bloğun sağ köşesinde ve kenarlarda kırıklar bulunmaktadır. Hellenistik Dönem.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 21, Nr.42, Taf.11.

Yüksek bir blok üzerinde oturmakta olan çıplak figür Titan Kronos'u betimlemektedir. Altındaki manto sol bacak üzerinden içeri doğru sarkıtılmıştır. Sol ayakkuçuyla yerden destek alan figürün sağ bacağı diğerinin üstüne atılmıştır. Kaslı bedeni dik bir duruşa sahiptir. Bir mezar anıtına ait olabilecek kabartma Hellenistik Döneme aittir.

Anatomi ve vücut oranları gerçekçi, kumaş hareketleri canlı işlenmiştir.

TEOS DİONYOSOS TAPINAĞI

Ünlü mimar Hermogenes tarafından planlandığı bilinen tapınak trapezoidal bir temenos içinde yer alır. Stoası iki düzende İon gövdeli sütunların taşıdığı Dor başlıklara sahiptir. Tapınak beş basamaklı kaide üzerinde 6x11 sütunlu İon peristyl'inden meydana gelir. Derin distyl-in-antis pronaosu, ondan biraz geniş cellası ve dar opisthodomosu, Priene'deki Athena Tapınağı ile paraleldir. MÖ 3.yy.ın sonuna veya 2.yy.ın başlarına tarihlendirilen İon düzenindeki yapı doğu-batı doğrultusunda, 18.60m.x35.00m. boyutlarındadır. Son yıllarda yapılan araştırmalar Helenistik binanın yıkıldığını, bugün görünen kalıntının Augustus ve Hadrianus Dönemi'nde tekrar inşa edilen tapınağa ait olduğunu göstermektedir. Bu dönem farklılığı kabartmalarda da kendini göstermektedir.

108. Thiasos Friz Bloğu

Env. 000.183-005.103. Y.o.66m. D.o.65m. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Figürler aşınmış durumdadır.

Bibliyografya: Hahland 1950, 107; Webb 1996, 73.

Tapınağın günümüze ulaşan heykeltıraşlık eserleri arasında 24 parça saçaklık frizi bloğu ve bir alınlık figürü bulunmaktadır. Frizlerde Dionysos thiasos'u ile ilgili sahneler ağırlıklıdır. Bunlarda kentauros lar Dionysos festivallerinde gösterilmişlerdir. Bazı kompozisyonlarda Onlara silenlerin, satyrlerin ve menadların eşlik ettiği görülür. Figürler frizin iki tarafından sağa ya da sola dönük betimlenmişlerdir. Tamamı merkezdeki uzanmış durumda tasvir edilen Dionysos'a yönelmiştir. Friz konuları arasında mücadele sahnelerinin de varlığından söz edilebilir. Alınlık figürü ise köşede kullanılan uzanmış yaşlı bir erkektir.

109. Ritüel Kabartma

Env.000.186-000.185. Y.o.70m. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Figürler aşınmış durumdadır.

Bibliyografya: Hahland 1950, 99; Webb 1996, 72

Teos'tan gelen bir diğer kabartma parçası iki bloktan oluşmaktadır. Uzun panel beş kısa panel üç figür içerir. Sahnelerde cepheden veya profilden betimlenmiş kadınların bir tören hazırlığı içinde oldukları görülür. Khiton ve hymation giyimli figürler müzik eşliğinde sol baştaki tanrıçaya sunulmak üzere elbise kumaşı hazırlarken gösterilmişlerdir.

110. Poseidon-Demeter Kabartması

Env.-, Y.2.20m. G.2.70m. D.0.35m. Smyrna, Agora. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Sağdaki figürün kolları ve bedeni, ortadaki erkeğin dirsekten sağ kolu kırık ve noksandır. Severuslar Dönemi.

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993, 74.

Kolosal kabartma panel üç figür içermektedir. Mitolojik sahnenin merkezinde tahtında (thronos) oturan Poseidon yer alır. Yarıçıplak figür hymation giyimlidir. Gür saçlı ve sakallıdır. Yüzünde agresif bir ifade vardır. Bacağı üzerindeki sol elinde küçük bir yunus balığı tutar. Yukarı kaldırdığı sağ elinde olasılıkla trident taşır. Yüksek bir ayaklığa basmaktadır. Ağ şeklinde ince deri şeritler içeren dilimli sandaletleri incelikle işlenmiştir. Sağında büyük bir yunus balığı daha yer alır. Sol tarafında ayakta tasvir edilen kadın Demeter'dir. Khiton ve hymation ile gösterilen tanrıça ağırlığını sol bacağına vermiştir. Kolunda düğmelerle tutturulan kısa kollu ince khiton karnına kadar açıktadır. Bacakları, arkası ve başı kalın hymation ile örtülüdür. Sol eli kalçasına dayanır. Yukarı kaldırdığı sağ eliyle başındaki kumaşı tutmuş ve açmıştır. Böylece yüzü açığa çıkmıştır. Figürün dalgalı saçları alında ayrılarak yanlara taranmıştır. Yüzünde masum bir genç kız ifadesi vardır. Arkasında dikdörtgen bloklar şeklinde işlenen ahşap ya da taş bir yüzey tasvir edilmiştir. En soldaki figürün kolları ve bedeni noksandır. Ancak kısa khitonu ve özellikle önü açık yüksek botları bu karakterin Artemis olabileceğini düşündürmektedir.

METROPOLİS BOULEUTERİONU

Metropolis'te, stoa'nın üst terasında, Bizans surları tarafından ikiye bölünen Bouleuterion yapısı, kareye yakın bir plana sahiptir. Dairesel oturma sıralarının ortasındaki yarım daire alanda sunaklar bulunmuştur. Yapı, ele geçen mimari ve plastik buluntulara göre Geç Helenistik devre tarihlenir. Oturma sıralarının arasında, kenarı aslan ayakları şeklinde konsollarla tamamlanan merdivenden vardır. Bizans sur duvarının içinden çıkarılan asker ve yönetici heykellerinin üst platformda, nişlerin içine yer aldığı düşünülmektedir. Yapı, Atina Yeni Bouleuterion ile başlayan ve Miletos Bouleuterionu ile devam eden meclis binası geleneğinin önemli bir örneğidir.

111. Dörtgen Altar

Env.000.274. Y. 0.75m. G. 0.60m. D.o.42m. Figür Y. 0.22m. Orta Kristalli gri-beyaz mermer. Eserde, sağdan sola birinci uzun yüzde (boğa-karaca) kaidedeki dışbükey silme (ovolo) ortasında küçük bir kırık. Birinci kısa yüz (karaca-karaca) ile birinci uzun yüz üst köşesinde küçük bir kırık. İkinci uzun yüzde (karaca-boğa) girland üstündeki rozet ve ikinci kısa yüzde (boğa-boğa) sağ taraftaki boğanın boynuzunun ucu kırıktır. Geç Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Meriç 2003, 47.

Altarın başlık kısmı düz silmeler, kaidesi ince bir silme ve kyma rekta profili ile zenginleştirilmiştir. Bu elemanlar ana gövdeden yaklaşık 10 cm. dışarıda yapılmıştır. Gövdenin köşelerinde ise boğa ve karaca başları bulunmaktadır. Kısa kenarlara aynı tür hayvanlar, uzun kenarlara farklı türde olanlar yerleştirilmiştir. Köşelerdeki bu figürler üzüm, nar, çam kozalakları ve yapraklarla oluşturulmuş bitkisel girlandlar ile birbirlerine bağlanmışlardır. Girlandlara ayrıca kalın bir şerit-kurdela dolanmakta tam ortada girland gövdesini sararak hayvan başlarının iki yanından sarmaktadır. Kısa kenarlardaki rozetlerde bitkisel motifler tercih edilmiştir. Bunlar dört çeyrek parçaya bölünmüş çember şeklinde bir çerçeve içinde yer alan çiçek motiflerinden ibarettir. Buna karşın uzun yüzlerde düz, dairesel ve merkez noktası ince bir sivrilikle belirtilmiş form tercih edilmiştir.

112. Yuvarlak Altar

Env.000.276, Y.o.97m. R.o.44m. D.o.04m.

Figür Y.o.14m. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Başlık kısmının yaklaşık yarısı, ve boğa başlarından birinin yüzü tamamen kırık ve noksandır. Ayrıca kaide kenarlarında ufak kırıklar bulunmaktadır. Yüzey ince kalker tabakası ile kaplıdır. Erken İmparatorluk Dönemi.

Sunakta düz silmeler ile zenginleştirilen başlık ve kaide kısmı, silindirik şeklindeki gövdeden yaklaşık 10 cm. çıkıntılı tasarlanmıştır. Ortada gövdeyi çevreleyen dört boğa başı kabartması yerleştirilmiş ve bitkisel girlandlarla bağlanmıştır. Girland üstlerinde düz dairesel ve altı kollu yıldız şeklinde rozetler bulunmaktadır. Sunak yazıtsızdır.

113. Yuvarlak Altar

Env.000.275. Y.o.88m. R.o.44m. D.o.04m.

Figür Y.o.15m. Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Başlık kısmına ait bir parça noksanıdır. Ayrıca kaide kenarlarında ufak kırıklar bulunmaktadır.

Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Erken İmparatorluk Dönemi.

Bibliyografi: Dreyer-Engelmann, ZPE 158, 2006, 173-182.

Yazıt: ΚΑΙΣΑΡΟΣ
ΙΑΑΣΤΗΡΙΟΥ
“Barış sağlayan Caesar”

Başlık ve kaide kısmı düz silmelerle şekillendirilen sunağın gövdesi silindirik biçimindedir. Yaklaşık orta seviyelere, gövdeyi çevirecek şekilde dört hayvan başı (iki boğa, karaca, koç) yerleştirilmiş, başlar bitkisel gırlanlar ile birbirlerine bağlanmışlardır. Gırlanların sarkık noktaları üzerinde farklı motifler içeren rozetler (düz daire, konsantrik daire, çiçek) bulunur. Sunağın sağlam tarafındaki boğa başı üstüne iki satırlık yazıt yerleştirilmiştir.

114. Bouleuterion Bloğu

Env.000.277, Y.o.70m. G.o.34m. D.o.60m.

Figür Y.o.18m. Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Başlığın sağ kenarındaki ufak kırık haricinde eser tamdır. Geç Helenistik Dönem.

Parça Bouleuterion'un batı parados bölümünde, oturma sıraları bitim sınırını oluşturan analemmanın devamına ait duvarın uç kısmıdır. Bu noktadan dönülerek oturma sıralarına geçildiğinden duvar ucunun iki yan ve cephe kısmı açıkta kalmaktadır. Dolayısıyla parça yuvarlatılarak sunak formuna sokulmuş ve bezenmiştir. Başlık kısmı keskin kenarlı düz silmeler ve geniş içbükey-dışbükey profillerle oluşturulmuştur. Parçanın kaidesi tüm parados duvarı bloklarını taşıyacak şekilde duvarın başlangıcından bloğun altına kadar uzanmaktadır. Düz silmeler ve kyma rekta profili ile zenginleştirilmiştir. Eserin formu yanında bezemesi de Bouleuterion silindir gövdeli altarı ile neredeyse aynıdır. Cephede tek bukranon bulunmakta başın iki yanından başlayan girlandlar bloğun iki yanına, duvar gövdesine doğru uzanmaktadır. Çam kozalakları, yapraklar ve meyvelerle oluşturulmuş girland alanları ortasına çiçek formunda rozetler yerleştirilmiştir.

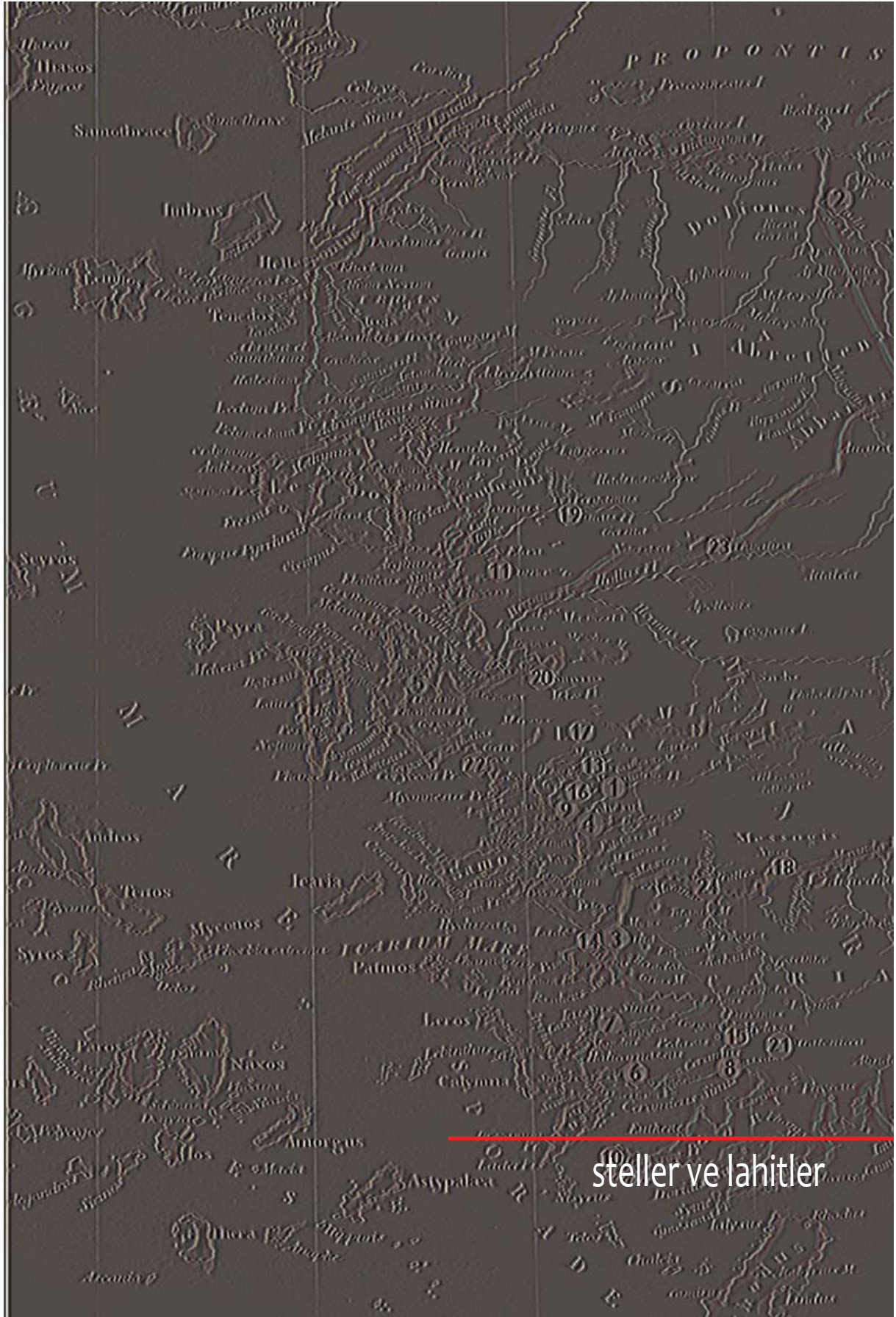

KLAROS

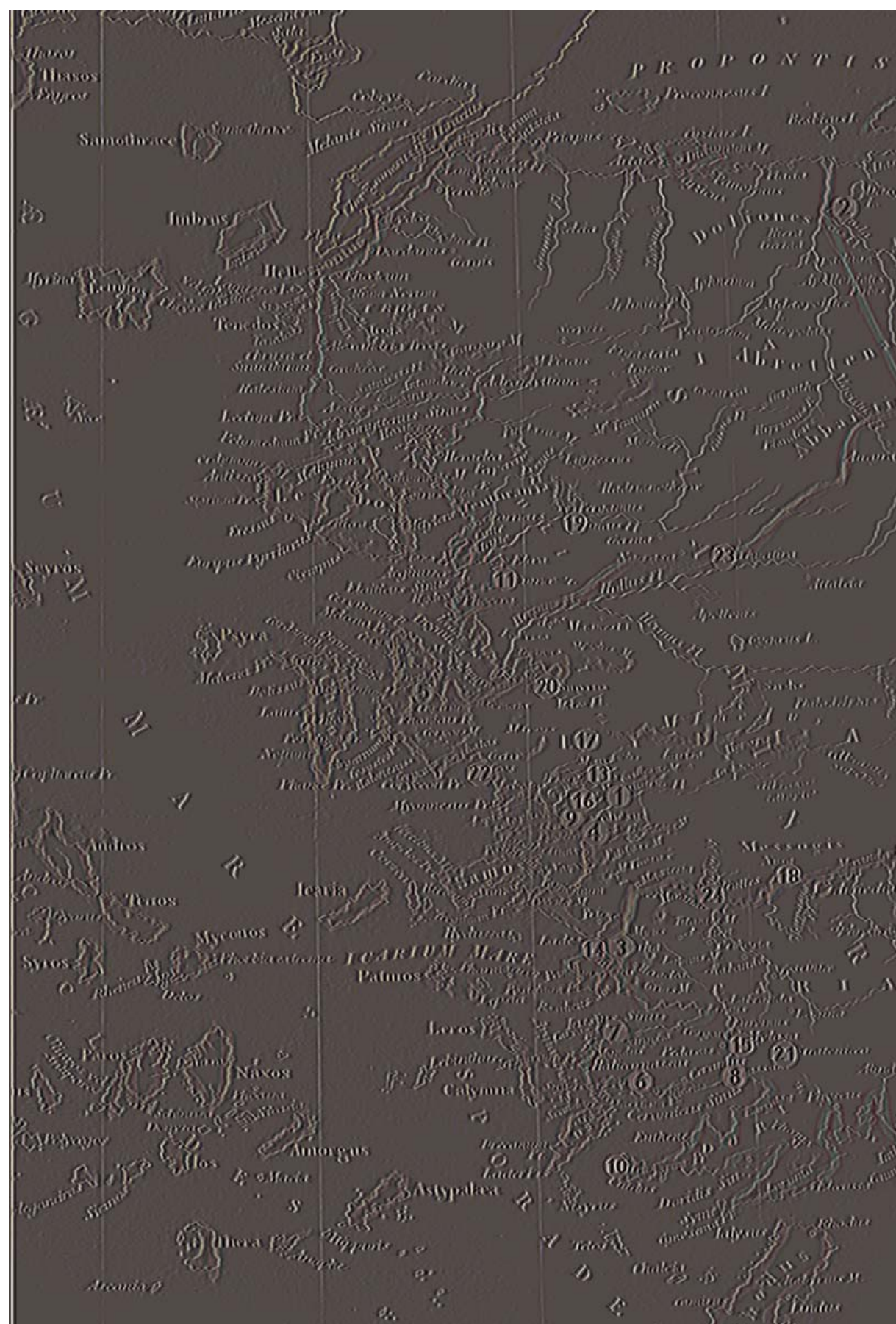
115. Prohedria

Env.023.296, Y.1.12m. G.o.70m. D.o.67m. Klaros. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Koltuğun sırtlık kısmının üst kenarı ve oturak bölümünün ön tarafı kırktır. Ayrıca tutamaklardaki kanatlarda kırklar vardır. Klasik Dönem.

Eser, kol kısmı dış tarafında sphinks veya grifon kanadı şeklinde kabartmalar içerir. Gövde kısmı dış yüzlerinde ise bitkisel motiflere yer verilmiştir. Ayaklar kartal pençesi şeklinde yontulmuştur.

steller ve lahitler

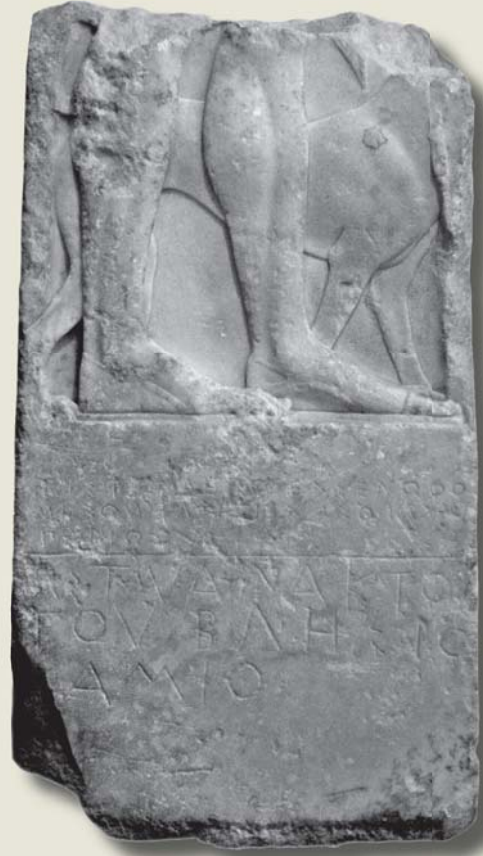

SMYRNA MEZAR STELLERİ

116. Arkaik Mezar Steli

Env.022.606, Y.1.09m. G.0.58m. D.0.25m. Kyme, 2003. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Alt yarısı korunmuş olan stelin sol alt köşesi kırktır. Ayrıca çerçevede ufak kırklar vardır. Figürün sol bacağı ve yazıtlı yüzey aşınmıştır. Arkaik Dönem.

Uzun dikdörtgen formlu stelde kabartma alanı ince düz bir silme ile çerçevelenmiştir. Profilden tasvir edilen erkek figürünün diz kapağına kadar tüm gövdesi noksandır. Ancak üzerinde hymationlu olduğu kırk hattı altındaki kumaşın ucundan anlaşılır. Giyimli figürün ayaklarında da ince bantlı sandaletler bulunur. Arkasındaki köpek profilden betimlenmiştir. Kompozisyon, Geç Arkaik Devirde sıkça rastlanan örnekleri çağırır. Yaşlılık ve bilgelik sembolü olarak genellikle esasına yaslanmış sakallı erkeklerin yanında gösterilen köpek motifi bu örneğin tanımlanmasını da kolaylaştırır. Kabartma alanı altındaki boşluk ince kazıma bir çizgi ile ikiye ayrılmış ve bu alan üçer satırlık yazıtlar ile doldurulmuştur. Soldan sağa yazılan ve süreklilik gösteren her iki paneldeki yazıtlardan üst paneldeki daha geç bir tarihe aittir ve farklı bir kişi tarafından yazılmıştır. Alt panel yazıtı ise stel ile çağdaştır.

117. Dioskuris Steli

Env.009.506, Y.1.08m. G.o.47m. D.o.09m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Kabartma alanında derin çatlaklar vardır. Kadın figürün yüzü kırık, çocuk figürlerinin yüzleri aşınmış durumdadır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıt Alanı Y. 0.035m. G.o.38m. Harf Y.o.012m.

(Ortada zeytin dalı çelengi içinde)

Ο ΔΗΜΟΣ

ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΑΔΑ ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥ

ΚΛΙΝΙΟΥ ΔΕ ΓΥΝΑΙΚΑ

“Halk, Metrodoros'un kızı, Klinias'ın eşi,

Dioskuris'i (onurlandırdı).”

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,67.

Üçgen alınlıklı ve akroterli yüksek stel yukarıya doğru daralan bir form göstermektedir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir rozet yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan ise yan yana yerleştirilmiş iki rozet, ortada zeytin dalı çelengi ve iki satırlık yazıt ile zenginleştirilmiştir. Dikdörtgen kabartma alanı içine yerleştirilen sahnenin merkezinde ayakta duran bir genç kız yer alır. Khiton ve hymation giyimli figürün sağ bacağı sabit, sol bacağı hafifçe geri çekilmiştir. Başı açık, saçları topludur. Sağ kol, elin ayası dışarı gelecek şekilde kaldırılarak arkadaki yüksek meşalenin önüne yerleştirilmiştir. Sol kol bacağına dökülen manto kumaşını toplamış ve yukarı kaldırmıştır. Figürün sağındaki khiton giyimli küçük kız bir sürahi taşımaktadır. Bir diğer khitonlu küçük kız figürü sahnenin solundadır. Her iki koluyla meşalenin sapından kavramıştır. Eser kompozisyon ve figür işlenişi ile Helenistik örneklere paraleldir.

118. Apollonios ve Demetria Steli

Env.015.138, Y.1.73m. G.o.66m. D.o.20m. Nymphaion.

Orta kristalli beyaz mermer. Stelin sağ üst köşesi noksandır. Eser tüm gövdedeki çok sayıda kırık yerinden birleştirilmiştir. Kabartma alanında kadın ve erkek figürünün yüzleri kırılmıştır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıt Alanı Y. 0.06m. G.o.53m. Harf Y.o.015m.

Solda zeytin dalı çelengi içinde ;

Ο ΔΗΜΟΣ

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥ ΤΟΥ

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ

“Halk, Apollonios’un torunu, Hermogenes’in oğlu, Apollonios’u (onurlandırdı)”

Sağda zeytin dalı çelengi içinde;

Ο ΔΗΜΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΑ[Ν ΔΙ]ΟΝΥΣΙΑΙΕΙΛΟΥΣ

ΑΡΤ[ΕΜΙΔΩΡ]ΟΥ ΔΕ ΓΥΝΑΙΚΑ

“Halk, Dionysileiles’in kızı, Art[emidor]os’un karısı, Demetria’yı (onurlandırdı).”

Üçgen alınlıklı ve akroterli yüksek stel yukarıya doğru daralan bir form göstermektedir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir kalkan motifi yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan ise kare çerçeve içine yerleştirilmiş yan yana iki zeytin dalı çelengi ve yazıt ile doldurulmuştur. Kompozisyon, naos olarak değerlendirilebilecek dikdörtgen alana yerleştirilmiştir. Bu alan yanlarda ve üstte yivli gövdeye sahip korinth başlıklı sütunların taşıdığı dış kesimi ve trygliphon frizi ile sınırlanılır. Zengin cephe mimarisi ve kabartma alanı altındaki bitkisel motifler stelin sanatsal değerini artırır. Sahnenin merkez figürü ayakta duran bir genç kızdır. Khiton ve hymation giyimli figürün başı açık, saçları topludur. Sağ kol, elin ayası dışarı gelecek şekilde kaldırılarak arkadaki yüksek meşalenin önüne yerleştirilmiştir. Sol kol manto kumaşını toplamış ve yukarı kaldırmıştır. Her iki eliyle meşalenin sapını kavramış khitonlu küçük kız arka planda gösterilmiştir. Sağ kenarda ise koltuğa oturmuş hymationlu yaşlı bir erkek vardır. Hymation kısa kollu khitonu açıkta bırakarak bacaklara dökülmüştür. Figür yüksek bir ayaklığa basmaktadır. Koltuğun önünde küçük bir erkek figürü sol bacağına sağ bacağının üzerine atmış ve yana yaslanmıştır. Eser Helenistik Devir İzmir bölgesi örnekleri ile paraleldir.

119. Phila'nın Mezar Steli

Env.005.843, Y.o.89m. G.o.44m. D.o.10m. Miletos, 1966. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel iyi korunmuştur. Çerçevedeki ufak kırıklar dışında tamdır. Kadın ve çocuk figürlerinin yüzleri aşınmıştır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 137, Nr.407, Taf.66.

Yazıt: Yazıt Alanı Y. o.08m. G.o.24m. Harf Y.o.0.012m.

Ortada zeytin dalı çelengi içinde;

Ο ΔΗΜΟΣ

ΦΙΛΑΝ ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥ

“Halk Menekrates’in kızı Phila’yı (Onurlandırdı)”

Üçgen alınlıklı ve akroterli yüksek stel yukarıya doğru daralan bir form göstermektedir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir kalkan yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan ise ortadaki zeytin dalı çelengi ve tek satırlık yazıt ile zenginleştirilmiştir. Sahne, merkezde ayakta duran giyimli genç kız figürü etrafında gelişir. Khiton ve hymation giymiş figürün başı açıktır. Saçlar toplanmış, alından ayrılarak geriye taranmıştır. Sağ kol, elin ayası dışarı gelecek şekilde kaldırılarak arkadaki yüksek meşalenin önüne yerleştirilmiştir. Sol kol ileri uzatılmıştır. Elinde birkaç kozalak tutar. Figürün sağındaki khiton giyimli küçük kız bir sürahi taşımaktadır. Arkasındaki yüksek payenin üstünde silindirik formu bir kutu yer alır. Bir diğer khitonlu küçük kız figürü sahnenin solundadır. Her iki koluyla meşalenin sapından kavramıştır. Baş ortadaki figüre doğru kaldırılmıştır. Eser kompozisyon ve figür işlenişi ile Helenistik örneklere paraleldir.

120. Trophimos Steli

Env.000. 962, Y.o.80m. G.o.59m. D.o.12m. Tire, 1933. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel iyi korunmuştur. Kadın figürünün yüzündeki kırık dışında eser tamdır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Üst Yazıt Alanı Y.o.08m. G. 0.43m., Alt Yazıt Alanı Y.o.095m. G.o.35m., Harf Y.o.02m.

Alınlık Yazıtı (Kalkan kabartmasının iki yanında);

ΤΡΟΦ (kalkan)

ΙΜΟΣ

ΜΕΝΕΚΡΑ (kalkan)

ΤΟΥΣ . ΣΥΝ .

ΚΑΙ . ΤΡΟΦΙΜΗ ΘΥΓΑΤΡΙ . ΤΟΝ ΒΩΜΟΝ

Kaide Yazıtı

ΣΥΝ ΤΩ ΕΠ ΑΥΤΩ .

ΣΥΝΑΝΩ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΩ

ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΑΘΙΕΡΩ-

ΣΕΝ

“Menekrates’in oğlu Trophimos, kızı Trophime ile beraber bu altarı üzerinde yer alan tanrı kabartması ile birlikte kendi hesabı ile adadı”

Eser, dikdörtgen şeklindeki blok üzerine kabartma olarak yontulmuş üçgen alınlıklı bir steldir. Alınlık ortasında büyük bir kalkan motifi ve etrafında üç satırlık yazıt yer alır. Alt kısımda üç satırlık ikinci parça yazıt vardır. Dikdörtgen kabartma alanının ortasında ayakta khiton ve hymation ile tasvir edilmiş bir kadın vardır. Sağ eliyle yüksek meşaleyi tutar. Sol elinde cornucopia (bereket boynuzu) taşır. Meşalenin sapına dolanmış yılan sahnenin sağ köşesindeki dikdörtgen altara doğru uzanmıştır. Sol köşede ise oturmakta olan bir köpek yer alır.

121. Mezar Steli

Env.000.031, Y.o.97m. G.o.70m. D.o.24m. Notion, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Stelde kabartma alanını sınırlandıran çerçevenin üst tarafı kırıktır. Kadın ve genç kız figürlerinin yüzleri noksandır. Diğer figürlerde aşınma vardır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 143, Nr.429, Taf.70.

Stelin kabartma alanı geniş ve düz bir çerçeveye ile sınırlanmıştır. Sahnenin ortasında khiton ve hymation ile tasvir edilmiş pudicitia tipinde bir kadın yer alır. Sağ tarafında elinde sarmaşık yaprağı taşıyan khitonlu küçük bir kız, arkasındaki sütuna dayanmıştır. Plinthos üzerinde yükselen heykel kaidesi şeklindeki sütun düz bir gövde ve dor başlığa sahiptir. Üstte başlığa yakın noktada gövdeye dolanmış yılan kadına uzanmıştır. Başlığın üstünde ise küçük bir Nike heykeli bulunmaktadır. Sahnenin sol köşesinde diğer küçük hizmetçi kız figürü elindeki kapağı açık kutuyu kadına uzatmaktadır. Kolsuz khiton ile tasvir edilen bu figürün arkasında sadece gövdesi ve dalları gösterilen bir ağaç yer almaktadır.

122. Kallikrite'nin Mezar Steli

Env.015.137, Y.o.70m. G.o.37m. D.o.09m. Smyrna. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel iki parça halinde korunmuştur. Ortadaki yatay kırık yerinden birleştirilmiştir. Tüm yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Figürlerin yüzleri aşınmıştır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıt Alanı G. 0.28m. Harf Y. 0.017m.

Zeytin dalı çelengi iki yanında;

ΚΑΛΛΙΚΡΙΤΗ (elenk)

ΧΑΙΡΕ

“Kallikrite (elenk) elveda!”

Üçgen alınlıklı ve akroterli yüksek stel yukarıya doğru daralan bir form göstermektedir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir kalkan yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan ise ortadaki kare çerçevenin içine yerleştirilmiş zeytin dalı çelengi ve tek satırlık yazıt ile zenginleştirilmiştir.

Sahnenin ortasında khiton ve hymationla tasvir edilmiş ayakta bir kadın yer alır. Sağ bacağı üzerinde duran figürün sol eli gerdan üzerinde başı örten hymation kumaşını tutar. Aşağı sarkıtılan sağ eli ise mantonun altından kumaşı tutmuş ve yukarı çekmiş durumdadır. Sağ tarafındaki küçük kız mantosuna uzanmıştır. Khiton ve hymation giymiş bu figürün saçları açıktır. Sol elinde ayrballos taşır. Figürün arkasındaki yüksek payenin üzerine ise küçük bir ayaklı sandık, yelpaze ve testi yerleştirilmiştir. Kompozisyon, sol köşedeki ikinci küçük kız figürü ile tamamlanır. Khitonlu bu figür sağ elini sol elinde taşıdığı kutuya sokmuştur. Başı kadına doğru kaldırılmıştır. Arkasındaki diğer yüksek paye üzerinde konik bir sepet bulunur.

123. Philainis'in Mezar Steli

Env.009.211, Y.o.87m. G.o.70m. D.o.29m. Kyme, 1979. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin üstü noksandır. Kabartma alanında kadın figürünün göğüslerden itibaren gövdesi ve başı stelin kırık tarafında kalmıştır. Genç kız figürünün yüzü aşınmış durumdadır. Roma Dönemi.

Yazıt: Yazıt Alanı G. 0.36m. Harf Y.o.02m.

Kaidede; ΦΙΛΑΙΝΙΣ ΑΞΙΟΧΟΥ

“Axiochos’un kızı Philainis”

Plasterler ile çerçevelenmiş dikdörtgen kabartma alanında iki figür yer alır. Büyük olan kadın khiton ve hymation ile tasvir edilmiştir. Sol bacağı üzerinde duran figür sağ bacağı hafifçe ileri uzatmıştır. Sol elinde yanındaki hizmetçi kızın uzattığı meyve tabağından aldığı bir elma bulunur. Küçük hizmetçi kız omzuna dökülen dalgalı saçları ve kısa kollu khiton’u ile daha sade işlenmiştir. Sağ elinde bir meyve kâsesi taşır. İki figürdeki işleniş farklılığı Geç Klasik mezar stellerinde olduğu gibi kadın ve genç kız arasındaki sosyal statü farkını vurgulamak amacıyla kullanılmış olmalıdır. Eser klasik örnekler ışığında yontulmuş Helenistik bir örnektir.

124. Mezar Steli

Env.006.193, Y.o.74m. G.o.37m. D.o.08m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuş olmasına karşın kabartma alnındaki figürler bütünüyle aşınmış durumdadır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem.

Üçgen alınlıklı, akroterli stelin dikdörtgen kabartma alanında ayakta iki figür bulunur. Khiton ve hymation ile tasvir edilen figürlerden sol taraftaki diğerine elindeki hediyeyi uzatmaktadır. Ancak sahne tahrip olduğundan kesin yargılarda bulunmak güçtür.

125. Mezar Steli

Env. 000. 872, Y.o.68m. G.o.105m. D.o.08m. Stratonikeia, 1930. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Stel yuvası çıkıntısı ve köşe akroterlerinde ufak kırıklar vardır. Figürler aşınmıştır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Aziz 1933, 79; Pfuhl-Möbius 1979, 248, Nr.972, Taf.146; Özgan 1999, 157, Taf.52c

Üçgen alınlıklı, akroterli kare formulu stelde alınlığın ortasında küçük bir bukephalos motifi yer alır. Gövdedeki kabartma alanı düz geniş bir çerçeveye ile sınırlandırılmıştır. Kompozisyonun sağında yüksek ayaklı bir koltukta oturan kadın tasvir edilmiştir. Khiton ve hymation giymiş figürün saçları açıktır. Sol elini koltukta oturduğu yere dayamış, sağ elini karşısındaki hizmetçi kızın taşıdığı kutuya (ziynet kutusu) uzatmıştır. Kısa kollu khiton giyimli hizmetçi kız saçlarını topuz yapmıştır.

126. Artemidora'nın Mezar Steli

Env.006.420, Y.0.81m. G.0.435m. D.0.12m. Smyrna.

Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur.

Alt köşelerde ve akroterlerde ufak kırıklar vardır. Erkek figürünün başı kırıktır. Diğer figürler aşınmış durumdadır.

Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G.0.38m. Harf Y. 0.02m.

APTEMIAΔΩPE ΘΥΡΣΟΥ ΧΑΙPE

“Thyrsos'un kızı, Artemidora elveda!”

Bibliyografya: Dedeoğlu 1993,66.

Üçgen alınlıklı akroterli stelde alınlığın ortasında bir kalkan motifi yer alır. Zengin cephe mimarisi şeklinde düzenlenen stel gövdesinde kompozisyon kapalı bir mekan içinde gösterilmiştir. Kenarların altı düz, üstü ise yivli korinth başlıklı sütunlar iki faskialı arşitravi taşırlar. Ayrıca başlıkların altındaki konsollara geniş bir kemer yerleştirilmiştir. Kemerin içindeki rafta küçük bir kutu, sepet, rulolar ve kitap ciltleri bulunur. Sahnenin solunda yüksek, ayaklı bir koltuğa oturan kadın vardır. Khiton ve hymationla betimlenen figürün başı kapalıdır. Sağ kolunu karnına koymuş sol kolu ile başındaki hymationu kaldırmıştır. Yüksek bir ayaklığa basmaktadır. Koltuğun önünde küçük bir kız durur. Khitonlu figür sol bacağını sağ bacağının üzerine atmıştır. Sağ tarafta ayakta duran erkek de hymation ile gösterilmiştir. Ağırlığını sol bacağına veren figürün tüm gövdesi kapalıdır. Sağında bir diğer küçük çocuk kısa khitonu ile sütuna dayanmıştır. Stelin altında kaide şeklinde düzenlenen boşlukta tek satırlık yazıt yer alır.

127. Mezar Steli

Env.000.871, Y.o.93 m. G.o.64 m. D.o.14 m. Miletos, 1930. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Stel yuvası çıkıntısı ve akroterlerde ufak kırıklar vardır. Kabartma alanında kadın ve erkek figürlerinin başları noksandır. Ortada derin dikey bir çatlak bulunur. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 267, Nr.1075, Taf.161.

Üçgen alınlıklı, akroterli kare formlu stelde alınlığın ortasında bir kalkan motifi yer alır. Gövedeki kabartma alanı düz geniş bir çerçeveye ile sınırlandırılmıştır. Kompozisyonun solunda yüksek ayaklı bir koltukta oturan kadın tasvir edilmiştir. Khiton ve hymationla betimlenen figürün başı kapalıdır. Sağ kolunu karnına koymuş sol kolu ile başındaki hymationu kaldırmıştır. Yüksek bir ayaklığa basmaktadır. Koltuğun önünde küçük bir kız durur. Khitonlu figür sol bacağını sağ bacağının üzerine atmıştır. Sağ tarafta ayakta duran erkek de khiton ve hymation ile gösterilmiştir. Ağırlığını sağ bacağına veren figürün sol bacağı hafifçe geri çekilmiştir. Oturan figürle elele gösterilen erkek, özellikle Geç Klasik Devir mezar stellerinde sıkça rastlanan veda sahnelerinden birini canlandırır. Kompozisyon, üstte girland şeklinde bitkisel kuşaklara sarılmış geniş kurdeleler ile sonlandırılmıştır.

128. Metrea'nın Mezar Steli

Env.000.160, Y.1.05m. G.0.55m. D.0.10m. Smyrna, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin üstü noksandır. Alt bölümde kabartma alanındaki tüm figürler korunmuş ancak aşınmış durumdadır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 235, Nr.907, Taf.136; Yaylalı 1979, 195 Kat.106.

Dikdörtgen formulu stelde sahne, oturmakta olan bir merkez figür ve iki yanındaki hizmetçi genç kızlardan oluşur. Yüksek ve incelikle işlenmiş ahşap bir taburede oturan kadın khiton ve hymation giymiştir. Sol kolu bacağındadır. Sağ kolu başı örten manto kumaşını tutar. Gövde profilden betimlenmesine karşın baş cepheye döndürülmüştür. Ayakların altında alçak bir ayaklık vardır. Ayrıntılı elbisesi ve taburesi ile vurgulanan bu figürün önünde genç bir hizmetçi kız yer alır. Daha sade işlenmiş khitonlu küçük boyutlu figür elindeki kutunun (ziynet kutusu) kapağını açmış ve kadına uzatmıştır. Arkadaki diğer genç kız da khiton giymiştir. Ayaktaki figür sağ bacağı üzerinde durmaktadır. Sol bacağı diğerinin üzerine atmıştır. Uzun ve açık saçları omuz üzerine. Sağ kolunu karnına yerleştirmiştir. Sol elinde tuttuğu küçük ziynet eşyasına bakmaktadır. Eser üzerinde yapılan ilk araştırmalarda görülen yazıt, stelin Metrea adlı bir kadın için yapılmış olduğunu gösterir. Steldeki sahne Geç Klasik mezar stellerinde sıklıkla rastlanan görüntünün tekrarıdır. Ancak eser tip ve figür işleniş bakımından Helenistik örnekler ile paraleldir.

129. Lysandra'nın Mezar Kabartması

Env.000.334, Y.o.98m. G.o.46m. D.o.37m. Daskylaion, 1929. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Eser kötü korunmuştur. Gövdede derin yatay bir çatlak vardır. Niş içindeki figürlerden oturan kadının yüzü, ayaktaki küçük kızın başı kırıktır. Yanlardaki kabartma insan figürleri ve alt nişteki herme aşınmıştır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.28m. Harf Y.o.03m.

ΛΥΣΑΝΔΡΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

“Aleksandros'un karısı/kızı Lysandra
(burada yatıyor)”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 231, Nr.893, Taf.133.

Eser phallos formundadır. Sahneler baş ve gövdedeki nişlere yerleştirilmiştir. Üst nişte hymationlu bir kadın oturmaktadır. Hymation figürün başını ve gövdesini kapatmıştır. Mantonun ince, dökümlü kumaşı detaylı bir işçilik ile gösterilmiştir. Kadın figüründeki ayrıntılar bu karakterin önemini vurgulamak üzere verilmiş olmalıdır. Nitekim ayaklarının altındaki tabure de en ince süsleme hattı ile vurgulanmıştır. Kadının sağ yanında ayakta küçük bir kız durur. Kabartma alanının iki yanında, phallos küresi üzerinde alçak kabartma olarak betimlenmiş ayakta kadın figürleri yer alır. Sahnenin altındaki çerçeve bandında iki satırlık yazıt vardır. Eserin gövdesindeki dikdörtgen nişte genç, kısa saçlı bir erkek şeklindeki herme motifine yer verilmiştir. Kaidesiyle gösterilen Herme blok gövdesi ve genital bölgesi ile tasvir edilmiştir. Nişin iki yanında fallos gövdesi üzerinde, yırtıcı hayvan figürleri vardır.

130. Potamon'un Mezar Steli

Env.001.241, Y.1.265m. G.0.585m. D.0.265m. Smyrna, 1937.

Orta gri-kristalli beyaz mermer. Üçgen alınlık sonraki dönemde kaldırılarak üst kenar düzleştirilmiştir. Kabartma alanında erkek figürünün başı noksanıdır. Diğer figürler aşınmıştır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplanmıştır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G. 0.50m. Harf Y.0.02m.

Zeytin dalı çelengi içinde O ΔΗΜΟΣ

Epistyl üzerinde ΠΟΤΑΜΩΝΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ

“Halk, Poseidonios’un oğlu, Potamon’u (onurlandırdı)”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 91, Nr.158, Taf.35.

Üçgen alınlıklı stelde figürler naiskos şeklinde düzenlenmiş alana yerleştirilmişlerdir. Altta yüksek podium üzerindeki korinth başlıklı zarif, yivli sütunların çerçevelediği alan ayrıca üstten arşitrav ile sınırlanır. Epistyl olarak tanımlanabilecek bu kısım düz bir silmeyle ikiye bölünmüştür. Üst yarı dış kesimi bandı ile alınlıktan ayrılır. Alınlıkta ortada yuvarlak bir kalkan vardır. Sahnedeki merkez figür iki paye önünde duran iki hizmetçi genç arasındaki erkektir. Figürün vücut ağırlığı sağ bacak üzerine verilmiştir. Sol kolu baldırı üzerinde giysi kumaşını kaldırırken, sağ kolu göğüs üzerinde dirsekten bükülerek boyunu çevreleyen kumaşın içinden geçirilmiştir. Khiton ve hymation giymiştir. Hymation ayak bileklerine kadar tüm gövdeyi örter. Khitonun sadece yaka kısmı görülür. Sağdaki genç sol ayağını sağ ayağının üstüne atmış, başını eline dayamış durumdadır. Arkasındaki alçak paye üzerinde içi meyve dolu bir cornucopia (bereket boynuzu) vardır. Soldaki gencin pozisyonu ve kıyafeti de aynıdır. Her ikisi kısa khiton giymişlerdir. Arkasındaki yüksek kaide üstünde yan yatırılmış ve sütuna yaslanmış kitaplar yer alır.

131. Paramonos'un Mezar Steli

Env.000.164, Y.o.97 m. G.o.465 m. D.o.11m. Smyrna, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Stel yuvası çıkıntısı ve akroterelerde kırıklar vardır. Kabartma alanında erkek figürünün yüzü kırıktır. Tüm yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem. Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.35m. Harf Y.o.017m.

Zeytin dalı çelengi içinde O ΔΗΜΟΣ

Çelengin iki yanında ΠΑΡΑΜΟ (çelenk) ΝΟΝ ΜΕΝΕ

ΚΛΗΘΥΣ (çelenk) ΤΟΥ ΠΑΡ

ΡΑΣΙΟΥ

“Halk, Menekles'in oğlu,

Parrhasios'un olan

Paramonos'u (onurlandırdı)”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 107, Nr.250, Taf.48; Yaylalı 1979, Kat.29.

Üçgen alınlıklı dikdörtgen stel yukarı doğru daralan bir forma sahiptir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir rozet yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan ise kenarlarda iki rozet, ortada zeytin dalı çelengi ve üç satırlık yazıt ile zenginleştirilmiştir.

Düz bir çerçeve ile sınırlanmış dikdörtgen kabartma alanında sağda ve soldaki iki payenin arasında duran figür ayakta, hymationlu bir erkeği canlandırır. Devrin mezar stellerinde sıkça rastlanan tipte altta kısa kollu khiton ve üstünde hymation giyimlidir. Sağ bacağına üzerinde duran figürün sol bacağı serbesttir. Sağ kolu boynu çevirerek sol omuzdan sarkıtılan kumaş kitesini tutar. Sol kolu sarkıtılmıştır. Figürün sağındaki yüksek paye üzerinde bir rulo ve kitap vardır. Payenin önünde cepheden işlenmiş, sağ kolu karnının üstünde, sol dirseği ona dayalı eli şakağında kısa khitonlu bir çocuk yer alır. Soldaki paye üstünde ise bir sandık ve içinde iki tane cournucopia (bereket boynuzu) bulunmaktadır. Öndeki ikinci çocuk figürü sol bacağı diğerinin arkasına atmış kollarını karnında bağlamış ve başını büyük figüre kaldırmıştır.

132. Poseidonios'un Mezar Steli

Env.015.824, Y.o.79m. G.o.40m. D.o.10m.Smyrna, 1990. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Alt kenarda ufak kırıklar vardır. Kabartma alanı ve figürlerin yüzeyi temiz durumdadır. Roma Dönemi.

Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.35m. Harf Y.o.011m.

Zeytin dalı çelengin iki yanında;

ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΣ	(çelenk)	ΕΠΕΣΤΗΣΕΝ
ΣΙΠΥΛΟΥ	(çelenk)	ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ
ΤΟΥ ΑΤΤΑΛΟΥ	(çelenk)	Ο ΑΤΤΑΛΟΥ
ΖΜΥΡΝΑΙΟΣ	(çelenk)	ΤΩ ΠΑΤΡΩ-Ι

“Sipylos’un oğlu, Attalos’un torunu, Smyrnalı Poseidonios (Burada yatıyor). Attalos oğlu, Apollonios bu anıtı amcası adına diktirdi”

Yazıtta geçen isim ve akrabalık ilişkilerine göre Attalos, ailenin en büyüğüdür. Oğlu Sipylos’un iki erkek çocuğundan birinin adı Attalos diğèrinin adı Poseidonios’tur. Poseidonios aynı zamanda anıtı yaptıran ve adayan Apollonios’un amcasıdır.

Üçgen alınlıklı dikdörtgen stel yukarı doğru daralan bir forma sahiptir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir kalkan motifi yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan ortada dairesel bir çerçeve içine yerleştirilmiş zeytin dalı çelengi ve üç satırlık yazıt ile zenginleştirilmiştir. Düz bir çerçeve ile sınırlanmış dikdörtgen kabartma alanında sağda ve soldaki iki payenin arasında duran figür ayakta, hymationlu bir erkeği canlandırır. Devrin mezar stellerinde sıkça rastlanan tipte altta khiton ve üstünde hymation giyimlidir. Sağ bacağı üzerinde duran figürün sol bacağı serbesttir. Sağ kolu boynu çevirerek göğüs üzerinde geniş bir yaka şeklinde sarkan kumaş kitesinden geçirilmiştir. Sol kolu sarkıtılmış, eliyle baldır üstünde giysiyi tutmuş ve kaldırmıştır. Figürün sağındaki yüksek paye üzerinde yatırılmış üç rulo ve onlara dayanmış iki kitap cildi vardır. Payenin önünde cepheden işlenmiş, kollarını karnında bağlamış kısa khitonlu bir çocuk yer alır. Soldaki paye üstünde ise kalın ciltli bir kitap bulunmaktadır. Sahnenin sol köşesindeki ikinci çocuk profilden betimlemiştir.

133. Eudokimos'un Mezar Steli

Env.34/85, Y.1.00m. G.o.66m. D.o.17m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Eser tam korunmuştur. Çocuk figürünün yüzü noksandır. Yüzey temizdir. Roma Dönemi.

Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.54m. Harf Y. o.015m.

ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ ΕΥ[ΔΟ]ΚΙΜΟΥ ΧΑΙΡΕ

“Eu[do]kimos'un oğlu, Eudokimos, elveda!”

Dikdörtgen formlu stelde kabartma alanı yanlarda plasterler ve üstte düz bir bant ile sınırlandırılmıştır. Burada tek satırlık veda yazıtı yer alır. Kompozisyon iki figürden oluşur. Soldaki büyük erkek khiton ve hymation ile tasvir edilmiştir. Sabit sağ bacağı üzerinde duran figürün sol bacağı serbestçe geri çekilmiştir. Kısa saçlı genç figür bir sporcuyla canlandırır. Fizyonomisi dışında arkasındaki strigilis ve yanında asılı duran bir çift boks eldiveni kimliği ile ilgili iddiaları güçlendirmektedir. Yanındaki çocuk kısa khiton ile gösterilmiştir. Figür sol elindeki palmiye dalını bir zafer anısına sunmak üzere taşımaktadır. Eser, figürlerin elbise ve gövde işlenişleri ile Roma örneklerine paraleldir.

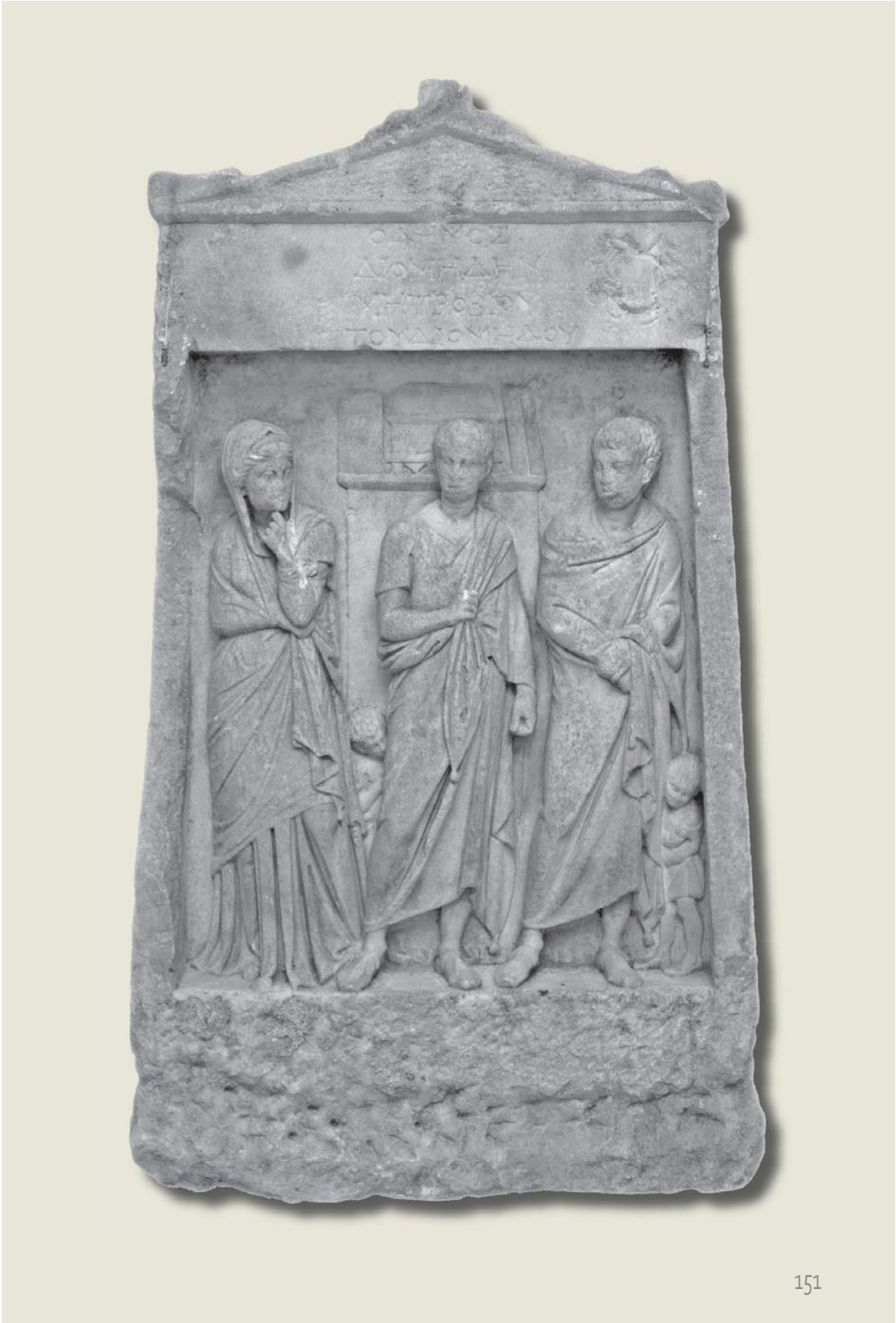
134. Eubulos'un Mezar Steli

Env.003,599, Y.0.67m. G.0.44m. D.0.06m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Alınlık tepesine ufak bir kırık vardır. Figürler aşınmış durumdadır. Yüzey ince kalkerli bir tabakayla kaplıdır. Roma Dönemi. Yazıt: Yazıt Alanı G.0.43m. Harf Y.0.015m.

ΕΤΟΥΣ – ΣΓΛ' – Λ' – ΠΑΝΗΜΟΥ – ΤΥΧΗ ΕΥ
ΒΟΥΛΟΝ ΤΟΝ ΕΑΥΤΗΣ ΑΝΔΡΑ ΕΤΕΙ
ΜΗΣΕΝ ΚΑΙ ΟΙ ΥΙΟΙ ΑΥΤΟΥ ΕΥΒΟΥΛΟΣ
ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΚΑΙ ΖΩΣΙΜΟΣ Ο ΘΡΕ
ΠΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΕΤΕΙΜΗΣΑΝ

“Yıl 233, Panemos ayının 30'u: Tyche kocası Eubulos'u onurlandırdı. Ayrıca oğulları Eubolos ve Diadoros ile üvey kardeşleri Zosimos da, O'nu onurlandırdı.”

Üçgen alınlıklı, akroterli dikdörtgen stel üste doğru daralan bir form gösterir. Köşe akroterlerinde palmetler içeren alınlığın ortasında ayna, köşelerinde sarmaşık yaprağı motifi yer alır. Stel gövdesindeki kare niş içinde Kleopatra ve Dioskourides tipinde bir kadın ve erkekten oluşan sahneye yer verilmiştir. Khiton ve hymationlu kısa saçlı erkek ağırlığını sağ bacağına vermiş, sol bacağı serbest bırakmıştır. Sağ kolu göğüste yaka şeklinde sarkan manto kumaşından geçirilmiştir. Tamamen kapalı sol kolu sarkıtılmıştır. Pudicitia pozundaki kadın da khiton ve hymation giyimlidir. Figürün dalgalı saçları geriye doğru taranmıştır. Başın arkası örten manto diz kapağına kadar tüm gövdeyi sarar. Sahnenin altındaki boşluğa dört satırlık yazıt işlenmiştir. Kompozisyon Helenistik devir kabartmalarında ve serbest eserlerinde çok tekrar edilen tipleri yansıtmalarına karşın işçilik Roma Devri özellikleri göstermektedir.

135. Diomedes'in Mezar Steli

Env.006.259, Y.o.76m. G.o.43m. D.o.10m. Smyrna, 1968. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur.

Kabartma alanını sınırlandıran çerçevenin sol kenarı, alttaki boşluk ve üçgen alınlıkta akroterler kırkıktır. Sol kenardaki erkek figürünün yüzünde ufak kırıklar vardır. Diğer figürler temiz durumdadır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.16m. Harf Y.o.013m.

Ο ΔΗΜΟΣ

ΔΙΟΜΗΔΗΝ

ΜΗΤΡΟΒΙΟΥ

ΤΟΥ ΔΙΟΜΗΔΟΥ

“ Halk, Metrobios'un oğlu, Diomedes'in torunu, Diomedes'i (onurlandırdı).”

Bibliyografya: Yaylalı 1979, 132, Nr.28.

Üçgen alınlıklı stelde kabartma alanı düz bir çerçeve ile sınırlandırılmıştır. Alınlık ve çerçeve arasındaki düz bandın sağ tarafına zeytin dalı çelengi ve ortaya dört satırlık yazıt yerleştirilmiştir. Sahne üç temel figür çevresinde şekillenmiştir. Sol başta pudicitia tipinde bir kadın vardır. Sabit sağ bacağı üzerinde betimlenen figürün sol bacağı geriye çekilmiştir. İnce khitonun sadece etek ucu görülürken, hymation başı da çevrelemek kaydıyla tüm gövdeyi kapatır. Figürün karnına koyduğu sağ kolu ve eli gerideki manto kumaşını öne doğru çekmektedir. Sol kolu ise kaldırılarak çenesine dayanmıştır. Gövdesi cepheden tasvir edilmesine karşın başı ortadaki erkeğe döndürülmüştür. Dalgalı saçları alnında ikiye ayrılmış ve geriye taranmıştır. Ortadaki erkek sağ bacağını serbestçe ileri uzatmış ve sol bacağı üzerinde durmaktadır. Başı kadına döndürülmüştür. Kısa kollu khiton ve hymation giymiştir. Hymation belde kuşak şeklinde bir yığın oluşturarak bacakları örter. Sol omuzdan öne sarkıtılan kumaş, figürün sağ eli ile toplanmıştır. Sol kolu gövdenin yanına uzatılmıştır. Sağ bacağı arkasına saklanan erkek çocuğun sadece başı ve sağ omzu işlenmiştir. Arkasında yüksek bir kaide üstüne yerleştirilmiş scrinium, küçük sandık ve ona dayanan rulolar figürün resmi kimliği ile ilgili ipuçları taşır. Sahnenin sağında ikinci bir erkek figürü daha vardır. Bacakların pozisyonu ortadaki ile aynıdır. Karın üzerinde bağlanmış kolları tüm vücudu saran hymation'un altında kalmıştır. Sol bacağı arkasındaki kısa khiton'lu diğer erkek çocuk utanma hissiyle O'na iyice sokulmuştur.

136. Dionysios'un Mezar Steli

Env.000.165, Y.o.94m. G.o.45m. D.o.10m. Smyrna, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer. İki parça halinde korunan stel ortadaki yatay kırık yerinden birleştirilmiştir. Çerçevenin sol kenarı ve köşe akroterleri kırıktır. Figürlerin yüzleri noksandır. Alttaki yazıt boşluğu aşınmıştır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem. Yazıt: Yazıtlı Alan G. o.43m. Harf Y. o.012m.

Üstte zeytin dalı çelengi içinde Ο ΔΗΜΟΣ

Çelenk altında ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Sahnenin altında

τύμβος ὄδε κρύπτει Διοίυσιοι, ὦ παροδίτα,
αἰακτὸν γοιέων ἄχθος ἐνεγκάμειοι.
ὄς ποτ' ἐνὶ ζωοῖσι ἐὼν στέφαιοσι λελόγχει
μουσπόλου σοφίης σύμβολα κεδινότατα,
ἄρτι καθαρμόσσοιτ' ὡμοῖς φαρετριφόροι ἰὸν,
θεσμὸς ἐφηβείης ὡς κατέδειξε βροτοῖς
ὀκτωκαιδεχέτη, χαλεπὸν τροφέεσσι λιπὸν[τα]
ἄλγος, ἰσουραίνων δ' ἀψάμειος γειεθλῶν
θιητὸν γὰρ προλιπὼν ζωῆς μέρος ἀθανάτοισι
ἔσθ' ἴσος ἦρωσιν, τὰτὸν ἔχων τέμειος.

“Halk, Dionysios’un oğlu, Dionysios’u (onurlandırdı).

Yolcu! Bu mezar Dionysios’u gizlemekte. O ki anne ve babasını (yaşadıkları sürece) acılar içinde bırakıp da gitti. Göğsünde Musaların aklını barındıran, omzunda yayını ve okunu taşıyan, insanlara bir delikanlının nasıl olması gerektiğini gösteren, 18 yaşındaki bu adam anne ve babasına en büyük acıyı bıraktı, cennete gitti. Hayatın fani kısmını terk etti ve ölümsüz kahramanların yanına, onlarla aynı kutsal yerde yaşamaya gitti.”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 181, Nr.640, Taf.98.

Üçgen alınlıklı, akroterli dikdörtgen stel yukarı doğru daralan bir forma sahiptir. Alınlık ortasında alçak kabartma bir kalkan motifi yer alır. Alınlık ve kabartma nişi arasındaki geniş alan kare çerçeveler içine yerleştirilmiş üç zeytin dalı çelengi ve altlarındaki iki satırlık yazıtlar ile zenginleştirilmiştir. Gövdedeki kabartma alanında ayakta betimlenmiş üç yetişkin figürüne yer verilmiştir. Solda ve ortadaki erkekler khiton ve hymation ile tasvir edilmiştir. Sağdaki kadın pudicitia tipindedir. Figürlerin arkasındaki raf, ruloları ve kitapları taşır. Sahnenin altındaki geniş boşlukta on satırlık yazıt yer alır. Yazıtta onurlandırılan kişi ve aynı zamanda stelin sahibi sol başta diğer figürlerden daha büyük işlenerek vurgulanmış erkek olmalıdır.

137. Habrotera, Uliades ve Moskion'un Mezar Steli

Env.002.975, Y.1.43 m. G.0.90 m. D.0.31m. Miletos. Orta kristalli gri-beyaz mermer. İki parça halinde korunan stel üstteki yatay kırık yerinden birleştirilmiştir. Alınlık tekrar yontularak düzleştirilmiştir. Plaster çerçevenin, başlık altında kalan gövdeye ait bir parçası noksanıdır. Figürlerin yüzleri kırıktır. Diğer figürler ve alttaki yazıt alanı aşınmış durumdadır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G. 0.78m. Harf Y.0.028m.

ABPOTERA • ΟΥΛΙΑΔΗΣ • ΜΟΣΧΙΩΝ
ΟΥΛΙΑΔΟΥ • ΜΟΣΧΙΩΝΟΣ • ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

“Habrotera Uliades Moschion
Uliades'in kızı Moschion'un oğlu Dionysios'un oğlu”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 349, Nr.1475, Taf.214.

Üçgen alınlıklı dikdörtgen stelde kabartma alanı plasterlerin taşıdığı üç fascialı arşitrav ile sınırlandırılmıştır. Sahne kapalı ve kutsal bir mekânda geçmektedir. Yüksek podyum üzerinde duran üç yetişkin figüründen sağdaki ikisi erkektir. Khiton ve hymation ile tasvir edilen erkeklerin yanında, sol başta pudicitia tipinde bir kadın bulunur. En önde plinthos üzerinde, gövdesine dolanmış yılan ile betimlenen yuvarlak altara yer verilmiştir. Altta, geniş çerçeve bandı üzerinde iki satırlık yazıt vardır.

138. Mezar Steli

Env.002.974, Y.1.58 m. G.o.80m. D.o.32m. Tralleis. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Soldaki figürün yüzü noksandır. Diğer figürler ve stel yüzeyi temiz durumdadır. Geç Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 185, Nr.664, Taf.100; Özgan 1995, 38, Taf.7,3-4; Dedeoğlu 1993,68.

Büyük boyutlu dikdörtgen stelde figürler kare formu alana yüksek kabartma şeklinde işlenmişlerdir. Sahne üç yetişkin ve iki çocuk figüründen oluşur. Sağ ve sol kenarda pudicitia tipinde kadınlara yer verilmiştir. Her ikisinin yanında bacalarına doğru iyice sokulmuş küçük çocuklar vardır. Ortadaki kısa saçlı erkek ise khiton ve hymation ile tasvir edilmiştir. Ağırlığını sağ bacağına veren figürün sol bacağı hafifçe ileri uzatılmıştır. Elleri karnı altından bağlanmıştır. Stelin altında aynı zamanda figürlere podyum da oluşturan kaide şeklinde yüksek bir boşluk bırakılmıştır.

139. Mezar Steli

Env.000.884, Y.1.15m. G.o.89m. D.o.29m. Smyrna, 1924. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin altındaki platform kırktır. Kabartma alanında ayaktaki üç figürün başları noksandır. Diğer figürler aşınmış durumdadır. Yüzey ince kalkerli bir tabaka ile kaplıdır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Aziz 1933, 41; Pfuhl-Möbius 1979, 182, Nr.646, Taf.98; Yaylalı 1979, 207, Nr.121; Dedeoğlu 1993,46.

Kare formulu stelde kompozisyon, tüm alanı dolduracak şekilde yerleştirilmiştir. Üstte düz, profilli bir çıkıntı ile kabartma alanı ikiye ayrılmıştır. Buradaki dar bantta kare şeklinde iki sandık ve sağdakinin yanına yerleştirilmiş bir genç kız vardır. Genç kız sol kolu ile önündeki çıkıntıya yaslanmış başını sağ eline dayamış ve alttaki figürleri izlemektedir. Sandıklar zeytin dalı çelenkleri ile zenginleştirilmiştir. Alttaki kabartma alanı altı insan figürü içerir. Sol kenarda, sol bacağını sağ bacağının arkasına atmış ve başını sol eline dayamış düşünen küçük bir çocuk bulunur. Kısa khiton giymiştir. Çocuğun yanında khiton ve hymation giyimli ayakta bir erkek yer alır. Sabit sağ bacağı üzerinde duran figür sol bacağını ileri uzatmıştır. Sağ kolu dirsekten bükülerek göğüste geniş bir yaka şeklinde sarkmış manto kumaşından çıkarılmıştır. Sol kolu arkada kalçasının üzerindedir. Yanında, bacağından tutan kısa khitonlu bir genç vardır. Bu figür öne doğru geniş bir adım atmıştır. Başını ortadaki ikinci büyük erkek figürüne çevirmiştir. Hymationlu bu figür yarı çıplaktır. Manto gövdeyi açıkta bırakacak şekilde sol omuzdan sarkıtılmış ve bacakları tamamen kapatmıştır. Sol kol omuzdan sarkan kumaş kitesini tutar. Sağ kolu ise hizmetçi çocuğun arkasındaki yüksek kaidenin üzerine yerleştirilmiştir. Ayrıca bu kaidenin de arkasında daha yüksek ikinci bir kaide üzerinde yaşlı Herakles Herme'si şeklinde bir yontu tasvir edilmiştir. Sahne sağ kenardaki pudicitia tipinde kadın kabartması ile tamamlanmıştır. Kadın khiton ve hymation giyimlidir. İnce khiton etek ucunda dökümlü ve hareketli kumaş kıvrımları ile mantodan ayrılır. Manto, başı ve gövdeyi sarmıştır. Özellikle Geç Helenistik Devir'de moda olan aynı tipteki heykellerin steldeki kabartmalara örnek oluşturduğu açıktır.

140. Viator'un Mezar Steli

Env.001.026, Y.o.715m. G.o.79m. D.o.175m. Smyrna. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelde kabartma çerçevesini sağ ve alt kenarı kırıktır. Kabartma alanında klinedeki ve ayaktaki figürlerin başları nokсандır. Diğer figürler aşınmıştır. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G. o.12m. Harf Y.o.046m.

BIATOP ΠΙΡΕΣΒ<Υ>Τ{Σ}ΕΡΟΣ ΖΩΝ

“ Ağabey Viator (bu anıtı) hayatta iken (yaptırdı)”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 378, Nr.1535, Taf.221.

Yatay, dikdörtgen formlu stelde kabartma alanı, yanlardaki plasterlerin taşıdığı triglif-metop frizi ile sınırlandırılmıştır. Kapalı bir mekanda gösterilen figürler mezar stellerinde Arkaik Dönem'den itibaren çok sık rastlanan symposion (cenaze ziyafeti) sahnesini canlandırır. Ölen kişi kline üzerinde uzanmıştır. Khiton ve hymation giyimli erkek sol dirseği ile bir mindere dayanmış ve elinde kase taşımaktadır. Yukarı kaldırdığı sağ elinde de rython türü bir libasyon kabı tutar. Arkasında ikinci bir figür ayakta durmaktadır. Khiton ve hymation giyimli bu erkek ağırlığını sağ bacağına vermiştir. Sol eliyle baldırı üzerindeki kumaş kitlesini toplamış, sağ kolunu havaya kaldırmıştır. Arkasında, gövdesine yılan dolanmış yüksek bir paye ve üzerinde kapaklı bir kutu yer alır. Sahne klinenin önündeki küçük figürlerle zenginleştirilmiştir. Sol alt köşede bir krater ve yanında servis yapan kısa khitonlu genç görülür. Ortada, aslan pençeleri şeklinde üç ayaklı sahip yüksek bir sehpa vardır. Sehpanın sağında ise kısa khitonlu bir diğer hizmetçi genç sağ elinde miğfer sol elinde kalkan taşımaktadır. Stelin sağ üst köşesindeki at protomu ve askeri malzemeler klinedeki bireyin askeri kimliğine işaret eder. Sahne, soldaki boşluğa yerleştirilen üç satırlık yazıt ile son bulur. Eser Roma Dönemi'nde yaygın olarak kullanılan kahraman ve at stelleri grubuna aittir.

141. Mezar Steli

Env.009.250, Y.o.49m. G.o.60m. D.o.10m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin üst kenarı noksandır. Kabartma alanında kadın ve erkek figürlerinin yüzleri kırıktır. Diğer figürler aşınmış durumdadır. Helenistik Dönem.

Yatay dikdörtgen formulu stelde kabartma alanı düz bantlar şeklinde silmelerle çerçevesi oluşturulmuştur. Kabartmalarda symposion (cenaze ziyafeti) konusu işlenmiştir. Kline üzerine uzanmış erkek khiton ve himation giymiştir. Sol dirseği ile yastığa dayanan figürün sağ kolu bacağına üzerindedir. Başını karşıdaki kadına çevirmiştir. Yüksek, arkalı bir iskemleye oturan kadın da khiton ve himation giyimlidir. Yüksek bir tabureye basan figürün tüm gövdesi manto ile örtülmüştür. Sağ kolu sol omza doğru dirsekten bükülmüş, sol kolu bacağına yerleştirilmiştir. Yanında uzun ve kemersiz bir khitonla gösterilen küçük hizmetçi kız yer alır. Önünde ise üç ayaklı sehpa ve kısa khitonlu diğer hizmetçi genç görülmektedir.

142. Mezar Steli

Env.022.615, Y.0.64m. G.1.255m. D.0.21m. Pergamon, 2004. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin üstü tekrar yontularak yarım daire şeklinde bir girinti açılmıştır. Alttaki platform ve sağ köşe kırıktır. Kabartma alanında klinedeki iki erkeğin, karşılarındaki kadının, yandaki küçük kızın, arkadaki atın ve seyisin başları noksanıdır. Eserin yüzeyi temizdir. Helenistik Dönem.

Yatay dikdörtgen formu stel üstün kabartma nitelikleri ile yontulmuştur. Yüksek kabartma figürler heykel özelliği gösterirler. Eserde symposion konusu işlenmiştir. Klinede uzanmış iki erkek kısa kollu khiton ve hymation giymişlerdir. Sağdaki figür sol dirseği ile bir yastığa dayanmıştır. Elinde kâse taşır. Sağ eli ile önündeki üç ayaklı sehpadaki yiyeceklere uzanır. Sehpanın aslan pençesi şeklindeki ayaklarından, öndekinin üzerinde küçük bir yılan motifi vardır. Diğer erkek de benzer pozda sol dirseği ile katlanmış yastığa dayanmış, sağ kolunu olasılıkla elinde tuttuğu kylix ile havaya kaldırmıştır. Her iki figürün solunda klinenin kenarına oturmuş hymationlu bir kadın bulunur. Bütün gövdeyi kapatan manto başı da örtmüştür. Sağ kolu ile klineye dayanan figür sol eli ile eşî durumundaki ikinci erkeğin diz kapağına dokunmaktadır. Gövdenin bu hareketiyle manto gerginleşmiş ve alttaki iç giysi, khitonun kıvrımları belirginleşmiştir. Sahnenin sağ tarafında ölen kişinin askeri kimliği ile ilgili olarak bir bigayı çektiği düşünülebilecek iki at protomu ve altta onların dizgininden tutan kısa khitonlu küçük bir seyis dikkat çeker. Çocuk başını atlara doğru kaldırmıştır. Yanında diğer küçük çocuk düşünceli bir ifade ile durmaktadır. Sol kolunu karnına koymuş, sağ kolunu kaldırmış ve olasılıkla başını dayamış durumdadır. Atların arkasında profilden gösterilmiş sakallı bir Hermeye ait olabilecek kırık izi görülmektedir. Eserde kompozisyonun başarıyla işlenmiş olması ve ayrıntılı yontu tekniği Helenistik Dönem'e özgü bir anlayışa işaret etmektedir. Eser Roma Dönemi'nde de yaygın olarak kullanılan kahraman ve at stelleri grubuna aittir.

143. Menelaos ve Isodoros'un Mezar Steli

Env.003.266, Y.o.65m. G.o.435m. D.o.125m. Smyrna, 1952. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Çerçeve ufk kırıklar vardır. Kabartma alanındaki figürler aşınmıştır. Helenistik Dönem. Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.37m. Harf Y.o.02m.

MENEΛΑΟΣ Ο ΖΗΝΟΘΕΜΙΔΟΣ

ΕΙΣΙΑΩΡΟΣ ΕΙΣΙΑΩΡΟΥ

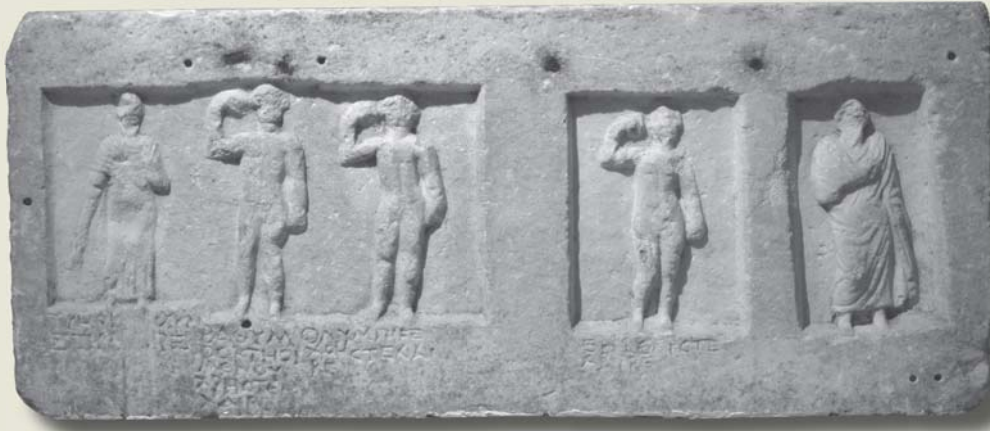
ΧΑΙΡΕΤΕ

“Zenothemis’in oğlu Menelaos,
sodoros’un oğlu Isodoros, elveda!”

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 379, Nr.1540, Taf.222.

Uzun dikdörtgen formlu stelde kabartma alanı düz, bant şeklindeki silmelerle çerçevelenmiştir. Sahne plasterlerin taşıdığı kemerli bir mekana yerleştirilmiştir. Symposion konusu işlenmiştir. Klinde uzanan hymationlu erkek yarı çıplaktır. Sol omzu ve bacakları örten hymation göğsü açıkta bırakmıştır. Sol dirseği ile katlanmış yastığa dayanan figürün elinde kase vardır. Sağ eli ise karşısında yüksek bir taburede oturan kadının sağ elini tutmuştur. Kadın khiton ve hymation giyimlidir. Yüksek bir ayaklığa basar. Sol tarafında, küçük, kısa khitonlu erkek çocuk ona eşlik eder. Önünde üç ayaklı yüksek bir sehpa ve üzerinde yiyecekler bulunur. Sehpanın sağında, sahnenin sağ köşesinde ise diğer erkek çocuğa yer verilmiştir. Kısa khitonlu figür sol bacağını sağ bacağının üstüne atmış, omzuyla yana yaslanmış. Sahnenin altındaki boşlukta, iki satırlık yazıt vardır.

144. Euethes, Rathymos, Rathymos, Olympias ve Eris'in Mezar Steli

Env. 000.452, Y.o.41m. G.o.99m. D.o.0125m. Didyma. Orta kristalli beyaz mermer. Köşelerdeki ufak kırıklar dışında eser tamdır. Figürlerde ağır aşınma bulunur. Üst çerçeve üzerindeki kenet deliklerinden ikisinde demir pimler korunmuştur. Helenistik Dönem.

Yazıt: Birinci yazıt alanı ikinci kullanım nedeniyle bütünüyle okunamamaktadır. Burada iki satırlık yazıt kullanılmıştır.

Yazıtlı Alan G. 0.15m. Harf Y.o.015m.

İkinci yazıt alanında farklı karakterde yazı kullanılmıştır. Burada beş satırlık yazıt vardır. Yazıtlı Alan G.o.24m. Harf Y.o.018m.

Üçüncü yazıt alanında iki satırlık yazıt vardır. Yazıtlı Alan G.o.14m. Harf Y.o.013m.

- 1.Yazıt EYHΘH[Σ] XPHΣTH X[A]IPE
 2.Yazıt PAΘYM– OΛYMPIAΣ
 OΣ KTHEI– XPHΣTE XAI
 AENOY PE
 XPHΣTE
 XAIPE
 3.Yazıt EPIΣ X[P]HΣTE
 XAIPE

1. Şerefli Euethes, elveda!
2. Ktesilenos'un oğlu, şerefli Rathymos, elveda!
 Şerefli Olympias, elveda!
3. Şerefli Eris, elveda!"

Yatay, dikdörtgen formlu stel düz bantlarlar birbirlerinden ayrılan üç kabartma nişi içerir. Soldaki geniş alanda üç, dar alanlarda tek figür yer almaktadır. Khiton ve hymation ile gösterilen giyimli figürlerden soldaki kadın ve sağdaki erkek başlara yerleştirilmişlerdir. Her ikisi bir kolunu sarkıtmış diğerini göğsüne koymuştur. Orta nişteki tek çıplak erkek ve büyük nişteki iki çıplak erkek de aynı pozisyonda tasvir edilmişlerdir. Sol bacakları üstünde duran figürlerin sol kolları gövdeye paralel uzatılmış, sağ kolları başlarına kaldırılmıştır. Fizyonomik yapıları klasik devrin atlet heykelleri ile benzerdir. Stelin altındaki geniş boşlukta farklı ustalar tarafından yazılmış üç farklı yazıt bulunur.

145. Adak Steli

Env.000.708, Y.o.56m. G.o.98m. D.o.20m. Miletos, 1925. Orta kristalli gri-beyaz mermer. İki parça halinde korunun stel ortadaki dikey kırık yerinden birleştirilmiştir. Ayrıca sağ üst köşesi ve alttaki platform çıkıntısı kırıktır. Kabartma alanında çıplak erkek figürlerinin ve atların başları noksanıdır. Hellenistik Dönem.

Bibliyografya: Pfuhl-Möbius 1979, 346, Nr.1461, Taf.212.

Yatay dikdörtgen formu stel üstün kabartma nitelikleri ile yontulmuştur. Yüksek kabartma figürler heykel özelliği gösterirler. Eserde kahramanlık teması işlenmiştir. Sahne, ortada plinthos üzerine yerleştirilmiş, düz gövdesine iki yılan dolanmış, dor başlıklı anıt sütun ile ikiye ayrılmıştır. Sütunun iki tarafında aynı kompozisyona yer verilmiştir. Solda, çıplak khalamisli erkek profilden betimlenmiş bir atın dizgininden tutmaktadır. Adaleli figür poz ve işleniş bakımından klasik devir atlet heykellerini tekrar eder. At sol ön ayağı kaldırmıştır. Önde kısa khitonlu, şapkalı küçük bir seyis durmaktadır. Sağda, aynı pozda duran erkeği khalamisi sol omza atılmıştır. Figür atın dizgininden tutar. Atın önündeki kısa khitonlu küçük seyis de sol elini hayvanın boynuna uzatmıştır. Eser Hellenistik Dönem'de özellikle Batı Anadolu kentlerinde görülen kompozisyonlar ile paraleldir.

146. Atlı Adak Steli

Env.009.793, Y.o.56m. G.o.92m. D.o.195m. Smyrna, 1929. Orta kristalli gri-beyaz mermer. İki parça halinde korunan stel üstünden sol kenara uzanan diyagonal kırık yerinden birleştirilmiştir. Çerçeve ve figürler iyi korunmuştur. Atın başı ve sağ bacağı noksandır. Diğer figürlerde hafif aşınma vardır. Roma Dönemi.

Yatay dikdörtgen formulu stelde kabartma alanı yanlarda plasterlerin taşıdığı düz arşitrav ile çerçeveselendirilmiştir. Sahnede atlı-kahraman teması işlenmiştir. Ortadaki süvari sağ taraftaki yuvarlak altarn önünde saygı duruşunda betimlenmiştir. At sağ ön ayağı kaldırılmıştır. Kısa khiton ve khalamis giymiş erkek sağ eliyle hayvanın boynunu okşamaktadır. Altarn gövdesine yılan dolanmıştır. Atlının arkasındaki diğer erkek ayakta kısa khiton ve khalamis ile tasvir edilmiştir. Her iki figürün kısa kesilmiş saçları ve olgun yüz ifadeleri askeri kişilikler olduklarını düşündürür.

147. Adak Steli

Env.1.3.972, Y.0.68 m. G.o.425 m. D.o.9m. Teos, 1972. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stel tam korunmuştur. Stel yuvası çıkıntısı ve sol üst köşede ufak kırıklar vardır. Figürler aşınmış durumdadır. Helenistik Dönem.

Üçgen alınlıklı dikdörtgen stelde kabartma alanı yanlardaki plasterler ile çerçevelenmiştir. Sahne aşınmış olmasına karşın sosyal bir konunun işlendiği anlaşılır. Sol üst köşedeki tiyatro maski ve sağ köşede bağlanarak sola doğru açılan perde stelin bir oyuncuya ait olabileceğini göstermektedir. Nitekim alttaki genç figür sol diziyile yere dayanmış, gövdesini ileri yaslamış olarak, olasılıkla bir oyun sırasında betimlenmiştir. Figür kısa kollu khiton giymiştir

GLADYATÖR STELLERİ

148. Gladyatör Kabartmalı Parapet Desteği

Env.000.124, Y.1.03m. G.o.435m. D.o.39m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Eserin sağ üst ve sol alt köşesi kıraktır. Figür aşınmış durumdadır. Roma Dönemi. Bibliyografya: Robert 1971, 214, Pl.VIII.

Eserin başlık ve kaide kısmı çift silmeli korniş profili ile oluşturulmuştur. Her iki yanda bloğun tüm yüksekliği boyunca bırakılan girinti korkuluk levhasının yerleştirildiği alandır. Cephede, alçak kabartma olarak profilden betimlenmiş zırlı, tek Gladyatör yer alır. Kabartma alanının ortasında ve boşlukta gösterilen figür sol bacağı ile geniş bir adım atmış, hamle yapmış durumdadır. Sağ bacağı gergin şekilde geride kalmıştır. Bacakların güçlü yapısı zırh (Ocreae) ile korunduklarını gösterir. Geriye çekilmiş sağ kol da koruyucu bant (Manica) ile sarılmıştır. Elinde ucu kıvrık, orak biçimli bir kama (Sica) tutmaktadır. Sol elde çıplak olması muhtemel gövdeyi kapatan kare formlu kalkan (parmula) taşınır. Baş geniş bir miğfer (Galea) ile korunmuştur. Figür kıyafeti ve dövüş malzemeleri ile özellikle MS 1. yy.da sıkça betimlenen Thraex sınıfı gladyatörlerden birini yansıtmaktadır.

149. Gladyatör Steli

Env.000.348, Y.o.78m. G.o.46m. D.o.17m. Miletos, 1926. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin sağ üst köşesi kırıktır. Figürün başında ve sağ elinde yüzeysel kırıklar vardır. Kalkanın kenerlarında ufak kırıklar bulunur. Roma Dönemi.

Yazıt: Platform'un cephesindeki tek satırlık yazıt bütünüyle okunamamaktadır.

---ΣΧΥΛΩ---

Bibliyografya: Robert 1971, 214, Pl.VIII; Pfuhl-Möbius 1979, 295, Nr.1199, Taf.181.

Dikdörtgen şeklindeki stelde figür, stelin altında 17 cm.lik platform çıkıntısı üzerine, kabartma alanını dolduracak şekilde yerleştirilmiş ve profilden betimlenmiştir. Savaşçı sol bacağı ile geniş bir adım atmış, hamle yapmış durumdadır. Sağ bacağı gergin şekilde geride kalmıştır. Sağ ayağında yüksek bir bot ve dizlik bulunur. Sol bacak ise koruyucu bantlar ile sarılmış, kaval kemiği üzerine zırh (Ocræ) yerleştirilmiştir. Geriye çekilmiş sağ kol da koruyucu bant (Manica) ile sarılmıştır. Elinde kısa, düz ve sivri kama (gladius) tutmaktadır. Sol elde çıplak olması muhtemel gövdeyi kapatan kare formlu kalkan (parmula) taşınır. Belinde geniş bir kemer (cingulum) ve altında bir tür kasık önlüğü (subligaculum) vardır. Baş geniş bir miğfer (Galea) ile korunmuştur.

150. Gladyatör Steli

Env.008.625, Y.o.48m. G.o.335m. D.o.07m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin kenarlarındaki ufak kırıklar dışında eser iyi korunmuştur. Roma Dönemi.

Yazıt: Plinthos'un cephesindeki tek kelimelik bir yazıt (isim) vardır. Harf Y.o.04m.

ΛΕΥΚΑΣΠΙΣ

“Leukaspis”

Kare formulu stelde figür, stelin altında 7 cm.lik plinthos çıkıntısı üzerine, kabartma alanını dolduracak şekilde yerleştirilmiş ve profilden betimlenmiştir. Stelin üstünde de tek silmeli bir korniş çıkıntısı bulunur. Savaşçı sol bacağı ile geniş bir adım atmış, hamle yapmış durumdadır. Sağ bacağı gergin şekilde geride kalmıştır. Sağ ayağında yüksek bir bot vardır. Sol bacak ise koruyucu bantlar ile sarılmış, kaval kemiği üzerine zırh (Ocræ) yerleştirilmiştir. Geriye çekilmiş sağ elinde düz ve sivri bir kama (gladius) tutar. Sol elde çıplak olması muhtemel tüm gövdeyi kapatan kare formulu kalkan (parmula) taşınır. Baş geniş bir miğfer (Galea) ile korunmuştur.

151. Gladyatör Steli

Env.000.343, Y.o.54m. G.o.515m. D.o.16m. Tralleis. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin sol tarafında ortadan sağ köşeye uzanan büyük parça noksanıdır. Kabartmada başta ve sağ kolda yüzeysel kırıklar vardır. Roma Dönemi.

Yazıt: Üst kenarda tek satırlık yazıt vardır. Harf Y.o.03m.

ΙΣΤΡΟΣ ΠΙ(ΛΟΣ) Α'

“ Istros, birinci sıra”

Bibliyografya: Robert 1971, 167, Pl.IX; Pfuhl-Möbius 1979, 301, Nr.1237, Taf.185.

Düz, kare parçanın her iki yanındaki çıkıntılar eserin mimari içinde kullanıldığını göstermektedir. Figür kabartma alanını dolduracak şekilde yerleştirilmiş ve profilden betimlenmiştir. Savaşçı sol bacağı ile geniş bir adım atmış, hamle yapmış durumdadır. Sağ bacağı gergin şekilde geride kalmıştır. Sol bacak koruyucu bantlar ile sarılmış, kaval kemiği üzerine zırh (Ocræ) yerleştirilmiştir. Sağ diz kapağı üzerinde de zırha ait bir parça korunmuştur. Geriye çekilmiş sağ elinde kısa bir kama bulunur. Sol elde çıplak olması muhtemel tüm gövdeyi kapatan dörtgen kalkan (parmula) taşınır. Baş geniş bir miğfer (Galea) ile korunmuştur.

152. Gladyatör Steli

Env.000.344, Y.0.54m. G.0.37m. D.0.19m. Didyma, 1926. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Figürün bacaklarından itibaren stelin altı nokstandır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Robert 1971, 214, Pl.IX; Pfuhl-Möbius 1979, 295, Nr.1200, Taf.181.

Dikdörtgen formulu stelde tek figür kabartma alanına profilden yerleştirilmiştir. Gladyatör sol bacağı ile geniş bir atmiştir. Sağ bacak gergin şekilde geride durur. Geriye çekilmiş sağ elinde kısa bir kama (gladius) bulunur. Sol elde çıplak olması muhtemel tüm gövdeyi kapatan dörtgen kalkan (parmula) taşınır. Belinde geniş bir kemer (cingulum) vardır. Baş geniş, delikli bir miğfer (Galea) ile korunmuştur.

153. Gladyatör Steli

Env.000.341, Y.0.58m. G.0.37m. D.0.25m. Didyma. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Stelin sağ üst köşesi kırkktır, figürler aşınmış durumdadır. Roma Dönemi.

Yazıt: Korniş çıkıntısı üzerindeki tek satırlık yazıtın üç harfi sağlamdır.

Dördüncü harfin küçük bir parçası korunmuştur. Harf Y.0.025m.

TYΔE[ΥΣ]

“Tydeus”

Bibliyografya: Robert 1971, 213, Pl. XI; Pfuhl-Möbius 1979, 298, Nr.1222, Taf.184.

Dikdörtgen formulu stelde figür, stelin altında 20 cm.lik platform çıkıntısı üzerine, kabartma alanını dolduracak şekilde yerleştirilmiş ve dörtte üç profilden betimlenmiştir. Stelin üstünde tek silmeli bir çıkıntı ve üzerinde tek satırlık yazıt yer alır. Figür iki eliyle sol dizine dayadığı kalkanı (Parmula) tutar. sağ ayağında yüksek bir bot, sol ayağında koruma bandı ve zırh (ocrae) vardır. Belindeki yüksek kuşak (cingulum) diz kapağına kadar uzanan tünik'i tutar. Sağ alt köşedeki miğfer yere koyulmuştur. Stelin sağ kenarında iki, sol kenarında üç zafer çelengi üst üste yerleştirilmiştir. Eser meşhur bir gladyatörü kazandığı başarılar ile betimlemektedir.

154. Gladyatör Steli

Env.000.167, Y.o.80m. G.o.44m. D.o.44m.

Laodikeia, 1927. Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Başlık, kaide ve gövde kenarları dışında eser tamdır. Figürlerde hafif aşınma bulunmaktadır.

Roma Dönemi.

Yazıt: Stelde iki yazıt alanı kullanılmıştır. Üst Yazıtlı

Alan G. o.38m. Harf Y.o.02m. Alt Yazıtlı Alan

G.o.39m. Harf G.o.02m.

Üst Yazıt [—]ΑΣ ΚΑΛΛΙΜΟΡ[ΦΩ]
[ΤΩ] ΙΔΙΩ ΑΝΔΡΙ ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΥΤΟΥ ΜΝΕΙ-
ΑΣ ΧΑΡΙΝ

Alt Yazıt ΚΑΛΛΙΜΟΡΦΟΣ Ο ΚΑΛΟΣ
ΠΑΡΟΔΕΙΤΑΙΣ ΧΕΡΕΙΝ
“[O (karısı) bu steli] Thyatirali
bu özel adam unutulmasın diye
Kallimorphos için diktirdi.
“İyi” Kallimorphos yolcuyu
selamlar.”

Bibliyografya: Robert 1971, 152, Pl.XXIII; Pfuhl-
Möbius 1979, 299, Nr.1227, Taf.184.

Eserin üstünde ve altında başlık, kaide olarak nitelendirilebilecek çıkıntılara düz silmeler ile profil verilmiştir. Figür düz kabartma alanının altında vurgulanan ince bir zemin yükseltisi üstüne yerleştirilmiştir. Üzerinde sadece kasık bölgesini örten bir kıyafet (subligaculum) ve sol bacak kaval kemiğinde zırh (ocrae) vardır. Gövde ağırlığı sol bacağa verilmiştir, sağ bacak serbestçe ileri uzatılmıştır. Sağ eliyle yanındaki yüksek palmye dalını tutar. Sol eli altar üzerindeki küresel eşyadadır (miğfer?). Stelin üstünde ve altında iki satırlık yazıt vardır.

155. Gladyatör Steli

Env.004.590, Y.o.465m. G.o.45m. D.o.08m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Levhanın sağ üst köşesi, sağ alt köşesi ve sol alt köşesi kırıktır. Figür yüzeylerinde aşınma vardır. Roma Dönemi.

Kare formulu stelde figürler alttaki 8 cm.lik platform çıkıntısı üzerine yerleştirilmişlerdir. Sahne üstteki düz bant ile çerçevelenmiştir. Kabartma alanındaki figürler dörtte üç profilden betimlenmişlerdir. Sol başta elindeki kama (gladius) ile kısa tünik giymiş bir gladyatör yer alır. Her iki bacağında koruma bandı ve zırh (ocrae) vardır. Başında delikli miğfer (galea) bulunur. Yanındaki sivil karakter kısa khiton ile tasvir edilmiştir. Kısa saçlı genç erkek başını gladyatöre çevirmiştir. Sol elindeki kalkan bu figürün mücadele öncesi gladyatörleri hazırlayan hizmetlilerden biri olduğunu düşündürür. Arkasında zırhını henüz kuşanmamış başka bir savaşçı durmaktadır. Sağ adımını uzatmış ve bu yöne dönmüştür. Belindeki kuşak (cingulum), kısa tünik ve elindeki kama (gladius) ile o da bir gladyatör olmalıdır. Sağ baştaki diğer sivil figür ise cepheden tasvir edilmiştir. Üzerindeki khalamis tüm gövdeyi örter. Sağ elindeki asaya dayanmaktadır.

156. Gladyatör Steli

Env.000.349, Y.o.39m. G.o.50m. D.o.07m. Miletos, 1926. Orta kristalli beyaz mermer. Eserin sağ kenarı ve altı noksandır. Roma Dönemi.

Bibliyografya: Robert 1971, 203, Pl.XVII.

Dikdörtgen formulu stelde kompozisyon çıkıntı şeklindeki 5 cm.lik çerçeve içine yerleştirilmiştir. Sahne bir gladyatör mücadelesini işlemektedir. Solda hafif silahlarla mücadele eden savaşçının (retarius) karşısında, sağda zırhlı bir gladyatör (secutor) bulunmaktadır. Elindeki üç çatal mızrak (fuscina) ile rakibine atak yapmıştır. Üzerinde sadece karın bölgesini koruyan geniş bir kuşak (cingulum) vardır. Karşısındaki figür ise miğfer (galea), kalkan (parmula) ve sağ elindeki silah ile kendini savunmaktadır.

157. Arena Kabartması (Panel 1)

Env.002.982, Y.o.58m. G.o.41m. D.o.21m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Eserin sol alt köşesi ve sol üst kenar kırıktır.

Figürlerde yüzeysel kırıklar ve aşınma vardır.

Erken İmparatorluk Dönemi.

Yazıt: Her iki sahnenin sol üst kenarında tek kelimelik yazıt yer alır, her iki kelime noksandır.

Yazıtlı Alan G.o.10m. Harf Y.o.023m.

Üst Yazıt –ΝΓΕΜ –

Alt Yazıt –ΑΠΛΕΡΩΣ

Dikdörtgen formlu eser üst üste yerleştirilmiş iki kabartma çerçevesi içermektedir. Üst kabartma alanında elinde sivri bir kama (gladius) bulunan gladyatör saldırı anında betimlenmiştir. Profilden gösterilen figür sağ bacağı ile geniş bir atmış ve ileri hamle yapmış durumdadır. Üzerinde zırh bulunmamaktadır. Orta yaşlı ve kısa saçlıdır. Kısa bir tünik giymiştir. Ayaklarında yüksek botlar vardır. Üstteki tek satırlık yazıtın son harfleri korunmuştur. Alt kabartma alanında ise olasılıkla aynı karakter kısa khiton ile gösterilmiştir. Belde kemerle toplanan elbise torba şeklinde bacaklara sarmıştır. Kısa saçlı, genç figür sağ bacağı üzerinde durur, sol bacak serbestçe geriye atılmıştır. Eser kompozisyon planlaması, ayrıntılı işçiliği ile Geç Helenistik örneklere paraleldir.

158. Arena Kabartması (Panel 2)

Env.002.983, Y.o.58m. G.o.50m. D.o.24m. Smyrna. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Eserin sağ kenar ve alt köşesi kırktır. Figürlerde ağır aşınma vardır. Erken İmparatorluk Dönemi. Yazıt: Alt sahnenin üst kenarında iki satırlık yazıt aşınmış durumdadır.

Yazıtlı Alan G.o.43m. Harf Y.o.02m.

ΠΡΩ(,)ΓΕΛΕΝΙ(,)Σ(,) Ο ΚΑΙ ΑΡΚΟΠΛΑΝΗΣ
ΝΥΝ ΚΗΡΥΣ

Eser 146 numaralı kabartma ile aynı nitelikleri taşımaktadır ve aynı yerde kullanılmış olmalıdır. Dikdörtgen formlu blok üst üste yerleştirilmiş iki kabartma çerçevesi içermektedir. Üst kabartma alanında gladyatörün bir ayı ile mücadelesi işlenmiştir. Figürde zırh yoktur. Ayağına yüksek bir bot giymiş beline kuşak (cingulum) sarmıştır. Karşısındaki hayvanla baş edebilmek için hafif silahlanmış ve elindeki kama ile çevik bir hareketle sağ tarafa doğru sıçramıştır. Alt panelde ise gladyatörün hayvanı öldürdüğü an tasvir edilmiş olmalıdır. Figür, önünde yığılmış hayvana doğru eğilmiştir. Üstü çıplaktır. Belinde geniş kuşağı (cingulum) ayağında yüksek botları vardır.

159. Kybele Steli

Env.000.679, Y.o.22m. G.o.17m. D.o.08m. Ephesos, 1928. Yerel kireç taşı. Eserin kenarlarında ufak kırıklar vardır. Ortada derin, yatay bir çatlak bulunur, figürlerin yüzleri aşınmış durumdadır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Naumann 1983, 347, Nr.456.

Stel dikdörtgen formudur. Üstte üçgen alınlık ve köşe akroterlerini sembolize eden çıkıntılar kompozisyon alanını sınırlandıran düz çerçeve ile birleşir. Kabartma konusunun merkez figürü tanrıça Kybele'dir. Sabit sol bacağı üzerinde durmaktadır. Sağ bacağı dizden bükülmüş ve serbest bırakılmıştır. Aşağı sarkıtılan sağ elinde libasyon kabı (phiale) tutar. Sol kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzuvları silinmesine karşın uzun saçların alnın ortasından ayrılarak omuzlara döküldüğü açıkça görülmektedir. Tanrıçanın uzun ve dökümlü elbisesi (peplos), hareketli sağ bacak üstünde gergin, sabit bacak üstünde sık ve oluk şeklinde dikey kıvrımlar yapmıştır. Elbisenin üst kısmındaki dikey kumaş kıvrımları yüzeyseldir. Kybele'nin sağındaki kısa saçlı, sakalsız genç erkek khiton ve khlamys ile tasvir edilmiştir. Sol taraftaki erkek ise daha yaşlıdır. Uzun kıvrıkcık saçlı ve sakallı figür, khiton ve Hymation giymiştir. Hymation gövdenin üstünü açık bırakmış, bacakları tamamen kapatarak belde önlük şeklinde bir parça dışa katlanmıştır. Sol eli hem bu birikintiyi hem sol omuzdan sarkan mantonun ucunu tutmaktadır. Sahne, alt köşelerde tanrıçanın sağında ve solunda karşılıklı oturan iki aslan motifi ile tamamlanmıştır.

160. Kybele Steli

Env.000.681, Y.o.38m. G.o.26m. D.o.07m. Ephesos, 1928.

Yerel kireç taşı. Eserin kenarlarında ufak kırıklar vardır, figürler aşınmış durumdadır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Naumann 1983, 347, Nr.457; Dedeoğlu 1993,47.

Stel dikdörtgen formudur. Üstte üçgen alınlık ve köşe akroterlerini sembolize eden çıkıntılar kompozisyon alanını sınırlandıran düz çerçeve ile birleşir. Kabartma konusunun merkez figürü tanrıça Kybeledir. Sabit sağ bacağı üzerinde durmaktadır. Sol bacağı dizden kırılmış ve serbest bırakılmıştır. Aşağı sarkıtılan sağ elinde ortası kabank libasyon kabı (phiale) tutar. Sol kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzuvları silinmesine karşın uzun saçların alnın ortasından ayrılarak omuzlara döküldüğü açıkça görülmektedir. Başta polos vardır. Tanrıçanın uzun ve dökümlü elbisesi (peplos) kollarda düğmeler ile tutturulmuştur. Hareketli sol bacak üstünde gergin görünümlü kumaş sabit bacak üstünde sık ve oluk şeklinde dikey kıvrımlar yapmıştır. Elbisenin üst kısmındaki dikey kumaş kıvrımları yüzeyseldir. Kybele'nin sağındaki kısa saçlı, sakalsız genç erkek khiton ve khlamys ile tasvir edilmiştir. Sol taraftaki erkek ise daha yaşlıdır. Uzun kıvrıkcık saçlı ve sakallı figür, khiton ve Hymation giymiştir. Hymation gövdenin üstünü açık bırakmış, bacakları tamamen kapatarak belde kuşak şeklinde bir kitle oluşturmuştur. Sol eli hem bu birikintiyi hem sol omuzdan sarkan mantonun ucunu tutmaktadır. Sahne, alt köşelerde erkek figürlerinin önüne yerleştirilmiş, karşılıklı oturan iki aslan motifi ile tamamlanmıştır.

161. Kybele Steli

Env.-, Y.o.038m. G.o.21m. D.o.07m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Eser iyi korunmuştur. Kenarlardaki ufak kırıklar dışında tamdır. Tüm yüzey sarımsı kahverengi kireçli bir tabaka ile kaplanmıştır. Helenistik Dönem.

Stel dikdörtgen formudur. Üstte üçgen alınlığı sembolize eden çıkıntı kompozisyon alanını sınırlandıran düz çerçeve ile birleşir. Kompozisyonda Kybele cepheden, betimlenmiştir. Aşağı sarkıtılan sağ elinde ortası kabank libasyon kabı (phiale) tutar. Sol kol dirsekten bükülerek yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzuvları silinmesine karşın geniş çehreyi çevreleyen saçların altında ayrılarak iki bukle halinde göğüslere sarkıtıldığı görülmektedir. Peploslu tanrıçanın sağında cepheden betimlenmiş genç bir erkek tanrı yer alır. Khiton ve hymation giymiştir. Kısa saçlı figürün sağ kolu, sol omza doğru uzatılmıştır. Sahne, alt köşelerde tanrıçanın sağında ve solunda karşılıklı oturan iki aslan motifi ile tamamlanmıştır.

162. Kybele Steli

Env.000.676, Y.o.30m. G.o.25m. D.o.07m. Ephesos, 1928. Yerel kireç taşı. Kenarlardaki ufak yüzeyel kırıklar dışında eser tamdır. Figürlerin yüzlerinde aşınma vardır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Naumann 1983, 350, Nr.482.

Kare formulu stelde kabartma alanı düz bir çerçeve ile sınırlanmıştır. Kompozisyondaki Kybele sabit sağ bacağı üzerinde durmaktadır. Sol bacağı dizden kırılmış ve serbest bırakılmıştır. Aşağı sarkıtılan sağ elinde ortası kabarık libasyon kabı (phiale) tutar. Sol kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzuvları silinmesine karşın uzun saçların alın ortasından ayrılarak omuzlara döküldüğü açıkça görülmektedir. Başta polos vardır. Tanrıçanın uzun ve dökümlü elbisesi (peplos) kollarda düğmeler ile tutturulmuştur. Hareketli sol bacak üstünde gergin görünümlü kumaş sabit bacak üstünde sık ve oluk şeklinde dikey kıvrımlar yapmıştır. Elbisenin üst kısmındaki dikey kumaş kıvrımları yüzeyeldir. Kybele'nin sağındaki kısa saçlı, sakalsız genç erkek khiton ve khlamys ile tasvir edilmiştir. Sahne, alt köşelerde tanrıçanın sağında ve solunda karşılıklı oturan iki aslan motifi ile tamamlanmıştır.

163. Kybele Steli

Env.005.908, Y.o.30m. G.o.22m. D.o.07m. Buluntu yeri bilinmiyor. Yerel kireç taşı. Stelin sol üst köşesi kırık ve kenarlarında ufak kırıklar vardır. Figürler aşınmıştır. Helenistik Dönem.

Bibliyografya: Naumann 1983, 349, Nr.470.

Stel dikdörtgen formundadır. Kompozisyon alanı düz bir bant ile çerçevelenmiştir. Kabartma konusunun merkez figürü tanrıça Kybele'dir. Sabit sol bacağı üzerinde durmaktadır. Sağ bacağı dizden bükülmüş ve serbest bırakılmıştır. Aşağı sarkıtılan sağ elinde libasyon kabı (phiale) tutar. Sol kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzunları silinmesine karşın uzun saçların alnın ortasından ayrılarak omuzlara döküldüğü açıkça görülmektedir. Tanrıçanın uzun ve dökümlü elbisesi (peplos), hareketli sağ bacak üstünde gergin, sabit bacak üstünde sık ve oluk şeklinde dikey kıvrımlar yapmıştır. Elbisenin üst kısmındaki dikey kumaş kıvrımları yüzeyseldir. Kybele'nin sağındaki figür noksandır. Ancak diğer örnekler burada kısa saçlı, sakalsız genç bir erkeğin, khiton ve khlamys ile tasvir edilmiş olabileceğini gösterir. Sol taraftaki erkek ise daha yaşlıdır. Uzun kıvrık saçlı ve sakallı figür, khiton ve Hymation giymiştir. Hymation gövdenin üstünü açık bırakmış, bacakları tamamen kapatılarak belde önlük şeklinde bir parça dışa katlanmıştır. Sol eli hem bu birikintiyi hem sol omuzdan sarkan mantonun ucunu tutmaktadır. Sahne, alt köşelerde tanrıçanın sağında ve solunda karşılıklı oturan iki aslan motifi ile tamamlanmıştır.

164. Kybele Steli

Env.-, Y. 0.35m. G.o.24m. D.o.08m. Buluntu yeri bilinmiyor. Yerel kireç taşı. Eser iyi korunmuştur. Köşe ve tepe akroterlerindeki ufak kırıklar dışında tamdır. Figürlerin yüzlerinde hafif aşınma vardır. Helenistik Dönem.

Stel kare formudur. Üstte üçgen alınlık ve köşe akroterlerini sembolize eden çıkıntılar kompozisyon alanını sınırlandıran düz çerçeve ile birleşir. Kabartma konusunun merkez figürü tanrıça Kybele'dir. Oturmakta olan figür khiton ve hymation giyimlidir. Kucağında bir aslan uzanır. Aşağı sarkıtılan sağ elinde ortası kabarık libasyon kabı (omphalos) tutar. Sol kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzuvları silinmesine karşın uzun saçların alnın ortasından ayrılarak iki bukle halinde omuzlara döküldüğü açıkça görülmektedir. Başta polos vardır. Kybele'nin sağındaki kısa saçlı, sakalsız genç erkek khiton ve khlamis ile tasvir edilmiştir. Serbest sol bacağının diğerini üzerine atmıştır. Sol taraftaki erkek ise daha yaşlıdır. Uzun kıvrıkcık saçlı ve sakallı figür, khiton ve Hymation giymiştir. Hymation gövdenin üstünü açık bırakmış, bacakları tamamen kapatarak belde kuşak şeklinde bir kitle oluşturmuştur. Sol eli hem bu yığını hem sol omuzdan sarkan mantonun ucunu tutmaktadır. Sahne, sol alt köşede tanrıçanın yanında oturmuş ikinci aslan figürü ile tamamlanır.

165. Kybele Steli

Env.003.267, Y.o.28m. G.o.25m. D.o.05m. İzmir, 1952. Orta kristali gri-beyaz mermer. Stelin sol üst köşesinde ve sağ kenarında yüzeysel kırıklar vardır. Sağ baştaki erkek figürü de tamamen silinmiştir. Helenistik Dönem.

Yazıt: Yazıtlı Alan G.o.24m Harf Y.o.02m.

[AP]TEMISIA MHT[HP]

“Ana(tanrıça) Artemisia”

Bibliyografya: Naumann 1983, 351, Nr.489.

Kare formulu stelde kompozisyon alanı düz, bant şeklinde bir çerçeve ile sınırlanır. Kabartma konusunun merkez figürü tanrıça Kybele'dir. Oturmakta olan figür khiton ve hymation giyimlidir. Aşağı sarkıtılan sağ elinde omphalos tutar. Sol kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmıştır. Bu elde kutsal müzik aleti bulunmaktadır. Yüz uzuvları silinmesine karşın uzun saçların alın ortasından ayrılarak iki bukle halinde omuzlara döküldüğü açıkça görülmektedir. Başta polos vardır. Kybele'nin sağındaki kısa saçlı, sakalsız genç erkek khiton ve khlamys ile tasvir edilmiştir. Serbest sol bacağının diğerini üzerine atmıştır. Sol taraftaki erkek tamamen silinmesine karşın benzer örneklere göre burada hymationlu yaşlı bir figür vardır. Sahne, sağ ve sol köşede tanrıçanın iki yanında karşılıklı oturmuş aslanlar ile tamamlanır. Altta tek satırlık yazıt yer alır.

166. Kybele Steli

Env. 000.232, Y.0.33m. G.0.25m. D.0.09m. Buluntu yeri bilinmiyor. Orta kristalli gri-beyaz mermer. Eserin üst kenarı kırılmış ve aşınmış durumdadır. Ayrıca figürlerde de ağır aşınma vardır. Helenistik Dönem.

Kare formlu stelde kabartma figürler alttaki 10 cm.lik platform üstüne yerleştirilmişlerdir. Ortada profilden betimlenen kadın bir taburede oturmaktadır. Hymationlu figürün başı örtülüdür. Sağ elini önündeki çocuğa uzatmıştır. Ayakta duran erkek çocuk kısa khiton giymiştir. Arkada bir de küçük kız çocuk vardır. Sahne, benzer Kybele stellerinden ayrılmaktadır. Figür kıyafeti ve pozu ile mezar stellerinde görülen başı örtülü kadınları tekrarlamaktadır. Diğer yandan sol elinde taşıdığı Kybele'ye özgü bendir benzeri kutsal müzik aleti bu motifin tanrısal yönünü ortaya çıkarmaktadır. Steli çevreleyen yazıt da aşınmış olmasına karşın Kybele ile ilgilidir.

LAHİTLER

167. Girlandlı Lahit

Env.000.079, Sanduka: Y.o.84m. G.1.98m.

D.o.805m. Panel kalınlığı:0.135m., Laodicea-Denizli 1924, Orta kristalli gri-beyaz mermer.

Sandukanın ağız ve kaide kenarlarında, kısa ve uzun yüzlerdeki figürlerin saç buklelerinde, elbise kıvrımlarında küçük kırıklar dışında eser iyi korunmuştur. Roma Dönemi (MS IV. yy.).

Bibliyografya: Aziz 1933, 83; Dedeoğlu 1993,67.

Lahdin sanduka kısmı zengin bir bezemeye sahiptir. Gövdelerine kuşaklar sarılmış, bitkisel girlandlar köşelerde Nike, uzun yüzlerin ortalarında Eros figürlerine bağlanmıştır. Girland boşlukları kısa taraflarda Medusalarla, birinci uzun yüzde mezar sahibi erkek ve kadın büstü ile doldurulmuştur. Diğer uzun yüzde masklar kullanılmıştır.

168. Yivli Lahit

Env.000.883, Sanduka: Y.0.95m. G.2.20m. D.1.02m., Kapak: Y.0.50m. D.1.04m. G.2.20m., Panel kalınlığı: 0.13m. İzmir,Bornova, Orta kristalli beyaz mermer. Sanduka ve kapaktaki ufak kırıklar dışında eser iyi korunmuştur. Helenistik Dönem. Bibliyografya: Aziz 1932, 74; Dedeoğlu 1993,65.

Lahdin sanduka kısmının yivli gövdesi düz bir plinthos ve profilli kaide ile birleştirilmiştir. Lahdin yivli gövdesi ile bir illüzyon yaratılmıştır. Dışbükey sanduka formu bu etkiyi artırarak eserin haşmetli görünümünü pekiştirir. Ağızdaki profilden kapak alt silmesine geçiş sağlanır. Kapaktaki dış sırası ve palmet korniş, sade işlenmiş lahdin en canlı noktasıdır. Akroterlerde de palmetlere yer verilmiştir. Alınlık ortasında kabartma rozet vardır. Çatı kiremitleri kapağın iki tarafında beş aslan başı antefix ile bağlanmıştır.

SÖZLÜK

Terimler

- Aegis : Athena'ya babası Zeus tarafından hediye edilen keçi derisi kalkan.
- Agora : Eski Yunan kentlerindeki alış-veriş (çarşı) yeridir. Genellikle bir evin yola bakan odasının açılarak, bir dükkân ya da atölye haline getirilmesi biçimindedir.
- Akroter : Bir alınlığın tepesine ya da köşelerine yerleştirilen heykel veya bitkisel motifli süsleme elemanı.
- Amphora : Grek ve Roma'da iki kulplu şarap, yağ testisi.
- Anastole : Aleksandros portrelerinde saçın ortadan iki yana ayrılması.
- Antefix : Antik mimaride çatı kiremitlerini bağlayan, figürlü ya da bitkisel süslemeli parça.
- Arşitrav : Antik Yunan ve Roma mimarisinde sütun başlıkları üzerine oturarak sütunları birbirine bağlayan ve üzerine gelen elemanların ağırlığının sütun başlıklarıyla sütunlara geçişini sağlayan yatay taş blok.
- Aryballos : Gerek palaestrada gerekse evlerde kullanılan merhem ve erkeklerin kullandığı küçük parfüm yağı şişesi.
- Atribü : Antik heykelerde bir heykelin hangi tanrı, tanrıça ya da kahramana ait olduğunun anlaşılmasına kolaylık sağlayan ayrıntı giysi ya da aksesuara verilen genel ad.
- Biga : İki atlı savaş ya da yarış arabası.
- Bukephalos : Kabartma sanatında sıkça kullanılan boğa kafatası motifi.
- Cella : Tapınakta kült heykelinin koyulduğu iç ve en kutsal oda.
- Cingulum : Kuşak, kuşak gibi bant, kemer
- Cornucopia : İçi meyvelerle dolu bereket boynuzu.
- Diadem : Alnın üzerinde başa yerleştirilen çelenk şeklinde taç veya bağlanan kumaş bant.
- Distyl-in-antis : Cephesinde iki sütunlu tapınak planı.
- Dor : Eski Yunan mimarlığında altı geniş, üstü dar, ortası şişkince, sığ yivli sütunların belirlediği bir tapınak düzeni. Eski Yunan mimarlığının ilk üslubu olup, dor kavimlerine bağlandığı için bu adı almıştır.
- Epistyl : Antik yapılarda saçaklığın alt sırasında, sütunların üzerinde gelen blok dizisi (Arşitrav).
- Epomis : Zırhlı figürlerde, zırhın omuz bantları.
- Fascia : Üst yapı mimarisinde sıklıkla kullanılan geniş yatay bant.
- Frontal : Cepheden ayakta duruş pozisyonu.
- Fuscina : (Tridens) Gladyatörlerin kullandığı ucu üç çatalı mızrak.

Galea	: Gladyatörlerin kullandığı miğfer.
Girland	: Meyve ve yapraklardan oluşturulmuş gövdeye sahip sarkık kuşak şeklinde, bereket sembolü.
Gladius	: Gladyatörlerin kullandığı düz, sivri ve kısa kılıç.
Gymnasium	: Antik Devirde, kapalı ve açık spor yapıları.
Herme	: Üstü büst şeklinde, gövdesi prizmatik bir blok halinde yontulmuş yapıt.
Hymation	: Antik Çağda hem erkek hem kadın Grek vatandaşların giydiği kalın manto.
Hypaethral	: Üstü açık, açık havada olan.
İonlar	: Antik Dönemde Yunanistan Anadolu'nun batı ve güneybatı kıyılarında gelerek yerleşen topluluk.
Kentauromakhy	: Kabartma sanatında sıkça işlenen lapith-kentaur mücadelesi teması.
Khlamys	: Antik Yunan'da genelde askeri kimlikli kişilerin giydiği kalın pelerin.
Khiton	: Antik Yunanda kadın ve erkeklerin giydiği kolsuz ya da kısa kolu ince iç giysi.
Kline	: Dinlenmek ya da yemek yemek için üzerine uzanılan bir tür kanepeler, divan.
Kolpos	: Khitonda göğüs altında veya belde kemer üzerine düşen torba şeklinde kıvrımlar.
Kore	: Arkaik Çağa ait, ayakta giyimli genç kız heykelleri.
Kuros	: Arka Çağa ait çıplak, ayakta genç erkek heykelleri.
Krepidoma	: Grek tapınağında basamaklı temel.
Kylix	: Geniş gövdeli, açık ağızlı, çift kulplu içki kabı.
Libasyon	: Tanrıların şerefine şarabın toprağa dökülmesi, toprağa dökülen şarap, içki içme
Lingula	: Antik Çağda sandaletlerin ayak üzerine uzatılan deri dilimleri.
Lorika	: Zırhlı figürlerde, koltuk altında zırh bitiminden sonra başlayan ince deri tampon.
Manica	: Gladyatörlerin çıplak kollarını koruyan tekstil bantlar.
Metop	: Antik Yunan mimarlığında dor düzeninde, trygliphonda, tryglifler arasında yer alan dörtgen biçimli düz veya kabartmalı boşluklar.
Mausoleum	: Mozole, anıt mezar.
Naiskos	: Antik mimarlıkta küçük tapınak.
Naos	: Antik Yunan tapınağında kült heykelini bulunduğu kutsal iç oda.
Ocreae	: Gladyatörlerin kullandığı bacak zırhı.
Opisthodomos	: Antik Yunan tapınağında arka oda.
Palaestra	: Antik hamamlarda spor salonu.
Palmet	: İki yana simetrik katlanmış yapraklardan oluşan bitkisel bezeme motifi.
Paludamentum	: Kırmızı, mor renkli komutan mantosu.

Parmula	: Gladyatörlerin kullandığı kare formlu kalkan.
Patera	: Siğ içki kabı.
Peplophoros	: Peplos ile tasvir edilen genç kız heykelleri.
Peplos	: Antik Yunanda sadece kadınların ve genç kızların giydiği pamuklu giysi.
Peristyl	: Sütunlu avlu, sütun dizisi.
Phallos	: Erkeklik organı şeklindeki eserler.
Phiale	: Siğ- ortası göbekli içki ve libasyon kabı.
Pilaster	: Dikdörtgen yapıda, bir tarafından duvara bitişik taşıyıcı sütun.
Plinthos	: Sütun kaidesi.
Polos	: Silindir formlu başlık.
Postament	: Kaide, ayaklık, heykel altlığı.
Prohedria	: Tiyatrolarda kullanılan soylu koltukları.
Pronaos	: Antik Yunan tapınaklarında giriş bölümü.
Protom	: Dikey yüzeye büst şeklinde applike edilmek üzere hazırlanan insan ya da hayvan figürünün üst bölümü.
Pteryges	: Zırlı figürlerde beli kapatan dilimler.
Pudicitia	: Alçakgönüllülük sembolü kadın heykeli tipi.
Putti	: Kanatsız Eros veya küçük çocuklar.
Retiarius	: Kullandığı ağ sebebiyle ağ dövüşçüsü anlamına gelen hafif donanımlı gladyatör.
Ritüel	: Ayin ile ilgili.
Rython	: Boynuz, hayvan başı ya da gövdesi şeklinde yapılan içki veya libasyon kabı.
Scrinium	: Kitap veya rulo kutusu.
Secutor	: Silahlı gladyatör sınıflarından takipçi anlamına gelen grup.
Sica	: Ucu eğimli ya da kıvrımlı gladyatör silahı.
Silme	: Antik mimaride kullanılan düz çıkıntı.
Sophist	: Antik Yunanda felsefe eğitmeni.
Stel	: Antik Çağa ait mezar taşları.
Strigilis	: Sporcuların kendilerini temizlemede kullandıkları orak biçimli içi hazneli alet.
Subligaculum	: Gladyatör giydileri arasında kullanılan bir tür kasık önlüğü.
Symposion	: Mezar stellerinde sıkça kullanılan şölen ya da cenaze yemeği sahnesi.
Temenos	: Kutsal alanı sınırlandıran duvar.
Thiasos	: Dionysos şerefine yapılan gece şenlikleri.

Thoraks	: Gladyatörlerin kullandığı göğüs zırhı.
Thraex	: (Trakyalı) Orak biçimli sorgucu ve kenarlıklı kalkanı ile ağır gladyatör sınıfı içinde yer alır.
Thronos	: Tanrıların tahtı.
Tiara	: Pers başlığı.
Trapezoidal	: İkizkenar yamuk şeklinde.
Triglyphon	: Dor düzeninde kullanılan, triglyph ve metoplardan oluşan üst yapı blokları.
Tünik	: Uzun gömlek şeklinde iç giysi.
Urne	: Ölü küllerinin saklandığı kap.
Volüt	: İon sütun başlıklarındaki deniz kabuğu şeklinde helozonik yapı.

Adlar

Aphrodite	: Eski Yunan'da güzellik ve aşk tanrıçasıdır. Roma'daki karşılığı Venüs'dür.
Apollon	: Eski Yunan'da ışık tanrısı olup, şiir, müzik, dans, aydınlık, durgunluk ve ölçülü gücü simgeler. Sembolü ok ve gümüş yay ile lirdir. Roma'daki karşılığı Phoebus'dur.
Apoxyomenos	: Lysippos'un meşhur heykeli. Çıplak atlet hamamda, strigilis ile kendini temizlerken betimlenmiştir.
Artemis	: Ay tanrıçası, avcı tanrıça. Doğanın ve vahşi hayatın koruyucusu.
Asklepios	: Sağlık tanrısı.
Athena	: Eski Yunan'da savaş ve kentlerin koruyucu tanrıçasıdır. Sembolü zeytin dalı, kalkan ve baykuştur. Eski Roma'da karşılığı Minerva'dır.
Augustus	: Roma'nın ilk imparatoru.
Dionysos	: Şarap, tarım ve bereket tanrısı.
Eros	: Aşk tanrısı.
Griphon	: Mitolojide kartal başlı, aslan gövdeli ejderha.
Hadrianus	: Roma'da MS. 98-117 yıllarında hüküm sürmüş İspanyalı imparator.
Hellenistik	: MÖ 330-MÖ 30 yıllarında yaşayan Aleksandros ile başlayan, O'nun ölümünden sonra komutanları tarafından kurulan krallıklarla devam eden ve bu krallıkların Romalılar tarafından ortadan kaldırılışı ile sona eren dönem.
Hermes	: Haberci tanrı, ticaretin tanrısı.
Hermogenes	: Meşhur Mimar.
Hygieia	: Sağlık tanrıçası ve Asklepios'un kızlarından biri.
Julius-Claudiuslar	: Roma tahtında MÖ 1yy.-MS 1.yy. sürecinde hüküm sürmüş hanedanlık.

Kaistros	: Lydia'da akan bir çayın tanrısı.
Kentauros	: Mitolojide insan başlı at.
Kybele	: Anadolulu bereket tanrıçası. Ana tanrıça.
Lysippos	: Geç Klasik Çağın meşhur heykel sanatçısı.
Maenad	: Dionysos ayinlerinde rol alan dansçı kızlar.
Medusa	: Mitolojide üç Gorgo'dan biri. Baktığını taşa çeviren yılan saçlı karakter.
Nereid	: Su perisi.
Nike	: Zafer tanrıçası.
Nymphe	: Su perisi, orman perisi.
Perikles	: Klasik Devirde yaşamış Atinalı meşhur komutan ve yönetici.
Satyr	: Mitolojide yarı insan, yarı keçi şeklinde şehvete düşkün erkek.
Severuslar	: Roma tahtında MS 3. yy. sürecinde hüküm sürmüş hanedanlık.
Sphinks	: Mitolojide göğsü ve yüzü kadına, gövdesi aslana, kanatları kartala benzeyen efsanevi varlık.
Thronos	: Tanrıların tahtı.

MÜZE İNDEKSİ

Kat.	Türü	Adı	Env. Nr.	Buluntu Yeri	Sayfa
1	Heykel	Kuros	003-504	Ahmetbeyli (Klaros)	15
2	Heykel	Kuros Başı	—	İzmir, Bayraklı Athena Tap.	15
3	Heykel	Kuros Başı	—	İzmir, Bayraklı Athena Tap.	16
4	Heykel	Kore	005-301	Ildırı (Erythrai)	16
5	Heykel	Kore	003-708	Ahmetbeyli (Klaros)	17
6	Heykel	Kore Başı	001-022	Ören (Keramos)	17
7	Heykel	Genç Kız Başı	—	İzmir, Bayraklı Athena Tap.	18
8	Heykel	Brankhid	000-519	Balat (Miletos)	18
9	Heykel	Aphrodite	000-453	Balat (Miletos)	19
10	Heykel	Aphrodite	000-646	Efes (Ephesos)	19
11	Heykel	Aphrodite	022-617	İzmir (Smyrna Agora)	20
12	Heykel	Aphrodite	003-709	Ahmetbeyli (Klaros)	20
13	Heykel	Aphrodite	003-452	Datça (Knidos)	21
14	Heykel	Aphrodite	003-455	Datça (Knidos)	21
15	Heykel	Aphrodite	003-460	Datça (Knidos)	21
16	Heykel	Aphrodite	003-461	Datça (Knidos)	22
17	Heykel	Aphrodite	000-609	Bergama (Pergamon)	22
18	Heykel	Aphrodite	000-972	Aydın (Tralleis)	23
19	Heykel	Aphrodite	005-619	—	23
20	Heykel	Dionysos	003-561	Sultanhisar (Nysa)	24
21	Heykel	Apollon	016-158	Ahmetbeyli (Klaros)	24
22	Heykel	Apollon	016-159	Ahmetbeyli (Klaros)	24
23	Heykel	Artemis	163,51972	Güllük (Iassos)	26
24	Heykel	Asklepios	000-640	Efes (Ephesos)	26
25	Heykel	Asklepios	021-875	Torbalı (Metropolis)	27
26	Heykel	Athena	000-011	Efes (Ephesos)	28
27	Heykel	Athena Başı	005-403	Aliğa (Kyme)	29
28	Kabartma	Tanrıça Başı	005-846	İzmir (Smyrna)	29
29	Heykel	Genç Kız Başı	000-531	Aliğa (Kyme)	30
30	Heykel	Dionysos	004-591	İzmir (Ahmetli)	30

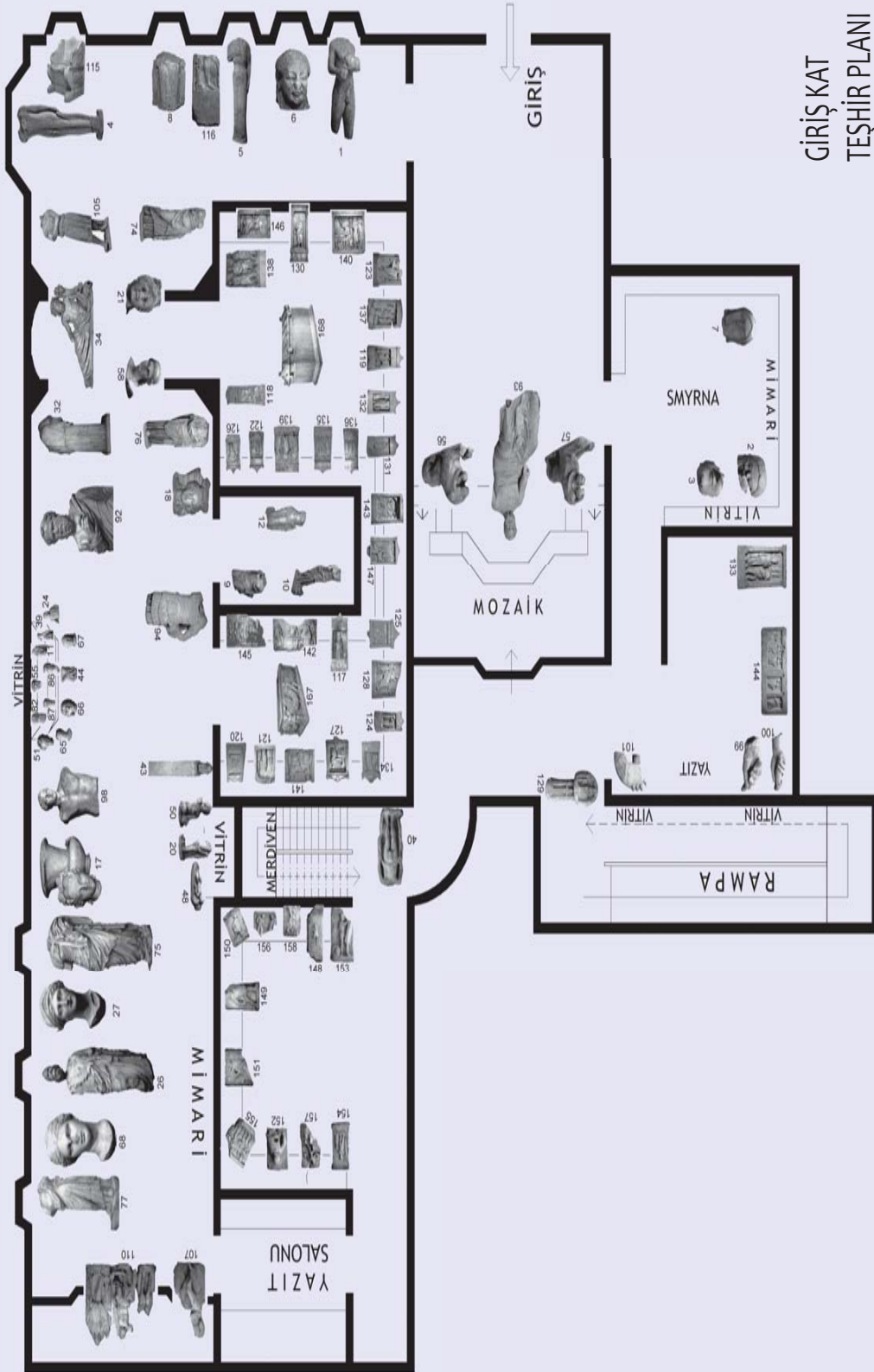
31	Heykel	Hermes	004-591	İzmir	31
32	Heykel	Demeter	000-041	Efes (Ephesos)	31
33	Heykel	Hygieia	000.271	Torbalı (Metropolis)	32
34	Heykel	Kaistros	000-078	Efes (Ephesos)	33
35	Heykel	Kybele	004-586	İzmir	35
36	Heykel	Kybele	003-302	–	35
37	Heykel	Kybele	004-489	Kula	36
38	Heykel	Kybele	019-270	Kula	37
39	Heykel	Menad	000-638	Bergama (Pergamon)	38
40	Heykel	Priapos	05-921	–	38
41	Heykel	Herme	000-569	Bergama (Pergamon)	39
42	Heykel	Herme	001-010	–	39
43	Heykel	Herme	003-224	–	40
44	Heykel	Herme	022-607	İzmir (Smyrna Agora)	40
45	Heykel	Herme	003-457	Datça (Knidos)	41
46	Heykel	Herme	003-458	Datça (Knidos)	41
47	Heykel	Herme	001-005	Urla (Klazomenai)	41
48	Heykel	Uyuyan Eros	000-612	Efes (Ephesos)	42
49	Heykel	Eros Başı	001-244	Izmir, Bayrakli	42
50	Heykel	Kuş Tutan Çocuk	022-614	İzmir (Smyrna Agora)	43
51	Heykel	Satyr Başı	022-612	İzmir (Smyrna Agora)	43
52	Heykel	Satyr Başı	–	İzmir (Smyrna Agora)	43
53	Kabartma	Satyr Başı	000-628	Efes (Ephesos)	44
54	Heykel	Pan Başı	000-673	Efes (Ephesos)	44
55	Heykel	Pan	022-618	İzmir (Smyrna Agora)	44
56	Heykel	Aslan	000-328	İzmir (Smyrna)	45
57	Heykel	Aslan	005-258	İzmir (Smyrna)	45
58	Heykel	Genç Kız Başı	000-533	Eskihisar (Stratonikeia)	46
59	Heykel	Genç Kız Başı	000-537	Denizli	46
60	Heykel	Genç Kız Başı	000-537	Bergama (Pergamon)	47
61	Heykel	Genç Kız Başı	000-900	İzmir (Smyrna)	47
62	Heykel	Genç Kız Başı	000-963	Efes (Ephesos)	47
63	Heykel	Genç Kız Başı	000-546	Bergama (Pergamon)	48
64	Heykel	Genç Kız Başı	003-694	İzmir (Smyrna)	48

65	Heykel	Genç Kız Başı	022-613	İzmir (Smyrna Agora)	49
66	Heykel	Genç Kız Başı	022-611	İzmir (Smyrna Agora)	49
67	Heykel	Genç Kız Başı	022-609	İzmir (Smyrna Agora)	50
68	Heykel	Genç Kız Başı	000-543	Bergama (Pergamon)	50
69	Heykel	Kadın Başı	000-701	–	51
70	Heykel	Mantolu Kadın Başı	000-539	Eskihisar (Stratonikeia)	51
71	Heykel	Mantolu Kadın Başı	000-534	Bergama (Pergamon)	51
72	Heykel	Aspasia Başı	000-535	Efes (Ephesos)	52
73	Heykel	Mantolu Kadın Başı	000-533	İzmir (Smyrna)	52
74	Heykel	Mantolu Kadın	000-013	Akhisar (Thyateria)	53
75	Heykel	Mantolu Kadın	000-039	Efes (Ephesos)	54
76	Heykel	Mantolu Kadın	000-645	Efes (Ephesos)	54
77	Heykel	Mantolu Kadın	000-647	Efes (Ephesos)	55
78	Heykel	Mantolu Kadın	003-401	–	56
79	Heykel	Mantolu Kadın	003-227	Milas (Mylasa)	56
80	Heykel	Mantolu Kadın	003-456	Datça (Knidos)	57
81	Heykel	Mantolu Kadın	008-069	Milas (Mylasa)	57
82	Heykel	Mantolu Kadın	022-616	İzmir (Smyrna Agora)	57
83	Heykel	Genç Erkek Başı	006-414	İzmir (Smyrna Agora)	58
84	Heykel	Genç Erkek Başı	000-555	Balat (Miletos)	58
85	Heykel	Erkek Başı	000-563	İzmir (Smyrna)	58
86	Heykel	Erkek Başı	022-612	İzmir (Smyrna Agora)	59
87	Heykel	Erkek Başı	022-610	İzmir (Smyrna Agora)	59
88	Heykel	Sakallı Erkek Başı	000-559	Eskihisar (Stratonikeia)	59
89	Heykel	Erkek Başı (İskender)	002-651	İzmir (Smyrna Agora)	60
90	Heykel	İskender Başı	004-380	İzmir (Smyrna)	60
91	Heykel	Hadrianus Başı	001-587	Ahmetbeyli (Klaros)	60
92	Heykel	Sophist	000-570	Efes (Ephesos)	61
93	Heykel	Filozof (Homeros)	003-501	Ahmetbeyli (Klaros)	62
94	Heykel	Zırhlı Torso	000-006	Efes (Ephesos)	63
95	Heykel	Miğferli Baş	001-013	İzmir (Smyrna)	63
96	Heykel	Miğferli Baş	001-556	Efes (Ephesos)	64
97	Heykel	Miğferli Baş	001-559	Efes (Ephesos)	64
98	Heykel	Çıplak Atlet	000-571	Bergama (Pergamon)	64

99	Heykel	Kargı Tutan Sağ El	000-468	–	65
100	Heykel	Kabza Tutan Sağ El	–	–	65
101	Heykel	Disk Tutan Sağ El	000-473	Efes (Ephesos)	65
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 1	000-990/ 992/ 993/ 994/ 995	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 2	001-074/ 001-075	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 3	001-082	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 4	001-081	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 5	001-078/ 00-079	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 6	001-076	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 7	000-989	Belevi, Mausoleum	66
102	Kabartma	Kenthauromakhy Panel 8	000-991/ 000-994/ 000-995	Belevi, Mausoleum	66
103	Heykel	Griphon (Sag Profil)	001-085	Belevi, Mausoleum	68
103	Heykel	Griphon (Sol Profil)	001-087	Belevi, Mausoleum	68
104	Urne	Mermer Urne	001-086	Belevi, Mausoleum	68
105	Heykel	Pers Hizmetlisi	001-084	Belevi, Mausoleum	69
106	Kabartma	Eroslar, Panel 1	001-193	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 2	001-189	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 3	001-192	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 4	001-191	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 5	001-190	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 6	001-188	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 7	001-187	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 8	001-192	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 9	001-186/ 001-182	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 10	001-183	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 11	001-184	Balat (Miletos Tiyatro)	70
106	Kabartma	Eroslar, Panel 12	001-185	Balat (Miletos Tiyatro)	70
107	Kabartma	Oturan Erkek	000-113	Balat (Miletos)	70
108	Kabartma	Thiasos, Panel 1	000-183	Seferihisar (Teos)	72

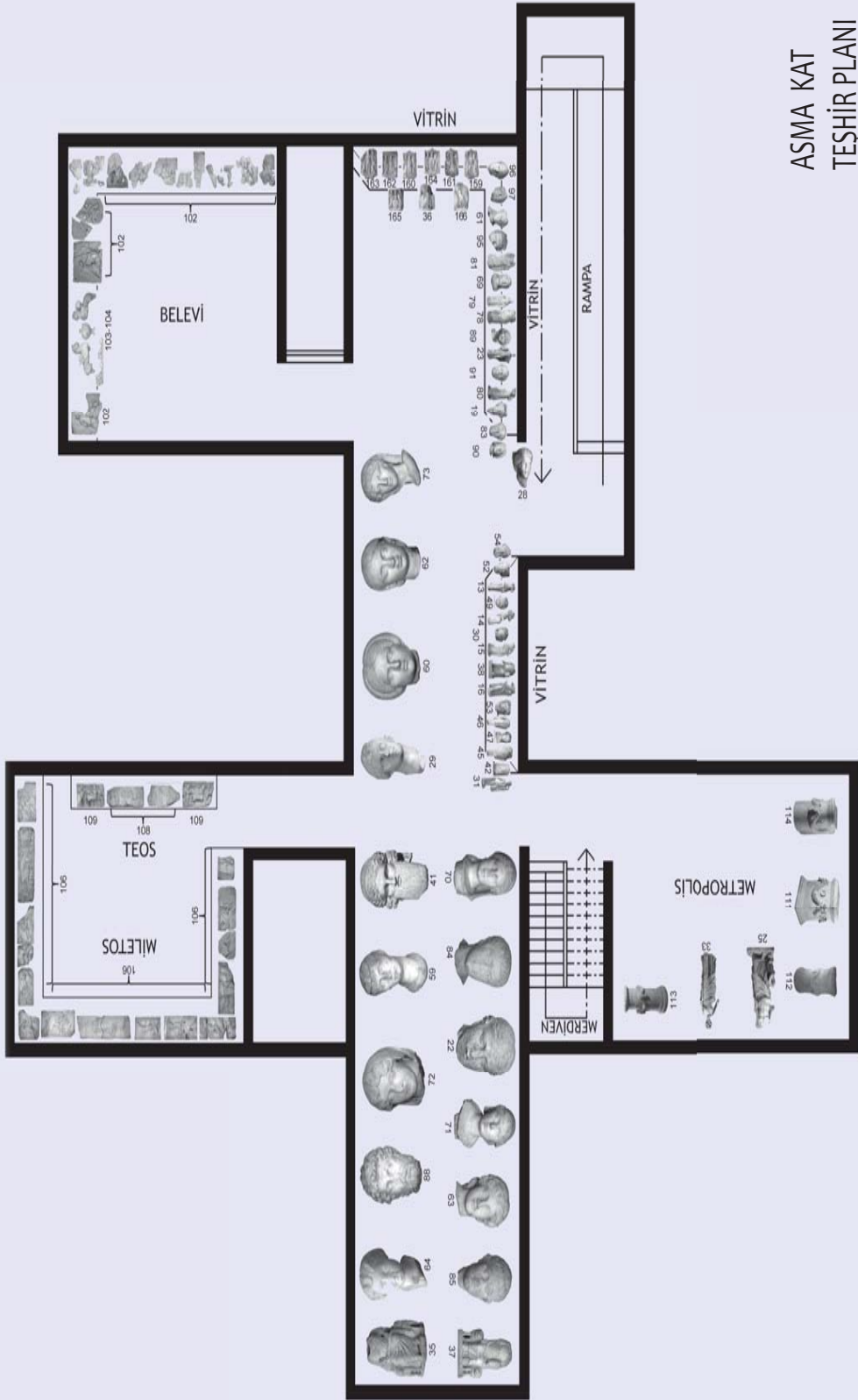
108	Kabartma	Thiasos, Panel 2	005-103	Seferihisar (Teos)	72
109	Kabartma	Ritüel Sahne, Panel 1	000-186	Seferihisar (Teos)	72
109	Kabartma	Ritüel Sahne, Panel 2	000-185	Seferihisar (Teos)	72
110	Kabartma	Poseidon-Demeter	_	İzmir (Smyrna Agora)	73
111	Kabartma	Dörtgen Altar	000.274	Torbalı (Metropolis)	74
112	Kabartma	Yuvarlak Altar	000.276	Torbalı (Metropolis)	74
113	Kabartma	Yuvarlak Altar	000.275	Torbalı (Metropolis)	75
114	Kabartma	Parados Bloğu	000.277	Torbalı (Metropolis)	75
115	Koltuk	Prohedria	023-296	Ahmetbeyli (Klaros)	75
116	Kabartma	Mezar Steli	022-606	Aliğa (Kyme)	76
117	Kabartma	Dioskuris Steli	009-506	_	76
118	Kabartma	Apollonios-Demetria Steli	015-183	Kemalpaşa (Nymphaion)	77
119	Kabartma	Phila'nin Mezar Steli	005-843	Balat (Miletos)	77
120	Kabartma	Trophimos Steli	000-962	Tire	78
121	Kabartma	Mezar Steli	000-031	Ahmetbeyli (Notion)	78
122	Kabartma	Kallikrate'nin Mezar Steli	015-137	İzmir (Smyrna)	79
123	Kabartma	Philainis'in Mezar Steli	009-211	Aliğa (Kyme)	79
124	Kabartma	Mezar Steli	006-193	_	80
125	Kabartma	Mezar Steli	000-872	Eskihisar (Stratonikeia)	80
126	Kabartma	Artemidora'nin Mezar Steli	006-420	İzmir (Smyrna)	80
127	Kabartma	Mezar Steli	000-871	Balat (Miletos)	81
128	Kabartma	Mezar Steli	000-160	İzmir (Smyrna)	81
129	Kabartma	Lysandra'nin Mezar Steli	000-334	Ergili (Daskyleion)	82
130	Kabartma	Potamon'un Mezar Steli	001-241	İzmir (Smyrna)	82
131	Kabartma	Paramonos'un Mezar Steli	000-164	İzmir (Smyrna)	83
132	Kabartma	Poseidonios'un Mezar Steli	015-824	İzmir (Smyrna)	83
133	Kabartma	Eudokimos'un Mezar Steli	34-85	_	84
134	Kabartma	Eubolos'un Mezar Steli	003-599	_	84
135	Kabartma	Diomedes'in Mezar Steli	006-259	İzmir (Smyrna)	85
136	Kabartma	Mezar Steli	000-165	İzmir (Smyrna)	86
137	Kabartma	Habrotera'nin Mezar Steli	002-975	Balat (Miletos)	87
138	Kabartma	Mezar Steli	002-974	Aydın (Tralleis)	87
139	Kabartma	Mezar Steli	000-884	İzmir (Smyrna)	88
140	Kabartma	Viator'un Mezar Steli	001-026	İzmir (Smyrna)	88

141	Kabartma	Mezar Steli	009-250	–	89
142	Kabartma	Mezar Steli	022-615	Bergama (Pergamon)	89
143	Kabartma	Menelaos'un Mezar Steli	003-266	İzmir (Smyrna)	90
144	Kabartma	Euethes'in Mezar Steli	000-452	Didim (Didyma)	90
145	Kabartma	Adak Steli	000-708	Balat (Miletos)	91
146	Kabartma	Atlı Adak Steli	009-793	İzmir (Smyrna)	91
147	Kabartma	Adak Steli	1.3.972	Seferihisar (Teos)	91
148	Kabartma	Gadyatör Steli	000-124	–	93
149	Kabartma	Gadyatör Steli	000-348	Balat (Miletos)	93
150	Kabartma	Gadyatör Steli	008-625	–	93
151	Kabartma	Gadyatör Steli	000-343	Aydın (Tralleis)	94
152	Kabartma	Gadyatör Steli	000-344	Didim (Didyma)	94
153	Kabartma	Gadyatör Steli	000-341	Didim (Didyma)	94
154	Kabartma	Gadyator Steli	000-167	Denizli (Laodikea)	95
155	Kabartma	Gadyatör Steli	004-590	–	95
156	Kabartma	Gadyatör Steli	000-349	Balat (Miletos)	95
157	Kabartma	Gadyatör Steli	002-982	İzmir (Smyrna)	96
158	Kabartma	Gadyatör Steli	002-983	–	96
159	Kabartma	Kybele Adak Steli	000-679	Efes (Ephesos)	97
160	Kabartma	Kybele Adak Steli	000-681	Efes (Ephesos)	97
161	Kabartma	Kybele Adak Steli	–	–	98
162	Kabartma	Kybele Adak Steli	000-676	Efes (Ephesos)	98
163	Kabartma	Kybele Adak Steli	005- 908	–	99
164	Heykel	Kybele Adak Steli	–	–	99
165	Kabartma	Kybele Adak Steli	003-267	İzmir (Smyrna)	100
166	Kabartma	Mezar Steli	000-232	İzmir (Smyrna)	100
167	Lahit	Girlandlı Lahit	000-079	Denizli (Laodikea)	101
168	Lahit	Yivli Lahit	000-883	İzmir (Smyrna)	101

GİRİŞ KAT
TEŞHİR PLANI

ASMA KAT
TEŞHİR PLANI